

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Наредба № 3
От 01.04.2004 г.
за класификация на отпадъците

Г л а в а п ъ р в а

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С наредбата се определят условията и реда за класификация на отпадъците по видове и свойства.

Чл. 2. Целта на наредбата е класифициране на отпадъците, осигуряващо екологосъобразното им управление в съответствие със Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Чл. 3. (1) Наредбата се прилага за вещества, предмети или части от предмети, съответстващи на определенията за отпадъци по смисъла на §1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗУО.

(2) Наредбата не се прилага за отпадъците по чл. 2, ал. 2 ЗУО.

Чл. 4. (1) Притежателят на отпадъци е длъжен да класифицира отпадъците, образувани в резултат от дейността му, като предприеме всички необходими действия по реда на тази наредба.

(2) Притежателят на отпадъци извършва нова класификация на отпадъците при промяна на суровините и/или технологичните процеси, която води до изменение на състава и свойствата на отпадъка.

Г л а в а в т о р а

УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Раздел I

Ред за класификация на отпадъците

Чл. 5. (1) Класификацията на отпадъците се извършва чрез избор на шестцифрен код, посочен в списъка на отпадъците по приложение № 1, при спазване на следната последователност:

1. проверяват се групите от 01 до 12 и от 17 до 20, като проверката не включва отпадъците с кодове, завършващи на "99";

2. при отсъствие на подходящ код за отпадъка от изброените в т. 1 групи, се проверяват групите 13, 14 и 15;

3. в случай, че нито един от кодовете от изброените в т. 1 и т. 2 групи не може да се приложи за съответния отпадък, се проверява група 16;

4. ако липсва подходящ код за отпадъка и в група 16, се използва кодът, завършващ на "99" - "отпадъци, неупоменати другаде" от групата, определена в съответствие с произхода на отпадъка по т. 1.

(2) При наличие на огледални кодове, отпадъкът се класифицира с кода, отбелязан със знак звезда (*), освен ако се докаже, че отпадъкът не притежава опасни свойства.

Чл. 6. (1) Като опасни се класифицират отпадъците, когато са:

1. отбелязани със знак звезда (*) в списъка на отпадъците по приложение № 1;

2. определени като такива според Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасните отпадъци и тяхното обезвреждане, ратифицирана със Закон за ратифициране на Конвенцията за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане (ДВ, бр. 8 от 1996 г.).

(2) Отпадъците се класифицират като опасни и в случаите, в които отговарят на едно или повече от следните условия:

1. притежават едно или повече от свойствата от Н 1 до Н 14, изброени в приложение № 2, като по отношение на свойствата от Н 3 до Н 8, Н 10 и Н 11 притежават една или повече от характеристиките, посочени в приложение № 3;

2. изброени са в приложение № 4А и притежават едно или повече от свойствата, посочени в приложение № 2;

3. изброени са в приложение № 4Б, съдържат един или повече от компонентите, посочени в

приложение № 5, и концентрацията на опасни вещества в тях е:

а) такава, че отпадъците проявяват едно или повече от свойствата по приложение № 2;
б) по-голяма или равна от посочените в приложение № 3 гранични стойности за свойствата от Н 4 до Н 8, Н 10 и Н 11, а за Н 3 – по-малка или равна;

4. съществува съмнение, че притежават едно или повече от свойствата по приложение № 2.

Чл. 7. (1) Притежателят на отпадъци е длъжен да представи за всеки отпадък в срок до 30 септември на текущата година в регионалната инспекция по околната среда и водите (РИОСВ), на чиято територия се образува отпадъкът, следните документи:

1. попълнен работен лист за класификация на отпадъците по приложение № 6 в два екземпляра с определен шестцифрен код на отпадъка;
2. описание на технологичния процес, в резултат на който се образува отпадъкът, източник и произход на отпадъка, състав и свойства на използваните при процеса суровини и материали;
3. информационни листове за безопасност на химичните вещества и препарати, използвани като изходни суровини за технологичния процес, в резултат на който се образува отпадъкът, в съответствие с приложение № 16 от Наредбата за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти (ДВ, бр. 5 от 2003 г.);

4. за състава и свойствата на отпадъка от периодични издания и литература, от търговската мрежа, от други източници на специализирана информация;

5. становище от ХЕИ за класификацията на отпадъците от подгрупа 18 01.

(2) В случаите по чл. 4, ал. 2 притежателят на отпадъци е длъжен да представи документите по реда и в срока по ал. 1.

Чл. 8. (1) Директорът на РИОСВ в срок до 30 дни от датата на представяне на документите по чл. 7 извършва проверка за установяване на съответствието на кода с вида на отпадъка и характера на производството, в резултат на което се образува отпадъкът.

(2) Единият екземпляр от работния лист се връща на притежателя, а вторият екземпляр се съхранява в РИОСВ.

(3) При установяване на несъответствие между избрания код и вида на отпадъка или характера на производството, директорът на РИОСВ в срока по ал. 1 с мотивирано становище връща работния лист на притежателя за определяне на нов код на отпадъка.

(4) В случаите по ал. 3 притежателят на отпадъка представя новия работен лист по реда на чл. 7, ал. 1 в срок до 14 дни от датата на получаване на становището.

Раздел II

Ред за класификация на отпадъците при наличие на огледални кодове

Чл. 9. (1) В случаите по чл. 5, ал. 2 притежателят може да класифицира отпадъка с кода без знак звезда (*), като докаже, че отпадъкът не притежава опасни свойства въз основа на:

1. документите по чл. 7, или
2. изпитване на отпадъка по реда на чл. 10.

(2) В случаите по ал. 1, т. 1 притежателят може да класифицира отпадъка с кода без знак звезда (*) по реда и в сроковете на чл. 7 и чл. 8.

(3) Когато информацията, съдържаща се в документите по чл. 7, ал. 1, не е достатъчна за класификация на отпадъка с кода без знак звезда (*), притежателят:

1. класифицира отпадъка с кода, отбелязан със знак звезда (*), или
2. доказва, че отпадъкът не притежава опасни свойства по реда на чл. 10.

(4) В случаите по ал. 3, т. 2 отпадъкът запазва кода, отбелязан със знак звезда (*), до приключване на процедурата за класификация по реда на чл. 10.

Чл. 10. (1) В случаите по чл. 9, ал. 1, т. 2 притежателят може да класифицира отпадъка с кода без знак звезда (*), като докаже, че отпадъкът не притежава опасни свойства въз основа на изпитване на отпадъка:

1. за свойствата от Н 1 до Н 14 по приложение № 2, или
2. по компонентите от С 1 до С 51 по приложение № 5.

(2) Притежателят може да преустанови изпитването на отпадъка за свойствата по приложение № 2 или по компонентите по приложение № 5, когато при изпитването се докаже, че отпадъкът притежава едно или повече от свойствата, изброени в приложение № 2.

(3) В случаите по ал. 2 отпадъкът се класифицира с кода, отбелязан със знак звезда (*).

Чл. 11. Вземането на проби и изпитването на отпадъците по чл. 10 се провежда от акредитирани лаборатории за взимане на проби и/или за изпитване на отпадъци в съответствие с изискванията на чл. 8 ЗУО.

Чл. 12. (1) Изпитването на отпадъците за свойствата по приложение № 2 се извършва по методите, посочени в приложение № 3 от Наредбата за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти

или по приложения № 11, № 12 и № 14 на същата наредба.

(2) За класификация на отпадъците в случаите по ал. 1 се прилагат критериите по приложение № 2 от Наредбата за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетирание на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти.

Чл. 13. (1) Министърът на околната среда и водите утвърждава методи за взимане на проби и за изпитване на отпадъците по компоненти, за които липсват български стандарти.

(2) Министърът на здравеопазването утвърждава методи за взимане на проби и за изпитване на свойството Н 9 "Инфекциозни", за които липсват български стандарти.

Чл. 14. (1) В случаите по чл. 10 притежателят на отпадъци подава молба до министъра на околната среда и водите за становище относно класификацията на отпадъка.

(2) Към молбата по ал. 1 притежателят на отпадъци прилага документите по чл. 7 и оригинали на протоколите за взимане на проби за анализ и на протоколите с резултатите от изпитване на отпадъка по компонентите по приложение № 5 или за свойствата по приложение № 2.

Чл. 15. (1) Министърът на околната среда и водите или упълномощено от него лице в срок до 10 дни от подаване на молбата и документите по чл. 14 или от представяне на допълнителната информация по чл. 17 изпраща документите на министъра на здравеопазването за изготвяне на становище относно класификацията на отпадъка.

(2) Министърът на здравеопазването или упълномощено от него лице извършва оценка за влиянието на отпадъка върху живота и здравето на хората въз основа на резултатите от проведените по чл. 10 изпитвания на физико-химичните и токсикологични свойства от Н 1 до Н 13 или въз основа на резултатите от изпитване на отпадъка по компонентите от С 1 до С 51.

(3) Министърът на здравеопазването или упълномощено от него лице в срок до 30 дни от датата на получаване на документите по чл. 14 или от представяне на допълнителната информация по чл. 17 изпраща писмено становище до министъра на околната среда и водите относно класификацията на отпадъка.

(4) Министърът на околната среда и водите или упълномощено от него лице извършва оценка на екотоксикологичните свойства на отпадъка въз основа на изпитването, проведено по реда на чл. 10.

Чл. 16. (1) Министърът на околната среда и водите или упълномощено от него лице в срок до 15 дни след получаване на становището по чл. 15, ал. 3 и въз основа на оценката по чл. 15, ал. 4 изпраща на притежателя становище относно класификацията на отпадъка.

(2) Въз основа на становището по ал. 1 притежателят на отпадъка представя в РИОСВ работен лист с определения код на отпадъка.

Чл. 17. (1) Министърът на околната среда и водите и/или министърът на здравеопазването могат да изискват от притежателя на отпадъци допълнителна информация за уточняване на класификацията на отпадъците, а в случаите по чл. 10, ал. 1, т. 2 допълнително изпитване на отпадъка за наличие на свойствата Н 1, Н 2, Н 9 и Н 14 по приложение № 2.

(2) Сроковете по чл. 15 и чл. 16 спират да текат до получаване на допълнителната информация.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§1. По смисъла на тази наредба:

1. "Огледални кодове" са една или повече двойки кодове в една и съща подгрупа от списъка по приложение № 1, при които:

а) отпадъкът, съдържащ опасни вещества, е класифициран като опасен и е отбелязан със знак звезда (*);

б) същият отпадък, който не съдържа опасни вещества, не е класифициран като опасен и не е отбелязан със знак звезда (*).

2. "Опасни химични вещества" са химичните вещества, определени в §1, т. 6 на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати.

3. "Тежки метали" са елементите в метална форма и/или съединенията на антимон, арсен, кадмий, хром (VI), мед, олово, живак, никел, селен, телур, талий и калай, доколкото са класифицирани като опасни.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§2. Наредбата се приема на основание чл. 3 от Закона за управление на отпадъците.

§3. Наредбата отменя Заповед № РД-323 от 10.08.1998 г. на министъра на околната среда и водите и на министъра на здравеопазването (ДВ, бр. 120 от 1998 г.).

§4. Операторите на действащи инсталации, за които нормативно определения срок за издаване на комплексни разрешителни по приложение № 2 на Наредбата за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни за изграждането и експлоатацията на нови и

експлоатацията на действащи промишлени инсталации и съоръжения (ДВ, бр. 26 от 2003 г.) е до 31.12.2004 г., подават документи за класификация на отпадъците не по-късно от два месеца от влизане в сила на настоящата наредба.

§5. Лицата, на които са издадени разрешения за дейности с отпадъци по чл. 37 от Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда със срок до 30.09.2004 г., подават документи за класификация на отпадъците не по-късно от два месеца от влизане в сила на наредбата.

Министър на околната среда и водите:.....

Долорес Арсенова

Министър на здравеопазването:.....

Славчо Богоев

Приложение № 1
към чл. 5, ал. 1

Списък на отпадъците (1)

Код на отпадъка Наименование на отпадъка

01 ОТПАДЪЦИ ОТ ПРОУЧВАНЕ, РАЗКРИВАНЕ, ДОБИВ, ФИЗИЧНО И ХИМИЧНО ПРЕРАБОТВАНЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА

01 01 Отпадъци от разкриване и добив на полезни изкопаеми

01 01 01 отпадъци от разкриване и добив на метални полезни изкопаеми

01 01 02 отпадъци от разкриване и добив на неметални полезни изкопаеми

01 03 Отпадъци от физично и химично преработване на метални полезни изкопаеми

01 03 04* отпадъци, генериращи киселини, от обогатяване на сулфидни руди

01 03 05* други отпадъци от обогатяване, съдържащи опасни вещества

01 03 06 отпадъци от обогатяване, различни от упоменатите в 01 03 04 и 01 03 05

01 03 07* други отпадъци от физично и химично обогатяване на метални полезни изкопаеми, съдържащи опасни вещества

01 03 08 прах и прахообразни отпадъци, различни от упоменатите в 01 03 07

01 03 09 червен шлам от производството на алуминиев оксид, различен от отпадъците, упоменати в 01 03 07

01 03 99 отпадъци, неупоменати другаде

01 04 Отпадъци от физично и химично преработване на неметални полезни изкопаеми

01 04 07* отпадъци от физично и химично преработване на неметални полезни изкопаеми, съдържащи опасни вещества

01 04 08 отпадъчен дребен чакъл/баластра и раздробени скални материали, различни от упоменатите в 01 04 07

01 04 09 отпадъчни пясъци и глини

01 04 10 прах и прахообразни отпадъци, различни от упоменатите в 01 04 07

01 04 11 отпадъци от преработване на калиеви руди и каменна сол, различни от упоменатите в 01 04 07

01 04 12 отпадъци от преработване и други отпадъци от промиване и пречистване на полезни изкопаеми, различни от упоменатите в 01 04 07 и 01 04 11

01 04 13 отпадъци от рязане и дялане на скални материали, различни от упоменатите в 01 04 07

01 04 99 отпадъци, неупоменати другаде

01 05 Промивни сондажни течности и други отпадъци от сондиране

01 05 04 сондажни течности от промиване със свежа вода и отпадъци от сондиране

01 05 05* промивни сондажни течности и отпадъци от сондиране, съдържащи нефтопродукти

01 05 06* промивни сондажни течности и други отпадъци от сондиране, съдържащи опасни вещества

01 05 07 промивни сондажни течности и отпадъци от сондиране, съдържащи барит, различни от упоменатите в 01 05 05 и 01 05 06

01 05 08 промивни сондажни течности и отпадъци от сондиране, съдържащи хлориди, различни от упоменатите в 01 05 05 и 01 05 06

01 05 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 ОТПАДЪЦИ ОТ СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО (ОВОЩАРСТВО, ЦВЕТАРСТВО И ГРАДИНАРСТВО),

ПРОИЗВОДСТВО НА АКВАКУЛТУРИ, ГОРСКО, ЛОВНО И РИБНО СТОПАНСТВО, ПРОИЗВОДСТВО И ПЕРЕРАБОТКА НА ХРАНИТЕЛНИ ПРОДУКТИ

02 01 Отпадъци от селското стопанство (овощарство, цветарство и градинарство), горско, ловно и рибно стопанство

02 01 01 утайки от измиване и почистване

02 01 02 отпадъци от животински тъкани

02 01 03 отпадъци от растителни тъкани

02 01 04 отпадъци от пластмаси (с изключение на опаковки)

02 01 06 животински изпражнения, урина и тор (включително използвана слама), отпадъчни води, разделно събирани и пречиствани извън мястото на образуването им

02 01 07 отпадъци от горското стопанство

02 01 08* агрохимични отпадъци, съдържащи опасни вещества

02 01 09 агрохимични отпадъци, различни от упоменатите в 02 01 08

02 01 10 метални отпадъци

02 01 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 02 Отпадъци от производство и преработване на месо, риба и други хранителни продукти от животински произход

02 02 01 утайки от измиване и почистване

02 02 02 отпадъци от животински тъкани

02 02 03 материали, негодни за консумация или преработване

02 02 04 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 02 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 03 Отпадъци от производство и преработване на плодове, зеленчуци, зърнени култури, хранителни масла, какао, кафе, чай и тютюн; производство на консерви; култивиране на дрожди и екстракти от дрожди, производство и ферментация на меласа

02 03 01 утайки от измиване, почистване, белене, центрофугиране и сепариране/разделяне

02 03 02 отпадъци от консерванти

02 03 03 отпадъци от екстракция с разтворители

02 03 04 материали, негодни за консумация или преработване

02 03 05 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 03 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 04 Отпадъци от производство на захар

02 04 01 почва от измиване и почистване на захарно цвекло

02 04 02 нестандартен калциев карбонат (сатурална кал)

02 04 03 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 04 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 05 Отпадъци от млечопереработвателната промишленост

02 05 01 материали, негодни за консумация или преработване

02 05 02 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 05 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 06 Отпадъци от производството на тестени и сладкарски изделия

02 06 01 материали, негодни за консумация или преработване

02 06 02 отпадъци от консерванти

02 06 03 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 06 99 отпадъци, неупоменати другаде

02 07 Отпадъци от производство на алкохолни и безалкохолни напитки (с изключение на кафе, чай и какао)

02 07 01 отпадъци от измиване, почистване и механично раздробяване на суровини

02 07 02 отпадъци от алкохолна дестилация

02 07 03 отпадъци от химично обработване

02 07 04 материали, негодни за консумация или преработване

02 07 05 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им

02 07 99 отпадъци, неупоменати другаде

03 ОТПАДЪЦИ ОТ ПЕРЕРАБОТКА НА ДЪРВЕСИНА И ОТ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ПЛОСКОСТИ И МЕБЕЛИ, ЦЕЛУЛОЗА, ХАРТИЯ И КАРТОН

03 01 Отпадъци от преработване на дървесина и от производството на плоскости и мебели

03 01 01 отпадъци от корк и дървесни кори

03 01 04* трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, талашитени плоскости и фурнири, съдържащи опасни вещества

03 01 05 трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, талашитени плоскости и фурнири, различни от упоменатите в 03 01 04

03 01 99 отпадъци, неупоменати другаде

03 02 Отпадъци от консервация на дървесина

03 02 01* нехалогенирани органични консерванти за дървесина

03 02 02* халогенирани органични консерванти за дървесина
03 02 03* органометални консерванти за дървесина
03 02 04* неорганични консерванти за дървесина
03 02 05* други консерванти за дървесина, съдържащи опасни вещества
03 02 99 отпадъци от консервация на дървесина, неупоменати другаде
03 03 Отпадъци от производство и преработване на целулоза, хартия и картон
03 03 01 отпадъчни кори и дървесина
03 03 02 утайки от зелена луга (от оползотворяване на отпадъчна луга)
03 03 05 утайки от обезмастиляване при рециклиране на хартия
03 03 07 механично отделени отпадъци от процеса на получаване на целулоза чрез развлакняване на отпадъчна хартия и картон
03 03 08 отпадъци от сортиране на хартия и картон, предназначени за рециклиране
03 03 09 отпадъчен шлам, съдържащ вар
03 03 10 отпадъчни влакна, утайки от механична сепарация, съдържащи влакна, пълнители и покривни материали
03 03 11 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, различни от упоменатите в 03 03 10
03 03 99 отпадъци, неупоменати другаде
04 ОТПАДЪЦИ ОТ КОЖАРСКАТА, КОЖУХАРСКАТА И ТЕКСТИЛНАТА ПРОМИШЛЕННОСТ
04 01 Отпадъци от кожарската и кожухарската промишленост
04 01 01 леш и изрезки от варосвани кожи
04 01 02 отпадъци от варосване на кожа
04 01 03* отпадъци от обезмасляване, съдържащи разтворители без течна фаза
04 01 04 дъбилни разтвори, съдържащи хром
04 01 05 дъбилни разтвори, несъдържащи хром
04 01 06 утайки, в частност от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи хром
04 01 07 утайки, в частност от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, несъдържащи хром
04 01 08 отпадъци от издъбена кожа, съдържащи хром (хромов шпалт, стружки, изрезки, прах от шлайфане на кожа)
04 01 09 отпадъци от апретиране, крайна завършваща обработка на кожи
04 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
04 02 Отпадъци от текстилната промишленост
04 02 09 отпадъци от смесени материали (импрегниран текстил, еластомер, пластомер)
04 02 10 органични вещества от природни суровини (напр. мазнини, восъци)
04 02 14* отпадъци от апретиране, крайна завършваща обработка, съдържащи органични разтворители
04 02 15 отпадъци от апретиране, крайна завършваща обработка, различни от упоменатите в 04 02 14
04 02 16* багрила и пигменти, съдържащи опасни вещества
04 02 17 багрила и пигменти, различни от упоменатите в 04 02 16
04 02 19* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
04 02 20 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 04 02 19
04 02 21 отпадъци от необработени текстилни влакна
04 02 22 отпадъци от обработени текстилни влакна
04 02 99 отпадъци, неупоменати другаде
05 ОТПАДЪЦИ ОТ РАФИНИРАНЕ НА НЕФТ, ПРЕЧИСТВАНЕ НА ПРИРОДЕН ГАЗ И ПИРОЛИЗА НА ВЪГЛИЩА
05 01 Отпадъци от рафиниране на нефт
05 01 02* утайки от обезсоляване
05 01 03* дънни утайки от резервоари
05 01 04* кисели утайки от алкилиране
05 01 05* разливи от нефт и нефтопродукти
05 01 06* утайки от нефтопродукти, получени от дейности по поддръжка на инсталации или оборудване
05 01 07* кисели катрани
05 01 08* други катрани
05 01 09* утайки, получени от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, съдържащи опасни вещества
05 01 10 утайки, получени от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, различни от упоменатите в 05 01 09

05 01 11* отпадъци от пречистване на горива с основи
05 01 12* нефтопродукти, съдържащи киселини
05 01 13 утайки от пречистване на хранителна вода за котли
05 01 14 отпадъци от охлаждащи колони
05 01 15* отпадъчни филтруващи глини
05 01 16 отпадъци, съдържащи сяра, образувани от десулфуризация на нефт
05 01 17 битум
05 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
05 06 Отпадъци от пиролиза на въглища
05 06 01* кисели катрани
05 06 03* други катрани
05 06 04 отпадъци от охлаждащи колони
05 06 99 отпадъци, неупоменати другаде
05 07 Отпадъци от пречистване и транспортиране на природен газ
05 07 01* отпадъци, съдържащи живак
05 07 02 отпадъци, съдържащи сяра
05 07 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 ОТПАДЪЦИ ОТ НЕОРГАНИЧНИ ХИМИЧНИ ПРОЦЕСИ
06 01 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на киселини
06 01 01* сярна и серниста киселина
06 01 02* солна киселина
06 01 03* флуороводородна киселина
06 01 04* фосфорна и фосфориста киселина
06 01 05* азотна и азотиста киселина
06 01 06* други киселини
06 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 02 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на основи
06 02 01* калциев хидроксид
06 02 03* амониев хидроксид
06 02 04* натриев и калиев хидроксид
06 02 05* други основи
06 02 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 03 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на соли и техни
разтвори и метални оксиди
06 03 11* твърди соли и разтвори, съдържащи цианиди
06 03 13* твърди соли и разтвори, съдържащи тежки метали
06 03 14 твърди соли и разтвори, различни от упоменатите в 06 03 11 и 06 03 13
06 03 15* метални оксиди, съдържащи тежки метали
06 03 16 метални оксиди, различни от упоменатите в 06 03 15
06 03 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 04 Метал-съдържащи отпадъци, различни от упоменатите в 06 03
06 04 03* отпадъци, съдържащи арсен
06 04 04* отпадъци, съдържащи живак
06 04 05* отпадъци, съдържащи други тежки метали
06 04 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 05 Утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване
06 05 02* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи
опасни вещества
06 05 03 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от
упоменатите в 06 05 02
06 06 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на химични вещества и
препарати, съдържащи сяра, от химични процеси с участие на сяра и от процеси на
десулфуризация
06 06 02* отпадъци, съдържащи опасни сулфиди
06 06 03 отпадъци, съдържащи сулфиди, различни от упоменатите в 06 06 02
06 06 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 07 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на халогенни елементи
и от химични процеси с участие на халогенни елементи
06 07 01* отпадъци от електролиза, съдържащи азбест
06 07 02* активен въглен от производство на хлор
06 07 03* утайки от бариев сулфат, съдържащи живак
06 07 04* разтвори и киселини, например киселини, получени по контактен метод
06 07 99 отпадъци, неупоменати другаде
06 08 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на силиций и силициеви

производни съединения

06 08 02* отпадъци, съдържащи опасни силикони

06 08 99 отпадъци, неупоменати другаде

06 09 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на химични вещества и препарати, съдържащи фосфор и от химични процеси с участие на фосфор

06 09 02 шлака, съдържаща фосфор

06 09 03* отпадъци от реакции на основата на калций, съдържащи или замърсени с опасни вещества

06 09 04 отпадъци от реакции на основата на калций, различни от упоменатите в 06 09 03

06 09 99 отпадъци, неупоменати другаде

06 10 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на химични вещества и препарати съдържащи азот, от химични процеси с участие на азот и от производство на торове

06 10 02* отпадъци, съдържащи опасни вещества

06 10 99 отпадъци, неупоменати другаде

06 11 Отпадъци от производство на неорганични пигменти и оцветители

06 11 01 отпадъци от реакции на основата на калций при производството на титанов диоксид

06 11 99 отпадъци, неупоменати другаде

06 13 Отпадъци от неорганични химически процеси, неупоменати другаде

06 13 01* неорганични препарати за растителна защита, консерванти за дървесина и други биоциди

06 13 02* отработен активен въглен (с изключение на 06 07 02)

06 13 03 индустриални сажди

06 13 04* отпадъци от производство на азбест

06 13 05* сажди/нагар

06 13 99 отпадъци, неупоменати другаде

07 ОТПАДЪЦИ ОТ ОРГАНИЧНИ ХИМИЧНИ ПРОЦЕСИ

07 01 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на химични вещества и препарати от основния органичен синтез

07 01 01* промивни води и матерни луги

07 01 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги

07 01 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги

07 01 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции

07 01 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции

07 01 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти

07 01 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти

07 01 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества

07 01 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 07 01 11

07 01 99 отпадъци, неупоменати другаде

07 02 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на пластмаси, синтетичен каучук и изкуствени влакна

07 02 01* промивни води и матерни луги

07 02 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги

07 02 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги

07 02 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции

07 02 08* други утайки от дестилация и остатъци от реакции

07 02 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти

07 02 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти

07 02 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества

07 02 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 07 02 11

07 02 13 отпадъци от пластмаси

07 02 14* отпадъци от добавки, съдържащи опасни вещества

07 02 15 отпадъци от добавки, различни от упоменатите в 07 02 14

07 02 16* отпадъци, съдържащи опасни силикони

07 02 17 отпадъци, съдържащи силикони, различни от упоменатите в 07 02 16

07 02 99 отпадъци, неупоменати другаде

07 03 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на органични багрила и пигменти (с изключение на 06 11)

07 03 01* промивни води и матерни луги

07 03 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги

07 03 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 03 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 03 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 03 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 03 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 03 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, съдържащи опасни вещества
07 03 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, различни от упоменатите в 07 03 11
07 03 99 отпадъци, неупоменати другаде
07 04 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на органични препарати за растителна защита (с изключение на 02 01 08 и 02 01 09), препарати за консервация на дървесина (с изкл. на 03 02) и други биоциди
07 04 01* промивни води и матерни луги
07 04 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 04 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 04 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 04 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 04 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 04 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 04 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, съдържащи опасни вещества
07 04 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуването им, различни от упоменатите в 07 04 11
07 04 13* твърди отпадъци, съдържащи опасни вещества
07 04 99 отпадъци, неупоменати другаде
07 05 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на фармацевтични продукти
07 05 01* промивни води и матерни луги
07 05 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 05 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 05 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 05 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 05 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 05 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 05 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
07 05 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 07 05 11
07 05 13* твърди отпадъци, съдържащи опасни вещества
07 05 14 твърди отпадъци, различни от упоменатите в 07 05 13
07 05 99 отпадъци, неупоменати другаде
07 06 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на мазнини, смазки, сапуни, перилни и почистващи препарати, дезинфекциращи средства и козметични продукти
07 06 01* промивни води и матерни луги
07 06 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 06 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 06 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 06 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 06 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 06 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 06 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
07 06 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 07 05 11
07 06 99 отпадъци, неупоменати другаде
07 07 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на химични вещества и препарати с висока степен на чистота и химични продукти, неупоменати другаде
07 07 01* промивни води и матерни луги
07 07 03* халогенирани органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 07 04* други органични разтворители, промивни течности и матерни луги
07 07 07* халогенирани остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 07 08* други остатъци от дестилация и остатъци от реакции
07 07 09* халогенирани утайки от филтруване и отработени абсорбенти

07 07 10* други утайки от филтруване и отработени абсорбенти
07 07 11* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
07 07 12 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 07 07 11
07 07 99 отпадъци, неупоменати другаде
08 ОТПАДЪЦИ ОТ ПРОИЗВОДСТВО, ФОРМУЛИРАНЕ, ДОСТАВЯНЕ И УПОТРЕБА НА ПОКРИТИЯ (БОИ, ЛАКОВЕ, СЪТЪКЛОВИДНИ ЕМАЙЛИ), ЛЕПИЛА/АДХЕЗИВИ, УПЛЪТНЯВАЩИ МАТЕРИАЛИ И ПЕЧАТАРСКИ МАСТИЛА
08 01 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне, употреба и отстраняване на бои и лакове
08 01 11* отпадъчни бои и лакове, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 01 12 отпадъчни бои и лакове, различни от упоменатите в 08 01 11
08 01 13* утайки от бои или лакове, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 01 14 утайки от бои или лакове, различни от упоменатите в 08 01 13
08 01 15* утайки от водни разтвори, съдържащи бои или лакове, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 01 16 утайки от водни разтвори, съдържащи бои или лакове, различни от упоменатите в 08 01 15
08 01 17* отпадъци от отстраняване на бои или лакове, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 01 18 отпадъци от отстраняване на бои или лакове, различни от упоменатите в 08 01 17
08 01 19* водни суспензии, съдържащи бои или лакове, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 01 20 водни суспензии, съдържащи бои или лакове, различни от упоменатите в 08 01 19
08 01 21* отпадъци от вещества и препарати, отстраняващи бои или лакове
08 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
08 02 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на други покривни материали (включително керамични материали)
08 02 01 отпадъчни покривни прахове
08 02 02 утайки от воден разтвор, съдържащи керамични материали
08 02 03 водни суспензии, съдържащи керамични материали
08 02 99 отпадъци, неупоменати другаде
08 03 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на печатарски мастила
08 03 07 утайки от воден разтвор, съдържащи печатарски мастила
08 03 08 отпадъчни води, съдържащи печатарски мастила
08 03 12* отпадъчни печатарски мастила, съдържащи опасни вещества
08 03 13 отпадъчни печатарски мастила, различни от упоменатите в 08 03 12
08 03 14* утайки от печатарски мастила, съдържащи опасни вещества
08 03 15 утайки от печатарски мастила, различни от упоменатите в 08 03 14
08 03 16* отпадъчни разтвори от ецване/гравирание
08 03 17* отпадъчен тонер за печатане, съдържащ опасни вещества
08 03 18 отпадъчен тонер за печатане, различен от упоменатия в 08 03 17
08 03 19* диспергирани масла
08 03 99 отпадъци, неупоменати другаде
08 04 Отпадъци от производство, формулиране, доставяне и употреба на лепила/адхезиви и уплътняващи материали (включително водонепропускливи продукти)
08 04 09* отпадъчни лепила/адхезиви и уплътняващи материали, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 04 10 отпадъчни лепила/адхезиви и уплътняващи материали, различни от упоменатите в 08 04 09
08 04 11* утайки от лепила/адхезиви и уплътняващи материали, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 04 12 утайки от лепила/адхезиви и уплътняващи материали, различни от упоменатите в 08 04 11
08 04 13* утайки от водни разтвори, съдържащи лепила/адхезиви или уплътняващи материали, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 04 14 утайки от водни разтвори, съдържащи лепила/адхезиви или уплътняващи материали, различни от упоменатите в 08 04 13
08 04 15* отпадъчни води, съдържащи лепила/адхезиви или уплътняващи материали, съдържащи органични разтворители или други опасни вещества
08 04 16 отпадъчни води, съдържащи лепила/адхезиви или уплътняващи материали, различни от упоменатите в 08 04 15

08 04 17* масло от дървесна смола/колофон
08 04 99 отпадъци, неупоменати другаде
08 05 Отпадъци, неупоменати другаде в група 08
08 05 01* отпадъчни изоцианати
09 ОТПАДЪЦИ ОТ ФОТОГРАФСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ
09 01 Отпадъци от фотографската промишленост
09 01 01* разтвори от проявител и активатор на водна основа
09 01 02* разтвори от офсетов проявител на водна основа
09 01 03* разтвори от проявител на основата на разтворители
09 01 04* фиксиращи разтвори
09 01 05* избелващи разтвори и избелващи фиксиращи разтвори
09 01 06* отпадъци, съдържащи сребро от обработване на фотографски отпадъци на мястото на образуване
09 01 07 фотографски филми и фотохартия, съдържащи сребро или сребърни съединения
09 01 08 фотографски филми и фотохартия, несъдържащи сребро или сребърни съединения
09 01 10 фотоапарати за еднократна употреба без батерии
09 01 11* фотоапарати за еднократна употреба, съдържащи батерии, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03
09 01 12 фотоапарати за еднократна употреба, съдържащи батерии, различни от упоменатите в 09 01 11
09 01 13* отпадъчни водни разтвори от регенериране на сребро на мястото на образуване, различни от упоменатите в 09 01 06
09 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 ОТПАДЪЦИ ОТ ТЕРМИЧНИ ПРОЦЕСИ
10 01 Отпадъци от електроцентрали и други горивни инсталации (с изключение на група 19)
10 01 01 сгурия, шлака и дънна пепел от котли (с изключение на пепел от котли, упомената в 10 01 04)
10 01 02 увлечена/летяща пепел от изгаряне на въглища
10 01 03 увлечена/летяща пепел от изгаряне на торф и необработена дървесина
10 01 04* увлечена/летяща пепел и пепел от котли за изгаряне на течено гориво
10 01 05 твърди отпадъци от реакции на основата на калций, получени при десулфуризация на отпадъчни газове
10 01 07 отпадъчни утайки от реакции на основата на калций, получени при десулфуризация на отпадъчни газове
10 01 09* сярна киселина
10 01 13* увлечена/летяща пепел от емулгирани въгледороди, използвани като гориво
10 01 14* сгурия, шлака и дънна пепел от процеси на съвместно изгаряне, съдържащи опасни вещества
10 01 15 сгурия, шлака и дънна пепел от процеси на съвместно изгаряне, различни от упоменатите в 10 01 14
10 01 16* увлечена/летяща пепел от процеси на съвместно изгаряне, съдържаща опасни вещества
10 01 17 увлечена/летяща пепел от процеси на съвместно изгаряне, различна от упоменатите в 10 01 16
10 01 18* отпадъци от пречистване на газове, съдържащи опасни вещества
10 01 19 отпадъци от пречистване на газове, различни от упоменатите в 10 01 05, 10 01 07 и 10 01 18
10 01 20* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
10 01 21 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 10 01 20
10 01 22* утайки от водни разтвори при почистване на котли, съдържащи опасни вещества
10 01 23 утайки от водни разтвори при почистване на котли, различни от упоменатите в 10 01 22
10 01 24 пясъци от горене в кипящ слой
10 01 25 отпадъци от съхраняване и подготовка на гориво за електроцентрали, изгарящи въглища
10 01 26 отпадъци от пречистване на охлаждащи води
10 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 02 Отпадъци от производство на чугун и стомана
10 02 01 отпадъци от преработване на шлака
10 02 02 непреработвана шлака
10 02 07* твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества
10 02 08 твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10

02 07
10 02 10 нагар/окалина
10 02 11* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масла
10 02 12 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 02 11
10 02 13* утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества
10 02 14 утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 02 13
10 02 15 други утайки и филтърен кек
10 02 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 03 Отпадъци от пирометалургия на алуминий
10 03 02 аноден скрап
10 03 04* шлаки от първия етап на производство
10 03 05 отпадъчен алуминиев оксид
10 03 08* солеви шлаки от втория етап на производство
10 03 09* черни дроси/шлаки от втория етап на производство
10 03 15* леки шлаки, възпламеними или отделящи запалими газове в опасни количества при контакт с вода
10 03 16 леки шлаки, различни от упоменатите в 10 03 15
10 03 17* отпадъци от производство на аноди, съдържащи катран
10 03 18 отпадъци от производство на аноди, съдържащи въглерод, различни от упоменатите в 10 03 17
10 03 19* прах от отпадъчни газове, съдържащ опасни вещества
10 03 20 прах от отпадъчни газове, различен от упоменатия в 10 03 19
10 03 21* други частици и прах (включително от топкови мелници), съдържащи опасни вещества
10 03 22 други частици и прах (включително от топкови мелници), различни от упоменатите в 10 03 21
10 03 23* твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества
10 03 24 твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 03 23
10 03 25* утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества
10 03 26 утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 03 25
10 03 27* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масла
10 03 28 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 03 27
10 03 29* отпадъци от преработване на солеви шлаки и черни дроси, съдържащи опасни вещества
10 03 30 отпадъци от преработване на солеви шлаки и черни дроси, различни от упоменатите в 10 03 29
10 03 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 04 Отпадъци от пирометалургия на оловото
10 04 01* шлаки от първия и втория етап на производство
10 04 02* дроси и леки шлаки от първия и втория етап на производство
10 04 03* калциев арсенат
10 04 04* прах от отпадъчни газове
10 04 05* други частици и прах
10 04 06* твърди отпадъци от пречистване на газове
10 04 07* утайки и филтърен кек от пречистване на газове
10 04 09* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масло
10 04 10 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 04 09
10 04 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 05 Отпадъци от пирометалургия на цинка
10 05 01 шлаки от първия и втория етап на производство
10 05 03* прах от отпадъчни газове
10 05 04 други частици и прах
10 05 05* твърди отпадъци от пречистване на газове
10 05 06* утайки и филтърен кек от пречистване на газове
10 05 08* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масло
10 05 09 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 05 08
10 05 10* дроси и леки шлаки, възпламеними или отделящи запалими газове в опасни количества при контакт с вода
10 05 11 дроси и леки шлаки, различни от упоменатите в 10 05 10

10 05 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 06 Отпадъци от пирометалургия на медта
10 06 01 шлаки от първия и втория етап на производство
10 06 02 дроси и леки фракции от първия и втория етап на производство
10 06 03* прах от отпадъчни газове
10 06 04 други частици и прах
10 06 06* твърди отпадъци от пречистване на газове
10 06 07* утайки и филтърен кек от пречистване на газове
10 06 09* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масло
10 06 10 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 06 09
10 06 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 07 Отпадъци от пирометалургия на злато, сребро и платина
10 07 01 шлаки от първия и втория етап на производство
10 07 02 дроси и леки шлаки от първия и втория етап на производство
10 07 03 твърди отпадъци от пречистване на газовегазове
10 07 04 други частици и прах
10 07 05 утайки и филтърен кек от пречистване на газове
10 07 07* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масло
10 07 08 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 07 07
10 07 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 08 Отпадъци от пирометалургия на други цветни метали
10 08 04 частици и прах
10 08 08* солеви шлаки от първия и втория етап на производство
10 08 09 други шлаки
10 08 10* дроси и леки шлаки, възпламеними или отделящи запалими газове в опасни количества при контакт с вода
10 08 11 дроси и леки шлаки, различни от упоменатите в 10 08 10
10 08 12* отпадъци от производство на аноди, съдържащи катран
10 08 13 отпадъци от производство на аноди, съдържащи въглерод, различни от упоменатите в 10 08 12
10 08 14 аноден скрап
10 08 15* прах от отпадъчни газове, съдържащ опасни вещества
10 08 16 прах от отпадъчни газове, различен от упоменатия в 10 08 15
10 08 17* утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества
10 08 18 утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 08 17
10 08 19* отпадъци от пречистване на охлаждащи води, съдържащи масло
10 08 20 отпадъци от пречистване на охлаждащи води, различни от упоменатите в 10 08 19
10 08 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 09 Отпадъци от леене на черни метали
10 09 03 шлака от пещи
10 09 05* неизползвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, съдържащи опасни вещества
10 09 06 неизползвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, различни от упоменатите в 10 09 05
10 09 07* използвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, съдържащи опасни вещества
10 09 08 използвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, различни от упоменатите в 10 09 07
10 09 09* прах от отпадъчни газове, съдържащ опасни вещества
10 09 10 прах от отпадъчни газове, различен от упоменатия в 10 09 09
10 09 11* други частици, съдържащи опасни вещества
10 09 12 други частици, различни от упоменатите в 10 09 11
10 09 13* отпадъчни свързващи материали, съдържащи опасни вещества
10 09 14 отпадъчни свързващи материали различни от упоменатите в 10 09 13
10 09 15* отпадъчни индикатори на пукнатини, съдържащи опасни вещества
10 09 16 отпадъчни индикатори на пукнатини, различни от упоменатите в 10 09 15
10 09 99 отпадъци, неупоменати другаде
10 10 Отпадъци от леене на цветни метали
10 10 03 шлака от пещи
10 10 05* неизползвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, съдържащи опасни вещества
10 10 06 неизползвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, различни от

упоменатите в 10 10 05

10 10 07* използвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, съдържащи опасни вещества

10 10 08 използвани отпадъчни леярски сърца, матрици и пресформи, различни от упоменатите в 10 10 07

10 10 09* прах от отпадъчни газове, съдържащ опасни вещества

10 10 10 прах от отпадъчни газове, различен от упоменатия в 10 10 09

10 10 11* други частици, съдържащи опасни вещества

10 10 12 други частици, различни от упоменатите в 10 10 11

10 10 13* отпадъчни свързващи вещества, съдържащи опасни вещества

10 10 14 отпадъчни свързващи вещества, различни от упоменатите в 10 10 13

10 10 15* отпадъчни индикатори на пукнатини, съдържащи опасни вещества

10 10 16 отпадъчни индикатори на пукнатини, различни от упоменатите в 10 10 15

10 10 99 отпадъци, неупоменати другаде

10 11 Отпадъци от производството на стъкло и продукти от стъкло

10 11 03 отпадъчни материали, на основата на стъклени влакна

10 11 05 прахови частици и прах

10 11 09* отпадъчна смес преди термично обработване, съдържаща опасни вещества

10 11 10 отпадъчна смес преди термично обработване, различна от упоменатата в 10 11 09

10 11 11* отпадъчно стъкло под форма на малки частици и стъклен прах, съдържащо тежки метали (например от катодни електроннолъчеви тръби)

10 11 12 отпадъчно стъкло, различно от упоменатото в 10 11 11

10 11 13* утайки от полиране и шлифоване на стъкло, съдържащи опасни вещества

10 11 14 утайки от полиране и шлифоване на стъкло, различни от упоменатите в 10 11 13

10 11 15* твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества

10 11 16 твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 11 15

10 11 17* утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества

10 11 18 утайки и филтърен кек от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 11 17

10 11 19* твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества

10 11 20 твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 10 11 19

10 11 99 отпадъци, неупоменати другаде

10 12 Отпадъци от производство на керамични изделия, тухли, керемиди, плочки и строителни материали

10 12 01 отпадъчна смес преди термично обработване

10 12 03 прахови частици и прах

10 12 05 утайки и филтърен кек от пречистване на газове

10 12 06 отпадъчни леярски форми

10 12 08 отпадъчни керамични изделия, тухли, керемиди, плочки и строителни материали (след термично обработване)

10 12 09* твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, съдържащи опасни вещества

10 12 10 твърди отпадъци от пречистване на отпадъчни газове, различни от упоменатите в 10 12 09

10 12 11* отпадъци от глазиране, съдържащи тежки метали

10 12 12 отпадъци от глазиране, различни от упоменатите в 10 12 11

10 12 13 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване

10 12 99 отпадъци, неупоменати другаде

10 13 Отпадъци от производство на цимент, вар, гипс и изделия и продукти, направени от тях

10 13 01 отпадъчна смес преди термично обработване

10 13 04 отпадъци от калциниране и хидратиране на вар

10 13 06 прахови частици и прах (с изключение на 10 13 12 и 10 13 13)

10 13 07 утайки и филтърен кек от пречистване на газове

10 13 09* отпадъци от производство на азбесто-цимент, съдържащи азбест

10 13 10 отпадъци от производство на азбесто-цимент, различни от упоменатите в 10 13 09

10 13 11 отпадъци от композитни материали на циментова основа, различни от упоменатите в 10 13 09 и 10 13 10

10 13 12* твърди отпадъци от пречистване на газове, съдържащи опасни вещества

10 13 13 твърди отпадъци от пречистване на газове, различни от упоменатите в 10 13 12

10 13 14 отпадъчен бетон и утайки от бетон

10 13 99 отпадъци, неупоменати другаде

10 14 Отпадъци от крематориуми
10 14 01* отпадъци от пречистване на газове, съдържащи живак
11 ОТПАДЪЦИ ОТ ПОВЪРХНОСТНА ХИМИЧНА ОБРАБОТКА И НАНАСЯНЕ НА ПОКРИТИЯ ВЪРХУ МЕТАЛИ И ДРУГИ МАТЕРИАЛИ; ОТ ХИДРОМЕТАЛУРГИЯ НА ЦВЕТНИ МЕТАЛИ
11 01 Отпадъци от повърхностна химична обработка и нанасяне на покрития върху метали и други материали (например галванични процеси, поцинковане, химично почистване на повърхности - байцване, ецване, фосфатиране, алкално обезмасляване, анодиране)
11 01 05* киселини от химично почистване на повърхности
11 01 06* киселини, неупоменати другаде
11 01 07* основи от химично почистване на повърхности
11 01 08* утайки от фосфатиране
11 01 09* утайки и филтърен кек, съдържащи опасни вещества
11 01 10 утайки и филтърен кек, различни от упоменатите в 11 01 09
11 01 11* отпадъчни води, съдържащи опасни вещества
11 01 12 отпадъчни води, различни от упоменатите в 11 01 11
11 01 13* отпадъци от обезмасляване, съдържащи опасни вещества
11 01 14 отпадъци от обезмасляване, различни от упоменатите в 11 01 13
11 01 15* елуат и утайки от мембранни системи или системи за йонообмен, съдържащи опасни вещества
11 01 16* наситени или отработени йонообменни смоли
11 01 98* други отпадъци, съдържащи опасни вещества
11 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
11 02 Отпадъци от хидрометалургия на цветни метали
11 02 02* утайки от хидрометалургия на цинка (включително ярозит и гьотит)
11 02 03 отпадъци от производството на аноди за електролизни процеси във водна среда
11 02 05* отпадъци от хидрометалургия на медта, съдържащи опасни вещества
11 02 06 отпадъци от хидрометалургия на медта, различни от упоменатите в 11 02 05
11 02 07* други отпадъци, съдържащи опасни вещества
11 02 99 отпадъци, неупоменати другаде
11 03 Утайки и твърди материали от процеси на закаляване/темпиране
11 03 01* отпадъци, съдържащи цианиди
11 03 02* други отпадъци
11 05 Отпадъци от горещо галванизиране/поцинковане
11 05 01 твърд цинк
11 05 02 цинкова пепел
11 05 03* твърди отпадъци от пречистване на газове
11 05 04* отработен флюс
11 05 99 отпадъци, неупоменати другаде
12 ОТПАДЪЦИ ОТ ФОРМОВАНЕ, ФИЗИЧНА И МЕХАНИЧНА ПОВЪРХНОСТНА ОБРАБОТКА НА МЕТАЛИ И ПЛАСТМАСИ
12 01 Отпадъци от формоване, физична и механична повърхностна обработка на метали и пластмаси
12 01 01 стърготини, стружки и изрезки от черни метали
12 01 02 прах и частици от черни метали
12 01 03 стърготини, стружки и изрезки от цветни метали
12 01 04 прах и частици от цветни метали
12 01 05 стърготини, стружки и изрезки от пластмаси
12 01 06* машинни масла на минерална основа, съдържащи халогенни елементи (с изключение на емулсии и разтвори)
12 01 07* машинни масла на минерална основа, несъдържащи халогенни елементи (с изключение на емулсии и разтвори)
12 01 08* машинни емулсии и разтвори, съдържащи халогенни елементи
12 01 09* машинни емулсии и разтвори, несъдържащи халогенни елементи
12 01 10* синтетични машинни масла
12 01 12* отработени восъци и смазки
12 01 13 отпадъци от заваряване
12 01 14* утайки от машинно обработване, съдържащи опасни вещества
12 01 15 утайки от машинно обработване, различни от упоменатите в 12 01 14
12 01 16* отпадъчни материали от струйно почистване на повърхности/бластиране, съдържащи опасни вещества
12 01 17 отпадъчни материали от струйно почистване на повърхности/ бластиране, различни от упоменатите в 12 01 16
12 01 18* утайки, съдържащи метали (утайки от шлифоване, хонинговане и лепинговане), съдържащи масло

12 01 19* бързо биоразградими масла от машинна обработка
12 01 20* отработени шлифовъчни тела и материали за шлифование, съдържащи опасни вещества
12 01 21 отработени шлифовъчни тела и материали за шлифование, различни от упоменатите в 12 01 20
12 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
12 03 Отпадъци от процеси на обезмасляване с вода и пара (с изключение на 11)
12 03 01* промивни води
12 03 02* отпадъци от обезмасляване с пара
13 ОТПАДЪЦИ ОТ МАСЛА И ОТПАДЪЦИ ОТ ТЕЧНИ ГОРИВА (с изключение на хранителни масла, годни за консумация и на тези от групи 05, 12 и 19)
13 01 Отпадъчни хидравлични масла
13 01 01* хидравлични масла, съдържащи PCBs (2)
13 01 04* хлорирани емулсии
13 01 05* нехлорирани емулсии
13 01 09* хлорирани хидравлични масла на минерална основа
13 01 10* нехлорирани хидравлични масла на минерална основа
13 01 11* синтетични хидравлични масла
13 01 12* бързо биоразградими хидравлични масла
13 01 13* други хидравлични масла
13 02 Отработени моторни, смазочни и масла за зъбни предавки
13 02 04* хлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа
13 02 05* нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа
13 02 06* синтетични моторни и смазочни масла и масла за зъбни предавки
13 02 07* бързо биоразградими моторни, смазочни и масла за зъбни предавки
13 02 08* други моторни, смазочни и масла за зъбни предавки
13 03 Отработени изолационни и топлопредаващи масла
13 03 01* изолационни или топлопредаващи масла, съдържащи PCBs
13 03 06* хлорирани изолационни и топлопредаващи масла на минерална основа, различни от упоменатите в 13 03 01
13 03 07* нехлорирани изолационни и топлопредаващи масла на минерална основа
13 03 08* синтетични изолационни и топлопредаващи масла
13 03 09* бързо биоразградими изолационни и топлопредаващи масла
13 03 10* други изолационни и топлопредаващи масла
13 04 Трюмови масла
13 04 01* трюмови масла от речно корабоплаване
13 04 02* трюмови масла от канализационни системи на кейове
13 04 03* трюмови масла от други видове корабоплаване
13 05 Отпадъци от маслено-водна сепарация
13 05 01* твърди остатъци от пясъкоуловители и маслено-водни сепаратори
13 05 02* утайки от маслено-водни сепаратори
13 05 03* утайки от маслоуловителни шахти (колектори)
13 05 06* масло от маслено-водни сепаратори
13 05 07* води от маслено-водни сепаратори, съдържащи масла
13 05 08* смеси от отпадъци от пясъкоуловители и маслено-водни сепаратори
13 07 Отпадъци от течни горива
13 07 01* газьол, котелно и дизелово гориво
13 07 02* бензин
13 07 03* други горива (включително смеси)
13 08 Маслени отпадъци, неупоменати другаде
13 08 01* утайки или емулсии от обезсоляване
13 08 02* други емулсии
13 08 99* отпадъци, неупоменати другаде
14 ОТПАДЪЦИ ОТ ОРГАНИЧНИ РАЗТВОРИТЕЛИ, ХЛАДИЛНИ АГЕНТИ, ДВИГАТЕЛНИ И РАКЕТНИ ГОРИВА (с изключение на 07 и 08)
14 06 Отпадъчни органични разтворители, хладилни агенти и пяна/аерозол от двигателни и ракетни горива
14 06 01* хлорофлуоровъглеродороди, HCFC, HFC
14 06 02* други халогенирани разтворители и смеси от разтворители
14 06 03* други разтворители и смеси от разтворители
14 06 04* утайки или твърди отпадъци, съдържащи халогенирани разтворители
14 06 05* утайки или твърди отпадъци, съдържащи други разтворители
15 ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ; АБСОРБЕНТИ, КЪРПИ ЗА ИЗТРИВАНЕ, ФИЛТЪРНИ МАТЕРИАЛИ И ПРЕДПАЗНИ ОБЛЕКЛА, НЕУПОМЕНАТИ ДРУГАДЕ В СПИСЪКА

15 01 Опаковки (включително разделно събирани отпадъчни опаковки от бита)
15 01 01 хартиени и картонени опаковки
15 01 02 пластмасови опаковки
15 01 03 опаковки от дървесни материали
15 01 04 метални опаковки
15 01 05 композитни/многослойни опаковки
15 01 06 смесени опаковки
15 01 07 стъклени опаковки
15 01 09 текстилни опаковки
15 01 10* опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества
15 01 11* метални опаковки, съдържащи опасна твърда порьозна маса (например азбест), включително празни контейнери за флуиди под налягане
15 02 Абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла
15 02 02* абсорбенти, филтърни материали (включително маслени филтри, неупоменати другаде), кърпи за изтриване и предпазни облекла, замърсени с опасни вещества
15 02 03 абсорбенти, филтърни материали, кърпи за изтриване и предпазни облекла, различни от упоменатите в 15 02 02
16 ОТПАДЪЦИ, НЕУПОМЕНАТИ НА ДРУГО МЯСТО В СПИСЪКА
16 01 Излезли от употреба превозни средства от различни видове транспорт (включително извънпътна техника) и отпадъци от разкомплектоване на излезли от употреба превозни средства и части от ремонт и поддръжка (с изключение на 13, 14, 16 06 и 16 08)
16 01 03 излезли от употреба гуми
16 01 04* излезли от употреба превозни средства
16 01 06 излезли от употреба превозни средства, които не съдържат течности или други опасни компоненти
16 01 07* маслени филтри
16 01 08* компоненти, съдържащи живак
16 01 09* компоненти, съдържащи PCBs
16 01 10* експлозивни компоненти (например предпазни въздушни възглавници)
16 01 11* спирачни накладки, съдържащи азбест
16 01 12 спирачни накладки, различни от упоменатите в 16 01 11
16 01 13* спирачни течности
16 01 14* антифризни течности, съдържащи опасни вещества
16 01 15 антифризни течности, различни от упоменатите в 16 01 14
16 01 16 резервоари за втечени газове
16 01 17 черни метали
16 01 18 цветни метали
16 01 19 пластмаси
16 01 20 стъкло
16 01 21* опасни компоненти, различни от упоменатите в кодове от 16 01 07 до 16 01 11, 16 01 13 и 16 01 14
16 01 22 компоненти, неупоменати другаде
16 01 99 отпадъци, неупоменати другаде
16 02 Отпадъци от електрическо и електронно оборудване
16 02 09* трансформатори и кондензатори, съдържащи PCBs
16 02 10* излязло от употреба оборудване, съдържащо или замърсено с PCBs, различно от упоменатото в 16 02 09
16 02 11* излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъглеродороди, HCFC, HFC
16 02 12* излязло от употреба оборудване, съдържащо свободен азбест
16 02 13* излязло от употреба оборудване, съдържащо опасни компоненти (3), различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 12
16 02 14 излязло от употреба оборудване, различно от упоменатото в кодове от 16 02 09 до 16 02 13
16 02 15* опасни компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване
16 02 16 компоненти, отстранени от излязло от употреба оборудване, различни от упоменатите в код 16 02 15
16 03 Бракувани партии и неизползвани материали
16 03 03* неорганични отпадъци, съдържащи опасни вещества
16 03 04 неорганични отпадъци, различни от упоменатите в 16 03 03
16 03 05* органични отпадъци, съдържащи опасни вещества
16 03 06 органични отпадъци, различни от упоменатите в 16 03 05
16 04 Отпадъчни взривни материали

16 04 01* отпадъчни мунициии
16 04 02* отпадъци от пиротехника
16 04 03* други отпадъчни взривни материали
16 05 Газове в съдове под налягане и отпадъчни химични вещества и препарати
16 05 04* газове в съдове под налягане (включително халони), съдържащи опасни вещества
16 05 05 газове в съдове под налягане, различни от упоменатите в 16 05 04
16 05 06* лабораторни химични вещества и препарати с висока степен на чистота, състоящи се от или съдържащи опасни вещества, включително смеси от лабораторни химични вещества и препарати с висока степен на чистота
16 05 07* отпадъчни неорганични химични вещества и препарати с висока степен на чистота, състоящи се от или съдържащи опасни вещества
16 05 08* отпадъчни органични химични вещества и препарати с висока степен на чистота, състоящи се от или съдържащи опасни вещества
16 05 09 отпадъчни химични вещества и препарати с висока степен на чистота, неупоменати в 16 05 06, 16 05 07 или 16 05 08
16 06 Батерии и акумулатори
16 06 01* оловни акумулаторни батерии
16 06 02* Ni-Cd батерии
16 06 03* живак-съдържащи батерии
16 06 04 алкални батерии (с изключение на 16 06 03)
16 06 05 други батерии и акумулатори
16 06 06* разделно събран електролит от батерии и акумулатори
16 07 Отпадъци от почистване на транспортни резервоари, на резервоари за съхранение и на варели (с изключение на 05 и 13)
16 07 08* отпадъци, съдържащи масла и нефтопродукти
16 07 09* отпадъци, съдържащи други опасни вещества
16 07 99 отпадъци, неупоменати другаде
16 08 Отработени катализатори
16 08 01 отработени катализатори, съдържащи злато, сребро, рений, родий, паладий, иридий или платина (с изключение на 16 08 07)
16 08 02* отработени катализатори съдържащи опасни преходни метали (4) или опасни съединения на преходните метали
16 08 03 отработени катализатори, съдържащи преходни метали или съединения на преходните метали, неупоменати другаде
16 08 04 течни катализатори от каталитичен крекинг (с изключение на 16 08 07)
16 08 05* отработени катализатори, съдържащи фосфорна киселина
16 08 06* отработени течности, използвани като катализатори
16 08 07* отработени катализатори, замърсени с опасни вещества
16 09 Оксидиращи вещества
16 09 01* перманганати, например калиев перманганат
16 09 02* хромати, например калиев хромат, калиев или натриев бихромат
16 09 03* пероксиди, например водороден пероксид
16 09 04* оксидиращи вещества, неупоменати другаде
16 10 Отпадъчни водни разтвори, предназначени за пречистване извън мястото на образуване
16 10 01* отпадъчни водни разтвори, съдържащи опасни вещества
16 10 02 отпадъчни водни разтвори, различни от упоменатите в 16 10 01
16 10 03* концентрирани водни разтвори, съдържащи опасни вещества
16 10 04 концентрирани водни разтвори, различни от упоменатите в 16 10 03
16 11 Отпадъчни облицовъчни и огнеупорни материали
16 11 01* облицовъчни и огнеупорни материали на въглеродна основа от металургични процеси, съдържащи опасни вещества
16 11 02 облицовъчни и огнеупорни материали на въглеродна основа от металургични процеси, различни от упоменатите в 16 11 01
16 11 03* други облицовъчни и огнеупорни материали от металургични процеси, съдържащи опасни вещества
16 11 04 други облицовъчни и огнеупорни материали от металургични процеси, различни от упоменатите в 16 11 03
16 11 05* облицовъчни и огнеупорни материали от неметалургични процеси, съдържащи опасни вещества
16 11 06 облицовъчни и огнеупорни материали от неметалургични процеси, различни от упоменатите в 16 11 05
17 ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И СЪБАРЯНЕ (ВКЛЮЧИТЕЛНО ПОЧВА, ИЗКОПАНА ОТ ЗАМЪРСЕНИ МЕСТА)
17 01 Бетон, тухли, керемиди, плочки, порцеланови и керамични изделия

17 01 01 бетон
17 01 02 тухли
17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия
17 01 06* смеси от или отделни фракции от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, съдържащи опасни вещества
17 01 07 смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06
17 02 Дървесен материал, стъкло и пластмаса
17 02 01 дървесен материал
17 02 02 стъкло
17 02 03 пластмаса
17 02 04* пластмаса, стъкло и дървесен материал, съдържащи или замърсени с опасни вещества
17 03 Асфалтови смеси, каменовъглен катран и съдържащи катран продукти
17 03 01* асфалтови смеси, съдържащи каменовъглен катран
17 03 02 асфалтови смеси, съдържащи други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01
17 03 03* каменовъглен катран и катранени продукти
17 04 Метали (включително техните сплави)
17 04 01 мед, бронз, месинг
17 04 02 алуминий
17 04 03 олово
17 04 04 цинк
17 04 05 желязо и стомана
17 04 06 калай
17 04 07 смеси от метали
17 04 09* метални отпадъци, замърсени с опасни вещества
17 04 10* кабели, съдържащи масла, каменовъглен катран и други опасни вещества
17 04 11 кабели, различни от упоменатите в 17 04 10
17 05 Почва (включително изкопана почва от замърсени места), камъни и изкопани земни маси
17 05 03* почва и камъни, съдържащи опасни вещества
17 05 04 почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03
17 05 05* изкопани земни маси, съдържащи опасни вещества
17 05 06 изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05
17 05 07* баласта от релсов път, съдържаща опасни вещества
17 05 08 баласта от релсов път, различна от упоменатата в 17 05 07
17 06 Изолационни материали и съдържащи азбест строителни материали
17 06 01* изолационни материали, съдържащи азбест
17 06 03* други изолационни материали, състоящи се от или съдържащи опасни вещества
17 06 04 изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03
17 06 05* строителни материали, съдържащи азбест
17 08 Строителни материали на основата на гипс
17 08 01* строителни материали на основата на гипс, замърсени с опасни вещества
17 08 02 строителни материали на основата на гипс, различни от упоменатите в 17 08 01
17 09 Други отпадъци от строителство и събаряне
17 09 01* отпадъци от строителство и събаряне, съдържащи живак
17 09 02* други отпадъци от строителство и събаряне, съдържащи РСВ (например, съдържащи РСВ уплътняващи материали, подови настилки на основата на смоли, съдържащи РСВ, съдържащи РСВ закрити plombирани системи, съдържащи РСВ кондензатори)
17 09 03* други отпадъци от строителство и събаряне (включително смесени отпадъци), съдържащи опасни вещества
17 09 04 смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03
18 ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ИЛИ ВЕТЕРИНАРНОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И/ИЛИ СВЪРЗАНА С ТЯХ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ (без кухненски и отпадъци от ресторанти, които не са генерирани непосредствено от дейности на здравеопазването)
18 01 Отпадъци от родилна помощ, диагностика, медицински манипулации или профилактика в хуманното здравеопазване
18 01 01 остри инструменти (с изключение на 18 01 03)
18 01 02 телесни части и органи, включително банки за кръв и кръвни продукти (с изключение на 18 01 03)
18 01 03* отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции
18 01 04 отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с

оглед предотвратяване на инфекции (например превръзки, гипсови отливки, спално бельо, облекло за еднократна употреба, памперси)

18 01 06* химични вещества и препарати, състоящи се от или съдържащи опасни вещества

18 01 07 химични вещества и препарати, различни от упоменатите в 18 01 06

18 01 08* цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти

18 01 09 лекарствени продукти, различни от упоменатите в 18 01 08

18 01 10* амалгамни отпадъци от зъболечението

18 02 Отпадъци от изследване, диагностика, медицински манипулации или профилактика във ветеринарното здравеопазване

18 02 01 остри инструменти (с изключение на 18 02 02)

18 02 02* отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции

18 02 03 отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции

18 02 05* химични вещества и препарати, състоящи се от или съдържащи опасни вещества

18 02 06 химични вещества и препарати, различни от упоменатите в 18 02 05

18 02 07* цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти

18 02 08 лекарствени продукти, различни от упоменатите в 18 02 07

19 ОТПАДЪЦИ ОТ СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ОБРАБОТВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ, ОТ ПРЕЧИСТВАТЕЛНИ СТАНЦИИ ЗА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ И ОТ ВОДНОТО СТОПАНСТВО ЗА ПОДГОТОВКА НА ВОДА ЗА ПИТЕЙНИ НУЖДИ И ВОДА ЗА ПРОМИШЛЕНА УПОТРЕБА

19 01 Отпадъци от изгаряне или пиролиза на отпадъци

19 01 02 черни метали, отделени от дънна пепел

19 01 05* филтърен кек от пречистване на газове

19 02 06* отпадъчни води от пречистване на газове и други отпадъчни води

19 01 07* твърди отпадъци от пречистване на газове

19 01 10* отработен активен въглен от пречистване на отпадъчни газове

19 01 11* дънна пепел и шлака, съдържащи опасни вещества

19 01 12 дънна пепел и шлака, различни от упоменатите в 19 01 11

19 01 13* увлечена/летяща пепел, съдържаща опасни вещества

19 01 14 увлечена/летяща пепел, различна от упоменатата в 19 01 13

19 01 15* прах от котли, съдържаща опасни вещества

19 01 16 прах от котли, различна от упоменатата в 19 01 15

19 01 17* отпадъци от пиролиза, съдържащи опасни вещества

19 01 18 отпадъци от пиролиза, различни от упоменатите в 19 01 17

19 01 19 пясъци от пещи с кипящ слой

19 01 99 отпадъци, неупоменати другаде

19 02 Отпадъци от физико-химично обработване на отпадъци (включително отстраняване на хром, отстраняване на цианови съединения, неутрализация)

19 02 03 предварително смесени отпадъци, съставени само от неопасни отпадъци

19 02 04* предварително смесени отпадъци, съдържащи поне един опасен отпадък

19 02 05* утайки от физико-химично обработване, съдържащи опасни вещества

19 02 06 утайки от физико-химично обработване, различни от упоменатите в 19 02 05

19 02 07* масла и концентрати от сепариране/разделяне

19 02 08* течни запалими отпадъци, съдържащи опасни вещества

19 02 09* твърди запалими отпадъци, съдържащи опасни вещества

19 02 10 запалими отпадъци, различни от упоменатите в 19 02 08 и 19 02 09

19 02 11* други отпадъци, съдържащи опасни вещества

19 02 99 отпадъци, неупоменати другаде

19 03 Стабилизирани/втвърдени отпадъци (5)

19 03 04* отпадъци, маркирани като опасни, частично стабилизирани (6)

19 03 05 стабилизирани отпадъци, различни от упоменатите в 19 03 04

19 03 06* втвърдени отпадъци, маркирани като опасни

19 03 07 втвърдени отпадъци, различни от упоменатите в 19 03 06

19 04 Встъклени отпадъци и отпадъци от встъкляване

19 04 01 встъклени отпадъци

19 04 02* увлечена/летяща пепел и други отпадъци от пречистване на отпадъчни газове

19 04 03* невстъклена твърда фаза

19 04 04 отпадъчни води от темпериране на встъклени отпадъци

19 05 Отпадъци от аеробно разграждане на твърди отпадъци

19 05 01 некомпостируеми фракции от битови и сходни с тях отпадъци

19 05 02 некомпостируеми фракции от животински и растителни отпадъци

19 05 03 нестандартен компост

19 05 99 отпадъци, неупоменати другаде

19 06 Отпадъци от анаеробно разграждане на твърди отпадъци
19 06 03 течности от анаеробно разграждане на битови отпадъци
19 06 04 остатъци от анаеробно разграждане на битови отпадъци
19 06 05 течности от анаеробно разграждане на животински и растителни отпадъци
19 06 06 остатъци от анаеробно разграждане на животински и растителни отпадъци
19 06 99 отпадъци, неупоменати другаде
19 07 Инфилтрат от депа за отпадъци
19 07 02* инфилтрат от депа за отпадъци, съдържащ опасни вещества
19 07 03 инфилтрат от депа за отпадъци, различен от упоменатия в 19 07 02
19 08 Отпадъци от пречиствателни станции за отпадъчни води, неупоменати другаде
19 08 01 отпадъци от решетки и сита
19 08 02 отпадъци от пясъкоуловители
19 08 05 утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места
19 08 06* наситени или отработени йоннообменни смоли
19 08 07* разтвори и утайки от регенериране на йонообменници
19 08 08* отпадъци от мембранни системи, съдържащи тежки метали
19 08 09 смеси от мазнини и масла от маслено-водна сепарация, съдържащи само хранителни масла и мазнини
19 08 10* смеси от мазнини и масла от маслено-водна сепарация, различни от упоменатите в 19 08 09
19 08 11* утайки, съдържащи опасни вещества от биологично пречистване на промишлени отпадъчни води
19 08 12 утайки от биологично пречистване на промишлени отпадъчни води, различни от упоменатите в 19 08 11
19 08 13* утайки, съдържащи опасни вещества от други видове пречистване на промишлени отпадъчни води
19 08 14 утайки от други видове пречистване на промишлени отпадъчни води, различни от упоменатия в 19 08 13
19 08 99 отпадъци, неупоменати другаде
19 09 Отпадъци от предварителна подготовка на питейни води или на води за промишлени цели
19 09 01 твърди отпадъци от първоначално филтруване и от сита и решетки
19 09 02 утайки от избистряне на вода
19 09 03 утайки от декарбонизиране
19 09 04 отработен активен въглен
19 09 05 наситени или отработени йоннообменни смоли
19 09 06 разтвори и утайки от регенерация на йонообменници
19 09 99 отпадъци, неупоменати другаде
19 10 Отпадъци от раздробяване/смилане на отпадъци, съдържащи метали
19 10 01 отпадъци от желязо и стомана
19 10 02 отпадъци от цветни метали
19 10 03* лека прахообразна фракция и прах, съдържащи опасни вещества
19 10 04 лека прахообразна фракция и прах, различни от упоменатите в 19 10 03
19 10 05* други фракции, съдържащи опасни вещества
19 10 06 други фракции, различни от упоменатите в 19 10 05
19 11 Отпадъци от регенериране на масла
19 11 01* отработени филтруващи глини
19 11 02* кисели катрани
19 11 03* отпадъчни води
19 11 04* отпадъци от пречистване на горива с основи
19 11 05* утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, съдържащи опасни вещества
19 11 06 утайки от пречистване на отпадъчни води на мястото на образуване, различни от упоменатите в 19 11 05
19 11 07* отпадъци от пречистване на отпадъчни газове
19 11 99 отпадъци, неупоменати другаде
19 12 Отпадъци от механично третиране на отпадъци (например сортиране, трошене, уплътняване, пелетизиране), неупоменати другаде
19 12 01 хартия и картон
19 12 02 черни метали
19 12 03 цветни метали
19 12 04 пластмаса и каучук
19 12 05 стъкло
19 12 06* дървесни материали, съдържащи опасни вещества

19 12 07 дървесни материали, различни от упоменатите в 19 12 06
19 12 08 текстилни материали
19 12 09 минерали (например пясък, камъни)
19 12 10 горими отпадъци (RDF –модифицирани горива, получени от отпадъци)
19 12 11* други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, съдържащи опасни вещества
19 12 12 други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11
19 13 Отпадъци от възстановяване на почви и подземни води
19 13 01* твърди отпадъци от възстановяване на почви, съдържащи опасни вещества
19 13 02 твърди отпадъци от възстановяване на почви, различни от упоменатите в 19 13 01
19 13 03* утайки от възстановяване на почви, съдържащи опасни вещества
19 13 04 утайки от възстановяване на почви, различни от упоменатите в 19 13 03
19 13 05* утайки от възстановяване качеството на подземни води, съдържащи опасни вещества
19 13 06 утайки от възстановяване качеството на подземни води, различни от упоменатите в 19 13 05
19 13 07* отпадъчни води и концентрирани водни разтвори от възстановяване качеството на подземни води, съдържащи опасни вещества
19 13 08 отпадъчни води и концентрирани водни разтвори от възстановяване качеството на подземни води, различни от упоменатите в 19 13 07
20 БИТОВИ ОТПАДЪЦИ (ДОМАКИНСКИ ОТПАДЪЦИ И СХОДНИ С ТЯХ ОТПАДЪЦИ ОТ ТЪРГОВСКИ, ПРОМИШЛЕНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ), ВКЛЮЧИТЕЛНО РАЗДЕЛНО СЪБИРАНИ ФРАКЦИИ
20 01 Разделно събирани фракции (с изключение на 15 01)
20 01 01 хартия и картон
20 01 02 стъкло
20 01 08 биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене
20 01 10 облекла
20 01 11 текстилни материали
20 01 13* разтворители
20 01 14* киселини
20 01 15* основи
20 01 17* фотографски химични вещества и препарати
20 01 19* пестициди
20 01 21* флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак
20 01 23* излязло от употреба оборудване, съдържащо хлорофлуоровъгледороди
20 01 25 хранителни масла и мазнини
20 01 26* масла и мазнини, различни от упоменатите в 20 01 25
20 01 27* бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, съдържащи опасни вещества
20 01 28 бои, мастила, лепила/адхезиви и смоли, различни от упоменатите в 20 01 27
20 01 29* перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества
20 01 30 перилни и почистващи препарати, различни от упоменатите в 20 01 29
20 01 31* цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти
20 01 32 лекарствени продукти, различни от упоменатите в 20 01 31
20 01 33* батерии и акумулатори, включени в 16 06 01, 16 06 02 или 16 06 03, както и несортирани батерии и акумулатори, съдържащи такива батерии
20 01 34 батерии и акумулатори, различни от упоменатите в 20 01 33
20 01 35* излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23, съдържащо опасни компоненти (3)
20 01 36 излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, различно от упоменатото в 20 01 21 и 20 01 23 и 20 01 35
20 01 37* дървесни материали, съдържащи опасни вещества
20 01 38 дървесни материали, различни от упоменатите в 20 01 37
20 01 39 пластмаси
20 01 40 метали
20 01 41 отпадъци от почистване на комини
20 01 99 други фракции, неупоменати другаде
20 02 Отпадъци от паркове и градини (включително отпадъци от гробища)
20 02 01 биоразградими отпадъци
20 02 02 почва и камъни
20 02 03 други бионеразградими отпадъци
20 03 Други битови отпадъци
20 03 01 смесени битови отпадъци

20 03 02 отпадъци от пазари
20 03 03 отпадъци от почистване на улици
20 03 04 утайки от септични ями
20 03 06 отпадъци от почистване на канализационни системи
20 03 07 обемни отпадъци
20 03 99 битови отпадъци, неупоменати другаде

Забележки

(1) Списъкът на отпадъците се допълва и изменя в съответствие с научно-техническия напредък. Кодовете на сменените отпадъци остават неизползвани. На добавените към списъка отпадъци се дават нови кодове за избягване на грешки при използване на списъка.

Отпадъците от списъка са дефинирани еднозначно с шестцифрен код. Основните групи и подгрупи отпадъци са означени съответно с двуцифрен и четирицифрен код. Различните видове отпадъци трябва да се разглеждат в контекста на групата, в която се намират.

Отпадъците от списъка са систематизирани в зависимост от произхода на отпадъка (икономическата дейност) в групите от 01 до 12 и от 17 до 20, в зависимост от вида на отпадъка в групите 13, 14 и 15 и всички останали отпадъци – в група 16.

Някои специфични производства може да класифицират отпадъците от своята дейност в няколко групи - например отпадъците от производството на автомобили може да се класифицират в групи 08, 11 и 12.

Разделно събраните отпадъци от опаковки, включително смеси от опаковъчни материали, трябва да се класифицират в подгрупа 15 01, а не в 20 01.

(2) PCBs означава: полихлорирани бифенили, полихлорирани терфенили, монометилтетрахлордифенил метан, монометилдихлордифенил метан, монометилдибромдифенил метан и всяка смес, съдържаща над 0,005 тегловни % от тези вещества.

(3) Към опасните компоненти от електронно и електрическо оборудване се включват акумулатори и батерии, дадени в подгрупа 16 06 и класифицирани като опасни, живачни лампи, стъклени катодни тръби и други замърсени стъкла и др.

(4) Преходни метали са скандий, ванадий, манган, кобалт, мед, итрий, ниобий, хафний, волфрам, титан, хром, желязо, никел, цинк, цирконий, молибден и титан. Класификацията на опасните вещества по Наредбата за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти определя кои от преходните метали или техните съединения са опасни.

(5) Процесът на стабилизация променя опасността на съставните части на отпадъка, с което опасният отпадък се превръща в отпадък, който не притежава опасни свойства. Процесът на втвърдяване променя само физичното състояние на отпадъка чрез използване на добавки, без да променя химичните свойства на отпадъка.

(6) Отпадъкът се счита частично стабилизирани, ако след процеса на стабилизация опасните съставни части на отпадъка не са напълно променени в неопасни, но отпадъкът може да бъде освободен в околната среда за краткосрочен, средносрочен или дългосрочен период.

Приложение № 2

към чл. 6, ал. 2, т. 1

Свойства, които определят отпадъците като опасни (i)

H 1 Експлозивни – химични вещества и препарати, които могат да експлодират под въздействие на пламък или които са по-чувствителни към удар или триене от динитробензен.

H 2 Оксидащи – химични вещества и препарати, които пораждат силно екзотермична реакция при контакт с други вещества, особено със запалими вещества.

H 3-A Лесно запалими:

-течни химични вещества и препарати, които имат точка на възпламеняване под 21oC (включително изключително запалими течности);

-химични вещества и препарати, които могат да се нагорещат и да се възпламенят при контакт с въздуха при обикновена температура без допълнителна енергия;

-твърди химични вещества и препарати, които могат лесно да се възпламенят при кратък контакт с източник на огън и които продължават да горят или да тлеят след отстраняването на източника на огън;

-газообразни химични вещества и препарати, които се възпламеняват на въздуха при обикновено налягане;

-химични вещества и препарати, които при контакт с вода или влажен въздух отделят в опасни количества лесно възпламеними газове.

Н 3-Б Запалими - течни химични вещества и препарати, които имат точка на възпламеняване равна или по-висока от 21oC и равна или по-ниска от 55oC.

Н 4 Дразнещи – некорозивни химични вещества и препарати, които при непосредствен, продължителен или повтарящ се контакт с кожата или лигавиците могат да предизвикат възпаление.

Н 5 Вредни - химични вещества и препарати, които при вдишване, поглъщане или проникване през кожата, могат да причинят смърт или остри и хронични увреждания на здравето.

Н 6 Токсични - химични вещества и препарати (включително силно токсични вещества и препарати), които при вдишване, поглъщане или проникване през кожата, могат да причинят смърт или остри и хронични увреждания на здравето.

Н 7 Канцерогенни - химични вещества и препарати, които при вдишване, поглъщане или проникване през кожата, могат да предизвикат рак или да повишат честотата на раковите заболявания.

Н 8 Корозивни - химични вещества и препарати, които при контакт с живи тъкани могат да ги разрушат.

Н 9 Инфекциозни – вещества, съдържащи жизнени микроорганизми или техни токсини, които са известни или за които има основание да се счита, че предизвикват болести при хората или при други живи организми.

Н 10 Токсични за репродукцията - химични вещества и препарати, които при вдишване, поглъщане или проникване през кожата могат да предизвикат или да повишат честотата на не наследствени вродени увреждания на потомството и/или да увредят мъжката и женската възпроизводителна функция или способност.

Н 11 Мутагенни - химични вещества и препарати, които при вдишване, поглъщане или проникване през кожата могат да предизвикат или да повишат честотата на наследствени генетични дефекти.

Н 12 Вещества и препарати, които образуват токсични или силно токсични газове при контакт с вода, въздух или киселина.

Н 13 Вещества и препарати, способни по какъвто и да е начин след обезвреждане да образуват други вещества (например инфилтрат), които притежават едно или повече от свойствата, изброени по-горе.

Н 14 Опасни за околната среда - химични вещества и препарати, които като попаднат в околната среда, представляват или могат да представляват веднага или след време, опасност за един или повече от компонентите на околната среда.

Забележка

(i) Свойствата на отпадъците по Приложение № 2, с изключение на Н 9 – “Инфекциозни” са определени въз основа на категориите на опасност на химичните вещества и препарати по чл. 2 от глава първа на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати.

Приложение № 3
към чл. 6, ал. 2, т. 1

Характеристики на отпадъците с гранични стойности на концентрациите на опасните вещества в тях за свойствата от Н 3 до Н 8, Н 10 и Н 11

Н 3 - точка на възпламеняване ? 55°C;

Н 6 - едно или повече вещества, класифицирани (i) като “силно токсични”, с обща концентрация ? 0,1 %;

Н 6 - едно или повече вещества, класифицирани като “токсични”, с обща концентрация ? 3 %;

Н 5 - едно или повече вещества, класифицирани като “вредни”, с обща концентрация ? 25 %;

Н 8 - едно или повече “корозивни” вещества, класифицирани като R 35, с обща концентрация ? 1 %;

Н 8 - едно или повече “корозивни” вещества, класифицирани като R 34, с обща концентрация ? 5 %;

Н 4 - едно или повече “дразнещи” вещества, класифицирани като R 41, с обща концентрация ? 10 %;

Н 4 - едно или повече “дразнещи” вещества, класифицирани като R 36 , R 37 и R 38, с обща концентрация ? 20 %;

Н 7 - едно вещество, познато като “канцерогенно”от категория 1 или 2, с

концентрация ? 0,1 %;

H 7 - едно вещество, познато като "канцерогенно" от категория 3, с концентрация ? 1 %;

H 10 - едно вещество, "токсично за репродукцията" от категория 1 или 2, класифицирано като R 60, R 61, с концентрация ? 0,5 %;

H 10 - едно вещество, "токсично за репродукцията" от категория 3, класифицирано като R 62, R 63, с концентрация ? 5 %;

H 11 - едно "мутагенно" вещество от категория 1 или 2, класифицирано като R 46, с концентрация ? 0,1 %;

H 11 - едно "мутагенно" вещество от категория 3, класифицирано като R 40, с концентрация ? 1 %.

Забележка

(i) Класификацията, стандартните фрази на риска (R фрази) и граничните стойности на концентрациите на опасните вещества в отпадъците са определени в съответствие с Наредбата за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти и нейните Приложения.

Приложение № 4

КАТЕГОРИИ НА ОПАСНИТЕ ОТПАДЪЦИ, ИЗБРОЕНИ В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ПРИРОДА И ПРОИЗХОД (i) (ОТПАДЪЦИТЕ МОГАТ ДА БЪДАТ ТЕЧНИ, ПАСТООБРАЗНИ ИЛИ ТВЪРДИ)

Приложение № 4А към чл. 6, ал. 2, т. 2

Отпадъци, проявяващи едно или повече от свойствата, изброени в Приложение № 2, и състоящи се от:

1. анатомични, болнични и други клинични отпадъци;
2. фармацевтични, лекарствени и ветеринарномедицински субстанции и продукти;
3. консерванти за дървесина;
4. биоциди и фитофармацевтични вещества;
5. остатъци от вещества, използвани като разтворители;
6. халогенирани органични вещества, неизползвани като разтворители, с изключение на техни инертни полимерни материали;
7. соли за закаляване/темперирание, съдържащи цианиди;
8. минерални масла и маслени субстанции (например утайки от работата на металорежещи машини и др.);
9. смеси от масло с вода и от въглеводороди с вода, емулсии;
10. вещества, съдържащи полихлорирани бифенили (PCBs) и/или полихлорирани терфенили (PCTs);
11. катрани, получени при рафиниране, дестилация и при всяка друга пиролизна преработка (например остатъци от дестилация и др.);
12. мастила, багрила, пигменти, политури, бои и лакове;
13. смоли, латекси, пластификатори, лепила/адхезиви;
14. неидентифицирани и нови химични вещества, възникнали в резултат на научноизследователска, развойна и учебна дейност, ефектът от които върху човека и околната среда е неизвестен;
15. пиротехнически и други експлозивни материали;
16. фотографски химични вещества и препарати и други материали от фотографски процеси;
17. всеки материал, замърсен със съединения, сродни на полихлориран дибензофуран;
18. всеки материал, замърсен със съединения, сродни на полихлориран дибензо-р-диоксин.

Приложение № 4 Б към чл. 6, ал. 2, т. 3

Отпадъци, съдържащи един или повече от компонентите, посочени в Приложение № 5 и проявяващи едно или повече от свойствата, изброени в Приложение № 2, състоящи се от:

19. животински или растителни сапуни, мазнини и восъци;
20. нехалогенирани органични вещества, неизползвани като разтворители;
21. неорганични вещества, без метали и метални сплави;
22. пепели и/или шлаки;
23. почва, пясък и глина, включително изкопани земни маси;
24. соли за закаляване/темпераване, несъдържащи цианиди;
25. метални прах и пудра;
26. отработени катализатори;
27. течности и утайки, съдържащи метали или сплави;
28. остатъци от пречиствателни съоръжения (например от прахоулавяне и др.), с изключение на позиции 29, 30, и 33;
29. утайки от скрубери;
30. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води;
31. остатъци от декарбонизация;
32. остатъци от йонообменни колонии;
33. утайки от канализацията, непреработвани и неподходящи за използване в земеделието;
34. остатъци от почистване на резервоари и/или оборудване;
35. замърсено оборудване;
36. замърсени контейнери (например от опаковки, газови бутилки и др.), чието съдържание включва един или повече от компонентите, изброени в Приложение № 5;
37. батерии и други източници на ток;
38. растителни масла;
39. материали от разделно събиране на отпадъци от домакинствата, които проявяват едно или повече от свойствата, изброени в Приложение № 2;
40. всеки друг отпадък, който съдържа един или повече от компонентите, изброени в Приложение № 5 и проявява едно или повече от свойствата, посочени в Приложение № 2.

Забележка

(i) Някои повторения с компонентите на опасните отпадъци, изброени в Приложение № 5, са допуснати съзнателно.

Приложение № 5
към чл. 6, ал. 2, т. 3

Компоненти, съдържащи се в отпадъците от Приложение № 4Б, които ги превръщат в опасни, когато същите имат свойствата, посочени в Приложение № 2 (i)

Отпадъци, съдържащи:

- C1 - берилий; съединения на берилия;
- C2 - съединения на ванадия;
- C3 - съединения на хрома (VI);
- C4 - съединения на кобалта;
- C5 - съединения на никела;
- C6 - съединения на медта;
- C7 - съединения на цинка;
- C8 - арсен; съединения на арсена;
- C9 - селен; съединения на селена;
- C10 - съединения на среброто;
- C11 - кадмий; съединения на кадмия;
- C12 - калай; съединения на калая;
- C13 - антимон; съединения на антимона;
- C14 - телур; съединения на телура;
- C15 - бариеви съединения, без бариев сулфат;
- C16 - живак; съединения на живака;
- C17 - талий; съединения на талия;
- C18 - олово; съединения на оловото;
- C19 - неорганични сулфиди;

C20 - неорганични съединения на флуора;
 C21 - неорганични цианиди;
 C22 - следните алкални и алкалоземни метали: литий, натрий, калий, калций и магнезий в несвързано (елементарно) състояние;
 C23 - кисели разтвори или киселини в твърдо състояние;
 C24 - основни разтвори или основи в твърдо състояние;
 C25 - азбест (прах или влакна);
 C26 - фосфор: съединения на фосфора (без неорганични фосфати);
 C27 - метални карбонили;
 C28 - пероксиди;
 C29 - хлорати;
 C30 - перхлорати;
 C31 - азиди;
 C32 - полихлорирани бифенили (PCBs) и полихлорирани терфенили (PCTs);
 C33 - съединения с фармацевтично и ветеринарно предназначение;
 C34 - биоциди и фитофармацевтични препарати (напр. пестициди);
 C35 - инфекциозни вещества;
 C36 - креозоти;
 C37 - изоцианати, цианати;
 C38 - органични цианиди (например нитрили и др.);
 C39 - феноли; съединения на фенола;
 C40 - халогенирани разтворители;
 C41 - органични разтворители, без халогенирани разтворители;
 C42 - халоген-органични съединения, без инертни полимерни материали и други вещества, отбелязани в този списък;
 C43 - ароматни съединения; полициклени и хетероциклени органични съединения;
 C44 - алифатни амини;
 C45 - ароматни амини;
 C46 - етери;
 C47 - вещества с експлозивни свойства, без описаните другаде в този списък;
 C48 - съдържащи сяра органични съединения;
 C49 - всички производни на полихлорирания ди-бензофуран;
 C50 - всички производни на полихлорирания ди-бензо-р-диоксин;
 C51 - въглеродороди и техните кислород-, азот- и/или сяра- съдържащи производни, неотбелязани в този списък.

Забележка

(i) Някои повторения с основните категории опасни отпадъци, изброени в Приложение № 4, са допуснати съзнателно.

Приложение № 6

към чл. 7, ал. 1

Работен лист за класификация на отпадъци

РАБОТЕН ЛИСТ ЗА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ОТПАДЪЦИ

I. Информация за притежателя на отпадъци

Търговец.....

/наименование, ЕИК по БУЛСТАТ/
представяван от:

.....

 /име, фамилия, длъжност, тел., факс, e-mail/

Седалище на търговеца.....

.....

/адрес по съдебна регистрация - област, община, населено място, район, ул., №, пощенски код, тел., факс, e-mail/

Местонахождение на обекта, където се образува отпадъкът

.....
.....
.....

/адрес - област, община, населено място, район, ул. №, пощенски код, тел., факс, e-mail/

Лице за контакти.....

.....
.....

/име, длъжност, тел., факс, e-mail/

Кратко описание на отпадъка.....

.....
.....
.....

/вид отпадък, произход, дейност, от която се образува отпадъкът/

II. Избор на код на отпадъка от списъка по Приложение № 1 от Наредбата за класификация на отпадъците

А. Възможен код на отпадъка Наличие на знак (*) Да/Не
от списъка по Приложение № 1 1. _ _ _ _ _

2. _ _ _ _ _

3. _ _ _ _ _

/допуска се да се посочат повече от един възможни кодове за отпадъка/

Б 1. Код на отпадъка, отбелязан със знак (*)

при наличие на огледален код _ _ _ _ _

В 1. Наименование на кода на отпадъка,
отбелязан със знак (*).....

при наличие на огледален код.....

.....

Б 2. Код на отпадъка без знак (*),

при наличие на огледален код _ _ _ _ _

В 2. Наименование на кода на
отпадъка без знак (*).....

при наличие на огледален код.....

.....

Б 3. Код на отпадъка, отбелязан със знак (*)

при наличие на огледален код _ _ _ _ _

В 3. Наименование на кода на отпадъка,
отбелязан със знак (*).....

при наличие на огледален код.....

.....

Г. Класификация на отпадъка като опасен Да/Не

в съответствие с чл. 6, ал. 1, т. 1 от Наредбата

за класификация на отпадъци.....

III. Определяне принадлежността на отпадъка към категориите на опасните отпадъци по Приложение № 4А от Наредбата за класификация на отпадъците

Принадлежността на отпадъка към съответната категория се отбелязва с отметка (v) пред номера на отпадъка.

? 1. анатомични, болнични и други клинични отпадъци;

? 2. фармацевтични, лекарствени и ветеринарномедицински субстанции и продукти;

? 3. консерванти за дървесина;

- ? 4. биоциди и фитофармацевтични вещества;
- ? 5. остатъци от вещества, използвани като разтворители;
- ? 6. халогенирани органични вещества, неизползвани като разтворители, с изключение на техни инертни полимерни материали;
- ? 7. соли за закаляване/темперирание, съдържащи цианиди;
- ? 8. минерални масла и маслени субстанции (например утайки от работата на металоурежещи машини и др.);
- ? 9. смеси от масло с вода и от въглеродороди с вода, емулсии;
- ? 10. вещества, съдържащи полихлорирани бифенили (PCBs) и/или полихлорирани терфенили (PCTs);
- ? 11. катрани, получени при рафиниране, дестилация и при всяка друга пиролизна преработка (например утайки от дестилация и др.);
- ? 12. мастила, багрила, пигменти, политури, бои и лакове;
- ? 13. смоли, латекси, пластификатори, лепила/адхезиви;
- ? 14. неидентифицирани и нови химични вещества, възникнали в резултат на научноизследователска, развойна и учебна дейност, ефектът от които върху човека и околната среда е неизвестен;
- ? 15. пиротехнически и други експлозивни материали;
- ? 16. фотографски химични вещества и препарати и други материали от фотографски процеси;
- ? 17. всеки материал, замърсен със съединения, сродни на полихлориран дибензофуран;
- ? 18. всеки материал, замърсен със съединения, сродни на полихлориран дибензо-р-диоксин;

Д Класификация на отпадъка като опасен Да/Не
 в съответствие с чл. 6, ал. 2, т. 2 от Наредбата
 за класификация на отпадъците.....

IV. Определяне принадлежността на отпадъка към категориите на опасните отпадъци по Приложение № 4Б от Наредбата за класификация на отпадъците

Принадлежността на отпадъка към съответната категория се отбелязва с отметка (v) пред номера на отпадъка.

- ? 19. животински или растителни сапуни, мазнини и восъци;
- ? 20. нехалогенирани органични вещества, неизползвани като разтворители;
- ? 21. неорганични вещества, без метали и метални сплави;
- ? 22. пепели и/или шлаки;
- ? 23. почва, пясък и глина, включително изкопани земни маси;
- ? 24. соли за закаляване/темперирание, несъдържащи цианиди;
- ? 25. метални прах и пудра;
- ? 26. отработени катализатори;
- ? 27. течности и утайки, съдържащи метали или сплави;
- ? 28. остатъци от пречиствателни съоръжения (например от прахоулавяне и др.), с изключение на позиции 29, 30, и 33;
- ? 29. утайки от скрубери;
- ? 30. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води;
- ? 31. остатъци от декарбонизация;
- ? 32. остатъци от йонообменни колонии;
- ? 33. утайки от канализацията, непреработвани и неподходящи за използване в земеделието;
- ? 34. остатъци от почистване на резервоари и/или оборудване;
- ? 35. замърсено оборудване;
- ? 36. замърсени контейнери (например от опаковки, газови бутилки и др.), чието съдържание включва един или повече от компонентите, изброени в Приложение № 5;
- ? 37. батерии и други източници на ток;
- ? 38. растителни масла;
- ? 39. материали от разделно събиране на отпадъци от домакинствата, които проявяват едно или повече от свойствата, изброени в Приложение № 2;
- ? 40. всеки друг отпадък, който съдържа един или повече от компонентите, изброени в приложение № 5 и проявява едно или повече от свойствата , посочени в Приложение № 2.

V. Определяне наличието в отпадъка на един или повече от компонентите по

Приложение № 5

Наличието в отпадъка на съответните компоненти се отбелязва с отметка (v) пред номера на компонентите.

Отпадъци, съдържащи:

- ? C1 - берилий; съединения на берилия;
- ? C2 - съединения на ванадия;
- ? C3 - съединения на хрома (VI);
- ? C4 - съединения на кобалта;
- ? C5 - съединения на никела;
- ? C6 - съединения на медта;
- ? C7 - съединения на цинка;
- ? C8 - арсен; съединения на арсена;
- ? C9 - селен; съединения на селена;
- ? C10 - съединения на среброто;
- ? C11 - кадмий; съединения на кадмия;
- ? C12 - калай; съединения на калая;
- ? C13 - антимон; съединения на антимона;
- ? C14 - телур; съединения на телура;
- ? C15 - бариеви съединения, без бариев сулфат;
- ? C16 - живак; съединения на живака;
- ? C17 - талий; съединения на талия;
- ? C18 - олово; съединения на оловото;
- ? C19 - неорганични сулфиди;
- ? C20 - неорганични съединения на флуора;
- ? C21 - неорганични цианиди;
- ? C22 - следните алкални и алкалоземни метали: литий, натрий, калий, калций и магнезий в несвързано (елементарно) състояние;
- ? C23 - кисели разтвори или киселини в твърдо състояние;
- ? C24 - основни разтвори или основи в твърдо състояние;
- ? C25 - азбест (прах или нишки);
- ? C26 - фосфор; съединения на фосфора (без неорганични фосфати);
- ? C27 - метални карбонили;
- ? C28 - пероксиди;
- ? C29 - хлорати;
- ? C30 - перхлорати;
- ? C31 - азиди;
- ? C32 - полихлорирани бифенили (PCBs) и полихлорирани терфенили (PCTs);
- ? C33 - съединения с фармацевтично и ветеринарно предназначение;
- ? C34 - биоциди и фитофармацевтични препарати (напр. пестициди);
- ? C35 - инфекциозни вещества;
- ? C36 - креозоти;
- ? C37 - изоцианати, цианати;
- ? C38 - органични цианиди (например нитрили и др.);
- ? C39 - феноли; съединения на фенола;
- ? C40 - халогенирани разтворители;
- ? C41 - органични разтворители, без халогенирани разтворители;
- ? C42 - халоген-органични съединения, без инертни полимерни материали и други вещества, отбелязани в този списък;
- ? C43 - ароматни съединения; полициклени и хетероциклени органични съединения;
- ? C44 - алифатни амини;
- ? C45 - ароматни амини;
- ? C46 - етери;
- ? C47 - вещества с експлозивни свойства, без описаните другаде в този списък;
- ? C48 - съдържащи сяра органични съединения;
- ? C49 - всички производни на полихлорирания ди-бензофуран;
- ? C50 - всички производни на полихлорирания ди-бензо-р-диоксин;
- ? C51 - въглеродороди и техните кислород-, азот- и/или сяра-съдържащи производни, неотбелязани в този списък.

Е. Класификация на отпадъка като опасен Да/Не
в съответствие с чл. 6, ал. 2, т. 3 от Наредбата
за класификация на отпадъците

VI. Класификация на отпадъка въз основа на изпитване за свойствата по Приложение № 2 от Наредбата за класификация на отпадъците

Раздел VI се попълва при прилагане на процедура за класификация на отпадъка по реда на чл. 10, ал. 1, т. 1 от Наредбата за класификация на отпадъците.

Свойства на отпадъка по Приложение № 2 Изпитване на отпадъка за свойствата по Приложение № 2 от Наредбата за класификация на отпадъците Класификация на отпадъка Код на метода за изпитване Наименование на метода за изпитване Резултат от изпитването, мерна единица Етикетиране (символи и знаци на опасност) Стандартни фрази на риска (R фрази)

H1

Експлозивни

H2

Оксидиращи

H3 A Лесно запалими (включително изключително запалими)

H3 B

Запалими

H4

Дразнещи

H5

Вредни

H6 Токсични (включително силно токсични)

H7

Канцерогенни

H8

Корозивни

H9

Инфекциозни

H10 Токсични за репродукцията

H11

Мутагенни

H14 Опасни за околната среда

Ж. Класификация на отпадъка като опасен Да/Не
в съответствие с чл. 10, ал. 1, т. 1.....

VII. Класификация на отпадъка въз основа на изпитване по компонентите по Приложение № 5 от Наредбата за класификация на отпадъците

Раздел VII се попълва при прилагане на процедура за класификация на отпадъка по реда на чл. 10, ал. 1, т. 2 от Наредбата за класификация на отпадъците.

Химични вещества и препарати, съдържащи се в отпадъка Класификация на отпадъка Наименование Съдържание, % тегловни Точка на възпламеняване, оС Етикетиране (символи и знаци на опасност) Стандартни фрази на риска (R фрази) Категория канцерогенни Категория мутагенни Категория токсични за репродукцията

1.

2.

3.

.....

51.

VIII. Класификация на отпадъка въз основа на изпитване по компонентите по Приложение № 5 от Наредбата за класификация на отпадъците с последващо сумиране на процентното съдържание на опасните вещества, притежаващи едно и също свойство

Раздел VIII се попълва при прилагане на процедура за класификация на отпадъка по реда на чл. 10, ал. 1, т. 2 от Наредбата за класификация на отпадъците.

VIII-1. Сравняване на получените стойности за свойствата от H3 до H8, H10 и H11 с характеристиките по Приложение № 3 от Наредбата за класификация на отпадъците

Свойства и характеристики на отпадъка Гранични стойности Сумарно за отпадъка, оС/% тегловни

H 3 - точка на възпламеняване ? 55°C

H 6 - едно или повече вещества, класифицирани като "силно токсични", с обща концентрация ? 0,1 %

H 6 - едно или повече вещества, класифицирани като "токсични", с обща концентрация ? 3 %

H 5 - едно или повече вещества, класифицирани като "вредни", с обща концентрация ? 25 %

H 8 - едно или повече "корозивни" вещества, класифицирани като R 35, с обща концентрация ? 1 %

H 8 - едно или повече "корозивни" вещества, класифицирани като R 34, с обща концентрация ? 5 %

H 4 - едно или повече "дразнещи" вещества, класифицирани като R 41, с обща концентрация ? 10 %

H 4 - едно или повече "дразнещи" вещества, класифицирани като R 36 , R 37 и R 38, с обща концентрация ? 20 %

H 7 - едно вещество, познато като "канцерогенно" от категория 1 или 2, с концентрация ? 0,1 %

H 7 - едно вещество, познато като "канцерогенно" от категория 3, с концентрация ? 1 %

H 10 - едно вещество, "токсично за репродукцията" от категория 1 или 2, класифицирано като R 60, R 61, с концентрация ? 0,5 %

H 10 - едно вещество, "токсично за репродукцията" от категория 3, класифицирано като R 62, R 63, с концентрация ? 5 %

H 11 - едно "мутагенно" вещество от категория 1 или 2, класифицирано като R 46, с концентрация ? 0,1 %

H 11 - едно "мутагенно" вещество от категория 3, класифицирано като R 40, с концентрация ? 1 %

VIII-2. Сумиране на процентното съдържание на опасните вещества, притежаващи едно и също свойство за свойствата без допълнителни характеристики - H1, H2, H9 и H14

Свойства Сумарно за отпадъка, % тегловни

H 1 - "Експлозивни"

H 2 - "Оксидиращи"

H 9 - "Инфекциозни"

H 14 - "Опасни за околната среда"

3. Класификация на отпадъка като опасен Да/Не

в съответствие с чл. 10, ал. 1, т. 2.....

IX-1. Окончателна класификация на отпадъка по реда на чл. 7 и чл. 8 от Наредбата за класификация на отпадъците

И. 1 Код на отпадъка от списъка Наличие на знак (*) Да/Не по Приложение № 1, определен

по реда на чл. 7 и чл. 8 _ _ _ _ _

К. 1 Наименование на кода на

отпадъка от списъка

по Приложение № 1, определен

по реда на чл. 7 и чл. 8

Изготвил работния Представител на търговеца по закон или лист: упълномощаване:

.....
.....

/име и длъжност/ /подпис и печат/
Дата.....

Попълва се от РИОСВ
Гр.....

Извършил проверката по реда на чл. 8 от Наредбата за класификация на отпадъците:

.....
.....
/длъжност, име и подпис/
Директор на РИОСВ:

.....
/подпис и печат/
Дата.....

IX-2. Окончателна класификация на отпадъка по реда на чл. 10
от Наредбата за класификация на отпадъците

И. 2 Код на отпадъка от списъка Наличие на знак (*) Да/Не
по Приложение № 1, определен
по реда на чл. 10 _ _ _ _ _
К. 2 Наименование на кода на
отпадъка от списъка
по Приложение № 1, определен
по реда на чл. 10

Изготвил работния Представител на търговеца по закон или
лист: упълномощаване:

.....
.....
/име и длъжност/ /подпис и печат/
Дата.....

Попълва се от РИОСВ
Гр.....

Становище изх. №/дата
на министъра на околната среда и водите по реда на чл. 16

Приел и проверил достоверността на данните в работния лист:

.....
.....
/длъжност, име, подпис/
Директор на РИОСВ:

.....
/подпис и печат/
Дата.....

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ 5

ВЪВЕДЕНИЕ 7

ГЛАВА I: ДОСТИЖЕНИЯ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ (1999 - 2002Г.) 8

ГЛАВА II. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 19

2.1. Източници на информация за отпадъците 19

2.2. Анализ на съществуващото състояние и оценка по видове отпадъци 20

2.2.1. Количества на отпадъците 20

2.2.2. Битови отпадъци 20

2.2.3. Строителни отпадъци 21

2.2.4. Производствени неопасни отпадъци 22

2.2.5. Опасни отпадъци 23

2.3. Съществуваща практика за третиране на отпадъците 26

2.3.1. Събиране 26

2.3.2. Транспортиране 27

2.3.3. Депониране 29

2.3.4. Изгаряне 30

2.3.5. Рециклиране и преработване на отпадъците 30

2.3.6. Други методи за третиране 30

2.4. Съоръжения за третиране на отпадъците 32

2.4.1. Депа за отпадъци 32

2.4.2. Изгаряне на отпадъци 35

2.4.3. Инсталации за рециклиране 36

2.4.4. Инсталации за компостиране 38

2.4.5. Инсталации за предварително третиране 38

ГЛАВА III. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И КОНТРОЛ. РОЛЯ НА ПУБЛИЧНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР. 40

3.1. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА 40

3.1.1. Отговорности на институциите и местната власт 40

3.1.2. Съществуващи проблеми и ограничения в работата на институциите 46

3.2. ПРИЧИНИТЕЛИ И ПРИТЕЖАТЕЛИ НА ОТПАДЪЦИ 48

3.2.1. Промишленост 48

3.2.2. Домакинства 52

3.3. РОЛЯ НА ЧАСТНИЯ И ОБЩЕСТВЕНИЯ СЕКТОР 53

3.3.1. Услуги предоставяни от частния сектор 54

3.3.2. Обществен сектор 54

ГЛАВА IV. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА 56

4.1. СЪЩЕСТВУВАЩА ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ 56

4.2. ОЧАКВАНИ ПРОМЕНИ В ЗАКОНОДАТЕЛНАТА РАМКА И ПОЛИТИКАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ 58

4.3. НАЦИОНАЛНА ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА 61

4.4. МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ И КОНВЕНЦИИ 63

ГЛАВА V. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА 64

5.1. ПРИНЦИПИ 64

5.2. ОГРАНИЧЕНИЯ 67

5.3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ 68

5.3.1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци 69

5.3.2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци 71

5.3.3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците 75

5.3.4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъци 76

5.3.5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци 82

5.3.6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в тази област 83

5.3.7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците 86

5.3.8. Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната 87

5.3.9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" в система за интегрирано управление на отпадъците 89

5.3.10. Участие на обществеността 91

5.3.11. Управление на специфични потоци отпадъци в съответствие в изискванията на ЕС и националното законодателство 93

5.3.11.1. Батерии и акумулатори 93

5.3.11.2. Излезли от употреба моторни превозни средства	95
5.3.11.3. Отработени масла	99
5.3.11.4. Полихлорирани бифенили/ Полихлорирани терфенили	101
5.3.11.5. Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води	103
5.3.11.6. Отпадъци от опаковки	106
5.3.11.7. Отпадъци от хуманната медицина	110
ГЛАВА VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	113
ГЛАВА VII. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА	141
7.1. Ключови допускания за определяне на икономическите параметри и възможностите за финансиране	141
7.2. Приоритетни инвестиционни проекти	142
7.2.1. Изграждане на регионални депа за битови отпадъци	145
7.2.2. Закриване на съществуващите депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на нормативната уредба, обслужвани от система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци	152
7.2.3. Закриване на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с битови отпадъци	152
7.2.4 Изграждане на регионални съоръжения за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаването на сгради	152
7.2.5. Изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци	153
7.2.6 Обезвреждане на отпадъците от лечебните заведения	153
7.2.7 Доизграждане на националната лабораторна система за отпадъци	154
7.2.8. Съоръжения за третиране на биоразградими отпадъци	155
7.2.9. Намаляване на риска от стари замърсявания с опасни отпадъци на територията на предприятията	156
7.2.10 Препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност	156
7.2.11. Организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци	157
7.2.12. Организиране на система за разделно събиране на опаковки и други масово разпространени отпадъци	157
7.2.13. Дървесни отпадъци	158
7.2.14. Излезли от употреба моторни превозни средства	158
7.2.15. Допълнителни административни разходи обезпечавщи изпълнението на програмата	158
7.3. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА	159
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	162
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1	163
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2	173
АП Агенция по приватизация	
БАООС Българска асоциация по опаковане и околна среда	
БВП Брутен вътрешен продукт	
БД База данни	
БДС Български стандарти	
БИС Български институт по стандартизация	
БСК Българска стопанска камара	
БТПП Българска търговско-промишлена палата	
ВМА Военно медицинска академия	
ГПСОВ Градски пречиствателни станции за отпадъчни води	
ДА Държавна агенция	
ДАМТН Държавната агенция за метрология и технически надзор	
ДБ Държавен бюджет	
ДДС Данък добавена стойност	
ДКК Датски крони	
ДНСП Дирекция "Национална служба полиция"	
ДСЗО депата и старите замърсявания с отпадъци	
ЕК Европейска комисия	
ЕС Европейски съюз	
ЗВ Закон за водите	
ЗОВВООС Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда	
ЗООС Закон за опазване на околната среда	
ЗОП Закона за обществените поръчки	
ЗОЧАВ Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух	
ЗУО Закон за управление на отпадъците	
ИАМА Изпълнителна агенция "Морска администрация"	

ИАОС Изпълнителна агенция по околна среда
ИАПА Изпълнителна агенция "Пристанищна администрация"
ИУМПС излезли от употреба моторни превозни средства
КПКЗ Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛАД Лабораторно-аналитична дейност
МВР Министерството на вътрешните работи
МЕЕР Министерство на енергетиката и енергийните ресурси
МЕС Междуведомствен експертен съвет
МЗ Министерство на здравеопазването
МЗГ Министерство на земеделието и горите
МИ Министерство на икономиката
МОН Министерство на образованието и науката
МОСВ Министерство на околната среда и водите
МПС моторни превозни средства
МРРБ Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МТС Министерство на транспорта и съобщенията
МТСП Министерство на труда и социалната политика
МФ Министерство на финансите
НАСЕМ Националната система за екологичен мониторинг
НДНТНПР Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи
НПО Неправителствени организации
НПУДО Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
НСИ Национален статистически институт
НСОРБ Национално сдружение на общините в РБългария
НФООС Национален фонд за опазване на околната среда
НЦХМЕХ Националният център по хигиена, медицинска екология и хранене
ОВОС Оценка на въздействието върху околната среда
ООИУМПС Организацията за оползотворяване на ИУМПС
ООН Организация на обединените нации
ООп Организация по оползотворяване
ПЕТ Полиетилен терефталат
ПДООС Програма за действие в областта на околната среда
ПЗР Преходни и заключителни разпоредби
ППБ Подземни природни богатства
ПСОВ Пречиствателни станции за отпадъчни води
ПУДООС Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПХБ Полихлорирани бифенили
ПХТ Полихлорирани терфенили
РДСЗ Регистър на депата и старите замърсявания с отпадъци
РИОСВ Регионална инспекция по околна среда и води
ТЕЦ Топлоелектрически централи
ХЕИ Хигиенно-епидемиологични инспекции

ВАТ Най-добри налични техники
ENWL Европейския списък на опасните отпадъци
EMAS Системите за управление и одит на околната среда
EWC Европейски каталог на отпадъците
HDPE Полиетилен висока плътност
IPPC Интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването
LDPE Полиетилен ниска плътност
NIMBY Не в моя заден двор
PP Полипропилен
PS Полистирен
PVC Поливинил хлорид

ВЪВЕДЕНИЕ

Националната програма за управление на дейностите по отпадъците се разработва на основание на изискванията на чл.77 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 28 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Основната цел е да се допринесе за устойчивото развитие на РБългария чрез интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите,

увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Програмата е разработена в съответствие с изискванията на Директива 75/442/ЕС за отпадъците, Директивата 91/689/ЕС за опасните отпадъци и Стратегията на Европейския съюз за управление на отпадъците. Формулираните цели и приоритети за всички сфери от управлението на отпадъците следва да осигури прилагането на интегрирана и ефективна система за управление на отпадъци на всички нива.

Анализът на съществуващото състояние по управление на отпадъците и идентифицирането на проблемите, са база за определяне на целите в Програмата и свързаните с тях мерки в Плана за действие. В него за всяка от посочените мерки са определени отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на прилагане на програмата за периода 2003 – 2007 година.

ГЛАВА I: ДОСТИЖЕНИЯ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ (1999 - 2002Г.)

С изпълнението на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (приета с Решение № 254 на Министерски съвет от 20 април 1999 г.) се създадоха условия за решаване на неотложните задачи, свързани с екологосъобразното управление на отпадъците. През периода на действие на програмата бяха постигнати сериозни резултати при прилагането на мерките, предвидени в Плана за действие към нея, по-значимите от които са представени съобразно осемте приоритетни направления на програмата.

1. ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

- Въведени са задължения за ограничаване използването на еднократни прибори за хранене в заведенията. С влизането в сила на Закона за туризма (обн., ДВ, бр.56 от 2002 г.) и съпътстващите го подзаконовни нормативни актове са определени специфичните задължения за посудата в различни категории заведения за хранене и развлечения.
- През 2001 година е иницирана и реализирана, съвместно с Американската агенция за международно развитие, програма за обучение на 100 общини чрез семинари на тема "Методология за определяне на такса битови отпадъци на база на реални разходи по дейности". В рамките на тази програмата е подготвен и разпространен Наръчник за оценка на разходите и планиране на приходите за сметосъбиране и обработка на отпадъците за общинските служители (кметове, еколози, ръководители на отдели) и фирми, извършващи дейности по събиране и транспортиране на отпадъци. Наръчника представя информация за възможностите за определяне на таксата смет съобразно пълните разходи за сметосъбиране и обработка на отпадъците и почистването на улиците, като услуги за гражданите и фирмите в общината.
- С финансовото съдействие на ПУДООС (бивш НФООС) е реализиран пилотен проект за фамилно компостиране в община Велинград, което представлява един от методите за намаляване на количеството на биоразградимите отпадъци. За прилагането на проекта беше въведено разделно събиране на органичните отпадъци от битовия отпадъчен поток, с цел компостирането им и бяха доставени 120 контейнера за фамилно компостиране. Стойността на проекта е 41 690 лв.

2. ПОВТОРНО ИЗПОЛЗВАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ

Батерии и акумулатори

- Въведена е забрана за изхвърлянето на киселината от акумулаторите и задължение към фирмите за изкупуването им с киселина, чрез приемане на Наредба за изискванията за производство и пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (приета с ПМС №134 / 2000 г.).
- Реализиран е проект за Система за събиране, съхранение, транспортиране и преработка на амортизирани акумулатори (обща стойност 256 629 \$), съгласно договор между Национален фонд за опазване на околната среда (НФООС) и "ОЦК" АД, гр.Кърджали за отпускане на безлихвен кредит. Разработва се детайлно проучване за проект за реконструкция и модернизация на инсталацията за рециклиране на акумулатори в "ОЦК" АД. Излезли от употреба моторни превозни средства
- Към края на 2002г. са издадени 130 бр. разрешения на фирми за извършване на дейности с този вид отпадъци на територията на страната. Финансовото обезпечаване на системата се извършва чрез предвидената такса от 80 лв., която се събира от вносители, производители и др. стопански субекти при извършване на продажба на автомобилите. Сумите се внасят по сметка на ПУДООС.

Рециклиране на стъкло

- Реализиран е проект на инсталация за сепариране, мелене и очистка на стъкло в с. Кичево, община Варна, от фирма "МАРКОНСИМ" ООД. Изградената инсталация е с капацитет 32 т/ден. Осигурени са условия за предаване на очистеното от примеси стъкло за преработка в следните заводи: "Белопал"-Белослав, "Стинд"-София и "Дружба"- Пловдив.

Рециклиране на негодни за употреба пневматични гуми

- Сключен е договор за предоставяне на безлихвен кредит за "Изграждане на система за събиране, преработване и оползотворяване на негодни за употреба пневматични гуми" с общо количество 95040т за срок от пет години, считано от 2003г. Системата обхваща цялата територия на България, като предвижда да се изградят площадки с технологични линии за смилане на автомобилни гуми.

Оползотворяване на растителни и дървесни отпадъци

- За периода 1999 – 2002 г., се реализираха проекти за оползотворяване на дървесни отпадъци и изработване на брикети - от фирма "Ника"-ООД – гр. Смолян, чрез отпуснат кредит от НФООС в размер на 40 000 лв. и за изграждане на поточна линия за производство на брикети от дървесни отпадъци - на "Топливо" ЕООД – гр. Смолян, чрез отпуснат кредит от НФООС в размер на 1 581 842 лв.; "Елея-98" ООД, гр.Перник, чрез отпуснат кредит от НФООС в размер на 300 000 лв. и "Фурнир"АД, гр.София, чрез отпуснат кредит от НФООС в размер на 200 000 лв.

Рециклиране на пластмаси

- За периода 1999 – 2002г., от НФООС са отпуснати заеми за внедряване на система за разделно събиране и усъвършенстване на инфраструктурата за рециклиране на пластмасови опаковки :
 - 0 за въвеждане на система за събиране и изграждане на инсталация за оползотворяване на ПЕТ – бутилки за района на североизточна България – на фирма "Метарекс"ООД – Шумен, в размер на 918 530 лв.;
 - 0 за покупка на материали за пилотен проект на фирма "Софияпласт"АД, гр.София, в размер на 4 824,85 лв.;
 - 0 за възстановяване на линия за рециклиране на пластмасови отпадъци - на фирма "Феникс - Пластик"-ЕООД – гр. Търговище, в размер на 410 000 лв.;
 - 0 за реконструкция и модернизация на линия за преработка на пластмаси - на фирма "Химик"-ЕАД – гр. Асеновград, в размер на 700 000 лв.
- С последните два проекта се обезпечават годишен капацитет за преработка на 7000 тона полиетиленови и 11 000 тона полипропиленови отпадъци.

Рециклиране на строителни отпадъци

- През 2000г. се пристъпи към реализация на конкретни проекти за оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци, които след преработка могат да се използват за строителни материали. МОСВ подкрепи реализацията на проект за оползотворяване на строителни отпадъци между чешката фирма РЕС-България и общинска фирма "СОФИНВЕСТ". Финансиран е и проект за усвояване и преработка на отпадъци от фосфогипс и фаялит, като крайния продукт са строителни тухли.

Разделно събиране и рециклиране на хартия в бюджетните организации

- През 2001г. бяха поставени съдове за разделно събиране на хартия в 4 ведомства - МОСВ, МОН, МЗ и МЗГ, като предстои разширяването на проекта и включването на нови 8 министерства до края на 2003г. Средствата се осигуряват от ПУДООС.

3. ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ЗА СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ

- За периода 1999-2002 г. са финансирани, под формата на кредит от НФООС, проектите за контейнери и техника за събиране и транспортиране на отпадъци на общини Мадан, Златоград, Враца, Горна Оряховица, Силистра, Стражица, Севлиево, Шумен, Перник, Дряново, Карлово, Монтана, Търговище, Свищов, Велинград, Средец, Вълчедръм и няколко частни фирми, на обща стойност 9 586 288 лв.

4. ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

- За периода 1999 – 2002 г., със средства от НФООС и Държавния бюджет (ДБ) беше подпомогнато изграждането на регионални депа за обезвреждане на битови отпадъци, на обща стойност 66 045 236,95 лв., в т.ч. на Столична община, Общини Пловдив -Родопи-

Стамболийски, Община Рудозем, Общини Хасково - Минерални бани, Община Мадан, Общини Сандански - Струмяни, Общини Троян -Априлци, Община Русе, Община Севлиево, Община Харманли, Общини Враца – Мездра, Общини Горна Малина – Елин Пелин, Община Карлово, Община Шумен и Общини Аксаково - Варна. Депото на общини Враца и Мездра беше реализирано с финансовата помощ, в размер на 7 386 787 ДKK, от Кралство Дания, като средствата са използвани за изграждане на първа и втора клетка и за доставка на машини и съоръжения. МОСВ продължи да заделя средства и за проектиране на депа, като от НФООС бяха финансирани проектиране на депо за битови отпадъци Сандански (Струмяни) - 1 745 811 лв., частично финансиране проекта за депо в Русе (Сливо поле) - 70 000 лв., проектиране на реконструкция на депо за опасни отпадъци Смядово – 120 291 лв. и проектиране на депо за битови отпадъци Доспат - 12 000 лв. С финансовата подкрепа на холандското правителство бяха изготвени проекти за изграждане на регионални депа за битови отпадъци за региони Перник, Силистра, Созопол и Монтана.

- Утвърден от Европейската комисия е проект за изграждане на 6 регионални депа за обезвреждане на битови отпадъци на обща стойност 60 млн. евро, като 75 % от средствата са осигурени по линия на предприсъединителните фондове на ЕС – програма ИСПА.

Изграждането на регионалните депа в община Русе (съвместно с общини Ветово, Иваново, Сливо поле, Цар Калоян, Тутракан), община Монтана (съвместно с общини Криводол, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово), община Севлиево (съвместно с общини Сухиндол и Дряново), община Перник (съвместно с общини Земен, Трън, Ковачевци, Брезник, Радомир) , община Силистра (съвместно с общини Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар, Главиница) и община Созопол (съвместно с общини Приморско и Царево) започна през 2003г.

- Извършено е проучване за изграждане на регионални депа за обезвреждане на битови отпадъци след 2002 г., с отчитане на съществуващите или тези в процес на изграждане до края на 2002 г. Резултатите от проучването послужиха като основа за съставянето на инвестиционната програма към настоящата програма.

- Продължава работата по проект BG 9810-02-01 (003) – “Предварителни проучвания и подготовка на документи за изграждане на национален център за третиране на опасни отпадъци”. В рамките на проекта е извършено проучване на количествата и характеристиките на опасните отпадъци, генерирани в страната. На база на тази първична информация са избрани най-подходящите технологии за обезвреждане и е разработен проект за необходимите съоръжения и инсталации. Проведени са консултации с Европейската комисия относно възможностите за финансиране на проекта. При изграждането на центъра ще се приложи фазов подход и децентрализация на съоръженията за депониране на опасни отпадъци.

- Извършена е подготвителна и организационна дейност във връзка с изграждане на депа за опасни отпадъци. Строителството (с финансиране по програма ИСПА) на депата в Севлиево и Русе започва през 2003 г., при което ще бъдат построени и клетки за опасни отпадъци.

- Разработен е Национален план за обезвреждане на болнични отпадъци по програма “REAP” на ЕС. В него е определен броя на необходимите съоръжения за третиране на болнични отпадъци и тяхното разположение на територията на страната и са заложени приоритетни мерки и цели. Предвиждат се мероприятия за поетапно изграждане на съоръжения за обезвреждане на болничните отпадъци на територията на страната в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период.

- С финансовата помощ на Датската агенция по околна среда и ПУДООС се изгради Инсинератор за болнични отпадъци на територията на Медицинска Академия – гр.София. Капацитетът му е 2800 тона/година и е предназначен за обезвреждане на болничните отпадъци от здравните заведения от територията на Столична община. Съоръжението е първото на територията на страната, изградено съобразно всички европейски изисквания. Проектът се състои от три основни компонента - пилотен проект в Университетска болница “Царица Йоана” за създаване на модел за разделно събиране на болнични отпадъци, изграждане на инсталация за изгаряне на инфекциозни и патологични болнични отпадъци и прилагане на система за разделно събиране на отпадъците във всички здравни заведения на територията на гр.София.

- По програма “REAP” на ЕС е разработен Национален план за третиране на утайките от Градски Пречиствателни Станции за Отпадъчни Води (ГПСОВ) и ръководство за третиране на утайки от ПСОВ към него. Целите на Националния план са свързани с прилагане на методи за оползотворяване на утайките от ГПСОВ, когато те отговарят на стандартите, зададени с нормативната уредба и създаване на подходяща инфраструктура от съоръжения за третирането им, в съответствие с изискванията на Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците. В практически аспект се реализира проект за оползотворяване на утайки от ПСОВ-Пловдив, при рекултивация на хвостохранилище “Елшица”.

- Предприятия от циментовата промишленост извършват проучвания на възможностите за

реконструирани и оборудвани на действащите инсталации, с цел изгаряне на различни видове отпадъци, като допълнително гориво при производствените процеси. След необходимото реконструирани на действащите инсталации, в тях може да се изгарят следните отпадъци: автомобилни гуми; битови отпадъци; утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), след предварителна преработка; пластмаса; отпадъчна хартия; дървесни отпадъци; отпадъчни нефтопродукти и други отпадъци, притежаващи съответната калоричност. Най-големият интерес е насочен към изгаряне на отпадъци от стари автомобилни гуми, предвид техния постоянен състав и висока калоричност.

5. НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ СТАРИТЕ ЗАМЪРСЯВАНИЯ С ОТПАДЪЦИ

- През периода юли 1999 – юли 2001 г., с финансовото съдействие на Правителството на Федерална Република Германия, при съфинансиране от НФООС, бе реализиран проект "Национална програма за намаляване на броя и опасността от депата и стари замърсявания с отпадъци". В рамките на проекта бяха инвентаризирани и оценени 59 общински депа, които обслужват население над 20 хиляди жители. Тези депа обслужват около 70 % от населението на страната и тяхната оценка дава представа за състоянието на депата и битовите отпадъци в България. Реализирането на проекта доведе до:

- 0 създаване на система за регистриране и кадастриране на депата и старите замърсявания с отпадъци (ДСЗО);

- 0 внедряване на приложен софтуер (програма GEFA) за оценка на риска от ДСЗО за подземните води и почвите и приоритизирането им по степен на опасност;

- 0 изграждане на регистър на обследваните общински депа, който допълва съществуващия в ИАОС;

- 0 инвентаризация, оценка и категоризиране на депата по степен на опасност, както и предлагане на мерки за намаляване на риска;

- 0 оценка на разходите, необходими за изпълнение на предложените действия, като са използвани данни от саксонската практика по оценяване и третиране на минали замърсявания;

- 0 разработване на методични указания за оценяване на ДСЗО и указания за работа с преносим газ-анализатор;

- 0 предложена е Програма за собствен мониторинг на депо Суходол;

- 0 издадена е брошура за информиране на обществеността по проблемите на старите замърсявания с отпадъци.

- Сключени са договори за финансиране на 61 общини за ликвидиране на стари замърсявания от излезли от употреба и с изтекъл срок на годност препарати за растителна защита, на обща стойност 2 819 446 лв.

- За ликвидиране на стари замърсявания, причинени в миналото при приватизацията на промишлени предприятия, в периода 1999 – 2002 г. са осъществени следните проекти:

1. Пилотен проект на Световна банка за подобряване на околната среда в района на "МДК" АД – Пирдоп. Към края на 2002г. по проекта са изпълнени: разрушаване на завода за сярна киселина, депониране на твърдите отпадъци и отстранената замърсена почва, капсулиране на шламохранилището, известно като "Синята лагуна" и рекултивирание на терена, изградено е депо за отпадъци. Предстои завършване изпълнението на последния обект от проекта-закриване на хранилището за фаялит.

2. Проект на Световна банка за подкрепа на околната среда и приватизацията:

- 0 Със Заповед на Министъра на околната среда и водите РД-78/28.02.2000 г. е създаден Междуведомствен експертен съвет (МЕС) при МОСВ за изпълнение на програмите за отстраняване на минали екологични щети;

- 0 Продължава изпълнението на дейностите по Споразуменията за изпълнение на Програмата за отстраняване на екологичните щети, причинени от минали действия или бездействия до момента на приватизацията за единадесет предприятия: "Асарел-Медет" АД – Панагюрище; "Кремиковци" АД – София и "Нефтохим" АД – Бургас; "Софарма" АД – София, "Неохим" АД – Димитровград, "Агрополихим" АД – Девня, "Геосол" АД – Провадия, "Биовет" АД – Пещера, "Пирел" АД – Гоце Делчев;

- 0 Изпълнение на дейности по отстраняване на минали екологични щети:

- "Асарел-Медет" АД – Панагюрище – от МЕС при МОСВ са приети 4 бр. предпроектни проучвания за обекти: пречиствателна станция за дренажни води, почистване коритото на р. Мареш, рекултивация на първо стъпало на окисен отвал; почистване на коритото на р. Люляковица;

- "Кремиковци" АД – София – от МЕС при МОСВ са приети работни проект за мелиорация на киселини почви в 6 км зона; одобрени са предпроектни проучвания с условия за рекултивация на сгуротвала;

- "Нефтохим" АД – Бургас – подписани са договори за проектиране; разгледана е документация за първо окислително езеро, представена от "Лукойл Нефтохим Бургас" АД; от МЕС е предложен вариант на техническо решение, по който е изготвено допълнителен вариант към идейния проект;

- "Софарма" АД – София – подписани са договори за изпълнение; проведени са тръжни процедури по ЗОП за избор на строителен надзор;

- "Неохим" АД – Димитровград – преработени са и са одобрени от МЕС идейните проекти за обектите от програмата; приети са работните за всички обекти от програмата и е разгледан технически проект за доставка на земни маси и рекултивация; в ход на изпълнение е рекултивацията на депото за фосфогипс;

- "Агрополихим" АД – Девня – изпълняват се строително монтажни работи по два обекта от програмата: ново депо за отпадъци и рекултивацията на депото за фосфогипс. Приет е работен проект за организация и изпълнение на строителството за замяна на взривния метод с механичен метод на разрушаване на площадката за сярна киселина.

3. Прилагане на Наредба за условията и реда за отговорността на държавата за екологични щети, причинени от минали действия или бездействия до момента на приватизация:

0 Подписани са Споразумения за изпълнение на Програмата за отстраняване на екологичните щети, причинени от минали действия или бездействия до момента на приватизацията за "Горубсо Лъки" АД – Лъки и "ОЦК" АД – Кърджали;

0 Изпълнение на дейности по отстраняване на минали екологични щети:

- "КЦМ" АД – Пловдив – приет е работен проект за мониторинг на площадка 2 и 3; приет е работния проект за извършване на техническата рекултивация на площадка 2; дадено е съгласие за търсене и проучване на площадката на ЕТ "Стефан Кънев";

- "Геосол" АД – Провадия – приет е идеен и работен проект за обект: инсталиране на помпен сондаж до реката; пречистване на подземните води, спряно е изпълнение на мярката стари щети с леки неводни фази (LNAPL);

- "Пирел" АД – Гоце Делчев – приети са от МЕС идейни проекти за всички обекти от програмата;

- "Биовет" АД – Пещера – върнат за доработване е идейния проект за депото за мицел ;

- "Осогово" АД – Кюстендил – приети са идейния и работния проект за рекултивация на хвостохранилище "Гюешево 2 и 3", одобрени са идейните проекти за Рудник "Руен" и "Лебница";

- "ОЦК" АД – Кърджали – приети са от МЕС актуализиран график за изпълнение на дейностите от програмата и всички технически задания за проектиране; подписани са договори за проектант за обектите от програмата;

- "Горубсо – Лъки" АД – Лъки – приети са от МЕС актуализиран график за изпълнение на дейностите от програмата и всички технически задания за проектиране.

• Изготвени са проекти за консервация и рекултивация на всички хвостохранилища, с изключение на "Медет". Реализацията на проектите е както следва:

0 "Елшица" – обща площ 1050 дка; изпълнена е техническа и биологическа рекултивация; изпълнен е работен проект "Хидротехнически съоръжения и контролно-измервателни съоръжения"; предстои изготвяне на проект за пречистване на дренажните води;

0 "Лютаджик" – обща площ 124 дка; рекултивацията е приключена, включително и 3 годишния период на поливане, окопаване и презасяване на неприхванали се растителни видове;

0 "Гюешево 2 и 3" – обща площ 120 дка; рекултивация не е извършвана; изготвен е работен проект и предстои изпълнението му;

0 "Устрем 4" – обща площ 110 дка; техническата и биологична рекултивация е приключена и тече 2-та година от тригодишния период за поливане, окопаване и презасяване на неприхванали се растителни видове;

0 "Росен 2" – обща площ 175 дка; техническата и биологична рекултивация е приключена и тече 2-та година от тригодишния период за поливане, окопаване и презасяване на неприхванали се растителни видове;

0 "Медет" – обща площ 2700 дка; регистрирано е търговско откритие от фирма "МБС" АД- гр. София, която може да кандидатства за концесия по право и ще има грижата за извършване на рекултивацията, след приключване на дейността си;

0 "Голям Буковец" – обща площ 155 дка; изготвен е работен проект; изпълнява се техническата рекултивация.

6. ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

• С ПМС 53/19.03.1999 г. е приета Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци.

• С ПМС 131/13.07.2000г. е приета Наредба за изискванията за третиране и транспортиране

на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

- С ПМС 134/17.07.2000 г. е приета Наредба за изискванията за производство и пускане на пазара на батерии и акумулатори и третиране и транспортиране на отпадъците от батерии и акумулатори.

- С ПМС 166/04.08.2000 г. е приета Наредба за случаите, за които се изисква разрешение за въвеждане, изнасяне и транзит на отпадъци, и за условията и реда за неговото издаване.

- С ПМС 260/05.12.2000 г. е приета Наредба за пускане на пазара на луминесцентни и други лампи, съдържащи живак, и за третиране и транспортиране на излезли от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак.

- С ПМС 262/06.12.2000 г. е приета Наредба за изискванията за опазване на почвите при употреба на утайки от пречистването на отпадъчни води за нуждите на земеделието.

- С ПМС 257/9.11.2001 г. е приета Наредба за условията и реда за намаляване на замърсяването с отпадъци от моторни превозни средства (в сила от 01.01.2002 г.).

- Въведени са такси върху продукти, които след тяхната употреба се превръщат в масово разпространени отпадъци, които могат да се оползотворяват:

0 батерии и акумулатори;

0 пневматични гуми;

0 моторни превозни средства (МПС).

Таксите се заплащат от производителите и вносителите на продуктите при пускането им на пазара в Република България. Таксата се внася по сметката на НФООС. Набраните средствата могат да се изразходват за разделно събиране, преработване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори, пневматични гуми и излезли от употреба МПС.

- Подготвени са проекти на 4 наредби, с които ще завърши окончателно процеса на приемане на достиженията на правото на Европейския съюз :

0 Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки, транспонираща Директива 94/62/ЕС за опаковки и отпадъци от опаковки.

0 Наредба за изискванията за обезвреждане на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили, полихлорирани терфенили и халогенирани монометил-дифенилметани, транспонираща Директива 96/59/ЕС за обезвреждане на полихлорирани бифенили(ПХБ) и полихлорирани терфенили(ПХТ).

0 Наредба за реда и условията за третиране на електрически и електронни домакински уреди

0 Наредба за изискванията за обезвреждане на отпадъците от производство на титанов диоксид, транспонираща Директива 78/176/ЕС за отпадъци от производството на титанов диоксид, Директива 82/883/ЕС за процедурите за контрол и мониторинг на компонентите на околната среда, засегнати от отпадъци от производството на титанов диоксид и Директива 92/112/ЕС за реда за хармонизиране на програмите за намаляване и окончателно елиминиране на замърсяването с отпадъци, образувани от производството на титанов диоксид.

- Изготвени са общински наредби от 85% от общините, регламентиращи управлението на битовите и строителните отпадъци на техните територии, в които се отразяват изискванията на нормативната база по отпадъците. Над 92% от общините изготвиха общински програми за управление на дейностите по отпадъците, които са приети от съответните общински съвети и са ръководен документ при реализиране на комплекса от мероприятия по управление на отпадъците на общинско ниво.

7. РАБОТА С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

- Издадена е серия от информационни материали, включващи:

0 Национална програма за управление на дейностите по отпадъците (на български език);

0 Резюме на Национална програма за управление на дейностите по отпадъците (на английски език);

0 Сборник с нормативни актове по управление на отпадъците на български и английски език;

0 Брошура за информиране на обществеността по проблемите на старите замърсявания с отпадъци;

0 Отчет за изпълнението на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците и предложения за краткосрочни мерки за подобряване на чистотата на населените места;

0 Брошури "Да почистим България".

Материалите са изпратени до всички общински и областни администрации в страната.

- Ежегодно, в рамките на национална кампания "За чиста околна среда", се провеждат пролетен и есенен конкурс за най-икономичен проект за почистване на терени, замърсени с отпадъци и озеленяване. Конкурсите се провеждат в четири раздела – за общини; за общини с преобладаващо ромско население; за неправителствени организации и за училища и извънучилищни звена.

- През 2002 година бяха организирани информационни кампании по прилагането на общинските програми за управление на дейностите по отпадъците на общини Лом и Кърджали. Те включват:
 - 0 конкурс "Аз рисувам чистота" - боядисване на 30 кошчета за боклук по проект, финансиран от МОСВ;
 - 0 състезание за най-чисто училище в Лом, с цел да се почистят училищните дворове и зелените им площи;
 - 0 отпечатване на 3000 копия от книгата "Къде отива боклукът" и разпространение в общините Лом и Кърджали;
 - 0 изложбата на детски пластмаси от рециклируеми материали;
 - 0 70 деца възстановяват, поправят и рисуват използвани кошчета за боклук в гр. Момчилград;
 - 0 осигуряване на кошчета за боклук, озеленяване, боядисване на пейките и почистване на стените от графити;
 - 0 представяне на Програмата за управление на отпадъците от община Кърджали пред местните медии;
 - 0 10 минутни детски програми по телевизията - кратки игри и въпроси, свързани с отпадъците, организирано всяка събота, в продължение на 5 седмици, по местната телевизия в Кърджали;
 - 0 отразяване в училищни вестници на проблеми, свързани с опазване на околната среда и идеи на учениците за тяхното разрешаване.
- В електронната страница на МОСВ се намират всички нормативни документи в областта на управление на отпадъците, както и актуална информация за минали и предстоящи събития.

8. МОНИТОРИНГ, НАБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И КОНТРОЛ

- Утвърдени от министъра на околната среда и водите са Методически указания за издаване на разрешения за извършване на дейности по управление на отпадъци. Чрез тях се определят:
 - 0 реда и правилата на кандидатстването за издаване на разрешения;
 - 0 изработването на:
 - заявленията за издаване на разрешения;
 - молбите за издаване на решения за изменение на разрешенията, в т.ч. продължаване срока на действие на разрешенията, за изменение и допълнение на разрешенията, както и за издаване на решения за прекратяване действието на разрешенията.
 - 0 реда и правилата за издаване на разрешения;
 - 0 изискванията към обхвата и съдържанието на разрешенията, както и на решенията за тяхното издаване, промяна и отнемане;
 - 0 възможностите за съвместяване на процедурата за издаване на разрешенията за дейности по отпадъци с процедурата по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС).
- В системата на МОСВ е инсталиран програмен продукт, чрез който се поддържа национален регистър на издадените разрешения. Проведени са обучение за специалистите от Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ), във връзка с методическите указания и софтуера, свързан с тях.
- Поставено е началото на изграждане на мониторингова мрежа за отпадъци (1999 г.), като са определени обекти и наблюдавани показатели. До момента в нея са включени 59 депа за битови отпадъци, обслужващи население над 20 хил. жители със следните показатели: кадастрален № и географски координати, заета площ, документ за узаконеност, количества депонирани отпадъци, обслужвано население, технология на депониране.
- Във връзка с доизграждане на Националната лабораторна система за отпадъци, през 1999 г. е акредитирана Дирекция "Лабораторно-аналитична дейност" (ЛАД) в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС). В акредитираните дейности на Дирекция ЛАД са включени и изпитвания на отпадъци – определяне съдържания на тежки метали, на нефтопродукти, полиароматни въглеводороди, персистентни хлорорганични пестициди, полихлорирани бифенили. Лабораториите към РИОСВ са акредитирани за параметри на изпитване за определяне на даден компонент в специфична матрица.
- В ИАОС е създадена национална цифрова база от данни за битови и строителни отпадъци, като е разработен и внедрен софтуерен продукт за обработване на информацията. От 1999 г. в РИОСВ Бургас, Варна, Велико Търново, Пловдив, Русе и Стара Загора функционират локални база данни (БД) и софтуерни продукти за работа с тях на регионално ниво. В Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ) се поддържа Регистър на депата и старите замърсявания с отпадъци (РДСЗ). В ИАОС е създадена база данни и е разработен софтуерен продукт за обработване на информацията за производствени отпадъци. Разработва се приложен софтуер за обработване на информацията за опасни отпадъци.
- Подписано е споразумение за сътрудничество и обмен на информация между МОСВ и

Национален статистически институт, с цел подобряване координацията при взаимното осигуряване на информация между двете ведомства.

- Направено е изследване и оценка на наличната информация за опаковките в страната, проучени са количествата и видовете опаковки. Представени са два доклада на тема "База данни за опаковки и отпадъци от опаковки в България". съставен е списък на всички производители, вносители и преработватели, работещи в сферата на опаковките.

ГЛАВА II. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

2.1. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Министерството на околната среда и водите играе водеща роля в събирането, публикуването и разпространяването на информация за състоянието на околната среда и в частност на информацията, свързана с управление на отпадъците. Министерството изпълнява посочените функции чрез Изпълнителната Агенция по Околна Среда (ИАОС) и със съдействието на системата от Регионални инспекции по околна среда и водите (РИОСВ). С Наредба № 10/ 1998 г. за реда за оформяне на документите относно отчета и информацията за управление на дейностите по отпадъците, на ИАОС се регламентира събирането, обработката и управлението на информацията, свързана с битовите, строителните, производствените и опасните отпадъци на национално ниво.

Съгласно Националния план за статистическите изследвания, Националният статистически институт (НСИ) извършва годишни статистически изследвания за разходите за околната среда, производствени неопасни отпадъци и битовите отпадъци. Източник на данни за разходите за околната среда са фирмите, общините и други институции, които са извършили екологични разходи през текущата година. Въпросниците, отнасящи се до производствените отпадъци се попълват от фирмите-генератори, а данните за битови отпадъци – от общинските администрации.

Събраната в двете институции информация обслужва различни познавателни задачи: ИАОС – контрол за приложението на норми и предписания, респективно НСИ – статистическа оценка на количествата на отпадъци на национално ниво. Съгласно Регламента на Парламента и Съвета на Европа за Статистиката на отпадъците, от 2004 г. статистическите наблюдения за отпадъците трябва да станат извадкови.

Изпълнителна агенция "Морска администрация" към министъра на транспорта и съобщенията събира данни за предадените корабни отпадъци и обобщената информация се изпраща до съответните РИОСВ, с цел последващ контрол на операторите на корабни отпадъци. Представеният анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците се основава на информация за образуването, съхранението, обезвреждането и оползотворяването на отпадъци за периода 1998 –2001 година. При изготвянето на оценката за битови и производствени отпадъци са използвани данни на НСИ, а за опасните отпадъци – данните на ИАОС, включени в годишните доклади за състоянието на околната среда. Независимо от подобряващото се качество на събираната информация, през последните няколко години, мониторингът на отпадъците в РБългария все още не е на необходимото ниво. Основните проблеми в докладването, регистрацията, обработката и анализа на информацията за управлението на отпадъците в разглеждания период са:

- промените в използваната класификация на отпадъците и преминаването от национална номенклатура на отпадъците към Европейския Каталог на Отпадъците (EWC), затрудняват съпоставката на получените данни в периода преди и след 1999 г. Прилагането на новата класификация изисква по-продължителен период, с оглед уточняване на правилните кодове на отпадъците за всеки отделен случай;
- в областта на управление на битови отпадъци източник на достоверна информация могат да бъдат единствено депата за битови отпадъци, обслужващи населените места с организирано събиране и в резултат на това, информацията за общите количества на образуваните битови отпадъци съдържа неточност, дължаща се на данните за отпадъците от неорганизираните депа, които се добавят по разчетен път. Същото важи и за данните за състава на битовите отпадъци и разделно събраните фракции;
- все още постъпващата от общинските администрации информация за количествата образувани битови отпадъци е с недостатъчна достоверност. В основата на проблема е отсъствието на везни за претегляне на постъпващите в депата отпадъци и отчитането на количествата им става на база на транспортни документи;
- налице са ограничени брой проучвания за морфологичния състав на отпадъците;
- информацията за образуването и управлението на някои групи масово разпространени отпадъци като отработени масла, отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др., е непълна;

- независимо от стартирания процес на въвеждане на софтуерни продукти за обработване на информацията в ИАОС, все още значителна част от нея се събира и обработва на хартиен носител;
- данните за някои групи производствени и опасни отпадъци са непълни, основно поради факта, че все още предприятията не отделят необходимото внимание за правилното попълване на задължителните годишни отчети.

2.2. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ И ОЦЕНКА ПО ВИДОВЕ ОТПАДЪЦИ

2.2.1. Количества на отпадъците

Количествата образувани отпадъци в периода 1998 –2001 г. са представени по основни групи в Таблица 1.

Таблица 1. Количества на генерираните отпадъци за периода 1998- 2001г.

Тип на отпадъците Количество
[хил.тона]

година 1998 1999 2000 2001

Битови 4103 4141 4224 4003

Производствени неопасни 8389 7719 8164 8184

Опасни 548 853 758 756

Източник: Данните за битови и производствени неопасни отпадъци са предоставени от НСИ, а тези за опасни отпадъци от ИАОС

Посочените количества не включват образуваните производствени отпадъци от разкриването, добива и преработването на подземни природни богатства (ППБ).

Представените резултати показват относително постоянни нива на образуване на отпадъци в периода, в порядъка на 12,7 – 13 милиона тона годишно.

2.2.2. Битови отпадъци

Източник на данни за битовите отпадъци са общинските администрации, в чиито функции е дейността по тяхното управление. Обект на наблюдение са общинските депа за битови отпадъци, обслужващи населените места, в които съществува система за организирано събиране на отпадъците.

През периода 1998 –2001 г. битовите отпадъци, събрани на общински депа варират в границите между 498 и 518 кг./жител/година (Таблица 2). Нормата на натрупване на отпадъците достига най-висока стойност през 2000 г., когато са докладвани 3318 хил. тона битови отпадъци, събрани от 1190 селища, където живее 78,6% от населението на страната.

Таблица 2. Докладвани количества битови отпадъци и норма на натрупване

Година Количества събрани отпадъци Обслужвано население Население общо Норма на натрупване

тона жители кг/ж/г

1998 3196836 6414948 8230371 498

1999 3213349 6353133 8190876 506

2000 3318022 6402154 8149468 518

2001 3210846 6360064

7928901* 505

Източник: НСИ

*данните са от преброяване на населението към 01.03.2001 г.

От представените данни в таблици 1 и 2 са налага мнението, че все още количествата на докладваните битови отпадъци са по-високи в сравнение с експертно оценяваните. Причините за завишените оценки са свързани с практиката количествата на събраните отпадъци да бъдат оценявани косвено, по разчетен път, на база на транспортните документи, със слабия контрол от страна на общинските администрации върху фирмите, извършващи дейности по събиране и обезвреждане на отпадъци и с липсата на кантари за измерване на постъпващите за

депониране отпадъци. Колебанията, които се наблюдават в нормата на натрупване на отпадъците могат да бъдат обяснени с неточната информация за постоянно пребиваващите жители в дадено населено място.

2.2.3. Строителни отпадъци

Данните за количествата събрани строителни отпадъци за периода 1998-2001 година са представени в Таблица 3.

Таблица 3. Докладвани количества строителни отпадъци от общинските администрации за периода 1998 – 2001 г.

Година	Количества строителни отпадъци на депа за битови отпадъци на специализирани депа общо		
м3	м3	м3	
1998	420920	601944	1022864
1999	408340	601015	1009355
2000	322423	329070	651493
2001	316591	333550	650141

Източник: НСИ

Представените данни и натрупаният опит през последните години, позволяват да бъдат направени следните изводи:

- количествата на отпадъци от строителство и разрушаване на сгради се запазват относително постоянни в периода 1998 – 2001 г.;
- докладваните количества строителни отпадъци са значително по-ниски от очакваните. Основание за това е съпоставянето им с другите категории образувани отпадъци, напр. - битови отпадъци, както и наличието на значителни по обем строителни и ремонтни работи, особено в големите градове;
- все още не всички общини докладват количествата на събраните строителни отпадъци. В много случаи, общинските администрации докладват общо строителни отпадъци, земни маси и инертни отпадъци, поради което генерираните строителни отпадъци не могат да се оценят точно.

2.2.4. Производствени неопасни отпадъци

Данните за производствени отпадъци са обект на специално статистическо наблюдение, в чиято съвкупност са обхванати предприятията, генератори на отпадъци. Информация за образуваните производствени отпадъци в периода 1999 – 2001 г. по групи, съгласно Приложение 1 към Заповед № РД – 323/1998 г. за класификацията на отпадъците, е представена в Таблица 4. От анализа са изключени отпадъците от разкриването, добива и преработването на подземни природни богатства. Данните за 1998 отсъстват от посочената таблица, поради разлика в използваната класификация.

Таблица 4. Количества образувани отпадъци по групи, съгласно Приложение 1 към Заповед РД-323/1998 г.

Група	Наименование на групата	Количество на отпадъците
1999	2000	2001

хил .тона	хил. тона	хил.тона
-----------	-----------	----------

02	Отпадъци от селско стопанство, градинарство, ловуване, риболов и рибовъдство, производство и преработка на хранителни продукти	234,632	172,437	195,247
----	--	---------	---------	---------

03	Отпадъци от преработка на дървесина и производство на целулозни материали, хартия, велпапе, плоскости и мебели	128,323	127,541	119,686
----	--	---------	---------	---------

04	Отпадъци от кожарската и текстилна индустрия	7,797	5,872	5,831
----	--	-------	-------	-------

05	Отпадъци от рафинация на нефта, пречистване на земен газ и пиролиза на въглища	2,846	4,235	1,050
----	--	-------	-------	-------

06	Отпадъци от неорганични химически процеси	452,047	703,757	818,942
----	---	---------	---------	---------

07	Отпадъци от органични химически процеси	1,710	3,363	2,934
----	---	-------	-------	-------

08	Отпадъци от производството, приготвянето, доставянето и употребата на покрития (бои, лакове, емайли, уплътняващи материали и печатарски мастила)	0,096	0,032	0,031
----	--	-------	-------	-------

10	Неорганични отпадъци от термични процеси	6551,177	6629,679	6436,088
----	--	----------	----------	----------

11 Неорганични отпадъци, съдържащи метали, от преработката на метали и от метални покрития, както и от хидрометалургията на цветни метали 18,269 19,210 0,435
 12 Отпадъци от механична и повърхностна обработка на метали, керамика, стъкло и пластмаси 55,185 49,048 46,271
 13 Маслени отпадъци /без растителни масла и тези от 05.00.00 и 12.00.00 0,104 0,110 0,062
 15 Опаковки, абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни тъкани, 9,209 11,591 11,997
 16 Отпадъци, които не са въведени на друго място в списъка 33,854 29,632 130,545
 17 Отпадъци от строителство и събаряне на сгради (включително и от ремонт на улици) 65,511 66,395 115,229
 18 Клинични отпадъци от хуманната и ветеринарната медицина /без хранителни отпадъци, несвързани с медицинските заведения/ 2,574 1,152 0,332
 19 Отпадъци от съоръжения за третиране на отпадъци, от пречиствателни станции за отпадъчни води и от водното стопанство 84,330 294,697 258,358
 Общо количество на отпадъците: 7647,662 8118,750 8143,036
 Източник : НСИ

Независимо от относително постоянните общи количества на образуваните производствени неопасни отпадъци в периода, налице са значителни колебания в докладваните количества по отделни групи. Правят впечатление значителното намаление на образуваните отпадъци от преработката на хранителни продукти, както и нарасналите почти два пъти спрямо 1999 г., количества на отпадъците от неорганични химически процеси.

Посочените колебания не следва да бъдат отдавани единствено на икономическата активност и промените в производството за разглежданите промишлени сектори, а вероятно се дължат на пропуски в докладването и на прекласификацията на някои отпадъци.

Внимание заслужават и сравнително ниските количества на докладваните отпадъци от черни и цветни метали, отпадъчни хартии, пластмаса и стъкло, за които посочените стойности са значително по-ниски от количествата на отпадъците, преработвани в страната.

В разглеждания период с най-голям дял са образуваните отпадъци от термични процеси, следвани от отпадъците, получени при неорганични химични процеси, отпадъците от селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

Най-големи количества отпадъци са образувани в областите Стара Загора, София и Варна. Това основно се дължи на наличието на големи генератори на отпадъци в посочените райони, каквито са топлоелектрическите централи в комплекса "Марица Изток", "Кремиковци" АД - София, "Юмекор Мед" АД - гр.Пирдоп, "Стомана Индъстри" АД - гр.Перник, "Агрополихим" АД - гр.Девня, "Солвей Соди" АД - гр.Девня.

2.2.5. Опасни отпадъци

Данни за опасни отпадъци на територията на страната се събират единствено в системата на МОСВ.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Приложение № 1 към Заповед № РД -323 за периода 1999 -2001 г. са представени в Таблица 5. Представените данни се основават на годишните отчети на фирмите, образуващи и третиращи опасни отпадъци.

Съгласно получената информация, общото количество на образуваните опасни отпадъци през последните две години от периода се запазва относително постоянно и се оценява съответно на 757 хил.тона през 2000 г. и 755 хил.тона през 2001 г. Посочените стойности са с около 7% по-високи от количествата на опасните отпадъци, докладвани през 1999 г.

Таблица 5. Докладвани опасни отпадъци по групи в периода 1999 -2001

Група Наименование на групата Количество на отпадъците

[тона]

година 1999 2000 2001

02 Отпадъци от селско стопанство, градинарство, ловуване, риболов и рибовъдство, производство и преработка на хранителни продукти 4582,0 2328,3 747,1

03 Отпадъци от преработка на дървесина и производство на целулозни материали, хартия, велпапе, плоскости и мебели 6614,3 8618 13146,5

04 Отпадъци от кожарската и текстилна индустрия 35164,4 27530,2 39612,9

05 Отпадъци от рафинация на нефта, пречистване на земен газ и пиролиза на въглища

22052,4 156902,0 157739,4
 06 Отпадъци от неорганични химически процеси 28922,2 21436,7 16020,7
 07 Отпадъци от органични химически процеси 13029,4 8945,6 7920,8
 08 Отпадъци от производството, приготвянето, доставянето и употребата на покрития (бои, лакове, емайли, уплътняващи материали и печатарски мастила) 2595,8 170,4 160,3
 09 Отпадъци от фотографската индустрия 1,1 0,7 1,3
 10 Неорганични отпадъци от термични процеси 348718,6 379444,5 389402,5
 11 Неорганични отпадъци, съдържащи метали, от преработката на метали и от метални покрития, както и от хидрометалургията на цветни метали 25928,8 25239,8 23773,3
 12 Отпадъци от механична и повърхностна обработка на метали, керамика, стъкло и пластмаси 30161,4 24324,8 28703,5
 13 Маслени отпадъци (без растителни масла и тези от 05.00.00 и 12.00.00) 18289,6 15676,5 13606,4
 14 Отпадъци от органични вещества използвани като разтворители 891,6 29,2 25,5
 15 Опаковки, абсорбенти, кърпи за изтриване, филтърни материали и предпазни тъкани, 479,6 3259,3 2277,5
 16 Отпадъци, които не са въведени на друго място в списъка 2215,8 2937,6 3324,5
 17 Отпадъци от строителство и събаряне на сгради (включително и от ремонт на улици) - 306,4 444,2
 18 Клинични отпадъци от хуманната и ветеринарната медицина /без хранителни отпадъци, несвързани с медицинските заведения/ 855,4 1171,6 648,0
 19 Отпадъци от съоръжения за третиране на отпадъци, от пречиствателни станции за отпадъчни води и от водното стопанство 164090,9 77316,5 57120,3
 20 Битови отпадъци и подобни занаятчийски и строителни отпадъци 1450,6 2178,6 1091,5
 Общо количество на отпадъците: 706043,8 757816,5 755766,0
 Източник: ИАОС

Предоставената от предприятията информация показва, че през 2001 г. с най-голям дял са опасните отпадъци, образувани в резултат на термични процеси /53%/, следвани от отпадъците от преработване на нефт /21%/ и тези от пречиствателни станции за отпадъчни води /8%/. За 2000 г. техният дял е съответно - 50%, 21% и 10%.

Посочените количества следва да бъдат разглеждани като минимални, доколкото отчитат единствено реално докладваните количества. Основание за такава оценка са по-ниските докладвани количества за някои групи масово-разпространени опасни отпадъци, като отработени масла, люминесцентни лампи, батерии и акумулатори и др., поради непълния обхват на предоставената от фирмите информация и липсата на разделно събиране. От друга страна, при интерпретацията на представените резултати следва да бъде взето предвид, че обхватът на националната класификация на опасните отпадъци е по-широк от списъка на опасните отпадъци, посочен в Решение 94/3/ЕС. Това и прилаганият от компетентните органи подход, според който отпадъците се считат за опасни до доказване на противното, стои в основата на сравнително високите количества на докладваните опасни отпадъци в страната.

ТЕНДЕНЦИИ

Тенденциите за нивата на образуване на битови, строителни, производствени и опасни отпадъци могат да бъдат обобщени както следва:

- Количествата на образуваните битови отпадъци ще нарастват, в резултат на очаквания икономически растеж, повишаването на доходите и потреблението в домакинствата. Независимо от това, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количествата битови отпадъци, отчитани от националната статистика, в резултат на засилване на контрола от страна на общинските администрации и подобряване качеството на постъпващата информация. Монтирането на кантари на депата за битови отпадъци също ще способства за измерване на реалните количества на отпадъците.
- При определянето на тенденциите за образуването на производствени неопасни отпадъци следва да се отчетат колебанията в дейността на различните промишлени сектори и големите генератори на отпадъци. Бъдещото развитие на отраслите, които са основни причинители на отпадъци, като енергетика (ТЕЦ, изгарящи въглища), металургия, химическа и хранително-вкусова промишленост, ще бъде определящо за общото количество на образуваните отпадъци в страната. Като цяло, в краткосрочен и средносрочен аспект, може да бъде прогнозирано запазване на текущите нива, в резултат на едновременно влияние на две групи от фактори. От една страна, нарастването на разходите за обезвреждане на отпадъците се очаква да доведе до прилагане на адекватни мерки от страна на засегнатите дружества, свързани с

предотвратяване и рециклиране. Подобно въздействие следва да има и прилагането на изискванията на Директивата за интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC) и по-специално на тези, свързани с най-добри налични техники (BAT). От друга страна, очакваният икономически растеж и ръстът на производството в редица сектори, неминуемо ще бъдат свързани с нарастване на количествата на образуваните отпадъци. Категорично може да бъде прогнозирано и нарастване на количествата отпадъци, образувани в резултат на прилагането на изискванията за опазване на околната среда, свързани с ограничаване емисиите на вредни вещества във водите и атмосферния въздух (напр. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, остатъци от почистване на димни газове и др.)

- В средносрочен и дългосрочен аспект може да бъде прогнозирано намаляване на количествата на образуваните опасни отпадъци, в резултат на изпълнението на мерките, предвидени в съответните фирмени програми, свързани с предотвратяване на образуването и намаляване съдържанието на опасни вещества в отпадъците.

2.3. СЪЩЕСТВУВАЩА ПРАКТИКА ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на настоящата част от програмата е съществуващото състояние на дейностите по събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци в страната през периода 1998 – 2001 г.

2.3.1. Събиране

В края на 2001 г., организираното събиране на битови отпадъци обхваща 80% от населението на страната. Събирането на битови отпадъци е организирано в 1295 селища, което съответства на 24,2% от общия брой на населените места в страната. Независимо от това, че над 99% от градското население в страната е обхванато от услуги по събирането, обслужваното население в селата е малко над 33%. Налице са значителни различия между областите по този показател, като най-благоприятно е положението в София - град, където са обхванати 100% от жителите, Габрово – 93,2% и Кюстендил 89,5%. В най-малка степен населението е обхванато с услуги по събирането в области Силистра – 41,8%, Търговище – 51,3% и Разград – 51,5%.

За събиране на битовите и смесени битови/търговски отпадъци се използва стационарна контейнерна система. Контейнерите се поставят на определени места от където се обслужват от специализираните автомобили. В някои райони се използва транспортно-контейнерна система. За големите контейнери се използват контейнеровози с които се транспортират до депата, където се изпразват и се връщат на мястото на събиране. Тази система за транспортиране се използва основно за отпадъци от търговски центрове, жилищни сгради и др. Тя също се използва в жилищни райони и селища, където достъпът на големите автомобили е труден. Използват се контейнери с обем 4.0 м³, 1.1 м³ и 0.1 м³. В последните години навлизат и пластмасови контейнери с обем 240 л.

Общините са намерили различни решения за събиране на отпадъците от обществените места, улиците, паркове и т.н. като обемът на използваните съдове варира в границите 0,4 – 0,75 м³.

Събирането на отпадъците в чували от мястото на образуване не се прилага масово в нито една община в страната.

Съществуващата система за събиране на отпадъци за рециклиране като хартии, стъкло, пластмаси и метали, се свежда до изкупуване на разделно събрани отпадъци от населението или отпаднали от различни производства отпадъци. Системата е организирана независимо от общинските системи за събиране на битови отпадъци, на основата на изкупвателни пунктове, събиране от мястото на образуване (при по-големи количества) и провеждане на периодични кампании. Събирането на отпадъци за рециклиране се извършва в зависимост от моментното търсене на пазара и е ограничено единствено до отпадъците, за които разходите за събиране, сортиране и транспорт са по-ниски от пазарната цена на събраните материали, която се заплаща от крайните преработватели.

Събирането на опасни отпадъци, с цел рециклиране е ограничено до изкупуване на оловно-кисели акумулатори, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Стартира изграждането на система за събиране на луминесцентни лампи и предаването им за рециклиране на инсталации в чужбина. По аналогичен начин се процедира с химическите препарати с изтекъл срок на годност, като пестициди – някои от тях се събират и съхраняват в обезопасени складове или контейнери, а други се предават за обезвреждане на инсталации в чужбина.

2.3.2. Транспортиране

Основните типове транспортни средства, които се използват за транспортиране на битовите отпадъци до депата са: самонатоварващи автомобили и контейнеровози. Използват се най-различни камиони и надстройки. Автомобилния парк е амортизиран, като средната възраст на автомобилите надхвърля 10 години. В последните години се наблюдава тенденция фирми да се насочват към внос на специализирана техника втора употреба от Западна Европа.

Транспортирането на отпадъците до депата се извършва със специализирани автомобили, без да се използват претоварни станции. В общия случай депата за отпадъци са разположени в близост до населените места, на отстояние 3 – 7 км.

Основното предизвикателство пред фирмите, осигуряващи организираното събиране на отпадъци, през следващите години ще бъде нарастването на транспортните отстояния, в резултат на преминаване към регионални съоръжения за обезвреждане.

Превозът на големи количества производствени отпадъци на малки разстояния е основната характеристика на транспортирането на отпадъци към момента. В основата на това е наличието на голям дял на отпадъците, обезвреждани в собствени съоръжения.

Видът на използвания транспорт за производствените отпадъци е значително по разнообразен от този при битовите отпадъци:

Автомобилен транспорт Това е най-широко разпространения начин за транспортиране на производствени отпадъците в момента.

Транспортирането се извършва с транспортни средства на причинителя на отпадъци.

Наемането на външен транспорт е по-ограничено, като фирмите, извършващи транспортирането в общия случай не са специализирани в дейности с отпадъците, а предоставянето на услугата е чрез договаряне за всеки конкретен случай.

Ролята на общинските фирми за събиране е ограничена до по-малките генератори на отпадъци.

Железопътен транспорт Намира ограничено приложение за транспорт на насипни отпадъци и за транспортиране на скрап от черни метали. Ролята му ще нараства с нарастване на обмена на отпадъци в рамките на индустрията.

Лентов транспорт Намира ограничено приложение като вътрешнофирмен транспорт в енергетиката. С реконструкцията на мощностите от комплекса "Марица Изток", ролята му вероятно ще нараства.

Хидро- транспорт

Намира широко приложение като вътрешно фирмен транспорт за транспортиране на отпадъците по тръба до съоръжения от наливен тип като сгуроотвали, шламоотвали, лагуни и хвостохранилища в енергетиката, металургическата и химическата промишленост. С прилагането на нормативните изисквания за реконструкция или строителство на нови депа за отпадъци, използването на подобен транспорт ще намалява.

Воден транспорт Не се използва и не може да има широко приложение в страната, освен в случаите на внос и износ на отпадъци. Използва се при събиране и транспортиране на корабни отпадъци – течни (нефтосъдържащи води, остатъчни масла, утайки и т.н.) и твърди (битови отпадъци).

Транспортирането на опасни отпадъци се извършва основно от притежателите на отпадъците и в ограничени случаи с външен транспорт. Използването на специализирани автомобили е ограничено.

Подобно на състоянието при другите видове отпадъци, поради близостта до съоръженията за обезвреждане, транспортирането се извършва основно на територията на площадките на дружествата или в непосредствена близост.

Транспортирането на по-големи разстояния е характерно при предадените за преработка отпадъци.

2.3.3. Депониране

Депонирането на отпадъци остава основния метод за обезвреждане на отпадъци в страната. Информация за количествата депонирани отпадъци по видове и години е представена в Таблица 6.

Таблица 6. Количества депонирани отпадъци в периода 1998 –2001 г.

Година	Тип на отпадъците	Мярка	Количество депонирани отпадъци
1998	Битови	[хил.тона]	3167
	Строителни	[хил. м3]	1018
	Производствени неопасни	[хил.тона]	8501
	Опасни	[хил.тона]	237
1999	Битови	[хил.тона]	3197
	Строителни	[хил. м3]	1022
	Производствени неопасни	[хил.тона]	7120
	Опасни	[хил.тона]	517
2000	Битови	[хил.тона]	3271
	Строителни	[хил. м3]	534
	Производствени неопасни	[хил.тона]	7558
	Опасни	[хил.тона]	478
2001	Битови	[хил.тона]	3198
	Строителни	[хил. м3]	648
	Производствени неопасни	[хил.тона]	7426
	Опасни	[хил.тона]	517

Източник: НСИ за битови,строителни и производствени отпадъци, ИАОС за опасни отпадъци

В периода 1998 –2001 г. чрез депониране са обезвредени 83 – 96% от общото количество образувани производствени неопасни отпадъци, като за 2001 г. делът им възлиза на 91%. Делът на отпадъците, които се депонират на специализирани депа, експлоатирани от предприятията се запазва постоянен, около 95 %. Останалата част се депонира на общинските депа за отпадъци.

Депонирането е основен метод за обезвреждане и на опасни отпадъци в страната, като за 2001 г. възлиза на 68% от общото количество образувани отпадъци. В сравнение с предходната година, се отчита нарастване дела на депонираните опасни отпадъци с около 5%. За някои групи отпадъци, с кодове 03.00.00 и 19.00.00 количеството на депонираните спрямо образуваните е над 95%. За групи с кодове 06.00.00; 07.00.00 и 15.00.00, количеството на депонираните спрямо образуваните отпадъци е над 85%. Около 94% от депонираните опасни отпадъци са на специализирани депа и друг вид хранилища, които се експлоатират от предприятията. Останалите отпадъци се депонират на общински депа, като това представляват предимно утайки от пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, леярски пясъци и отработена шихта.

2.3.4 Изгаряне

Изгарянето на отпадъци все още има ограничено приложение в страната и на практика не се използва като метод за обезвреждане на битови отпадъци.

В периода 1998-2001 г. обезвредените чрез изгаряне производствени неопасни отпадъци варират в границите 0,5 – 0,8% от общото количество образувани отпадъци, като през 2001 г. количеството им възлиза на 42 хил. тона. Най-голям е делът на изгаряните отпадъците от преработка на дървесина и производство на целулозни материали, хартия, велпапе, плоскости и мебели (над 90% от общото количество) и отпадъците от производство и преработка на хранителни продукти.

За 2001 г. са докладвани 101 763 т обезвредени чрез химични методи и изгаряне опасни отпадъци, докато през 2000 г. това количество се равнява на 159 262 т. Намаляването на общото количество се дължи основно на количествата нефтени утайки, изгорени през годината в "Лукойл Нефтохим Бургас" АД – гр.Бургас.

Изгарянето е характерен метод за обезвреждане на болнични отпадъци – 35% от годишно образуваните отпадъци са изгорени в малки инсталации, които в повечето случаи не отговарят на съвременните изисквания.

2.3.5. Рециклиране и преработване на отпадъците

По данни на НСИ, през 2001 г. предприятията отчитат 349 хил.тона предадени за рециклиране производствени неопасни отпадъци, което възлиза на около 4,3% от общото образувано

количество (за сравнение, през 2000 г. това количество е 276 хил.тона). От тях най-много са предадените за рециклиране отпадъци от механична и повърхностна обработката на метали и отпадъци от неорганични термични процеси за преработване.

Предоставената от предприятията информация показва, че през 2001 година количеството на предадените за преработка опасни отпадъци възлиза на 136 123 тона, което е с 20 хил. тона повече от 2000 г. Това са основно опасни отпадъци, съдържащи метали, като алуминиева шлака, оловна шлака, цинкова пепел и цинкови утайки и излезли от употреба оловно-кисели акумулатори.

2.3.6. Други методи за третиране

Количеството на третираните с физико-химични методи отпадъци възлиза на 193 936 тона, като в основната си част това са отпадъци от предварителна обработка на питейни и промишлени води (98%).

Използването на биологични методи за третиране в страната е ограничено, като за 2000 г. количеството на третираните по този начин отпадъци е в размер на 7 632 тона, основно утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води.

В страната няма наложена практика за компостиране на отпадъци, като се прилага компостиране в домакинствата в единични общини.

ПРОБЛЕМИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Основните проблеми, свързани с третирането на отпадъци в страната могат да бъдат обобщени както следва:

- отделяните разходи за управление на отпадъците на всички нива са недостатъчни, а инвестициите свързани с управлението на отпадъците – ограничени;
- прилагането на възприетата йерархия за управление на отпадъците ще бъде затруднено, ако не се въведат:
 - 0 изисквания за намаляване на отпадъците, постъпващи за депониране;
 - 0 програми за разделно събиране на отпадъците;
 - 0 увеличение на таксата за депониране.
- ограниченият обхват на системите за организирано събиране на битови отпадъци способства неконтролираното изхвърляне на отпадъците и появата на нови замърсявания с отпадъци и нерегламентирани сметища;
- използваната сметосъбираща техника и контейнерния парк са амортизирани в значителна степен;
- обществото не е достатъчно информирано за рисковете за околната среда, в резултат на неправилно третиране на отпадъците. Участието на гражданите в прилаганите схеми за разделно събиране следва да бъде засилено, като за целта трябва да се започне с обучение и провеждане на информационни кампании.

ТЕНДЕНЦИИ

Формулирането на тенденции и прогнозирането на бъдещото състояние на третирането на отпадъци в страната е в пряка зависимост от промените в законодателството в областта на управлението на отпадъците и неговото прилагане от страна на компетентните органи, от една страна и действията на засегнатите стопански субекти- от друга. Могат да бъдат изведени следните основни тенденции:

- Нарастване на разходите за събиране и третиране на битови отпадъци в резултат на преминаване към регионални съоръжения за обезвреждане и прилагане на различни схеми за разделно събиране.
- Нарастване дела на рециклираните отпадъци, в резултат на прилагане на нормативните изисквания и нарастване на разходите за обезвреждане.
- Нарастване на износа на опасни отпадъци за преработване и/или обезвреждане, поради липсата на подходящи съоръжения с достатъчен капацитет в страната.

2.4. СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наличието на подходящи мощности за оползотворяване и обезвреждане е от решаващо значение за екологосъобразното управление на отпадъците. Предмет на тази част от

програмата е съществуващото състояние на инфраструктурата за третиране на отпадъци в страната, свързаните с това проблеми и тенденции.

2.4.1. Депа за отпадъци

Битови отпадъци

Към 31.12.2001 г., по данни на НСИ, броят на депата, обслужващи населените места с организирано събиране на отпадъци е 663 и там са депонирани 3198 хил. тона битови отпадъци. Петдесет и девет (59) от посочените депа обслужват населените места с население над 20000 жители, което съответства приблизително на 70% от населението в страната. През 2001 г., в рамките на проект "Национална програма за намаляване броя и опасността от депата и старите замърсявания с отпадъци", тези депа бяха обследвани, инвентаризирани и оценени (Фигура 1). Резултатите от инвентаризацията позволяват проучените депа да бъдат категоризирани, по отношение рисковете за околната среда и човешкото здраве, в следните четири групи:

I – ва група – много голям риск – 12 депа;

II – ра група – голям риск – 17 депа;

III – та група – среден риск – 28 депа;

IV – та група – минимален риск – 2 депа

Получените резултати послужиха за основа за създаването на "Регистър на депата и старите замърсявания с отпадъци" в рамките на Националната система за екологичен мониторинг (НАСЕМ), поддържана от ИАОС. Към края на 2001 г. в регистъра е въведена информация за 275 депа.

По данни на РИОСВ и общинските администрации допълнително са идентифицирани 5135 броя нерегламентирани сметища и площи, замърсени с битови отпадъци на територията на страната. От тях през 2002 година са закрити 551 броя.

В изпълнение на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците в периода 1999 – 2002 г. бяха изградени, реконструирани и въведени в експлоатация 12 депа (Антоново, Враца, Горна Малина, Гоце Делчев, Карлово, Мадан Рудозем, Сандански, Троян, Суходол, Цалапица и Варна), които отговарят на изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депонирането на отпадъците.

Същевременно с финансовата подкрепа на ЕС по програма ИСПА започна строителството на 6 нови регионални депа за битови отпадъци - Монтана, Перник, Русе, Севлиево Силистра и Созопол. С финансиране, предоставено от държавния бюджет, през 2003 продължава изграждането на други 10 регионални депа за отпадъци (Фигура 2) - Добрич, Доспат, Ловеч, Омуртаг, Оряхово, Петрич, Харманли, Шумен, Разград и Ямбол.

Производствени неопасни отпадъци

Към настоящия момент в страната са идентифицирани 84 депа за производствени неопасни отпадъци, в т.ч. 74 в експлоатация и 10 закрити, като 15 от депата в експлоатация са за инертни отпадъци. В общият брой на депата не са включени съоръженията за обезвреждане на отпадъци от разкриването, добива и преработването на подземни природни богатства и площадките за обратното запълване на отработените пространства в открити мини за лигнитни въглища, с пепели от изгаряне на въглища (код по EWC 10 01 01), извършвано съгласно утвърдените проекти за разработване на рудниците.

В общия списък на депата за отпадъци попадат 29 съоръжения от наливен тип в енергетиката, химическата, строителната промишленост, металургията и хранително-вкусовата промишленост. В посочените съоръжения, основен дял заемат пепелите от изгаряне на въглища (код по EWC 10 01 01), утайките от измиване и почистване (код по EWC 02 01 01); пръст от измиване и почистване на захарно цвекло и утайки от калциев карбонат (кодове по EWC 02 04 01 и 02 04 02).

В посочения брой не попадат и съоръженията, където отпадъците се разтоварват, с цел да бъде осигурена тяхната подготовка за по-нататъшно транспортиране и обезвреждане, както и съоръженията за съхранение на отпадъците преди обезвреждане, за период по-малък от една година.

В основната си част депата са изградени през 70-те и 80-те години, съгласно действащото към този период законодателство, въвеждащо изисквания относно подготовката на основата на депото и полагане на минерален изолиращ пласт от глина, стабилност на тялото на депото и др.

Опасни отпадъци

Към момента в страната са в експлоатация 18 депа, на които се депонират опасни отпадъци, като нито едно от тях не отговаря на действащите нормативни изисквания за опазване на

околната среда. Съществуващите депа изцяло се експлоатират от предприятията, образуващи отпадъците, като в страната няма съоръжение за депониране, приемащо опасни отпадъци на търговска основа.

2.4.2. Изгаряне на отпадъци

Изгарянето на отпадъци не е разпространена практика в страната. Към момента в страната няма изградена инсталация за изгаряне на битови отпадъци. Основните причини за това следва да търсят във високите разходи за изграждане на съоръженията за изгаряне, съпоставени със съществуващата практика за депониране на отпадъците, относително ниската калоричност на смесените битови отпадъци в страната, ограничените финансови възможности на общините за инвестиции в общинската инфраструктура за обезвреждане на отпадъците. В областта на обезвреждане на опасни отпадъци, към момента са в експлоатация две инсталации, основно за отпадъците от нефтени утайки, образувани в "Лукойл Нефтохим Бургас" АД. Посочените инсталации са с въртяща се пещ за изгаряне и са разположени на площадката на рафинерията. Инсталациите са изградени в края на 80-те години и се нуждаят от реконструкция, с оглед привеждането им в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна среда.

Инсталации за изгаряне се експлоатират в някои от големите болници обслужващи областните центрове в страната. Тези съоръжения като цяло не отговарят на изискванията за минимална температура на изгаряне и времепрестой на димните газове и не са оборудвани с необходимите пречиствателни съоръжения. Привеждането им в съответствие с нормативните изисквания е или невъзможно, или ще бъде свързано с необосновано високи разходи за единица полезен капацитет, в сравнение с изграждането на нови инсталации. Закриването на инсталациите е обвързано със изграждане на заместващи мощности за третиране и/или обезвреждане, вкл. нови инсинератори, инсталации за автоклавиране и микровълново обеззаразяване. Като изключение от общата ситуация, може да бъде посочена съществуващата инсталация във ВМА-София, която разполага с необходимите пречиствателни съоръжения за димните газове и въведена в експлоатация нова съвременна инсталация за изгаряне на инфекциозни и патологични болнични отпадъци в гр. София, с капацитет 2800 тона/годишно.

Втората значителна група инсталации за изгаряне са разположени при основните летища в София, Бургас и Варна и пристанищата в последните два града. Положението с тези инсталации е идентично с това на инсталациите за изгаряне на болнични отпадъци. Заявен е предварителен интерес на предприятията от циментовата промишленост за проучване на възможностите за реконструиране и оборудване на действащите инсталации, с цел изгаряне на различни видове отпадъци, като допълнително гориво при производствените процеси. На настоящият етап "Златна Панега" АД има положително Решение по ОВОС на проект "Инсталация за оползотворяване на автомобилни гуми и други отпадъци" и притежава разрешение по чл. 37 от ЗОВООС за изгаряне на отпадъци.

2.4.3. Инсталации за рециклиране

Съществуващата инфраструктура за рециклиране на отпадъци в страната е сравнително добре развита на основата на мощности, въвеждани основно през 70-те и 80-те години.

Съществуващите предприятия и състоянието на рециклиращата промишленост като цяло са представени по видове рециклирани материали.

Хартия и картон

Общият капацитет за оползотворяване на хартиени и картонени отпадъци се оценява на около 200 000 тона и включва следните предприятия от целулозно-хартиената промишленост - "ТРАКИЯ-ПАПИР" АД - гр.Пазарджик, "БЕЛОВО" АД - гр.Белово, "КОСТЕНЕЦ ХХИ" АД - гр.Костенец, ЗМК "НИКОПОЛ" АД - гр.Никопол, "ЦЕЛХАРТ" АД - гр.Стамболийски, "ПИРИНХАРТ" АД - гр.Разлог и ЗКМО-КОЧЕРИНОВО - гр.Кочериново. Ограничени количества хартиени отпадъци се оползотворяват и при производството на строителни плоскости от "КНАУФ ГИПСОФАЗЕР" АД.

В последните години се наблюдават значителни колебания в дейността на посочените дружества и обема на произвежданата от тях продукция. В резултат на това, през последните години количествата преработвани хартиени и картонени отпадъци са около 100 хил.тона годишно, което представлява около 50% от капацитета на рециклиращите предприятия.

Пластмаси

Преработката на пластмасови отпадъци в страната е съсредоточена в две основни предприятия - "Химик" АД - гр.Асеновград, където са налице възможности за преработка на LDPE, HDPE, PS, PVC, PP и "Феникс Пластик" ООД - гр.Търговище, където се преработва основно LDPE. Капацитетът на двете предприятия се оценява на около 20 000 тона годишно.

По-ограничени възможности за преработка има в "Подем Пласт" АД - с.Подем, община Долна Митрополия и "Европласт" ООД - с.Склаве, община Сандански.

Реалните количества преработвани отпадъци са значително по-ниски от възможните и преработката е насочена изцяло към фолийни материали от порядъка на 450 тона/месец . В последните години нарасна броят и на малките преработватели на пластмаси, като по експертна оценка количествата отпадъци, преработвани от тях са около 600 – 800 тона/годишно.

През 2001 г. в различни райони на страната са започнали експерименти за изкупуване на ПЕТ чрез събирателни пунктове. Събраните отпадъци се изнасят за рециклиране след предварителна обработка – смилане и балиране.

Съкло

Съществуващите производители на съкло в страната с възможности за преработка на отпадъчно съкло са "СТИНД" АД - гр.София, "ДРУЖБА" АД - гр.Пловдив, "РУБИН" АД – гр.Плевен, "КИТКА" АД – гр.Нови пазар, "ИНТЕРИОР" ЕАД – гр.Елена, "БЕЛОПАЛ" АД – гр.Белослав, Варненска област. В страната липсва необходимата инфраструктура за сортиране, сепариране и обработка на съклени отпадъци.

Към началото на 2003 г., единствено "СТИНД" АД - гр.София приема съклени отпадъци за преработка. Периодично отпадъци се приемат в заводите в гр.Пловдив и гр.Плевен, докато останалите предприятия на практика са преустановили приемането на отпадъци.

Годишното количество на преработваните съклени отпадъци не надхвърля 15 000 тона, основно технологични отпадъци от бутилиращите компании.

Метали

Може да се приеме, че в резултат на наличието на пазар за метални отпадъци в страната и чужбина и големия брой лицензирани фирми за дейности с такива отпадъци, мощностите за преработка не са лимитиращ фактор за рециклирането в страната. Капацитетът на основните преработватели на скрап от стомана и чугун "Стомана Индъстри" АД – гр. Перник и "КРЕМИКОВЦИ" АД – гр. София, възлиза на около 750 хил.тона годишно, надвишава реално събираните количества.

В страната няма преработвател на скрап от легирани/неръждаеми стомани и събраните отпадъци се изнасят, след предварителна обработка и сортиране.

Отпадъците от алуминий, мед и медни сплави, след сортиране, балиране и/или преработка чрез леене, се преработват извън страната.

Оловно кисели акумулатори

Съществуващите инсталации за преработване на отпадъци от оловно-кисели акумулатори в страната "ОЦК" АД - гр.Кърджали и "МОНБАТ" АД - гр.Монтана разполагат с капацитет от порядъка на 23 000 тона годишно и могат да осигурят преработването на събраните отпадъци в страната.

Необходимостта от значителни инвестиции за модернизацията на инсталацията в "ОЦК" АД и намирането на технологично решение за оползотворяване на полимерните компоненти и електролита, ще бъдат основните предизвикателства пред преработвателите през следващите години.

Отработени масла

Наличният капацитет в единственото предприятие, притежаващо разрешение за регенериране на отработени масла "Лубрика" АД (5 000 тона) не позволява оползотворяване на цялото количество образувани отпадъци.

Относително малкият капацитет на инсталацията, както и проблемите, свързани с обезвреждане на остатъците след регенериране и значителният дял на изгаряне на отработени масла в инсталации, неотговарящи на нормативните изисквания, са основните фактори, оказващи влияние върху дейността на дружеството.

Излезли от употреба автомобилни гуми

През 2003г. с финансиране предоставено от ПУДООС на консорциум "Гуми Еко" – гр.София, са пуснати в експлоатация две технологични линии за преработка на стари автомобилни гуми с общ капацитет от 4 тона/час., разположени в с.Габер, община Драгоман. Получените при преработката на автомобилните гуми материали се влагат в производство на крайни продукти - изолационни материали и др.

2.4.4. Инсталации за компостиране

Компостирането на отпадъци не е наложила се практика и в страната няма съоръжение от този тип, което да приема отпадъци за оползотворяване. Единственото съоръжение, получило разрешение за дейността си е площадката за компостиране на отпадъчен мицел и утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води, обслужваща технологичните отпадъци на "БИОВЕТ" АД - гр.Пещера.

2.4.5. Инсталации за предварително третиране

Предварителното третиране на отпадъци се прилага в ограничени случаи за производствени и опасни отпадъци. Като цяло инсталациите са изградени при мястото на образуване на отпадъците. В страната не функционират инсталации за сепариране и анаеробно разграждане на битови отпадъци, инсталации за разкомплектоване на стари автомобили и домакинска техника, инсталации за шредирене на стари автомобили и др.

Предварително третиране се прилага основно при утайките от пречиствателни станции за битови и промишлени отпадъчни води, основно чрез обезводняване и стабилизиране на утайките.

През последните години се наблюдава нарастване на броя на инсталациите за брикетирание на дървесни и селскостопански отпадъци (слама).

ПРОБЛЕМИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Основните проблеми, свързани с третирането, преработването и обезвреждането на отпадъци, могат да бъдат обобщени, както следва:

- липсата на техническа възможност за преработване и/или обезвреждане на значителна част от образуваните опасни отпадъци в страната е един от основните фактори, водещи до нелегално освобождаване от отпадъци, изхвърляне в канализацията и неконтролирано обезвреждане в съоръжения, които не са подходящи за целта;
- голяма част от съществуващите съоръжения и инсталации за обезвреждане, като депа и инсинератори, не отговарят на изискванията на нормативната уредба и съвременните технически стандарти;
- NIMBY (не в моя заден двор) синдрома допълнително затруднява изграждането на нови съоръжения и инсталации за обезвреждане;
- изграждането на заместващи мощности, съобразени с количествата и вида на образуваните отпадъци, ще бъде свързано с огромни инвестиции в инфраструктурата за преработка и обезвреждане. Допълнителен проблем е факта, че инвестициите следва да бъдат осигурени в относително кратък период от време;
- необходимите инвестиции свързани с опазване на околната среда, както и цялостното прилагане на екологичното законодателство, налагат внимателно планиране на фирмено ниво;
- необходимост от повишаване на таксите, заплащани от домакинствата, поради преминаването към регионални съоръжения за обезвреждане на битовите отпадъци, по-високите разходи за транспортиране и необходимите инвестиции за закупуване на нова специализирана техника;
- закриването на съществуващите депа за отпадъци ще бъде свързано със значителни разходи;
- все още частните инвестиции в обезвреждането на отпадъците са ограничени.

ТЕНДЕНЦИИ

Тенденциите в областта на бъдещото развитие на националната инфраструктура за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са пряко следствие от промените в нормативната уредба през последните години и могат да бъдат обобщени, както следва:

- нарастване на разходите и инвестициите за третиране, преработване и обезвреждане на отпадъците, в резултат на прилагане на законодателството и съвременните технически стандарти;
- преминаване към регионални съоръжения за обезвреждане на отпадъците;
- въвеждане на необходимото оборудване и практики за изгаряне на отпадъци като алтернативно гориво в циментовата промишленост;
- въвеждане на допълнителни и реконструкция на съществуващи мощности за рециклиране на отпадъци, с оглед обезпечаване на целите, поставени на национално ниво;
- въвеждане на нови методи и технологии за третиране на отпадъците (напр. физико-химично третиране, компостиране) във връзка с очаквани промени в законодателството.

ГЛАВА III. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И КОНТРОЛ. РОЛЯ НА ПУБЛИЧНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР.

3.1. ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

Задълженията и отговорностите на държавните институции и местните власти във връзка с организирането, разрешаването, финансирането, наблюдението и контрола на дейностите по

управление на отпадъците са регламентирани със Закона за управление на отпадъците и издадените по реда на ЗОВООС подзаконови нормативни актове, които се прилагат до издаването на нови, доколкото не противоречат на ЗУО.

3.1.1. Отговорности на институциите и местната власт

? Министерство на околната среда и водите

Министерство на околната среда и водите (МОСВ) е компетентния орган, отговорен за разработването и изпълнението на националната политика в областта на управление на отпадъците, в т.ч. за разработване и прилагане на законодателството, стратегии, програми, международни проекти, регулиране на дейностите в обществен и частен сектор. Част от тези дейности МОСВ извършва чрез ИАОС и чрез мрежата от 15 РИОСВ, които са специализирани конт-ролни органи на министерството.

Законодателна инициатива

Министерството на околната среда и водите е отговорно за разработването на националното законодателство за управление на отпадъците.

Разрешения

Министърът на околната среда и водите издава разрешения за дейности с опасни отпадъци и за дейностите по обезвреждане и/или оползотворяване на битови, на строителни и на производствени отпадъци, които нямат опасни свойства, когато дейностите се упражняват на територията на повече от РИОСВ. МОСВ определя реда за издаване на разрешения и контролира, включително методически, дейността на РИОСВ, във връзка с издаването на разрешенията.

МОСВ е също и компетентния орган по издаване на разрешения за трансграничен превоз на отпадъци и по прилагане на задълженията, произтичащи от Базелската Конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

С изключение на случаите, за които се изисква издаване на комплексно разрешително по реда на Глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), РИОСВ издават разрешения за събиране, транспортиране, временно съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на опасни отпадъци и за дейностите по обезвреждане и/или оползотворяване на битови, строителни и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства. РИОСВ контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъците и на условията, поставени в разрешенията.

Програми

Министерството на околната среда и водите разработва и внася в Министерския съвет Национална програма за управление на дейностите по отпадъците. Министерството издава указания за изискванията за разработването, обхвата и съдържанието на общинските и фирмените програми за управление на дейностите по отпадъците.

Информация и отчетност

МОСВ изготвя годишен отчет за управление на дейностите по отпадъците в страната, който се включва в доклада за състоянието на околната среда.

Министърът на околната среда и водите води публичен регистър на издадените разрешения и на регистрационни документи за дейности с отпадъци, както и на закритите обекти и дейности.

ИАОС към МОСВ, из-вършва мониторинг и събира данни за качеството на водите, въздуха, почвите, радиацията и отпадъците в страната. ИАОС осигурява информационно функциониране на министерството чрез данни и анализи, осъществява екологичния мониторинг на източниците на отпадъци и на обектите за обезвреждане, лабораторния контрол на отпадъците и поддържа база данни за тях. Агенцията създава и поддържа Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг (НАСЕМ). Информационната система "Отпадъци" е самостоятелна подсистема на НАСЕМ. Чрез НАСЕМ се наблюдават обекти, които генерират битови, строителни, производствени и опасни отпадъци. В бъдеще екологичния мониторинг ще включи и оценка на риска от стари замърсявания с отпадъци. Предвижда се събирането на данни за отпадъците в системата на МОСВ да бъде насочено към поетапно идентифициране, кодифициране и кадастриране на депата и предприятията, които са с голям реален или потенциален екологичен риск.

Подпомагане на дейностите по управление на отпадъците

Ежегодно със Закона за държавния бюджет на Република България, по предложение на

министъра на околната среда и водите, се определят целеви средства за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на битови, масово разпространени и опасни отпадъци, както и за почистване и рекултивация на места, замърсени с отпадъци.

Наред с това, МОСВ осигурява финансиране за реализацията на проекти за управление на отпадъци, чрез Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (до 31.12.2002 г. Национален фонд за опазване на околната среда), под формата на безвъзмездна помощ или кредити.

МОСВ е отговорната институция за разработване на програмни документи, с цел усвояване на средства от пред-присъединителните и структурните фондове на ЕС и от кохезионния фонд, както и за подготовка, координация и администриране на целия процес за избор на изпълнител и управление изпълнението на проектите в областта на околната среда.

Контрол

РиОСВ осъществяват контрол по прилагане на законодателството за управление на отпадъците. В изпълнение на задълженията си извършват внезапни, текущи и периодични проверки по управление на отпадъците. РиОСВ утвърждават програми за управление на дейностите по отпадъците, изготвени от лицата при чиято дейност се образуват или третират отпадъци и упражняват контрол по изпълнението им. РиОСВ контролира и изпълнението на приетите от общинските съвети програми за управление на дейностите по отпадъците на съответната община.

РиОСВ контролират отчетността и предоставяната информация от причинителите на отпадъци, от лицата извършващи преработване и обезвреждане и от общинските администрации.

? Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците

Министерството на здравеопазването участва в разработването на нормативната уредба по управление на отпадъците, като същевременно:

- определя изискванията за обезвреждане на опасни болнични отпадъци, обезвреждане на лекарства с изтекъл срок на годност и наркотични вещества;
- определя и участва в регламентирането на процедури, стандарти и методи за класификация на опасни отпадъци, а чрез Националния център по хигиена, медицинска екология и хранене (НЦХМЕХ), участва в изграждането на националната лабораторна система за отпадъците;
- съгласува издаваните от МОСВ разрешения за дейности, свързани с управление на опасни отпадъци.

Хигиенно-епидемиологичните инспекции (ХЕИ), които са специализираните контролни органи на МЗ, упражняват санитарен контрол върху дейностите по обезвреждане на опасни отпадъци и съгласуват издаваните от РиОСВ разрешения.

Министерство на земеделието и горите издава разрешения за употреба на отпадъци в земеделието, в т.ч. за утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, компост и др.

Министерството определя и контролира изискванията за управлението на отпадъци от месопереработвателната, хранителновкусовата промишленост, земеделието и отпадъците от животински произход, като определя венеринарно-санитарните изисквания при събирането и обезвреждането им, в т.ч. упражнява санитарен контрол.

Министерство на финансите контролира изразходването на средствата от държавния бюджет за изграждане на обекти за управление на отпадъците, в т.ч. участва в одобряването и координирането на проекти, свързани с щети от стари замърсявания и в координирането на проектите, финансирани от ЕС и международните финансови институции.

Агенция "Митници" участва в контрола по спазването на изискванията за внасянето, изнасянето и транзита на отпадъци.

Министерството на икономиката упражнява контрол върху търговската дейност с отпадъци от черни и цветни метали, издава лиценз за тази дейност и води публичен регистър на издадените лицензи.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството:

- контролира регионалното развитие и комуналните съоръжения на централно и регионално ниво;
- участва в разработването на техническите изисквания за съоръженията за преработване или обезвреждане на отпадъците;
- участва в разработването на документи, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците;
- издава наредби, съвместно с МОСВ, МЗГ и МЗ за определяне на изискванията за избиране, изграждане и експлоатиране на площадките за изграждане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

Министерството на вътрешните работи участва в разработването и прилагането на нормативната уредба за излезли от употреба моторни превозни средства и упражнява контрол

върху дейността на фирмите, извършващи търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали.

Министерството на транспорта и съобщенията:

- определя условията и редът за третиране на битовите отпадъци от влизащите в страната въздушни, водни и сухоземни транспортни средства;
- разработва изискванията за транспортиране на опасни товари, вкл. опасни отпадъци;
- събира, обобщава и изпраща към МОСВ информация за предадените корабни отпадъци;
- контролира нерегламентираното изхвърляне на отпадъци от кораби в морските пространства на Република България.

Националният статистически институт събира и обработва информация за битовите, строителните и производствените отпадъци за страната по видове, количества, икономически дейности, региони и др.

Българският Институт по Стандартизация организира и координира разработването на български стандарти в областта на управление на отпадъците.

Държавната агенция за метрология и технически надзор контролира съответствието на пусканите на пазара в Р България продукти, за които са определени съществени изисквания по Закона за техническите изисквания към продуктите и след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Държавна агенция "Гражданска защита" участва в разработването и прилагането на нормативната уредба, свързана с аварийни ситуации и бедствия.

? Задължения на общинските администрации във връзка с управление на отпадъците на тяхна територия

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците, като осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, с които е сключен писмен договор за предоставяне на услуги по реда на Закона за обществените поръчки.

Кметът на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, тротоарите, алеите, парковите площи и т.н.;
- избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагане на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване, както и определяне на местата и броя на тези площадки;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Кметът на общината е длъжен да предприеме действия за определяне на нова площадка за изграждане на ново съоръжение за обезвреждане на отпадъците, след като е уведомен за изчерпване на капацитета на действащото депо или изтичане срока на експлоатация на съответното съоръжение.

Нормативна уредба

Общинските съвети приемат Наредби, определящи реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, претоварването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на тяхна територия, както и заплащането на съответните местни данъци и такси за предоставянето на съответните услуги.

Програми

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава пета от Закона за опазване на околната среда.

Минималният обхват на програмите включва:

- анализ на състоянието и прогноза за вида, произхода, свойствата и количествата, образуваните или подлежащи на третиране отпадъци;
- целите, етапите и сроковете за тяхното постигане;
- начините и съоръженията за третиране или безопасно съхраняване;
- описание на специализираните инсталации за третиране, както и на терените подходящи за третиране на отпадъците;
- схема за движение на отпадъците към инсталациите за третиране;
- специфични за съответната територия или предприятие решения за управление на дейностите по отпадъците;
- финансови средства за осъществяване на програмата;
- мерки за изграждане на съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците на места, намиращи се възможно най-близо до източника на образуването им и чрез използването на най-подходящи методи и технологии;
- план за привеждане в съответствие на действащи инсталации и съоръжения за обезвреждане на отпадъците, включващ конкретни мерки, средства и срокове за тяхното изпълнение;
- мерки за третиране на биоразградими отпадъци с цел поетапно намаляване на техните количества и недопускане на депонирането им;
- координация с други програми, имащи връзка с дейността;
- система за отчет и контрол на изпълнението;
- система за оценка на резултатите и актуализация на програмата;
- информация за връзка с упълномощените лица, отговорни за управлението на отпадъците.

В допълнение на посочените изисквания, програмите следва да бъдат изготвени в съответствие с утвърдени от Министъра на околната среда и водите "Указания за обхват и съдържание на програмите за управление на дейностите по отпадъците". Обектите, съоръженията, инсталациите и терените за третиране на отпадъците следва също така да бъдат отразени и в плановете за устройство на териториите. Екземпляр от програмите за управление на отпадъците се представят в РИОСВ в едномесечен срок след приемането им от общинския съвет.

Финансиране

Общинският съвет определя размера на такса "битови отпадъци" в границите, предвидени със Закона за местните данъци и такси. Годишният размер на таксата се определя с решение на общинския съвет за всяко населено място.

Като основа за определяне размера на таксата служи одобрена план-сметка, включваща необходимите разходи за:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битовите отпадъци;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Информация и отчетност

Общините отчитат годишната дейност по управлението на отпадъците и изпълнението на програмите през първото тримесечие на следващата година, като екземпляр от отчета се изпраща в съответната РИОСВ.

Контрол

Кметовете на общините или упълномощени от тях лица контролират:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци и изпълнението на програмите за тяхното управление;

- спазването на други изисквания, определени с общинските наредби.

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата, намиращи се на територията на съответната община.

Санкции

Кметът на общината или от упълномощени от него лица, има правото да издават наказателни постановления и да налагат глоби и имуществени санкции на физически и юридически лица за нарушенията, посочени в ЗУО. По бюджета на съответната община постъпват сумите от глоби и имуществени санкции по глава шеста от ЗУО - когато наказателните постановления са издадени от кмета на общината.

3.1.2. Съществуващи проблеми и ограничения в работата на институциите

Административен капацитет

Персоналът на компетентните органи е недостатъчен за изпълнение на възложените им от Закона задължения и отговорности. Това се отнася в особена степен за РИОСВ и общинските администрации.

Планиране, контрол и административни процедури

- Програми за управление на дейностите по отпадъците, за територията на общините
- Повечето от мерките, записани в програмите не са финансово осигурени и не се изпълняват в утвърдените срокове. По този начин общините са затруднени да изпълняват предписанията, направени им от РИОСВ, във връзка с подобряване на събирането на отпадъците и експлоатацията на съществуващите депа за отпадъци.

Необходимо е обучение на общинските администрации във връзка с планирането на дейностите с отпадъците.

- Издаване на разрешения

В редица случаи компетентните органи издават разрешения без да е извършена проверка на площадката и без компетентният орган да разполага с цялата необходима информация за издаване на разрешението.

С разпоредбите на ЗУО се предвижда тази практика да бъде преустановена, като изрично се указва, че преди издаване на разрешението се извършва проверка на място.

Стандарти

Приетото през периода 1997 – 2003 г. законодателство не е подкрепено със съответните стандарти и методи за определяне на компонентите и свойствата на отпадъците и критерии за приемане на опасни отпадъци на депа за неопасни отпадъци. Поетапното им приемане през периода на действие на тази програма ще спомогне за по-точната класификация на отпадъците и ще позволи депониране на част от опасните отпадъци на депа за неопасни отпадъци.

Финансиране на дейностите с отпадъци

- Такса за битови отпадъци

Таксите за битови отпадъци, определяни от общините, са ниски и не покриват всички разходи за събиране, транспортиране, преработка и/или обезвреждане на отпадъците, в случай на прилагане на съвременните технически стандарти. По принцип таксите се определят на база на текущите разходи на общините и не включват разходите за закриване на съществуващи депа за отпадъци, проектиране на нови съоръжения и инсталации за обезвреждане и др. По социални съображения, общинските съвети не подкрепят повишаването на таксите. Липсва прозрачност при определяне размера на таксата и публичен контрол върху разходването на събраните средства.

Определянето на таксата за битови отпадъци пропорционално на данъчната оценка, не предоставя каквито и да е стимули за домакинствата, търговските обекти и предприятията за предотвратяване, разделно събиране и оползотворяване на отпадъците.

Част от таксите за битови отпадъци, постъпващи в общинските бюджети, се изразходват за други цели (здравеопазване, образование), в зависимост от моментното финансово състояние на общината.

- Такси за издаване на разрешения

Таксите за издаване на разрешения са ниски, не отчитат реалния обем от работа, извършвана от компетентните органи (РИОСВ, МОСВ) и не са диференцирани, в зависимост от издаваното разрешение. Таксите не отчитат всички разходи за контрол, контролни измервания, периодични проверки и т.н., извършвани от компетентните органи.

- Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на управление на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол върху изпълнението им.

ТЕНДЕНЦИИ

- Реализацията на регионални инициативи при планирането, изграждането и експлоатацията на инфраструктурата за обезвреждане на битови отпадъци ще има все по-голямо значение .
- Високите разходи за прилагане на съвременните изисквания за събиране, преработване и обезвреждане на отпадъците и свързаните с това разходи ще изискват детайлно планиране на дейностите по сметосъбиране и обезвреждане на отпадъците.

3.2. ПРИЧИНИТЕЛИ И ПРИТЕЖАТЕЛИ НА ОТПАДЪЦИ

Образуването на отпадъци съпътства всички дейности в бита, индустрията, търговската дейност, предлагането на услуги и т.н.

Задълженията на причинителите на отпадъци са регламентирани със Закона за управление на отпадъците и издадените по реда на ЗОВВООС подзаконовни нормативни актове, които се прилагат до издаването на нови, доколкото не противоречат на ЗУО.

В допълнение, Общинските администрации, чрез Наредбите за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, определят и допълнителни изисквания, които да бъдат спазвани от причинителите на отпадъци, на територията на съответните общини.

3.2.1. Промисленост

Промислеността е основен причинител на отпадъци в страната и дейността на генераторите на отпадъци в различните индустриални сектори ще бъде повлияна в значителна степен от промените в законодателството и високите изисквания за опазване на околната среда при дейности с отпадъци.

В редица случаи причинителите на отпадъци в промислеността извършват и специализирани дейности, свързани със събиране, съхранение, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на основната им дейност. В този смисъл към тях следва да бъдат прилагани и изискванията към специализираните фирми за третиране на отпадъци.

Задължения и отговорности

- Общи задължения и отговорности:

Лицата, при чиято дейност се образуват или третират отпадъци, са длъжни да предприемат необходимите мерки, осигуряващи:

0 на първо място, предотвратяването или намаляването на количествата на образуваните отпадъци и съдържащите се в тях опасни вещества.

0 максимално оползотворяване на отпадъците, чието образуване не може да бъде предотвратено, чрез повторна употреба, рециклиране или използването им като енергиен източник;

0 подходящо обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат оползотворени.

Отпадъците могат да бъдат третирани:

1. от причинителя - в собствени съоръжения, съгласно утвърдения проект на производствената дейност;
2. от лицата, на които е дадено разрешение, съгласно Закона за управление на отпадъците или комплексно разрешително по Закона за опазване на околната среда.

Притежателите на отпадъци са длъжни:

0 да изпълняват разпоредбите за третиране на различните по вид, произход и свойства отпадъци;

0 да поддържат в постоянна изправност и нормално действие съоръженията си за третиране на отпадъци;

0 да предприемат всички мерки за несмесване на опасни отпадъци с други отпадъци или на оползотворими с неоползотворими;

0 да организират безопасно съхраняване на отпадъците, за които няма подходящи средства за третирането им;

0 при наличие на опасни отпадъци да определят отговорно лице и да създадат организация за

безопасното им управление;

0 да водят отчетност за отпадъците;

0 в момента на поискване да осигурят достъп на контролните органи до технологичните линии, от които се получават отпадъци, съоръженията за третиране на отпадъците и документацията за отпадъците;

0 да осигурят инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци;

0 да предвидят и осъществят необходимите мерки за неразпространяване на замърсяване след закриване на обектите и дейностите, както и на инсталацията или съоръжението за обезвреждане на отпадъци;

0 да предвидят необходимите финансови средства за:

- реализиране на мерките, предвидени в програмите за управление на отпадъците;

- плановете за мониторинг;

- закриване на инсталациите и съоръженията за обезвреждане на отпадъци;

- следоперативен мониторинг и контрол.

0 да изготвят план за действие при възникване на аварии при осъществяване на дейности с отпадъци;

0 да уведомяват компетентните органи за предстоящи промени в суровините и технологичните процеси, които биха довели до изменение в количествата или вида на образуваните отпадъци и техните опасни свойства.

Притежателите на отпадъци са отговорни за увреждането на качествата на околната среда по смисъла на Закона за опазване на околната среда и здравето и безопасността на хората, изложени на въздействието на отпадъците.

Информация и отчетност

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване и/или третиране на производствени и/или на опасни отпадъци, както и лицата, извършващи дейности по третиране на битови и/или строителни отпадъци, са длъжни да водят заверени от РИОСВ отчетни книги за отпадъците.

При закриване изцяло на дейностите на всички инсталации и съоръжения на дадена площадка, причинителите предават отчетните книги на общинските администрации.

Разрешения, регистрации, лицензи

Лицата, извършващи дейности по събиране, транспортиране, временно съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци се изисква да притежават разрешение издадено по реда на ЗУО или комплексно разрешително, издадено по реда на Глава седма, Раздел II от Закона за опазване на околната среда. Разрешения не се изискват, когато отпадъците нямат опасни свойства за дейностите по събиране, транспортиране и временно съхраняване и за търговската дейност с отпадъци от черни и цветни метали.

За извършване на търговската дейност с отпадъци от черни и цветни метали, които не притежават опасни свойства, се изисква лиценз, издаден от министъра на икономиката. За издаване на лиценз се изисква и удостоверение, издадено от директора на РИОСВ по местонахождението на площадката.

Програми

Лицата, при чиято дейност се образуват опасни отпадъци; производствени отпадъци, които не притежават опасни свойства и по общо количество надвишават 1 м³ или 1000 кг в денонощие; строителни отпадъци, които по общо количество надвишават 10 м³ в денонощие и лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци разработват и изпълняват програми за управление на дейностите по отпадъците.

Програмите се съставят за продължителен период, който се определя в зависимост от очакваното развитие на производствените и други дейности, но не по-кратък от 3 години. Годишната дейност по управлението на отпадъците и изпълнението на програмите за тяхното управление се отчита през първото тримесечие на следващата година, а екземпляр от отчета се изпраща на РИОСВ.

Възстановяване на разходите

Разходите за третирането и транспортирането на отпадъците са за сметка на причинителите, ако друго не е договорено. Когато причинителите на отпадъци са неизвестни, разходите по възстановяването качествата на околната среда се поемат от лицата, в чието фактическо притежание се намират отпадъците, до установяване на причинителя.

Всички разходи за възстановяване качествата на околната среда и разкриване на действителния причинител се възстановяват от действителните причинители.

Предаване и приемане на отпадъците

Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършват въз основа на договор.

В редица случаи причинителите на отпадъци в промишлеността извършват и специализирани дейности свързани, със съхранение, транспортиране, преработка и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на основната им дейност. В този смисъл към тях следва да бъдат прилагани и изискванията, които се отнасят за специализираните фирми за третиране на отпадъци.

Производители и вносители на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци

Лицата, пускачи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и постигане на съответните цели за рециклиране и оползотворяване. Посочените задължения могат да бъдат изпълнени индивидуално, чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване или чрез заплащане на продуктови такси.

В случай, че изпълняват задълженията си индивидуално, производителите и вносителите на съответните стоки, както и всички техни дистрибутори, включително лицата, извършващи продажбата на крайните потребители, са задължени да приемат обратно на мястото на продажба или на друго подходящо място отпадъците, образувани в резултат на употребата на съответните продукти.

СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОБЛЕМИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

- Някои промишлени сектори, като енергетиката, химическата промишленост и металургията, образуват значителни количества отпадъци, в резултат на използвани суровини и/или технологии.
- Липсата на съоръжения за обезвреждане на опасни отпадъци налага съхраняване на значителни количества на територията на причинителите, което е свързано със съществени разходи и е потенциален риск за околната среда и възникване на аварийни ситуации.
- В редица случаи е налице неизпълнение на условия в издадените от компетентните органи разрешения, основно свързани със срокове за закриване и привеждане в съответствие с нормативните изисквания на съществуващите площадки за съхранение и съоръжения.
- Предприятията имат малък опит в планирането на инвестициите в сектора.

ТЕНДЕНЦИИ

- Прилагането на нормативните изисквания ще доведе до нарастване на разходите за третиране на отпадъците в предприятията.
- Може да се очаква, че в резултат на по-високите изисквания към съоръженията и инсталациите за обезвреждане на отпадъците ще бъдат закрити множество малки съоръжения на територията на предприятията и ще нарасне делът на отпадъците, предоставяни за третиране на външни фирми.
- Нарастването на разходите за обезвреждане на отпадъците от своя страна се очаква да доведе и до засилване на мерките на фирмено ниво, свързани с предотвратяването, повторната употреба, рециклирането и други форми за оползотворяване на отпадъците. Предприятията ще полагат по-големи усилия за намаляване на разходите си за опазване на околната среда чрез въвеждане на нови технологии и използването на суровини, водещи до образуване на по-малки количества отпадъци, както и за търсене на оптимални от икономическа гледна точка методи за третиране на отпадъците. В някои случаи по-високите разходи за обезвреждане могат да доведат и до закриване на неефективни производства.
- Прилагането на изискванията на законодателството ще бъде свързано и с по-високи разходи за проучване, планиране, докладване, мониторинг на отпадъците и обучение на персонала.
- Въвеждането на системи за управление на околната среда чрез прилагане на EMAS и сертифициране по БДС EN ISO 14001 ще играят съществена роля при обследване на екологичната ефективност при управлението на отпадъците и ще осигурят механизъм за определяне на мерките за предотвратяване и намаляване на отпадъците.
- С повишаването на санкциите и засилването на контрола върху причинителите на отпадъци, следва да бъдат ограничени до минимум възможностите за неконтролирано освобождаване и обезвреждане на отпадъците.
- Индустрията, чрез своите браншови организации и сдружения ще играе по-голяма роля в планирането на дейностите по отпадъците на общинско, регионално и национално ниво.

3.2.2. Домакинства

Домакинствата са другия съществен източник на отпадъци, изискващ особено внимание. Те заплащат таксата "битови отпадъци", като размерът ѝ се определя за всяка услуга поотделно - събиране и транспортиране на битовите отпадъци; обезвреждане на битовите отпадъци в депа

или други съоръжения; поддържане чистота на населените места. Годишният размер на таксата се определя с решение на общинския съвет за всяко населено място и се заплаща от домакинствата, заедно с данъка върху недвижимите имоти.

Гражданите са задължени да изхвърлят отпадъците си на определените с общинските наредби места и да спазват останалите условия и изисквания за събиране на отпадъците и поддържане чистотата на населените места. ЗУО предвижда налагане на глоби в размер на 50 до 500 лв. на физически лица, които изхвърлят отпадъци на неразрешени за това места.

Независимо от общинските системи за сметосъбиране, в по-големите градове от страната функционират и изкупвателни пунктове за отпадъци за рециклиране – хартии, стъкло, пластмаси и метали, експлоатирани от частни фирми. В пунктовете гражданите могат да предадат срещу минимално заплащане сепарираните от тях по вид и качество отпадъци.

СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРОБЛЕМИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

- Налице е обществена съпротива срещу повишаване на таксите за битови отпадъци, като това в значителна степен се дължи на липса на информация за рисковете за околната среда, в резултат на неправилно третиране на отпадъците, липсата на прозрачност и обществено обсъждане при определяне на таксите и обществен контрол върху разходите за опазване на околната среда.
- Заплащането на таксите, пропорционално на данъчната оценка на съответния имот, не предоставя какъвто и да е стимул за гражданите да полагат усилия за намаляване и разделно събиране на отпадъците.
- Повишаването на таксите за битови отпадъци не е непосредствено свързано с подобряване качеството на предлаганите услуги по събиране и транспортиране на отпадъци и почистване на населените места.
- Налице са значителни различия между размера на таксите, определяни в различните общини, както и между населените места в рамките на една община, независимо от принципно еднаквите схеми за събиране и обезвреждане на отпадъци.
- В редица случаи такси за битови отпадъци се събират и в населените места, където общината не предоставя услуга по събиране и транспортиране на отпадъците.
- В последните години се наблюдава обществена съпротива срещу изграждането на нови съоръжения за обезвреждане на отпадъци (NIMBY синдрома).

ТЕНДЕНЦИИ

- Прилагането на съвременните изискванията на законодателството ще доведе до нарастване на таксите за битови отпадъци, респ. на разходите на домакинствата, в резултат на:
 - по-високите технически изисквания към съоръженията и инсталациите за обезвреждане на отпадъци и свързаните с това разходи;
 - по-високи транспортни разходи, във връзка с преминаването към регионални съоръжения;
 - разходите, във връзка с организирането на разделно събиране, преработка и обезвреждане на някои специфични отпадъчни потоци, като отпадъци от опаковки, батерии, електрически и електронни уреди, малки химически отпадъци (опаковки от химически препарати, козметика) и др.
- В допълнение, по-високите разходите за третиране на утайките от пречиствателни станции за битови отпадъчни води, в т.ч. в резултат на изграждането на нови пречиствателни станции, ще доведе до нарастване на разходите на домакинствата, заплащани на ВиК дружествата.
- Прилагането на различни схеми за разделно събиране ще бъде в пряка зависимост от повишаването на общественото съзнание и активното участие на гражданите в различните схеми за разделно събиране. Това изисква по-големи усилия от страна на местните власти за информиране на обществеността, с цел предоставяне на възможно най-подробна информация за участието в различни схеми за разделно събиране. В тази връзка, обществото следва да бъде по-добре информирано за рисковете и ползите за околната среда, в резултат на дейностите с отпадъците.

3.3. РОЛЯ НА ЧАСТНИЯ И ОБЩЕСТВЕНИЯ СЕКТОР

Промените в законодателството през последните години и цялостния процес на реструктуриране на икономиката създадоха предпоставки за развитие на пазара на предлагане на услуги в областта на управление на отпадъците. Независимо от все още недостатъчния обем на инвестициите в областта на околната среда като цяло, все повече дружества от частния сектор навлизат в дейностите по събиране, транспортиране, преработване и обезвреждане на отпадъците.

3.3.1. Услуги предоставяни от частния сектор

Частният сектор, предоставящ услуги в областта на управление на отпадъците в страната, включва няколко стотици фирми, но може да се приеме, че той все още се намира в начален етап на развитие.

Инвестициите в сектора са ограничени по размер и по приложна област и са свързани основно с навлизането на частни дружества в събирането на битови отпадъци, в обработката на метален скрап и на други отпадъци за рециклиране. Рециклиране на отпадъците работи изцяло на частен принцип.

През последните години, главно в резултат на реализирани в страната международни проекти, чувствително нарасна броят на фирмите, предлагащи квалифицирани консултантски услуги в областта на планирането на дейности с отпадъци, екологични оценки и експертизи, проучване, проектиране и строителство на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци.

3.3.2. Обществен сектор

Участието на обществения сектор в управлението на отпадъците се свежда до общинските системи за събиране и обезвреждане на битови отпадъци.

Независимо, че намалява в последните години, все още делът на общински фирми, извършващи дейности по сметосъбиране и експлоатация на депа за битови отпадъци в страната е значителен. Участието на общините в смесени дружества с частни фирми е ограничено, най-вече поради съществуващите процедури за възлагане на комуналните дейности и ограничените възможности на общините за инвестиции.

Общините не винаги са в състояние да обезпечат значителен финансов ресурс чрез собствени средства или кредити. Докато редица общини ползват механизма за отпускане на кредити от ПУДООС (бивш НФООС) за закупуване на техника и контейнери за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, то инвестициите в инфраструктурата за обезвреждане (депа за отпадъци) са в резултат на предоставени от държавата или външни донори безвъзмездни помощи. Понастоящем липсват инвестиции от страна на общините в съоръжения за сепариране и сортиране на отпадъците, инсталации за компостиране и др.

ПРОБЛЕМИ И ОГРАНИЧЕНИЯ ПРИ ДЕЙНОСТИТЕ ИЗВЪРШВАНИ ОТ ЧАСТНИЯ И ОБЩЕСТВЕНИЯ СЕКТОР

- Делът на инвестициите в областта на управление на отпадъците, както частни, така и публични е недостатъчен, предвид необходимостта от модернизиране и промяна на амортизираното оборудване.
- Не са организирани колективни схеми на производителите и вносителите на продукти, след крайната употреба на който се образуват опасни или масово разпространени отпадъци за изпълнение на задълженията им, произтичащи от нормативната уредба.
- Внедряването на съвременни методи и технологии за третиране на отпадъците изостава, в сравнение със страните от ЕС.
- Българската промишленост, обслужваща управлението на отпадъците, в т.ч. производството на съоръжения и инсталации за преработване и обезвреждане, специализирана техника за събиране, съхранение и лабораторна апаратура, е слабо развита.
- Обменът на отпадъци в рамките на индустрията е недостатъчен.

ТЕНДЕНЦИИ

- Инвестициите от страна на частния сектор и привличането на външни инвестиции в областта на управление на отпадъците ще бъдат важен фактор в модернизиранието на управлението на отпадъците в България.
- Нарастването на интересите на частния сектор ще върви успоредно с икономическия растеж и ще се изразява във възможността на общините постепенно да възстановяват пълните разходи за събиране, сортиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъците.
- Прилагането на приетото в периода 1998 – 2003 г. законодателство и бъдещите промени в нормативните изисквания, в т.ч. подобряването на данните относно количествата и състава на отпадъците, предполага значително увеличаване на инвестициите и обхвата на предлаганите услуги.
- Изпълнението на регионални проекти, обединяващи усилията на няколко общини за изграждане на съвместна инфраструктура за третиране на отпадъците, както и участието на общините в смесени дружества с български или външни инвеститори при реализиране на подобни проекти ще играят значителна роля и за изпълнение на заложените в програмата мерки и за постигане на нови по-високи стандарти при управление на отпадъците в страната.

ГЛАВА IV. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА

4.1. СЪЩЕСТВУВАЩА ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Общата структура на ефективен режим за управление на отпадъците е установена с Рамковата Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците и допълващата я Директива 91/689/ЕЕС за опасните отпадъци. Основните принципи и изисквания, поставени с тези два документа са доразвити в два типа дъщерни директиви. Едната група установява изискванията за разрешаване и експлоатация на съоръженията за обезвреждане на отпадъците (депа и инсинератори). Другата група покрива няколко специфични групи отпадъци, като отработени масла, батерии и акумулатори, отпадъци от опаковки, излезли от употреба морни превозни средства и т.н.

Основната цел на политиката на Общността по управление на отпадъците е осигуряване на висока степен на защита на околната среда, без да се нарушава функционирането на общия европейски пазар и при насърчаване на устойчивото развитие. За да се постигне тази двустранна цел са от огромна важност следните елементи:

- всеобхватна и интегрирана правна рамка;
- подходящи дефиниции на понятията, свързани с отпадъците;
- подходящи правила и принципи;
- надеждни и сравними данни.

Стратегията на Общността за управление на отпадъците от 1989 година, установява принципите, целите на политиката и действията, които Европейската Комисия възнамерява да следва при разработването на законодателството и други дейности в тази област и трябва да бъде разглеждана като декларация на намерения, без това да поражда правни задължения за Комисията или за страните членки.

Стратегията на Общността разглежда отпадъците като източник на замърсяване с нарастващо значение. Предвид това, правилната и подходящо планирана политика по управление на отпадъците може да допринесе както за съхраняване на ограничените природни ресурси, така и опазване на околната среда, като по този начин съществено допринася за устойчивото развитие.

Като отчита, че управлението на отпадъците е комплексна задача, съставена от множество компоненти, Стратегията се основава на следните устойчиви принципи:

- “предотвратяване” образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избягнато, където това е възможно;
- “отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда трябва да покрият пълните разходи за своите действия;
- “превантивност” – потенциалните проблеми трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- “близост” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.

Тези принципи са утвърдени при актуализацията на стратегията през 1996 година, където е доразвита и конкретизирана йерархията на управление на отпадъците. Предотвратяването образуването на отпадъци трябва да бъде разглеждано като основен приоритет, следвано от оползотворяването и на последно място от безопасното обезвреждане на отпадъците. При прилагането на тази йерархия, трябва да бъде търсено най-доброто решение от гледна точка на опазване на околната среда, като се отчитат различните икономически и социални фактори.

По отношение на принципа на предотвратяване, стратегията отделя особено внимание на разработването и прилагането на следните мерки: насърчаване на чистите технологии и продукти; намаляване на опасността на отпадъците, в т.ч. чрез установяване на технически стандарти и доколкото е възможно общовалидни правила, които да ограничат присъствието на някои опасни вещества в продуктите; насърчаването на системите за повторна употреба и рециклиране; подходящото използване на икономически инструменти, схеми за оценяване управлението на околната среда и оценяване на жизнения цикъл; действия, свързани с информирането на потребителите и включване на въпросите за управление на отпадъците в образователните програми и не на последно място разработването на системи за еко-маркировка.

Оползотворяването на отпадъците трябва да бъде разглеждано в трите му измерения – повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на енергията. Повторната употреба на продуктите трябва да бъде насърчавана, където това е обосновано от гледна точка на опазване на околната среда, защото по този начин може да бъде избягнато генерирането на

отпадъци. Където това е екологично обосновано, предимство следва да бъде давано на операциите за оползотворяване на материали пред оползотворяването на енергия. В областта на крайното обезвреждане, особено внимание трябва да бъде обърнато на предотвратяване във възможно най-висока степен на изгарянето без оползотворяване на енергията и депонирането на отпадъци. Рекултивацията на нерегламентирани и излезли от експлоатация депа за отпадъци е проблем, изискващ решителни действия на различни нива. В съответствие с Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците, страните членки трябва да вземат подходящи мерки за осигуряване на интегрирана и адекватна система от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, което ще позволи на Общността да постигне самостоятелно обезвреждането на отпадъците образувани в ЕС (принципът на самостоятелността).

Стратегията поставя въпроса за отговорността на производителите. Разглеждайки жизнения цикъл на продукта от производството до края на полезния му живот, производителите, дистрибуторите на материали, търговците, потребителите и отговорните административни органи си поделят специфични отговорности за управлението на отпадъците. Въпреки това, ролята на производителя на продукта се счита за доминираща, тъй като той взема ключовите решения относно неговия продукт, които в основна степен определят възможностите за управление на получените отпадъци. Производителите следователно, могат да допринесат не само за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез употребата на подходящи технологии, влагането на рециклируеми или по-малко опасни материали, но също така като предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване. Такива мерки могат да бъдат осигурени чрез маркировката, етиктирането, издаването на инструкции за употреба и публикуването на подходяща информация.

Стратегията потвърждава необходимостта от подходящ контрол върху трансграничния превоз на отпадъци в условията на правната рамка, установена с Регламент 259/93. Специално внимание трябва да бъде отделено за достигане на двойната цел за осигуряване на високо ниво на опазване на околната среда, без това да води до нарушения на функционирането на вътрешния европейски пазар. Необходимо е подходящо прилагане на принципите за близостта и самостоятелността при обезвреждането на отпадъците. В съответствие с тези принципи, отпадъците трябва да бъдат обезвреждани в една от най-близко разположените подходящи инсталации и отпадъците, образувани в рамките на Общността не трябва да бъдат обезвреждани другаде.

Стратегията обръща внимание на инструментите, които могат да бъдат използвани на различните нива, с оглед постигане на поставените цели, а именно регулаторни и икономически инструменти, надеждна и сравнима статистика на отпадъците, планове за управление на отпадъците, подходящо налагане на законодателството и адекватна употреба на оценката на жизнения цикъл и еко-балансите.

Стратегията осъзнава необходимостта от активна роля и включването на всички стопански субекти за постигане на целите в областта на управление на отпадъците, като изисква участието на държавните власти, търговските дружества, екологичните организации и обществеността.

4.2. ОЧАКВАНИ ПРОМЕНИ В ЗАКОНОДАТЕЛНАТА РАМКА И ПОЛИТИКАТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Развитието на екологичното законодателство на Европейския съюз, и в частност в областта на управление на отпадъците е динамичен процес, продължаващ повече от 30 години. Шестата Програма за действие в областта на околната среда (ПДООС) установява основните принципи и цели в екологичната политика на Общността в периода до 2010 година и прецизира мерките, които трябва да бъдат взети.

Прилагането на ПДООС се разглежда в контекста на разширяване на Европейския Съюз, като документът определя необходимост от предприемане на последователни мерки, отчитащи тази перспектива. Прилагането на екологичното законодателство на Общността е основна задача за страните кандидатки, като за нейното изпълнение ще бъдат подпомагани от програмите за финансиране, на Общността.

ПДООС определя природните ресурси и отпадъците като една от четирите приоритетни области, наред с промяната на климата, природа и биологично разнообразие, околна среда и здраве.

За да бъде постигнат напредък в посочените области, новата ПДООС се основава на пет основни подхода:

- осигуряване прилагането на екологичното законодателство;
- интегриране на въпросите за околната среда във всички останали сектори;
- работа в тясно сътрудничество с бизнеса, потребителите, неправителствените организации и

социалната сфера, с цел осигуряване на по-добра и по-достъпна информация за гражданите и за вземане на решения;

- прилагане на комплекс от инструменти с цел осигуряване на възможно най-висока ефективност и постигане на добри резултати при реализиране на мерките за подобряване на околната среда.

В областта на предотвратяване на образуването на отпадъците, ПДООС идентифицира като основен проблем продължаващото нарастване на количеството на образувани отпадъци.

Това от една страна е свързано с увеличаване на необходимите площи за съоръженията за третиране на отпадъци, а от друга - дейностите по управление на отпадъците са свързани с отделяне на множество замърсители във въздуха, водите и почвите. Неприлагането на методи за оползотворяване и рециклиране на отпадъците може да бъде разглеждано като загуба на ценен ресурс от отпадъците, а от друга страна – използването им води до намаляване на потреблението на природни ресурси. Програмата определя необходимостта от стимулиране на по-нататъшното рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Основна цел на шестата ПДООС в областта на управлението на отпадъците е икономическия растеж да се съобрази с ограничаване на използването на природните ресурси и намаляване на образуването на отпадъци. ПДООС изисква значително цялостно намаляване на количествата на образувани отпадъци, чрез подобрени действия за предотвратяване на тяхното образуване, по-добра суровинна ефективност и преминаване към по-устойчиви модели на производство и потребление.

За отпадъците, които все пак са образувани, целта на ПДООС е да бъде достигнато състояние, при което:

- образувани отпадъци да притежават възможно най-малко опасни свойства и представляват ограничен риск за околната среда и човешкото здраве;
- се дава приоритет на оползотворяването и особено на рециклирането им ;
- количествата на отпадъците, които все още се нуждаят от окончателно обезвреждане са намалени до абсолютния минимум и отпадъците са безопасно обезвредени;
- отпадъците се третират колкото е възможно по-близо до мястото на образуване до степен, която не води до намаляване на ефективността на операциите по третирането им.

В съответствие с поставените цели и в рамките на общата стратегия за предотвратяване на отпадъците и нарастване на рециклирането, е необходимо значително редуциране на отпадъците, постъпващи за окончателно обезвреждане и на количествата образувани опасни отпадъци.

Програмата отчита, че нарасналото потребление и повишеното жизнено равнище в присъединяващите се страни, вероятно ще създадат допълнително натоварване върху системите и инфраструктурата за управление на отпадъците. Предвид това, в допълнение към подобряването на съществуващите системи за управление на отпадъците, с приоритет трябва да бъдат инвестициите в инициативи за предотвратяване и рециклиране на отпадъците.

По отношение предотвратяването на отпадъците, мерките трябва да бъдат съсредоточени на първо и основно място при източника на образуване и да включват:

- разработване от страна на Европейската комисия на цели за намаляване на образуването на всички видове отпадъци, които да бъдат достигнати до 2010 г.;
- насърчаване на проектирането на продукти по екологосъобразен начин и с цел постигане на устойчиво развитие;
- повишаване на заинтересоваността на обществеността по отношение на намаляване на образуването на отпадъци;
- набиеляване на мерки за насърчаване на предотвратяването на образуването на отпадъци чрез поощряване на многократната употреба и оползотворяването, изваждането от употреба на някои вещества и материали и др.;
- разработване на нови индикатори в областта на управлението на отпадъците;
- идентифициране на опасните вещества, пораждащи най-съществени проблеми в отпадъчните потоци, насърчаване на замяната им с по-малко опасни вещества или производствата на алтернативни продукти, където това е възможно. В случай, че това не може да бъде постигнато, трябва да бъде осигурено функционирането на затворени системи, при които производителите ще са отговорни за събирането, третирането и рециклирането на отпадъците по начин, ограничаващ рисковете и въздействията върху околната среда;
- интегриране на целите и приоритетите за предотвратяване на отпадъците в Интегрирана политика на Общността по отношение на продуктите и в Стратегията на общността за химикалите, с оглед идентифициране и прилагане на възможностите за намаляване съдържанието на опасни вещества в продуктите, удължаване на живота на продуктите, продуктите да станат по-лесни за рециклиране и т.н.;
- насърчаване употребата на икономически инструменти, например еко-такси върху продуктите и процесите, свързани с интензивно потребление на суровини и генериране на отпадъци;

- прехвърляне на отговорността върху производителите за техните продукти след като се превърнат в отпадъци, когато това е ефективно;
 - въздействие върху потребителското търсене, с цел предпочитане на продукти и процеси, които водят до образуване на по-малко отпадъци, напр. чрез въвеждане на еко-маркировка, провеждане на информационни кампании и др.;
 - извършване на проучване, с цел идентифицирането на най-проблемните и опасни отпадъчни потоци, образувани в различни отрасли на производството (напр. минна промишленост, производство на енергия, машиностроене, строителство, селско стопанство и др.) и работа в партньорство с тези сектори, за намиране на начини за редуциране и елиминирание на тези отпадъчни потоци;
 - предоставяне на финансиране за проучването и разработването на чисти технологии и насърчаване на разпространяването на най-добрите налични технологии и практики.
- Подходът на Общността в областта на рециклирането на отпадъци продължава да е фокусиран върху:

- прилагането на мерки, целящи осигуряване на разделянето на отпадъците при източника на образуване, събиране и рециклиране на приоритетни отпадъчни потоци;
- по-нататъшно доразработване на отговорността на производителите;
- разработване и внедряване на технологии за екологосъобразно рециклиране и третиране на отпадъци.

Като резултат от натрупания опит по прилагането на законодателството, ПДООС определя необходимостта от създаването на цялостна програма за насърчаване рециклирането на отпадъци в Общността. Целта е отпадъците да бъдат оползотворявани и рециклирани до нива, където това все още има практическо значение, т.е. до мястото където рециклирането или оползотворяването все още водят до ползи за околната среда и това е икономически целесъобразно и технически осъществимо.

Документът предвижда разработване и актуализация на законодателството по отношение на:

- директивата за утайките;
- отпадъците от строителство и разрушаването на сгради;
- биоразградимите отпадъци;
- опаковките и отпадъците от опаковки;
- отпадъците от батерии и акумулатори;
- трансграничния превоз на отпадъци;
- изясняване на въпросите за разграничаването на отпадъците от другите продукти, които не се считат за отпадъци;
- разработване на критерии за актуализация на приложения IIA и IIB на рамковата Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците (операциите по оползотворяване и обезвреждане на отпадъци).

Законодателството и политиката на ЕС в областта на управление на отпадъците не следва да бъдат разглеждани изолирано, а в контекста на общата екологична политика на ЕС. В този смисъл следва да бъдат отчитани и изискванията в областта на промишленото замърсяване, предотвратяване на аварии, екологична отговорност, достъп до информация и т.н.

4.3. НАЦИОНАЛНА ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА И ПОЛИТИКА

С приемането на Закона за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда (обн., ДВ, бр. 86 от 30.09.1997 г.,) (ЗОВВООС) през 1997 г. бяха създадени условия за правно регулиране на управлението на отпадъците в страната. В изпълнение на изискванията на Закона и Националната програма за управление на дейностите по отпадъците в периода 1998 – 2002 г. бяха приети редица подзаконови нормативни актове в областта на класификацията на отпадъците, изискванията към площадките и съоръженията за третиране и обезвреждане на отпадъци, изискванията към специфични отпадъчни потоци.

Отчитайки проблемите по прилагане на законодателството констатирани през последните години и поставените цели за приемане на Европейските стандарти за опазване на околната среда, през месец септември 2003 г. Народното Събрание прие Закон за управление на отпадъците. Като запазва основните принципи на ЗОВВООС, новия Закон, регламентира общите изисквания за опазване на околната среда и човешкото здраве във връзка с образуването, съхраняването, събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъци. Законът урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права, задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и различните форми на контрол.

Законът разграничава изискванията към различните по свойства и произход отпадъци, като за целта са дефинирани следните класове отпадъци - битови, производствени, строителни и опасни отпадъци и същевременно се регламентират общите условия за извършване на дейностите по тяхното събиране, съхранение, транспортиране, оползотворяване и

обезвреждане.

Регламентирана е йерархия за управлението на отпадъците, която поставя като:

- първи приоритет - предотвратяването на образуването на отпадъците,
- втори приоритет - оползотворяването на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия;
- трети приоритет - окончателно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

С въвеждането на йерархията за управление на отпадъците се регламентират задължения за използването на отпадъците като алтернативен суровинен и енергиен източник, като по-такъв начин се допринася за съхраняването на първичните природни ресурси.

Въведени са забрани за изоставянето, неконтролираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на обезвреждане на отпадъците. Задължават се притежателите на отпадъци да ги предоставят за събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на лица, които имат право да извършват съответните дейности или да ги оползотворяват и/или обезвреждат сами, в съответствие със закона.

Определят се общите изисквания за планиране на дейностите по управление на отпадъците в страната, включително изискванията за целите, обхвата и процедурите по приемане и утвърждаване на програми за управление на дейностите по отпадъците.

ЗУО предоставя основание за въвеждане на количествени цели за оползотворяване на отпадъци, образувани след употребата на определени продукти. Разходите за крайното обезвреждане на тези отпадъци следва да бъдат поети от притежателите им или от производителите на продуктите. В този смисъл са спазени изцяло принципите "замърсителят плаща" и "отговорност на производителите". Това се осъществява чрез заплащане на продуктови такси за пускане на пазара на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци или чрез пряко изпълнение на задълженията за събиране и оползотворяване на отпадъците от производителите и вносителите на тези продукти.

Производителите и вносителите могат да изпълняват посочените задължения индивидуално или колективно, като по този начин се създават условия за оптимизиране на системите от събирането до оползотворяването на отпадъците и на необходимите разходи за извършване на тези дейности:

- в случаите на индивидуално изпълнение са въведени задължения към дистрибуторите на продуктите да приемат обратно на мястото на продажбата отпадъците, образувани след употребата на тези продукти ;
- в случаите на колективно изпълнение целите се постигат чрез организации по оползотворяване, които се предвижда да бъдат дружества, регистрирани по Търговския закон, без право да формират печалба.

Законът определя и случаите, в които се изисква разрешение за дейности с отпадъци, компетентните органи за издаване на разрешения, сроковете, процедурите и условията за кандидатстване и вземане на решение. С цел намаляване тежестта на разрешителните режими, за лицата извършващи дейности с неопасни отпадъци се въвеждат регистрационен режим за дейностите събиране, транспортиране и временно съхранение и лицензия за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали. Въвежда се и процедура за издаване на разрешение на организации по оползотворяване, с цел изпълнението на задълженията им за разделно събиране, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на масово разпространени отпадъци.

ЗУО определя отговорностите на Министерството на околната среда и водите, Регионалните инспекции по околна среда и водите, другите държавни институции и кметовете на общини, във връзка с упражняване на контрол върху продуктите, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци и върху дейностите, съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци.

Законът регламентира подробни административни наказания на физически, юридически и длъжностни лица за неспазване на разпоредбите на закона и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Изискванията на нормативната база към съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци и за докладване, класификация, внасяне, изнасяне и транзитен превоз, както и за управление на масоворазпространени отпадъци са представени в Приложение № 1 към Програмата.

4.4. МЕЖДУНАРОДНИ ДОГОВОРИ И КОНВЕНЦИИ

Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане е ратифицирана със Закон от РБългария, приет от 37-ото Народно събрание на 18 януари 1996 г (обн., ДВ, бр.8 от 1996г.). Допълнително със Закон (обн. ДВ, бр.113 от 1999

г.) са ратифицирани и поправките към Конвенцията
РБългария редовно участва в срещите на Отворената Работна Група по прилагането на Конвенцията и в срещите на страните по Конвенцията.

5. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО) има за цел да предостави дългосрочна стратегия за устойчиво управление на отпадъците и рамката за вземането на решения в съответствие със законодателството и политиката на Европейския Съюз.

Тази глава описва целите, които поставя националната програма за периода 2003-2007 година, основани на приетите принципи на управлението на отпадъците и съобразени с националните условия.

Основната цел на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците е да допринесе за устойчивото развитие чрез установяване на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до:

- ограничаване и намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци;
- подобряване на ефективността на използване на ресурсите;
- максимална отговорност на замърсителите;
- насърчаване на инвестициите и дейностите, свързани с управление на отпадъците.

5.1. ПРИНЦИПИ

Програмата се основава на следните принципи за управление на отпадъците:

1. Устойчиво развитие (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия)

Устойчивото развитие се дефинира като образец за социални и структурни икономически трансформации, който оптимизира настоящите икономически и социални ползи, без да застрашава потенциала за съществуването им в бъдеще. Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения.

Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклиране на вторични суровини.

2. Принцип на предотвратяването (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 3 (1), 6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия)

Принципът на предотвратяването се състои в ограничаване до минимум на използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци. Същевременно, достигането на по-ниски нива на образуване на отпадъци би намалило и въздействията върху околната среда, в резултат на тяхното обезвреждане.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е принцип, който трябва да бъде използван както в домакинствата, така и от промишлеността, чрез внедряване на чисти технологии, намаляващи отрицателното въздействие на отпадъците при мястото на генериране.

3. Принцип на превантивността (декларация от Конференцията на ООН за околна среда и развитие, 1992год. Рио де Женеиро)

Принципът на превантивността е един от принципите, които са разработени, за да подпомогнат усилията за постигане на устойчиво развитие. Той насочва вниманието към предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци, като по този начин подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве. Конференцията на ООН за Околна Среда и Развитие, в декларацията си от Рио де Женеиро, дефинира този принцип по следния начин: "В случаите, когато съществува заплахата от сериозни и необратими екологични щети, липсата на пълни научни познания не трябва да бъде използвана като причина за отлагане на икономически ефективни мерки за предотвратяване на увреждането на околната среда". Принципът включва и вземането на превантивни мерки, за да бъде предотвратено бъдещо увреждане на околната среда и на човешкото здраве, дори когато не съществуват достатъчни научни познания за осъществяването на предпазните мерки.

4. Принцип на самостоятелността при управление на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците – чл. 5)

Принципът на близостта изисква отпадъците да бъде обезвреждани, колкото се може по-близо

до мястото на тяхното образуване. Този принцип трябва да бъде отчитан при изграждането на системи за управление на отпадъци на регионално, национално и международно ниво. Той цели ограничаване на неблагоприятните въздействия върху околната среда, свързани с транспортирането на отпадъци. Общата цел на принципа за близостта е да бъде достигнато във възможно най-голяма степен самостоятелност при управлението на отпадъците на локално, национално и европейско ниво.

Прилагането на принципа зависи от вида и количествата на отпадъците, начините за транспортиране и потенциалното въздействие върху околната среда на методите за третиране. Трябва да се вземе предвид баланса между принципа на близостта и подобряването на икономическите показатели с нарастването на капацитета на съоръженията за третиране. Поради това, когато е икономически ефективно, специализираните съоръжения за оползотворяване или обезвреждане могат да бъдат разположени на значително разстояние от мястото на образуване на отпадъците.

5. Йерархия на управлението на отпадъците (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, Стратегия по отпадъците, 1996)

Йерархията, формулирана с Общата Стратегия за управление на отпадъците в ЕС от 1996, описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, както следва:

1. Предотвратяване на образуването на отпадъците чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци.

2. Повторна употреба / Рециклиране / Оползотворяване посредством:

- повторна употреба – многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели;
- рециклиране – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти;
- оползотворяване – чрез прилагане на методите на компостиране, оползотворяване на енергията или други технологии;

3. Обезвреждане чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им. До сега, най-голямо внимание в България бе отдавано на депонирането на отпадъци. Постигането на добри резултати при управление на отпадъците за периода на действие на програмата е свързано с преместване на акцента към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Йерархията на управление на отпадъците следва да бъде разглеждана във връзка с другите принципи и в частност с прилагането на "най-добри екологични практики".

6. Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи (Директива 75/442/ЕС за отпадъците)

Принципът за използване на най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТПР) е консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект.

Независимо че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства. Йерархията на отпадъците не винаги показва най-устойчивите възможности за управление на различни видове отпадъци, доколкото техните причинители желаят да ги оползотворят или обезвредят по икономически най-ефективен начин. Следователно, НДНТПР ще бъде различна за всеки отделен отпадъчен поток, в зависимост от конкретните обстоятелства.

7. Пълна отговорност на замърсителите (Директива 75/442/ЕС за отпадъците, чл. 15)
"Отговорност на производителите"

Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайн и състава на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им управление.

Поради това, в съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
 - проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда;
 - развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.
- “Замърсителят плаща”

Принципът “замърсителят плаща” изисква причинителите на отпадъци да поемат отговорност за техните отпадъци, вместо да очакват, обществото да носи товара на управлението и да плаща разходите, свързани с третирането и обезвреждането им. Потенциалните разходи за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и таксите за управление на отпадъците.

8. Интегрирано управление на отпадъците (6-та Програма за действие в областта на околна среда на Европейската Комисия)

Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от закони, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели.

Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

9. Участие на обществеността

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Обществените обсъждания на проекти по управление на отпадъците също са от голямо значение, защото те от една страна информират населението, а от друга страна се създава възможност да се вземе под внимание общественото мнение по въпросите на управление на отпадъците.

5.2. ОГРАНИЧЕНИЯ

За определянето на целите на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците и свързания с тях План за действие е важно да се вземат предвид специфичните национални условия и ограничения.

Налагане на законодателството

Основното ограничение се състои във въвеждането на ефективна система за практическо прилагане, контрол и мониторинг на приетото законодателство, съответстващо на изискванията на ЕС.

Времеви график за извършване на процесите на промяна

Планирането на развитието на системата за управление на отпадъците, която да е в пълно съответствие с изискванията на европейското законодателство, е свързано с времевата рамка за присъединяване на Р България към ЕС. Постигането на добри резултати в кратки срокове е предизвикателство, както за страната ни, така и за останалите страни, кандидатстващи за присъединяване към ЕС.

Финансови ограничения

Прилагането на екологосъобразна система за управление на отпадъците ще изисква значителни инвестиции и ще доведе до повишаване на разходите за оползотворяването и обезвреждането им в близко бъдеще.

Прилагането на принципа “замърсителят плаща” предполага нарастване на таксите за събиране и третиране на отпадъците, заплащани от причинителите. Ниските доходи на населението, особено в слабо населените райони, ще представляват ограничаващо условие. Таксите за битови отпадъци, следва да осигурят предоставяне на качествени услуги по събиране и обезвреждане и от друга страна трябва да бъдат поносими за населението.

Наличие на данни

Ефективното планиране на система за управление на отпадъците изисква наличие на достатъчни и достоверни данни за количествата и вида на генерираните отпадъци, което ще позволи вземането на оптимални управленски решения.

Участие на обществеността

Процесът на промяна и преход към една система, напълно съответстваща на изискванията на ЕС, налага приемането на съответните принципи от населението и от всички участници в процеса на управление на отпадъците.

Промените в управлението на отпадъците винаги водят до възникване на противопоставяне от страна на определени обществени групи. Общественото мнение може да се окаже пречка за прилагане на съвременни практики за управление на отпадъците, например чрез съпротива срещу изграждането на нови съоръжения за обезвреждане или неучастие в системите за разделно събиране на отпадъците. Поради това, през всички фази на процеса на управление, е необходимо да бъдат провеждани консултации с всички участници в системата за управление на отпадъците, като особено внимание трябва да бъде отделяно на кампаниите за информиране на обществеността.

5.3. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Идентифицирането на "стратегически цели" за бъдещото управление на отпадъци е извършено въз основа на анализа на съществуващите проблеми и ограничения, националните особености, както и при отчитане на изискванията за съответствие със законодателството на ЕС. Настоящата НПУДО е насочена към:

- предоставяне на ясна рамка за участниците в процеса на управление на отпадъци, която да подпомогне местните власти и индустрията в плановете им за бъдещото развитие на практиките за управление на отпадъци;
- осигуряване разработването на местни и регионални програми за управление на отпадъците и навлизането на частни инвестиции в областта;
- предоставяне на рамка за политиката и вземането на решения относно бъдещото управлението на отпадъци, в съответствие с изискванията на ЕС.

Националната програма поставя следните 11 стратегически цели за управлението на отпадъците в периода 2003-2007 г. :

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци
6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта
7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците
8. Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната
9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" при интегрирано управление на отпадъците
10. Участие на обществеността
11. Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на ЕС

В тази част на Националната програма са описани приоритетите за постигане на поставените стратегически цели. Индикаторите за постигане на целите на програмата са представени в Приложение № 2 .

5.3.1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

Предотвратяването на образуването на отпадъци е една от основните цели на НПУДО, която изисква използване в максимална степен на потенциала за намаляване на количествата образувани отпадъци.

В същото време се отчита, че намаляването на количествата на генерираните отпадъци е голямо предизвикателство при условията на очакван икономически растеж и постигането на значителни резултати в тази насока ще изисква продължителни усилия, които не могат да бъдат ограничени до периода на действие на тази програма.

Програмата предвижда до 2007 година да бъдат постигнати следните резултати за различните категории:

- средното ниво на генериране на отпадъци на жител не трябва да надвишава 400 кг/жител/год;
- стабилизиране на количествата на производствени отпадъци, отнесени към единица брутен вътрешен продукт (БВП) на нивата за 2001год., отчитайки очаквания ръст на промишлената

продукция;

- намаляване на количествата генерирани опасни отпадъци, в сравнение с количествата от 2001год.

5.3.1.1. Регулиране и насърчаване предотвратяването на образуването на отпадъци

Настоящото българско законодателство създава подходяща основа за предотвратяване генерирането на отпадъци, поради което неговото прилагане е от първостепенна важност. Като първа стъпка, следните мерки ще представляват ефективно средство за подпомагане на предотвратяването:

- прилагане на изискванията за екологичен контрол, като:
 - прилагане на изискванията на Директива 96/61/ЕС за интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC) към големите промишлени предприятия;
 - насърчаване внедряването на "чисти" технологии;
 - въвеждане на системи за управление на околната среда и схеми за одит към инсталации, потенциални източници на замърсявания, съгласно Регламент 761/2001/ЕС за системи за управление и одит на околната среда и БДС EN ISO 14001.
 - прилагане на принципа "отговорност на производителите":
 - насърчаване извършването на "анализ на жизнения цикъл" по време на фазата на проектиране на продуктите, съгласно ISO 14 040;
 - въвеждане на Регламент 92/880/ЕЕС за системите за "еко-маркировка".
- Посочените мерки са тясно свързани с прилагането на Закон за опазване на околната среда и подзаконовите нормативни актове, обезпечаващи неговото изпълнение.

5.3.1.2. Оптимално използване на икономически инструменти за стимулиране на предотвратяването на отпадъци

Увеличаването на разходите за управление на отпадъците, представлява стимул за намаляване на количествата образувани отпадъци, поради което усилията на изпълнителната власт ще бъдат съсредоточени в следните направления:

- обсъждане на възможностите и необходимостта за въвеждане на допълнителни такси за образуването и обезвреждането на отпадъци, които да предоставят стимул за предотвратяване на тяхното образуване;
- отчитане на количествата на образуваните отпадъци при определяне на размера на таксите, заплащани от домакинствата и промишлеността;
- обсъждане на възможностите за въвеждане на данъчни преференции, свързани с предотвратяването и намаляването на отпадъците;
- приемане и прилагане на специални мерки за намаляване на отпадъците от продукти с изтекъл срок на годност.

5.3.1.3. Повишаване на екологичното съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъци относно предотвратяване генерирането на отпадъци

Тази приоритет изисква подходящи мерки, свързани с повишаване на информираността на :

- търговците и доставчиците на продукти, консуматорите и другите генератори на отпадъци, относно потенциалните възможности и ползите от предотвратяването и намаляването на отпадъците;
- производителите за възможностите и техниките за предотвратяване и намаляване на отпадъците.

5.3.1.4. Намаляване съдържанието на опасни вещества в отпадъците

Намаляване на опасните свойства на отпадъците е от важно значение и би могло да намали рисковете за околната среда и човешкото здраве, произтичащи от дейностите по съхранение, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците.

Специално внимание следва да се отдели на намаляване съдържанието на тежки метали в отпадъците (утайки от пречиствателни станции за битови и промишлени отпадъчни води, металургията, обработката на метали и др.) и на големите промишлени генератори на отпадъци.

5.3.1.5. Намаляване количеството на опасните отпадъци в потока на битовите отпадъци

Внедряването на системи за събиране на опасни битови отпадъци (като батерии, акумулатори, луминесцентни лампи, малограмажни химически отпадъци, лекарства с изтекъл срок на годност и др.) ще намали общото количество на опасни вещества, съдържащи се в потока на битовите отпадъци. По този начин ще бъдат намалени рисковете от съоръженията за обезвреждане на битови отпадъци.

5.3.2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

Увеличаването на количествата на рециклирани и оползотворени отпадъците е една от главните цели на НПУДО. Това налага рециклирането/оползотворяването да бъде приложимо

от техническа гледна точка, допълнителните разходи за преработката да бъдат съпоставими или по-ниски в сравнение с другите методи за обезвреждане, както и да съществува пазар за получените материали и енергия. Приоритет е рециклирането по материали пред енергийното оползотворяване.

Увеличаването на разходите за обезвреждане, по време на периода за прилагане на НПУДО, като резултат от налагането на по-високи стандарти от законодателството, като цяло ще насърчи прилагането на процесите на рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци, като отпадъци от опаковки, отработени масла, оловно-кисели акумулатори и отпадъци от строителството и разрушаването на сгради, ще бъде практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Възможностите за увеличаване на количествата на рециклирани производствени отпадъци, в т.ч. чрез нарастване на обмена на отпадъци в рамките на индустрията, следва да бъдат използвани максимално.

Внасянето на отпадъци за оползотворяване в страната не следва да възпрепятства установяването на системи за разделно събиране и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци, както и да не пречи на прилагането на забраните за депониране на специфични отпадъци.

До влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, ще бъде забранявано внасянето на отпадъци за оползотворяване, състоящи се от материалите, за които не са постигнати целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки или други масово разпространени отпадъци както и внасянето на употребявани пневматични гуми, в случаите, когато през предходната календарна година операторът на съответното съоръжение/инсталация, е оползотворил по-малко количество отпадъци от български произход в сравнение с количеството внасяни отпадъци за оползотворяване в същото съоръжение/инсталация.

В рамките на действието на настоящата програма ще бъде забранено внасянето на отпадъци за оползотворяване, за които е въведена забрана за депониране, ако през предходната календарна година операторът е оползотворил по-малко количество отпадъци от български произход в сравнение с количеството внасяни отпадъци за оползотворяване в същата инсталация.

5.3.2.1. Регламентиране изискванията за рециклиране и оползотворяване на отпадъци

Законодателството е основата за въвеждане и насърчаване на рециклирането и оползотворяването. Съществуващото българско законодателство е хармонизирано в значителна степен с това на ЕС и занапред ще продължи да следва промените в тази насока. В краткосрочен аспект специално внимание ще бъде отделено на прилагането на вече съществуващото законодателство в страната, като впоследствие ще бъдат предприети мерки за въвеждане на допълнителни стимули за фирмите, оползотворяващи и рециклиращи отпадъци, чрез използване на средства, акумулирани от продуктови такси. На база оценката на практическите резултати, постигнати през следващите години, внимателно ще бъде разгледана възможността за установяване на забрана за депониране на определени видове отпадъци, годни за рециклиране (например използвани пневматични гуми, дървесни отпадъци и др.).

5.3.2.2. Въвеждане на системи за разделно събиране, с цел оползотворяване и рециклиране на отпадъци

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции.

Прилагането на схеми за разделно събиране ще бъде организирано основно на база на принципа за "отговорност на производителите", като производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба на които се образуват масово разпространени отпадъци, ще покриват свързаните с това разходи.

Общините са отговорни за организиране на системите за разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определят места за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки.

Приоритет ще има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци:

- отпадъци от опаковки и други подобни битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.);
- отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения ;
- биоразградими отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене;
- едрогабаритни отпадъци;

- отпадъци от строителство и разрушаване на сгради;
 - негодни за употреба автомобилни гуми;
 - излезли от употреба моторни превозни средства;
 - масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.
- Предвижда се поставяне на цели за събиране, рециклиране и оползотворяване на някои масово разпространени отпадъци. Отговорността за достигане на тези цели ще бъде поета от производителите и вносителите на съответните стоки, пускани на пазара в РБългария. Продуктови такси, доброволни депозитни системи, такси, управлявани от индустрията и други мерки, ще бъдат използвани като икономически средства за подпомагане на рециклирането и оползотворяването на отпадъците. Решенията за използване на икономически инструменти ще бъдат вземани след консултации със съответните промишлени сектори. За периода на действие на програмата, правителството ще продължи да поощрява учредяването на доброволни депозитни системи, които способстват за увеличаване на дела на повторната употреба и рециклирането.
- Предвидените в НПУДО мерки, следва да подпомогнат и увеличаването на количествата и видовете отпадъци, събирани с цел оползотворяване и рециклиране. Това ще изисква постепенно разширяване и развитие на системите за събиране на различни вторични суровини и включване в разделното събиране на допълнителни отпадъчни материали и фракции. Предприемането на мерки от фирмите, извършващи дейности с отпадъци за повишаване на качеството на събираните материали, е необходимо условие за достигане на по-високи нива на рециклиране на отпадъците.

5.3.2.3. Създаване на стабилни, дългосрочни пазари за получените материали при рециклирането на отпадъци

Увеличаването на разходите за обезвреждане на отпадъците е стимул за рециклиране и намаляване на отпадъците, поради което, за разширяване на пазара на материалите, получени чрез рециклиране на отпадъци, е необходимо:

- прилагане на данъчни облекчения и други икономически механизми за стимулиране на оползотворяването и рециклирането на отпадъци;
- изграждане на нови съоръжения за рециклиране на отпадъци;
- поощряване внедряването на нови технологии в сферата на повторна употреба и рециклиране;
- поощряване пускането на пазара на стоки, произведени от отпадъчни материали.

Износът на отпадъци за рециклиране също следва да бъде развит, в случай че преработването им в страната и изграждането на съответните мощности не е целесъобразно. Това изисква спазване на установените от законодателството процедури относно износа на отпадъците за рециклиране. Разходите, свързани със събиране, разделяне и транспортиране не следва да бъдат пречка за износа на отпадъци.

Едновременно с това, при нарастване на разходите за обезвреждане, възможностите за рециклиране на отпадъци ще стават по-атрактивни, което предполага увеличаване на инвестициите в преработващата промишленост.

Средствата, които ще бъдат акумулирани от продуктови такси за масово разпространени отпадъци, ще се насочват основно за подпомагане на разделното им събиране и рециклиране.

В допълнение, чрез Предприятието за управление на дейностите по опазване на околна среда, на рециклиращата индустрия ще бъде предоставена възможност за финансиране изграждането на допълнителни мощности за преработка, които да позволят създаване на съвременна инфраструктура за рециклиране на отпадъците в национален мащаб. Средствата ще бъдат насочени основно към секторите, в които съществуващите мощности не са достатъчни за рециклиране и оползотворяване на събираните в страната отпадъци.

Приоритетно внимание ще бъде насочено към рециклирането на опасни отпадъци, отпадъци от строителство и разрушаване на сгради, отработени масла, биоразградими отпадъци, отпадъци от опаковки, излезли от употреба МПС, батерии и акумулатори.

Друг важен аспект е постигането на съответствие на съществуващите инсталации за рециклиране/оползотворяване с изискванията на екологичното законодателство, регулиращо качеството на въздуха и водите, химическите вещества, безопасност на околната среда, промишлено замърсяване и контрол и т.н., през периода на прилагане на Програмата.

5.3.2.4. Информационни кампании за потенциалните възможности и ползи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъците ще допринесат за разбиране на потенциалните възможности и ползи за околната среда, произтичащи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците.

Правителството ще подкрепя диалога със съответните икономически оператори, научната общност, НПО и обществеността, за въвеждане и разширяване на системите за разделно събиране.

5.3.2.5. Увеличаване на количеството на оползотворявана енергия при изгаряне на отпадъци
През последните години, предимствата и недостатъците на оползотворяването на енергия, получена от отпадъци, се превърна в широко дискутирана тема. Въпреки потенциалните рискове, използването на отпадъци като алтернативни горива и/или тяхното изгаряне с оползотворяване на енергията, би могло да бъде една приложима възможност с реални ползи за околната среда и националната икономика.

През периода на действие на НПУДО следва да бъде осигурено изгарянето на отпадъци да се извършва само в инсталации, които са в съответствие с изискванията на законодателството и по този начин да бъде гарантирана най-висока степен на опазване на околната среда.

Отделената топлина следва да бъде оползотворявана във възможно най-висока степен.

Отчитайки факта, че настоящите нива на използване на отпадъци за оползотворяване на енергия са незначителни, ще се подкрепят инициативи и инвестиции в тази сфера. В този аспект, съвместното изгаряне на отпадъци в съществуващи циментови заводи, ще бъде приложима възможност за оползотворяване на енергия през следващите няколко години. Допълнителни усилия ще бъдат насочени към достигане на високи нива на оползотворяване на дървесни отпадъци от дърво-преработващата и мебелната промишленост, както и на сходни отпадъци от целулозно-хартиената промишленост. Отпадъците с високо енергийно съдържание, които не са подходящи за рециклиране, ще бъдат ориентирани към изгаряне с оползотворяване на енергията.

5.3.3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците

Въпреки че през последните години бяха положени значителни усилия, все още цялостното състояние на системите за събиране, разделяне, съхранение и транспортиране на отпадъците не е на необходимото ниво. Създаването на дружества с общинско участие за извършване на дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците, както и обединяването на усилията на няколко общини, с цел увеличаване на инвестициите и оптимизиране на дейностите в тази сфера и т.н. са възможности, които все още не се прилагат активно. Извършването на дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците на пазарен принцип и създаването на условия за конкуренция на по-голям брой икономически субекти при отдаването на тези услуги на обществена поръчка ще доведе до качествено ново ниво на представяната услуга. Всички действия на общинските администрации в тази насока ще бъдат от особено значение предвид изпълнението на разпоредбите на ЗУО за осигуряване от страна на кмета на общината на условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да бъде обслужван от лица, с които е сключен договор за предоставяне на услуги по реда на Закона за обществените поръчки.

Въвеждането на законови норми и стандарти, регулиращи разделянето на отпадъци на мястото на тяхното генериране, е от първостепенна важност, за да гарантира практически прилагането на разделно събиране и правилното временно съхранение.

5.3.3.1. Разработване и прилагане на системи за събиране на опасни отпадъци

Съгласно действащото национално законодателство и изискванията на чл. 2 (2), 2 (3) и 2 (4) от Директива 91/689/ЕС за опасните отпадъци и чл. 5 (4) от Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, не трябва да бъде допускано смесване на опасни и неопасни отпадъци във всички фази на управление на отпадъците. Това налага осигуряване на условия за разделно събиране и съхранение на отпадъците, при мястото на образуването им и установяване на адекватни системи за събиране на опасни отпадъци.

В краткосрочен аспект акцентът ще бъде поставен върху прилагането на съществуващото законодателството, регламентиращо опаковането, маркирането, съхранението и транспортиране на опасни отпадъци.

Отчита се необходимостта от съществено подобряване на съществуващите практики за управление на масово разпространени опасни отпадъци като оловно-кисели акумулатори, отработени масла, луминесцентни лампи и излезли от употреба МПС. Условието за тяхното събиране, съхранение и третиране трябва да бъдат подобрени значително, за да се достигнат настоящите технически стандарти. Предвид това компетентните органи ще пристъпят към преоценка на издадените разрешения за събиране и последващо третиране на опасни отпадъци, като няма да се продължават сроковете на разрешения, при които не е налице съответствие с техническите стандарти. Целта на тази преоценка ще бъде да се гарантира, че всеки притежател на разрешение има в наличност необходимото качествено техническо оборудване, транспортни средства и квалифициран персонал, които да му позволяват да събира и третира отпадъците, без да се допуска увреждане на човешкото здраве и околната

среда

В средносрочен аспект е необходимо да се насочат усилия към предоставяне на подходяща логистика за централизираното съоръжение за обезвреждане чрез ефективна система за събиране, състояща се от претоварни станции.

5.3.3.2. Разработване и прилагане на модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

Разширяване на обхвата на общинските системи за организирано събиране и транспортиране на отпадъци и включване на по-малките населени места е основна задача на националната политика по управление на отпадъците. Развиването на тези системи ще се извършва паралелно с въвеждането на системи за разделно събиране.

Системите за събиране на битови отпадъци ще се развиват в зависимост от плътността на населението, количествата генерирани отпадъци и планове за развитие на инфраструктурата. Усилията на общинските администрации следва да бъдат насочени към:

- обхващане на всички населени места в системите за сметосъбиране и сметоизвозване;
- осигуряване на съвременни контейнери за събиране (вкл. разделно) на отпадъците и съответното транспортно оборудване;
- оптимизиране на честотата и маршрутите за събиране и транспортиране на битови отпадъци;
- въвеждане на практики и системи за разделяне на рециклируеми материали, биоразградими отпадъци, едрогабаритни отпадъци и опасни отпадъци;
- изграждане на обществени центрове за управление на отпадъци, центрове за приемане на отпадъци и места за временно съхранение;
- информиране на обществеността.

Съответствието на общинските системи за събиране на отпадъци с изискванията на тази Програма ще бъде предпоставка за отпускане на бюджетни средства за проекти в областта на управление на отпадъците.

5.3.4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъци

Обезвреждането на отпадъците следва да бъде извършвано без риск за човешкото здраве и околната среда. Към момента на изготвяне на програмата, депонирането е основен метод за обезвреждане на отпадъци в страната. Това налага съществуващите депа за отпадъци и другите инсталации за обезвреждане да бъдат приведени в съответствие с изискванията на законодателството или да бъдат закрити, като на тяхно място да бъдат пуснати в експлоатация нови съоръжения и инсталации.

Настоящата част на НПУДО предоставя рамката за вземане на решения за бъдещото планиране, изграждане на инфраструктурата за обезвреждане на отпадъци в страната и за управлението на дейностите по обезвреждане в съответствие с възприетите в ЕС практики и стандарти. Обезвреждането на отпадъците следва да бъде разглеждано в контекста на общата национална политика в областта на управление на отпадъците и опазване на околната среда. В този смисъл програмата предоставя рамка за планиране от страна на общинските администрации, операторите на съоръжения за обезвреждане и притежателите на отпадъци. В резултат на нейното изпълнение се очаква да бъдат предотвратени и ограничени, във възможно най-висока степен, рисковете за човешкото здраве и околната среда, в резултат на депонирането и изгарянето на отпадъци, при приемливи за обществото разходи.

Изпълнението на заложените приоритети е тясно свързано с хармонизирането на националното законодателство с изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците и Директива 2000/76/ЕС за изгаряне на отпадъците, което ще бъде осигурено с приемането на под-законовата нормативна база, произтичаща от Закона за управление на отпадъците. Чрез предлаганите промени ще се осигури:

- регламентиране на срокове за привеждане в съответствие на съоръженията за депониране и изгаряне на отпадъци;
- въвеждане на ясна процедура за подаване на заявления за издаване на разрешения за експлоатацията на съоръженията за обезвреждане от съответния компетентен орган – МОСВ и РИОСВ;
- въвеждане на изисквания и количествени цели за редуциране на биоразградими отпадъци;
- изменение на съответните общински наредби за събиране, съхранение, транспортиране на битови и строителни отпадъци и съответните общински програми, в съответствие с изискванията и целите на националното законодателство;
- хармонизиране на българските стандарти (БДС) за пробовземане, определяне характеристиките на отпадъците, показатели за излужване и др., с действащите международни (ISO) и европейски (EN) стандарти във връзка с мониторинга на депата за отпадъци и прилагането на критериите за приемане на отпадъци в различните класове депа;
- при определяне на правилата за финансиране на проекти от ПУДООС и ДБ да зелегне

изискването то да се извършва в съответствие с Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депонирането на отпадъците и Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (2003-2007 г.).

При формулиране на тази част от НПУДО са взети предвид мерките, залегнали в приетата през 2003 г. Програма за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъци.

5.3.4.1. Привеждане в съответствие с изискванията на законодателството или закриване на съществуващите съоръжения за обезвреждане на отпадъци

Към настоящия момент значителна част от съществуващите депа и инсинератори за отпадъци не отговарят на изискванията на националното и Европейското законодателство. Поради потенциалния риск, свързан със съществуващите съоръжения, от първостепенна важност е те да бъдат рехабилитирани, с цел обезпечаване на бъдещата им експлоатация или да бъдат изградени съответните нови инсталации. Прилагането на законодателство към съществуващите съоръжения, ще бъде от първостепенна важност. Чрез програмата се предвижда:

- операторите на съоръжения за обезвреждане на отпадъци да бъдат задължени да разработят и представят за одобрение от компетентните органи на планове за привеждане в съответствие на съоръженията си или закриването им;
- експлоатацията на съществуващите депа за отпадъци след 31.12.2004 г. да бъде допускана единствено въз основа на представени планове за привеждане в съответствие;
- прекратяване на експлоатацията, закриване и/или привеждане в съответствие на всички съществуващи депа за отпадъци, които не отговарят на действащите нормативни изисквания до 16 юли 2009 г.;
- прекратяване на експлоатацията, закриване и/или привеждане в съответствие на всички инсталации за изгаряне на отпадъци, които не отговарят на действащите нормативни изисквания до 31 септември 2005 г.

Изграждането на нови регионални депа за битови отпадъци ще позволи прекратяване на експлоатацията на съществуващите 663 депа в периода до 16 юли 2009 г. Прекратяването на експлоатацията на отделните съоръжения съвпада със сроковете за изграждането на новите депа за отделните региони.

По идентичен начин ще бъде осигурено извеждането от експлоатация на някои от съществуващите инсталации за изгаряне на отпадъци, чрез изграждането на нови заместващи мощности.

5.3.4.2. Изграждане на система от съоръжения/инсталации за обезвреждане на отпадъци
Съоръженията, в които се извършва окончателно обезвреждане, най-общо включват депата за отпадъци и инсталациите за изгаряне на отпадъци. Както беше посочено, за да се постигне съответствие с изискванията на ЕС, тези инсталации трябва да отговарят на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците и Директива 2000/76/ЕС за изгарянето на отпадъци. В основната си част тези изисквания се отнасят до проектирането, изграждането, експлоатацията, закриването, след-експлоатационните грижи и мониторинга на инсталациите, както и условията за приемане на отпадъци в тях.

Изграждането на система от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците с достатъчен капацитет за нуждите на страната, е основна цел на НПУДО. Действията за постигане на тази цел са представени в Програмата по основни категории отпадъци.

Съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци

Съгласно мерките, предвидени в Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, към 16 юли 2009 г. в страната трябва да функционира системата от 54 регионални депа за обезвреждане на битови отпадъци. Посочените депа ще разполагат с необходимия капацитет, осигуряващ приемане на цялото количество подлежащи на депониране битови отпадъци в страната. В това число се включва и предоставяне на финансиране за обезпечаване експлоатацията на 3 от съществуващите депа, обслужващи население над 300000 жители, които ще бъдат закрити до 2008г. Това са депата в Суходол (София), Цалапица (Пловдив) и Въглен (Варна).

Идентифицираните 54 депа са разпределени в 6 групи, както следва:

Група 1 12 съществуващи депа, които отговарят на нормативните изисквания и ще останат в експлоатация в периода на действие на програмата. Три от депата в тази група ще бъдат закрити до 2008г.

Група 2 6 регионални депа, за които е осигурено финансиране по програма ИСПА и строителството започва през 2003 г.

Група 3 10 депа, които са в процес на строителство с осигурено целево финансиране от държавния бюджет, ПУДООС и/или други източници към 2003 г.

Група 4 8 депа, чието изграждане следва да започне поради изчерпване на капацитета или

значителен риск за околната среда от съществуващите съоръжения.

Група 5 13 депа, чието изграждане следва да започне поради изчерпване на капацитета на съществуващите депа или риск за околната среда от съществуващите съоръжения.

Група 6 5 депа, чието изграждане следва да започне поради изчерпване на капацитета на съществуващите депа или обслужват сравнително малък брой жители и съществуващите съоръжения не представляват реален риск за околната среда.

Не се предвижда предоставяне на финансиране за изграждане на депа за битови отпадъци извън посочените по-горе.

Поради високите разходи за изграждане и относително краткия период за действие на програмата (2003-2007 година) не се предвижда задължителното изграждане на инсталации за изгаряне на смесени битови отпадъци на територията на страната. Независимо от това подобни инсталации могат да бъдат изградени и експлоатирани на търговска основа, съгласно общинските програми за управление на отпадъци. Финансиране от страна на държавата за реализацията на подобни проекти може да бъде предоставяно единствено при условие, че не застрашава изпълнението на останалите предвидени мерки.

Съоръжения за обезвреждане на опасни отпадъци

Като се отчита необходимостта от осигуряване на адекватна система от инсталации и съоръжения за обезвреждане, се потвърждава необходимостта от изграждането на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци. Центърът ще се състои от инсталация за изгаряне, съоръжение за физико-химично третиране, съоръжения за солидифициране, рециклиране, депо за опасни отпадъци, депо за азбест, лаборатории, съоръжения за приемане на отпадъци и съхранението им. Националната инфраструктура за обезвреждане на опасни отпадъци ще включва и регионално депо и претоварни станции за опасни отпадъци, обслужващи националния център.

Фирмите, образувачи големи количества опасни отпадъци, също ще изградят свои съоръжения за обезвреждане, в съответствие с утвърдените от РИОСВ програми за управление на отпадъците или програмите за привеждане в съответствие. Основните усилия ще бъдат насочени към ефективно прилагане на законодателството в определените срокове и към формулиране на мерки, обезпечаващи изпълнението на програмата.

До изграждането на подходящо съоръжение за обезвреждане/оползотворяване, се допуска износът на опасни отпадъци за обезвреждане извън страната, при спазване изискванията на действащото национално законодателство, Регламент 259/93/ЕС за надзора и контрола на трансграничния превоз на отпадъци, в рамките на, от и за Европейската общност и Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

Съоръжения за обезвреждане на производствени неопасни отпадъци

Изграждането на нови съоръжения за обезвреждане или оползотворяване на производствени неопасни отпадъци, които да заместят съществуващите депа в предприятията е задължение на съответните оператори, съгласно сроковете в утвърдените от РИОСВ програми за управление на отпадъците или програмите за привеждане в съответствие. Прилагането на програмите за управление на отпадъци и на изискванията за разрешителен режим ще бъдат главните средства, които да гарантират създаването на подходяща инфраструктура за обезвреждане на отпадъците на фирмено ниво.

Допуска се възможността по-малките причинители на производствени неопасни отпадъци да използват системата от регионални депа за обезвреждане на отпадъци.

Съоръжения за обезвреждане на отпадъци от строителство и разрушаване на сгради

Изграждането на подходящи съоръжения за обезвреждане на отпадъци от строителни дейности и от разрушаване следва да намери своето приоритетно място в общинските програми за управление на дейностите по отпадъците. Изграждането на съоръженията следва да бъде осъществено изцяло на търговска основа, без допълнително финансиране от страна на държавата.

5.3.4.3. Таксите за крайно обезвреждане на отпадъци да покриват дългосрочните разходи, съгласно всички изисквания на законодателството

Цената за приемане на отпадъци, в което и да е съоръжение за обезвреждане, следва да покрива разходите за планиране, получаване на разрешения, проектиране, изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и дейности след закриването, заплащани от съответния оператор.

Това изискване може да бъде приложено частично само за съоръжения за обезвреждане на

отпадъци от първостепенно значение, инвестициите за чието изграждане са напълно или частично осигурени от държавата или от външни източници.

Както е посочено в частта, отнасяща се за финансиране и възстановяване на разходите, в съответствие с принципа "замърсителят плаща", за периода на действие на програмата, може да се очаква постепенно увеличаване на таксите за управление на отпадъци.

5.3.4.4. Финансови гаранции от операторите на съоръжения за обезвреждане на отпадъци В периода на изпълнение на програмата ще бъдат въведени изисквания за предоставяне на финансови гаранции от операторите на съоръжения за обезвреждане на отпадъци. Например това може да бъде банкова гаранция, застраховка или друго еквивалентно средство, покриващо всички възможни бъдещи разходи за закриване, мониторинг и след-експлоатационни грижи на площадката за обезвреждане. Целта на тази мярка е да бъдат избегнати рисковете в случай на изоставяне на площадките при евентуална несъстоятелност на съответния оператор и свързаните с това разходи за държавата.

5.3.4.5. Въвеждане на предварително третиране на отпадъци преди депонирането им

За да се постигне съответствие с изискванията на ЕС, депонирането следва да бъде разрешавано единствено за предварително третирани отпадъци (чл. 6, Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците).

Предварителното третиране на отпадъците преди депониране (с изключение на разделянето при източника) е свързано с високи разходи и не следва да бъде разглеждано като приложима възможност в много кратки срокове. Независимо от това, прилагането на това изискване може да бъде свързано със значителни ползи за околната среда и началните стъпки в тази посока трябва да бъдат направени през следващите няколко години. В същото време, предварителното третиране, може значително да увеличи разходите за обезвреждане на отпадъците и по този начин да насърчи рециклирането и оползотворяването.

Предварителното третиране на битовите отпадъци следва да бъде разглеждано едновременно с прилагането на изискванията за биоразградими отпадъци.

Основните приоритетни области ще бъдат:

- прилагане на изискванията за предварително третиране при новоизграждащите се регионални депа за битови отпадъци;
- предварително третиране на опасни отпадъци, предназначени за депониране;
- предварително третиране на отпадъци, с цел оползотворяване и/или рециклиране;
- предварително третиране на отпадъци от големите промишлени генератори на отпадъци.

5.3.4.6. Разработване и прилагане на национална стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Приемането на националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградимите отпадъци ще определи конкретните мерки за прилагане и необходимия капацитет за третиране на биоразградими отпадъци.

В краткосрочен аспект следва да бъде осигурена достатъчно надеждна информация за количествата и качествата на образуваните биоразградими битови отпадъци, която да послужи за формулиране на националната стратегия в областта.

В периода на действие на програмата ще бъдат положени усилия за развиване на пазара на компост в страната, като се предприемат следните действия:

- въвеждане на нормативни изисквания за третиране на биоразградимите отпадъци;
- подпомагане изграждането на инсталации за компостиране на отпадъците, чрез предоставяне на преференциални условия за финансиране;
- осигуряване използването на компост в случаите, когато това е обосновано при рекултивацията на депа за отпадъци, нарушени терени и обекти, включени в програмите за отстраняване на минали екологични щети, финансирани от държавата;
- провеждане на информационни кампании за земеделските стопани, относно ползите от прилагането на компостирането и използването на компоста.

Независимо от това може да бъде прието, че дългосрочното планиране на националната инфраструктура ще изисква реализацията на няколко пилотни инсталации за компостиране, като при тяхната експлоатация ще бъде осигурен полезен практически опит.

Препоръчва се изграждането на съоръжения за предварително третиране на отпадъците, включително за биоразградими отпадъци едновременно с въвеждането в експлоатация на новостроящите се регионални депа за битови отпадъци.

5.3.5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Големият брой нерегламентирани сметища и стари замърсявания с отпадъци в страната налага незабавно предприемане на мерки за тяхното постепенно почистване, саниране и рекултивация. С оглед избягване на повторно замърсяване, почистването на

нерегламентираните сметища трябва да бъде координирано с мерките за разширяване на системите за организирано сметосъбиране.

Решаването на проблема със замърсяванията, причинени от неправилно съхранение на опасни вещества и отпадъци на закрити и изоставени промишлени площадки е един от приоритетите на НПУДО.

5.3.5.1. Ликвидиране на стари замърсявания от депа и нерегламентирани сметища

Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депонирането на отпадъците предвижда почистването на всички съществуващи незаконни сметища за битови отпадъци да приключи до края на 2009 г. Общинските администрации са отговорни за изготвянето на подробни планове за почистване и рекултивация на нерегламентираните сметища. С оглед съпоставимост на данните и правилно разпределение и планиране на средствата, обследването и оценката на рисковете за околната среда следва да бъдат извършени в съответствие с одобрена от МОСВ методика. Събраните данни от инвентаризацията, проучването и оценката на риска ще бъдат отразявани в регистъра на депата и старите замърсявания, поддържан от ИАОС. Пълното обследване на депата и старите замърсявания с отпадъци следва да бъде завършено до края на 2005 година.

Предвид големите разходи, необходими за изпълнение на санирането, съществуващите съоръжения следва да бъдат приоритизирани съобразно риска, който представляват за околната среда. В краткосрочен план мерките за рехабилитация трябва да бъдат изпълнени за депата и замърсяванията, характеризиращи се с най-голям риск. В резултат на изпълнението на НПУДО, до 2007 год. трябва да бъдат санирани всички съоръжения, за които съществува значителна опасност от замърсяване на околната среда.

Средствата за закриване и рекултивация на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с битови отпадъци ще бъдат осигурявани от общинските бюджети и ДБ.

5.3.5.2. Намаляване на риска от изоставени или закрити промишлени площадки, замърсени с опасни отпадъци

Прилагането на програмите за отстраняване на минали екологични щети при приватизацията, ще бъде финансово осигурено със средства от Държавния бюджет и ще продължи в периода на действие на НПУДО. С изпълнението на програмите в значителна степен ще бъдат решени проблемите, свързани със закритите депа за отпадъци, на територията на големите промишлени предприятия, приватизирани след 1999 г. За да бъде постигнат оптимален ефект, необходимо условие е изпълнението на паралелните програми за привеждане в съответствие с нормативната уредба по околна среда.

Рехабилитирането на съществуващи промишлени площадки и места за съхранение на отпадъци, за които не е уговорено финансиране от държавата, ще бъде задължение на съответните оператори, съгласно техните програми за управление на отпадъците.

В бъдеще, с въвеждането на финансови гаранции от страна на операторите на съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъци, ще бъде установен механизъм, гарантиращ екологосъобразното закриване и рекултивация на съоръженията.

5.3.5.3. Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност
Наличието на значителни количества пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които се съхраняват в изоставени или не-обезопасени места, представлява риск за околната среда. Това налага предприемане на незабавни мерки за подобряване на условията за съхранение на тези отпадъци, които да бъдат последвани от подходящо крайно обезвреждане.

Износът на негодните за употреба пестициди също може да бъде приемливо решение, поради липсата на подходящо съоръжение за обезвреждане в страната.

Финансирането на дейностите по саниране на изоставените площадки за съхранение на пестициди, представляващи най-голям риск, ще бъде осигурено от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околна среда, фондове на Министерство на земеделието и горите и общините, на чиято територия се намират.

5.3.6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в тази област

България е заявила желание за присъединяването си към ЕС и е завършила преговорите по Глава 22 "Околна среда". Едно от задълженията преди присъединяване е пълното хармонизиране на националната политика и законодателство по управление на отпадъците с достиженията на Европейското право (Acquis Communautaire).

5.3.6.1. Пълно съответствие на националното законодателство по управление на отпадъци със стандартите и изискванията на ЕС

През последните няколко години РБългария постигна значителен напредък в транспонирането

на законодателството на ЕС в тази област. Въпреки това, анализът на съществуващото състояние показва, че съществуват пропуски в съответствието на националното законодателство с това на ЕС. Това налага подготовката на нови подзаконовни нормативни актове в областта на опаковките и отпадъците от опаковки, отпадъците от ПХБ/ПХТ, негодни за употреба електрически и електронни уреди, както и приемането на някои допълнения и изменения в съществуващото законодателството.

Приемането на Закона за управление на отпадъците предоставя законовото основание за изпълнението на посочените действия.

В периода на действие на програмата РБългария ще продължава да следи развитието на Европейската политика по управление на отпадъци, като ще полага необходимите усилия за транспониране на законодателството на ЕС, прието след 2003 г. в сроковете, прилагани за страните-членки.

5.3.6.2. Планиране на управлението на отпадъците на национално, регионално и месно ниво
В настоящата програма се определят стратегическите цели на политиката по управление на отпадъците и свързаният с тях План за действие, за периода 2003 – 2007 г. Формулираните цели и приоритети за всички сфери от управлението на отпадъците следва да осигурят прилагането на интегрирана и ефективна система за управление на отпадъци на всички нива. Прилагането на НПУДО ще бъде подпомагано и допълвано с изпълнението на следните планове и програми:

- Програма за прилагане на Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки;
- Програма за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъци
- Програма за прилагане на Директива 2000/53/ЕС за излезли от употреба моторни превозни средства;
- Национален план за управление на утайки от пречиствателни станции за отпадни води;
- Национален план за управление на болнични отпадъци.

За периода на действие на програмата ще бъдат разработени и други документи, регламентиращи националната политика в специфични области, свързани с прилагането на определени директиви на ЕС.

Планирането на дейности по управление на отпадъците на регионално ниво ще бъде от съществено значение за успеха на прилагане на настоящата програма. За целта е необходимо засилване на процесите на коопериране на общините при прилагането на регионални системи за събиране на отпадъците и изграждане на адекватна инфраструктура за оползотворяване и обезвреждане им. Такова сътрудничество ще позволи, най-вече на по-малките общини, значително да подобрят управлението на отпадъци на тяхна територия. Отчитайки важността на тези регионални инициативи, ще бъдат преразгледани плановете за регионално развитие за всяка от 28-те области на страната и ще се допълнят със специфични регионални мерки за управление на отпадъците, в частност относно събирането и транспортирането на отпадъците и изграждане и експлоатация на съоръжения за обезвреждане на отпадъци.

През първата година от прилагането на НПУДО, общините имат задължение да актуализират програмите си за управление на отпадъци, в съответствие със Закона за управление на отпадъците, изискванията на произтичащите от него подзаконовни нормативни актове и целите на настоящата Програма. За да подпомогне този процес Министерството на околната среда и водите ще разработи и предостави на общините, актуализирано "Ръководство за разработване на програми за управление на отпадъци".

5.3.6.3. Ефективно прилагане на законодателството по управление на отпадъци

Ефективното прилагане на законодателството е задължително условие за подобряване на управлението на отпадъци на национално, регионално и местно ниво. Независимо от положените значителни усилия през последните няколко години, е необходимо предприемане на допълнителни действия в следните насоки:

- идентификация на лицата, образуващи или извършващи дейности с отпадъци, издаване на разрешения и регистрация на дейностите и съоръженията по реда на Глава пета от ЗУО, свързани с отпадъците;
- мониторинг и инспектиране на съответствието с изискванията на законодателството и спазването на условията в издадените разрешения за дейности с отпадъци;
- прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията, с цел постигане на съответствие със законодателството;
- осигуряване на достатъчен, подходящо квалифициран и мотивиран персонал в компетентните органи;
- осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.);
- въвеждане на информационни системи за събиране и обработка на данни;
- ясно и надлежно документиране на резултатите от мониторинга и проверките на инсталациите за оползотворяване и обезвреждане.

Мерките, които ще бъдат предприети за прилагане на законодателството включват:

- правилно прилагане на разрешителните и регистрационни режими и програмите за контрол и мониторинг на дейностите с отпадъци и съоръженията за съхраняване, оползотворяване и обезвреждане;
- оценка на необходимите технически и човешки ресурси за разработване и прилагане на програми за контрол, мониторинг и експлоатация, които могат да гарантират висока степен на съответствие;
- периодична преоценка на ресурсите и на адекватността на процедурите за издаване на разрешения и контрол на дейностите с отпадъците, както и тяхното актуализиране;
- оценка на санкциите, които се налагат при нарушения на законодателството и при неспазване на условията в издаваните разрешения за дейности с отпадъци, както и евентуалното им адаптиране в съответствие с рисковете за околната среда, причинени в резултата на нарушенията.

Посочената оценка на системата за налагане на санкции включва:

- идентифициране на пропуските, при които санкциите не се прилагат или не са достатъчно добре регламентирани в националното законодателство и в съответствие с изискванията в ЕС;
- оценка на настоящите нива на глобите и санкциите и съпоставянето им с реалните разходи за отстраняване на екологичните щети, които биха възникнали в случай на евентуално нарушение;
- оценка на честотата за провеждане и адекватността на процедурите за мониторинг и контрол, в т.ч. на процедурите за установяване и налагане на санкции.

За подобряването на контролните функции и мониторинга, упражняван от страна на МОСВ, ИАОС и РИОСВ се предвижда:

- проучване, въвеждане и прилагане на методи за пробонабиране и аналитичен контрол на отпадъците, в съответствие с действащите международни (ISO) и Европейски (CEN) стандарти;
- акредитиране на повече лаборатории за извършване на анализи на отпадъци;
- контрол по прилагането на планираните мерки и дейности;
- контрол на качеството на лабораторните анализи.

5.3.7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците

Осигуряването на достатъчна и достоверна информация за образуването, съхранението, оползотворяването и обезвреждането на отпадъци е необходимо условие за осигуряване на планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Наред с това, прилагането на подходяща информационна система, следва да осигури докладването от страна на Р България на Европейската Комисия, Европейската Агенция по Околна Среда, Евростат и изпълнението на задълженията ѝ като страна по Базелската Конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане.

5.3.7.1. Разработване и прилагане на централизирана информационна система за отпадъците Събирането, обработването и анализирането на данни за отпадъците, както и за съоръженията и дейностите за оползотворяване и обезвреждане, има няколко цели:

- изпълнение на изискванията на ЕС, относно докладване на данни за управление на отпадъци;
- предоставяне на изходна информация, необходима за планиране, развитие и управление на дейностите с отпадъците;
- предоставяне на необходимите данни за извършване на ефективен мониторинг и контрол;
- предоставяне на информация за участниците в процеса на управление на отпадъците.

Съществуващото национално законодателство установява основните процедури за докладване на данни от причинителите и притежателите на отпадъци, лицата извършващи дейности с отпадъци и операторите на инсталации за оползотворяване и обезвреждане, както и изискванията за обработка и представяне на информацията от страна на отговорните институции. Независимо от това, съществуващите процедури трябва да бъдат усъвършенствани и да бъде повишена достоверността на данните. Това ще изисква обезпечаване дейността на ангажираните институции с достатъчен персонал, техническо оборудване и подходящи софтуерни продукти. Планираните промени в законодателството следва ясно да дефинират отговорностите на различните институции и да осигурят ефективност при събирането и обработката на информацията.

В периода на изпълнение на програмата следва да бъде осигурено преминаване от докладване на хартиен носител към събиране и обработка на информацията в електронен формат.

5.3.7.2. Разработване и прилагане на адекватни процедури за докладване пред Европейската Комисия по въпросите на управление на отпадъци

Наличието на редовни, сравними и представителни данни за образуването, рециклирането,

оползотворяването и обезвреждането на отпадъците е задължение за всяка страна-членка, съгласно Регламент (ЕС) No 2150/2002 на Европейският Парламент и на Съвета за статистика на отпадъците. Изискванията на ЕС, свързани с докладване на отпадъци, определени с Директива 91/692/ЕЕС стандартизираща и рационализираща отчетите по прилагането на определени директиви, в областта на околната среда и произтичащите от нея решения, както и с отделни разпоредби на директивите и регламентите в областта на рамковото законодателство на Общността за отпадъци, трансграничен превоз на отпадъци, статистика на отпадъците и управление на специфични отпадъчни потоци като опаковки и отпадъци от опаковки, батерии и акумулатори, отработени масла и др. Независимо, че към момента задълженията за докладване на данни за управлението на отпадъци, прилагани към страните-членки не са в сила за Р България, за периода на изпълнение на НПУДО, страната трябва да установи адекватни процедури, позволяващи осигуряване на необходимата за докладване информация.

5.3.8. Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната

Институционалната и организационната рамки на различните нива в системата за управление на отпадъците са от първостепенна важност за прилагане на законодателството и НПУДО. МОСВ ще продължи да координира на национално ниво дейностите по управление на отпадъците, включително чрез установяване на процедури за ефективно взаимодействие между институциите, ангажирани при изпълнението на различните мерки.

5.3.8.1. Обезпечаване на институциите с достатъчен и квалифициран персонал и технически ресурси

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в отговорните институции. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване и установяване на законодателство, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагането на национално и местно ниво;
- издаване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на националната инфраструктура за обезвреждане на отпадъци.

Изпълнението на НПУДО ще изисква подобряване на административния капацитет на национално, регионално и местно ниво.

За да се гарантира наблюдението и контрола по спазване на изискванията за управлението на отпадъците, е необходимо назначаване на допълнителен персонал в МОСВ, РИОСВ и ИАОС, както и в останалите институции, ангажирани в прилагането на законодателството. В същото време специалистите, работещи в администрацията, трябва да притежават подходяща квалификация и да бъдат обучени.

Прилагането на законодателството ще изисква и осигуряване на подходяща техника и оборудване в държавните институции, необходими за изпълнение на задълженията им. В краткосрочен план трябва да бъде извършена оценка на наличното оборудване и да бъдат определени приоритетите и средствата за доставка на нова техника. Специално внимание следва да бъде отделено на оборудването за пробонабиране и мониторинг, лабораторната база, събирането и обработката на данни за управлението на отпадъците.

Подобряването на административния капацитет ще изисква осигуряване на допълнителни бюджетни средства за назначаване на допълнителен персонал и осигуряване на необходимата техника и оборудване.

5.3.8.2. Подобряване на капацитета на общинските администрации за установяване на интегрирани и ефективни системи за управление на отпадъците

Планирането и установяването на финансово обезпечени и поносими за населението системи за събиране (включително разделно) и транспортиране на отпадъците, изграждането и експлоатацията на съоръжения и инсталации, е предизвикателство за голяма част от по-малките общини. Това налага приемането на мерки за насърчаване на кооперирането между общините, с цел изпълнение на техните отговорности и ще подпомогне усъвършенстването на системите за управление на отпадъците в общините и чрез регионалните инициативи ще бъде осигурен достъп до необходимото ноу-хау и техническа инфраструктура за обезвреждане на

приемлива за населението цена.

В краткосрочен план следва да се разработят и допълнителни програми за обучение на специалистите по околна среда, работещи в общинските администрации. Тези програми трябва да отделят специално внимание на възможностите и добрите практики за въвеждане на разделно събиране на отпадъците; третиране и крайно обезвреждане на битови отпадъци; управление на строителни отпадъци и на масово разпространени отпадъци (отработени масла, излезли от употреба автомобили, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.).

5.3.9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" в система за интегрирано управление на отпадъците. При отчитане на средствата, които се заделят за финансирането на общинските системи за управление на отпадъците понастоящем, се налага мнението, че е необходимо осигуряване на адекватни по размер средства за оборудване, съдове за събиране, транспортни средства и съоръжения за обезвреждане, както и за текущите разходи за извършване на дейностите и експлоатация на съоръженията за обезвреждане.

Прилагането на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща", в съответствие с изисквания на националното и европейското законодателство, към системите за интегрирано управление на отпадъците, ще доведе до нарастване на таксите, заплащани от домакинствата и промишлеността до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги.

5.3.9.1. Налагане на такси, които покриват дългосрочните разходи за управление на отпадъците

По силата на националното законодателство, общинските администрации са изцяло отговорни за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средства, предвидени в съответните общински бюджети, осигурени чрез таксите за битови отпадъци, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на събираните такси зависи от специфичните условия във всяка отделна община.

Организирането на системи за управление на отпадъците (събиране, временно съхранение, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане), които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, ще доведе до повишаване на разходите за управление на отпадъците. За да бъде постигнато съответствие с тези изисквания е необходимо да се създаде механизъм за прогресивно нарастване на "таксите за битови отпадъци", с цел достигане на нива, покриващи дългосрочните разходи. Едновременно с това, при повишаването на таксите следва да бъде отчитано състоянието на местната икономика и поносимостта им, съобразно доходите на населението. От особена важност е средствата, постъпващи от такси да бъдат изразходвани само за дейности по управление на отпадъците, по най-ефективния начин.

Предвижда се предоставяне на по-голяма гъвкавост на общините при определяне на общинските такси смет. Целта е такса смет да се определя на база на обеми и/или количества генерирани отпадъци, вместо въз основа на данъчната оценка на имотите.

Като следваща стъпка ще се разработи "Ръководство за определяне на такси смет на общинско ниво". То ще съдържа необвързващи препоръки за подобряване на ценообразуването в сферата на управление на отпадъците.

Като част от тази цел, особено внимание трябва да бъде отделено на определянето на адекватни такси за депониране. Те трябва да покриват всички разходи на оператора за изграждане и експлоатация на депото, както и предполагаемите разходи за дейностите след закриване на площадката, за период от 30 години. Тези мерки могат да бъдат ефективни само ако се прилагат паралелно със засилен контрол от страна на компетентните органи спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци и експлоатиране на депа, които не са в съответствие със законовите разпоредби.

5.3.9.2. Приходите, получени от издаване на разрешения, да покриват административните разходи и разходите по мониторинг на разрешенията

Определените в момента такси за издаване на разрешения за дейности с отпадъци не са обвързани с администрирането и мониторинга на разрешенията. Адаптирането им до нива, покриващи реалните разходи, ще даде възможност на компетентните органи да покриват разходите, свързани с посещения на площадките, постоянен контрол, последващо следене на контролните параметри (мониторинг) и др. Създаването на връзка между таксите за издаване на разрешения и реалните разходи за разрешителния режим отразява принципа "замърсителят плаща".

Увеличаването и диференцирането на таксите за издаване на разрешения ще позволи на компетентните органи да упражняват ефективен контрол.

5.3.9.3. Ефективно прилагане на икономически инструменти

По време на изпълнението на НПУДО, внимателно ще бъде оценена необходимостта и целесъобразността от използването на определени икономически инструменти за постигането на заложените в програмата цели. Като се отчита опита и практиките в страните от ЕС, ще бъдат разгледани следните възможности:

1. Въвеждане на допълнителна такса за депониране на отпадъци

Въвеждането на допълнителна такса, заплащана от операторите на депа, пропорционално на количествата на отпадъците, приети за обезвреждане, може да преследва следните цели:

- увеличаване на цената за депониране на отпадъци, като по този начин способства прилагането на рециклиране и оползотворяване;
- акумулиране на допълнителни средства, които да бъдат използвани за закриване на нерегламентирани сметища и стари замърсявания с отпадъци.

Възможно е таксата да бъде въведена за определени групи отпадъци (отпадъци от опаковки, биоразградими отпадъци, нетретирани отпадъци, опасни отпадъци и т.н.).

Въвеждането на допълнителна такса за депониране, следва да бъде предшествано от преговори между държавните институции, общини, промишленост, НПО и други засегнати страни. При вземането на решение за въвеждане на таксата, специално внимание следва бъде отделено на поносимостта ѝ за населението.

2. Продуктови такси

Въвеждането на такси, заплащани от производителите и вносителите на стоки и изделия, които след крайната им употреба се превръщат в масово разпространени отпадъци, има за цел да осигури необходимите средства за въвеждане на разделно събиране, оползотворяване или обезвреждане на определени групи отпадъци.

След 1999 г. в България бяха въведени продуктови такси за пневматични гуми, батерии и акумулатори, моторни превозни средства. Предвижда се включване на нови продукти, за които да бъдат заплащани продуктови такси, като опаковки, смазочни материали и др.

Въвеждането на продуктови такси следва да бъде прилагано след консултации със засегнатите икономически оператори при определяне на размера на таксата и осигуряване на ефективност и прозрачност при разходване на събраните средства.

3. Данъчни облекчения

За периода на прилагане на НПУДО ще бъде разгледана възможността за въвеждане на следните данъчни облекчения:

- освобождаване от данък добавена стойност (ДДС) на сделките, свързани със събиране и транспортиране на отпадъци, разделно събиране, оползотворяване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за почистване и саниране на нерегламентирани депа и площи, замърсени с отпадъци, с цел намаляване на данъчната тежест върху населението, предизвикана от нарастването на "такса битови отпадъци". По този начин ще бъдат осигурени допълнителни финансови ресурси за дейностите с битови отпадъци и ще благоприятства за навлизането на външни инвестиции;
- преотстъпване, освобождаване или намаляване на данък печалба за фирмите, инвестиращи в рециклирането на битови, промишлени или опасни отпадъци.

Решението за прилагане на посочените данъчни облекчения ще зависи от влиянието им върху приходите в държавния бюджет.

5.3.9.4. Повишаване на ефективността при разходване на средствата, предоставени по програми на Европейския съюз, от външни донори и държавата

Повишаването на ефективността при разходване на средствата предоставяни от външни и местни източници за реализацията на проекти в областта на управление на отпадъците, изисква:

- подобряване на координацията между институциите участващи в програмния процес;
- привличане на общинските администрации за участие в програмния процес и осигуряване на по-ефективно взаимодействие между държавната и общинските администрации;
- преминаване от едногодишно към многогодишно планиране;
- подобряване на капацитета на общинските администрации за подготовката, представянето и изпълнението на проекти.

ПУДООС ще продължава да играе съществена роля при предоставянето на финансиране за реализацията на проекти и дейности, свързани с управление на отпадъците на национално ниво. Увеличаването на размера на отпусканите кредити от ПУДООС, за сметка на безвъзмездните помощи, ще предостави възможност за акумулиране на допълнителни

средства в периода на прилагане на Програмата.

Изпълнението на НПУДО ще изисква и значителни средства от държавния бюджет, за изграждане на регионалната инфраструктура за обезвреждане на битови отпадъци и като съфинансиране на международни проекти. Средствата ще бъдат предоставяни директно на съответните общини или чрез допълнителни държавни субсидии за ПУДООС.

5.3.10. Участие на обществеността

Потвърждава се необходимостта от продължаване на започнатия активен диалог между държавните институции и различните участници в управлението на отпадъците. Това ще спомогне за преодоляване на редица социални и институционални бариери, по пътя на обмена на информация и търсенето на консенсус при изпълнението на предвидените в тази Програма мерки.

Кампаниите за повишаване на общественото съзнание и консултациите с участниците в дейностите по управление на отпадъците ще способстват намирането на правилни решения при прилагане на НПУДО.

5.3.10.1. Диалог с промишлеността и частния сектор, работещ в сферата на управление на отпадъци

За постигане на обмен на информация и трансфер на ноу-хау за подобряване на ефективността на управлението на отпадъците, от първостепенна важност е съществуването на диалог с частния сектор, работещ в сферата на управление на отпадъци. От първостепенно значение е:

- редовното предоставяне на информация на населението и индустрията и привличането им в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;
- организирането на курсове за обучение по управление на отпадъците, насочени към частния сектор;
- въвеждането на системи за управление на околната среда и схеми за одит съгласно Директива 93/1836/ЕС за системите за управление и одит на околната среда (EMAS) и ISO 14001;
- насърчаване на постигането на споразумения с различните промишлени сектори, за сметка на директните административни мерки.

5.3.10.2. Разработване и прилагане на стратегия за комуникация и консултации с всички участници в процесите на управление на отпадъците

Националната кампания "За чиста околна среда" бе създадена през 1998 г. и организираните през този период конкурси между общини, училища и НПО за почистване на замърсени площи, както и редовното разпространение на публикации, способстваха за повишаване на общественото съзнание по въпросите на управление на отпадъците.

Настоящата НПУДО предвижда постепенно разширяване на обхвата на тази добре прилагана програма и развитието ѝ в посока на предоставяне на екологично обучение в училищата, привличане на промишлеността при разработването на най-добри екологични практики, провеждане на кампании за информиране на обществеността и т.н.

На общинско ниво, населението следва да бъде информирано и привлечено в процесите на вземане на решенията, заложи в общинските програми за управление на отпадъците, като особено значение следва да бъде отделяно на начина за определяне на "такса битови отпадъци" и отчитането на изразходваните средства.

Комуникационните цели могат да бъдат разделени на две категории: повишаване на общественото съзнание и обучение и комуникация с участниците в дейностите по управление на отпадъците.

Повишаването на общественото съзнание има за дългосрочна цел да постигне промяна в поведението на населението чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците.

Обучението и комуникацията е процес, чрез който от една страна се предоставя информация на участниците, а от друга се обменят и оценяват идеи и дейности по управлението на отпадъците.

Образованието и комуникацията с участниците в дейностите по управление на отпадъците ще бъде важно през следващите години относно:

- подпомагане на консултациите по прилагането и последващата актуализация на НПУДО;
- предоставяне на информация относно политиката по управление на отпадъците ;
- получаване на информация, обратна връзка и подкрепа от участниците в управление на отпадъците ;
- подпомагане на формулирането, обсъждането, приемането и прилагането на дейности, засягащи финансирането и възстановяването на разходите.

5.3.11. Управление на специфични потоци отпадъци в съответствие в изискванията на ЕС и националното законодателство

В допълнение към общите цели, настоящата програма поставя конкретни изисквания за подобряване на съществуващите практики за управление на определени групи масово разпространени отпадъци. Основание за това е наличието на специфични разпоредби в Европейското законодателство, както и потенциалните рискове за околната среда, свързани с тези отпадъци.

Като отчита съществуващите планове и програми за управление на опаковки и отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства, утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води и болнични отпадъци, НПУДО има за цел да обобщи вече поставените изисквания и да предостави рамката за разработване и на други програми за прилагане на директивите на ЕС в областта на управление на отпадъците.

5.3.11.1. Батерии и акумулатори

Екологосъобразното управление на негодните за употреба батерии и акумулатори има важно място в политиката по управление на опасни отпадъци. Предвид значителните количества на произведените и внасяните в страната оловно-кисели акумулатори, подобряването на съществуващите системи за събиране и рециклиране на тези отпадъци ще бъде един от основните приоритети за периода на прилагане на НПУДО.

5.3.11.1.1. Съответствие на батериите и акумулаторите, пускани на пазара с изискванията на Директива 91/157/ЕС.

Батериите и акумулаторите пускани на пазара в РБългария, трябва да съответстват на установените в законодателството изисквания за съдържание на тежки метали, маркировка за разделно събиране и т.н. Специално внимание следва да бъде отделено на ефективното прилагане на законодателството към уредите с вградени батерии.

От първостепенна важност за постигане на целта е ясното формулиране на задълженията и правомощията на компетентните органи, както и обучението на персонала им ангажиран с контрол по прилагането.

5.3.11.1.2. Намаляване на риска за околната среда, свързан със събирането на батерии и оловно-кисели акумулатори

Въпреки високата събираемост достигната през последните години, управлението на оловно-кисели акумулатори остава един от основните приоритети на НПУДО. В краткосрочен аспект усилията ще бъдат насочени към подобряването на практиките за събиране и намаляването на рисковете за околната среда, произтичащи от неправилно съхранение и третиране на електролита от акумулаторите. Ръчното раздробяване на акумулаторите и отстраняването на електролита трябва да бъде избягвано на всяка цена.

Създаването на национална система за управление на оловно-кисели акумулатори ще изисква усилия от страна на всички икономически оператори имащи отношение към проблема – производители и вносители на батерии и акумулатори, дистрибутори и търговци, браншовите камари и асоциации в областта на събиране и рециклиране, както и на компетентните власти. Намирането на оптимално решение за разходване на постъпващите в ПУДООС средства от продуктови такси за осигуряването на необходимите инвестиции в инфраструктура за събиране, трябва да бъде извършено съвместно между МОСВ и производителите и вносителите, преработвателите и представители на фирмите, събиращи оловно-кисели акумулатори.

Ефективното прилагане на нормативните изисквания, следва да гарантира, че дейностите с негодни за употреба оловно-кисели акумулатори се извършват в съответствие със законодателството по управление на отпадъците. Ограничаването на рисковете за околната среда, свързани със събирането, съхранението и третирането на отпадъците, налага РИОСВ да започнат преоценка и актуализация на съществуващите разрешения за събиране, съхранение, третиране и транспортиране на оловно-кисели акумулатори, след приемането на нова наредба и засилен контрол по изпълнението на поставените към тези дейности условия. Компетентните органи трябва да предприемат безкомпромисни мерки за преустановяване на незаконното изхвърляне на електролита и осигуряване на безопасното му третиране.

5.3.11.1.3. Създаване на адекватна инфраструктура за оползотворяване на оловно-кисели акумулатори

Съществуващите инсталации, разполагат с достатъчен капацитет за оползотворяване на цялото количество отпадъци от оловно-кисели акумулатори, образувани на територията на страната.

Независимо от това, безопасното оползотворяване на оловно-кисели акумулатори изисква осигуряване на значителни инвестиции за реконструкция на инсталацията на ОЦК – гр.

Кърджали и привеждането и в съответствие с нормативната уредба по околна среда.

В средносрочен аспект следва да бъде осигурена възможност за рециклиране и/или

оползотворяване на неметалните компоненти от акумулаторите.

5.3.11.1.4. Прилагане на схеми за събиране и оползотворяване/ обезвреждане на други видове батерии и акумулатори

Предвижда се в средносрочен план, създаването на схеми за събиране на малки батерии. За тази цел ще бъдат финансирани пилотни проекти за въвеждане на такива схеми на общинско ниво.

Прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба и реализацията на периодични кампании за събиране, ще бъдат използвани за постигане на по-високи нива на събиране на негодни за употреба батерии.

Осигуряването на подходящи мощности за оползотворяване или обезвреждане, както и износът за преработка извън страната, ще бъдат от решаващо значение за постигане на добри резултати.

5.3.11.1.5. Подобряване на ефективността на изразходване на средствата, акумулирани от продуктови такси

Средствата постъпващи в ПУДООС чрез заплащаните от производителите и вносителите на батерии и акумулатори продуктови такси, следва да бъдат използвани единствено за реализацията на приоритетни проекти, свързани със събиране, оползотворяване и обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори. Прилагането на екологосъобразна система за събиране на оловно-кисели акумулатори ще бъде основен приоритет за финансиране.

Внимание трябва да бъде отделено и на постигането на по-висока събираемост на таксите, с което да бъдат осигурени достатъчно средства и да бъдат предотвратени условията за нелоялна конкуренция между различните производители и вносители на батерии и акумулатори.

5.3.11.1.6. Предоставяне информация на потребителите, относно изискванията за управление на батерии и акумулатори

Постигането на посочените цели и достигането на високи резултати няма да бъде възможно без активното участие на населението в предложените схеми за събиране. Това изисква обществеността да бъде редовно информирана за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на батерии и акумулатори, значението на символите използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.

5.3.11.2. Излезли от употреба моторни превозни средства

Прилагането на екологосъобразна система за управлението на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) заема основно място в националната политика по управление на отпадъците. Постигането на това изискване ще бъде допълнително затруднено през следващите години, поради вноса на голям брой автомобили втора употреба и по-дългия срок за използване на МПС в сравнение с този в страните от ЕС.

През месец май 2003 правителството прие Програма за прилагане на Директива 2000/53/ЕС за излезли от употреба моторни превозни средства. Настоящата НПУДО следва основните принципи и целите заложи в програмата за прилагане. Индикативните цели за рециклиране, оползотворяване и повторна употреба на отпадъците от ИУМПС за периода до 2007 г. са както следва:

Година Достигнат минимален % на оползотворяване и повторна употреба на отпадъка от ИУМПС спрямо общия обем натрупани отпадъци от всички ИУМПС към съответната година
Достигнат минимален % на рециклиране и повторна употреба на отпадъка от ИУМПС спрямо общия обем натрупани отпадъци от всички ИУМПС към съответната година

2005 11 10

2006 22 21

2007 27 25

Постигането на тези изисквания за рециклиране оползотворяване и повторна употреба е свързано с изпълнението на посочените по-долу мерки.

5.3.11.2.1. Хармонизиране на националното законодателство в областта на ИУМПС с изискванията на европейското законодателство

Приемането на Закона за управление на отпадъците, позволи да бъдат регламентирани задълженията на икономическите оператори (вносители и производители на МПС) да изграждат системи за третиране на масово разпространени отпадъци, в обхвата на които влизат и ИУМПС. Наред с това бяха конкретизирани задълженията на кметовете на общини, на физическите и юридическите лица, административните нарушения, които могат да бъдат

извършени от тях, както и глобите/санкциите, които се налагат за съответното нарушение. Транспонирането на Директива 2000/53/ЕС за излезли от употреба моторни превозни средства налага приемането на актуализирана Наредба за условията и реда за намаляване на замърсяването с отпадъци от моторни превозни средства, която да замени действащото към момента законодателство. Ще бъдат направени и промени в Наредба I-45/2000г. на МВР за отчетността на МПС с оглед осигуряване на съвместимост между двете наредби.

За обезпечаване прилагането на законодателството, до 30.06.2004 г., ще бъдат разработени правила за изразходване средствата по програмите за финансиране от ПУДООС, на дейностите с ИУМПС.

5.3.11.2.2. Осигуряване на достатъчен административен капацитет в компетентните органи, ангажирани с контрол по прилагане на ИУМПС

Следва да се реализират няколко групи административно-организационни мерки, които са много важни за достигане крайните цели на програмата.

Назначаване на допълнителен персонал в РИОСВ и МОСВ в отделите и секторите по управление на отпадъци, който да бъде отговорен за управлението на дейностите по третиране на ИУМПС. Експертите, ангажирани с изпълнението на изискванията на Наредбата за третиране на отпадъците от ИУМПС, трябва да бъдат обучени за издаването на разрешения, поддържане на информационната система, свързана с тези дейности, контрол по изпълнението на изискванията на нормативната база, докладване на събраната информация на съответните органи.

Обучение на компетентните държавни и общински органи в следните основни области:

- изисквания на нормативната уредба и отговорности;
 - инспектиране и контрол за спазване изискванията на Наредбата;
 - поддържане на информационните системи за МПС и ИУМПС;
 - докладване до ЕК;
 - създаване на централен и регионални регистри с информация за задължените по Наредбата лица за достигане количествените цели на Наредбата за ИУМПС;
 - контрол на пазара за спазване на изискванията към пусканите на пазара части за МПС;
- Информационното осигуряване на администрирането на процеса, което включва:
- разработване и внедряване на национална информационна система за ИУМПС и отпадъците от ИУМПС, която да обхваща МОСВ, РИОСВ, МВР-ДНСП-КАТ, техните регионални поделения и общините;
 - разработване и внедряване на единна система за МПС между МВР-КАТ; Агенция "Митници" ; МФ - данъчната администрация; общините;
 - подготовка за докладването пред ЕК, съгласно изискванията на Директивата по докладването и Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства.
- Основните мерки, свързани с контрола на задължените по Наредбата лица, са:
- преглед на текущия режим за инспекции, така че да се очертаят необходимите подобрения;
 - разработване на методически указания за контролните органи с цел улеснение на тяхната контролна дейност и унифициране и стандартизиране за територията на страната;
 - планиране на инспектирането чрез разработване на годишни планове;
 - координиране на действията на различните контролни органи – РИОСВ, КАТ-пътна полиция, общински инспекторат и полиция.

5.3.11.2.3. Създаване на специализирана Организация за оползотворяване на ИУМПС

Организацията за оползотворяване на ИУМПС (ООИУМПС) може да бъде създадена от вносител/дистрибутори на нови автомобили и на автомобили втора употреба, лица, притежаващи разрешение за разкомплектоване на ИУМПС, рециклиращи предприятия, ползващи като суровини, генерирани от разкомплектованите ИУМПС отпадъци и други засегнати лица.

Създаването на ООИУМПС може да бъде нормативно регламентирано в новата Наредба за ИУМПС, която ще бъде приета през 2004 г.

Най-общо се очаква ООИУМПС да:

- администрира и управлява цялата схема за третиране на ИУМПС;
- поеме от името на своите членове общо изпълнение на индивидуалните им задължения, произтичащи от нормативната уредба;
- осъществява връзка с компетентните държавни органи по повод прилагане на законодателството и инспекции на обекти, занимаващи се с операции по почистване, разкомплектоване и друг вид третиране;
- насърчава повторна употреба и рециклиране на резервни части и материали от разкомплектоване на МПС, да извършва мониторинг и насърчава постигането на целите за повторна употреба, оползотворяване и рециклиране;
- сверява специфичните данни за дейностите, свързани със схемата;
- да поддържа информационна система за всички дейности, свързани с третирането на ИУМПС.

Счита се, че изпълнението на целите на Директивата чрез обединение в специализирана организация би било значително по-лесно, отколкото индивидуалното изпълнение на ангажиментите на всички задължени лица. По този начин ще се улесни контролът, инспектирането и информационното осигуряване.

5.3.11.2.4. Осигуряване на достатъчен капацитет от съоръжения и инсталации за събиране, съхранение, разкомплектоване и оползотворяване на ИУМПС

За постигане целите на националното законодателство и Директивата 2000/53/ЕС за излезли от употреба моторни превозни средства е необходимо предприемането на действия, които да осигурят увеличаването на техническия капацитет на страната за справяне с голямото количество натрупани до момента ИУМПС.

За целта освен чрез предприетите нормативни и административни мерки е необходимо изграждане на центрове за разкомплектоване на ИУМПС. Тези центрове ще осигуряват обработването на около 16 000 автомобили годишно, като тяхното разположение ще е съобразено с натрупването на автомобили в отделните региони.

За постигане на техническите параметри, свързани с целите на Директивата, е необходимо също така и ползването на средствата, акумулирани в ПУДООС от постъпващите такси, за изграждането на съоръжения за оползотворяване на неметалните отпадъци в ИУМПС. За целта следва да се изградят съответните мощности за оползотворяване на отпадъците от гуми и гумени ленти, пластмаси, текстил, кожи, изолации и др., което е свързано с изпълнението и на други директиви от сектор "Управление на отпадъците" и съответното българско законодателство.

Необходимо е изграждане на площадки за временно съхранение на ИУМПС, които да осигурят подходящи условия за съхранение на ИУМПС до предаването им за разкомплектоване. Автомобилите ще се събират в площадките за временно съхранение, на територията на съответната община, и след това ще бъдат предавани в центрове за разкомплектоване, които ще бъдат съоръжени със специализирани инсталации за демонтаж.

Малките центрове за събиране и разкомплектоване – бившите автоморги, трябва да приспособят техническите си условия в съответствие с изискванията на Наредбата и условията на издаденото разрешително за третиране на отпадъците.

5.3.11.2.5. Осигуряване на механизми за финансиране на дейностите по събиране, разкомплектоване, рециклиране и оползотворяване на ИУМПС

Финансирането на дейностите за постигане на поставените цели ще се осъществява основно от два източника:

1. Положителният финансов резултат на отделните фирми от разкомплектоване на излезлите от употреба автомобили, което се постига от продажбата на части и агрегати втора употреба и предаването на скрап.

2. Финансиране на дейностите от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околна среда – чрез продуктите такси, за финансово обезпечаване на националната система за третиране на ИУМПС.

В началото на действието на НПУДО основно значение ще имат източниците по точка едно, а от 2004 г. ще започнат да преобладават източниците по т. 2. Финансирането от ПУДООС ще се планира и осъществява по отделни програми, които включват, както финансиране на инвестиционни (капиталови), така и на оперативни разходи. Полученият финансов ресурс ще бъде разпределен по следните основни направления:

- изграждане на два центъра за разкомплектоване на автомобили – на обща стойност 20 млн.лв., като дейностите ще стартират през 2004 г. и ще бъдат приключени през 2005 г.;
- реализиране на общински проекти за постигане целите, поставени в националното законодателство;
- провеждане на информационна кампания за обучение на населението и стопанските субекти, включително операторите на центрове за разкомплектоване, за правилно прилагане дейностите с ИУМПС;
- отпускане на безлихвени кредити за подпомагане на частни предприемачи, желаещи да подобрят условията за разкомплектоване на автомобили в своите центрове, с цел постигане на пълно съответствие с изискванията на нормативната уредба;
- разработването на информационна система и обучение за работата с информационната система, включваща всички отговорни институции. Системата ще включва разработването на софтуер и неговото разпространение до институциите и частните компании, които имат задължения по информационното обезпечаване на докладването по дейностите, свързани със задачата.

5.3.11.3. Отработени масла

Съдържащите се в маслата опасни вещества, представляват опасност за замърсяване на околната среда през всички фази на техния жизнен цикъл. Предотвратяването на тези вредни последици следва да се постигне чрез системен и адекватен контрол на материалните потоци и отделяните емисии. В тази част от програмата са формулирани основните цели за управление на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Тези цели ще бъдат допълнени и уточнени с приемането на Програма за прилагане на Директива 75/439/ЕЕС обезвреждане на отработени масла.

5.3.11.3.1. Създаване на законови и финансови предпоставки за прилагане на екологосъобразна система за управление на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти
Предвижда се приемането на нова Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, която да замени съществуващото национално законодателство. Предлагащата промяна има за цел да бъдат регламентирани специфични отговорности за производителите и вносителите на свежи масла, свързани с организирането на системите за събиране, регенериране и оползотворяване на отработените масла. Приемането на новата наредба ще позволи създаването на устойчиви схеми за финансиране на дейностите по събиране и регенериране на отработени масла, където това е технически осъществимо. МОСВ ще започне обсъждане с производителите и вносителите на свежи масла за въвеждане на продуктова такса или друга еквивалентна мярка, чрез която да бъдат осигурени мерките по изпълнението на тази програма.

Едновременно с разработването на новото законодателство следва да бъде осигурено и изготвянето на български стандарти и ръководства за изискванията към площадките за съхранение и третиране на отработени масла, към използваните транспортни средства и т.н.

5.3.11.3.2. Осигуряване на необходимата инфраструктура за събиране, регенериране и други методи за оползотворяване на отработени масла

Подобряването на съществуващите практики за съхранение, събиране, транспортиране и обработка на отработени масла е основен приоритет в политиката за управление на тези отпадъци. Това засяга в голяма степен местата за смяна на моторни и трансмисионни масла и местата за временно съхраняване на отпадъчни нефтопродукти. Адекватното прилагане на изискванията на нормативната уредба към дейностите по третиране на отработени масла ще доведе до намаляване на възможностите за незакононо изхвърляне или неконтролирано изгаряне на отпадъците. Едновременно с това трябва да бъде осигурено равномерно и постоянно нарастване на събираните количества отработени масла и тяхното последващо регенериране или оползотворяване. Въвеждането на ефективна система за контрол, включваща издаването на разрешения, прилагането на унифицирана документация за удостоверяване на предаването и приемането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, съставяне на годишни доклади, извършване на периодични проверки и налагането на строги наказания за нарушаване на изискванията на нормативната уредба, цели предотвратяване на рисковете за околната среда, причинени от неправилно съхранение, събиране и обезвреждане.

Регенерирането на отработени масла е с по-висок приоритет пред използването им като гориво. В този контекст е необходимо да бъде използван максимално капацитета на съществуващите съоръжения за регенериране на отработени масла и рафинериите за преработка на нефт и изграждането на допълнителни мощности за оползотворяване на отпадъчните нефтопродукти.

Друга възможност е оползотворяването им като гориво в съществуващите инсталации (циментови заводи, металургични пещи, ТЕЦ), при спазване на изискванията за опазване на околната среда.

Предоставянето на информация за възможните вредни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, породени от изхвърлянето на отработените масла или изпускането им в канализацията, ще бъде от голямо значение за успешното изпълнение на посочените мерки.

5.3.11.3.3. Прилагане на информационна система, осигуряваща събирането и обработката на данни за образуването и управлението на отработени масла

Ефективното планиране и управление на отпадъците, изисква наличието на достатъчни и надеждни данни. Чрез тази Програма се предвижда разработването и прилагането на информационна система, осигуряваща събирането и обработката на данни за образуването и дейностите по събиране, транспортиране, регенериране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти. Системата трябва да бъде съвместима със съществуващите бази с данни за опасни отпадъци и да позволи извършването на мониторинг и контрол на потоците масла от потребителите до съоръженията за оползотворяване или окончателно обезвреждане.

5.3.11.3.4. Въвеждане и прилагане на процедури за налагане на законодателството

Контролът по прилагането на изискванията за управление на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, следва да бъде осъществяван въз основа на установени процедури за издаване на разрешения, проверки, мониторинг и налагане на санкции. Предвижда се да бъде осигурено подходящо обучение за персонала на компетентните органи, участващи в изпълнението на тези процедури на национално, регионално и общинско ниво, а административния капацитет на институциите да бъде разширен в съответствие с функциите им. От голямо значение за ефективното прилагане на нормативните изисквания е добрата координация между компетентните органи, ангажирани с контрола по прилагането на законодателството за отработени масла.

5.3.11.4. Полихлорирани бифенили/ Полихлорирани терфенили

Ограничената употреба на полихлорирани бифенили (ПХБ), полихлорирани терфенили (ПХТ), липсата на производство в страната и общата забрана за внос на материали и оборудване, съдържащи ПХБ/ПХТ след 1985 г., ограничават в значителна степен проблемите при управлението на тези отпадъци. Независимо от това, ПХБ/ПХТ следва да бъдат разглеждани като приоритетен отпадъчен поток, който макар и в малки количества може да причини увреждане на човешкото здраве и околната среда, в случай на неправилно управление. С приемането на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ, ще бъде осигурено хармонизирането на националното законодателство с изискванията на Директива 96/59/ЕС и ще бъдат регламентирани правилата за управление на тези отпадъци. Предвидените в Програмата мерки имат за цел да осигурят идентифициране на оборудването, замърсено с ПХБ/ПХТ в страната, да осигурят безопасната му експлоатация, извеждане от употреба в сроковете, определени в Директивата и последващо съхранение и обезвреждане на отпадъците.

5.3.11.4.1. Инвентаризация на оборудването, съдържащо ПХБ/ПХТ. Съставяне и поддържане на база с данни за отпадъците от ПХБ/ПХТ

Пълната инвентаризация на оборудването, съдържащо ПХБ/ПХТ е от огромна важност за планирането и организирането на дейностите по деконтаминиране, събиране, съхранение и обезвреждане. За целта следва да бъдат продължени дейностите, започнали през 2000 г., в рамките Туининг проект BG99/EN01 и извършена инвентаризация на наличното оборудване в страната, потенциално съдържащи ПХБ. Постигането на тази цел изисква лицата, ангажирани с инвентаризацията да притежават необходимата квалификация и да бъдат подходящо обучени.

Информацията за оборудването, съдържащо ПХБ/ПХТ, получена при инвентаризацията и последващите дейности по събиране и обезвреждане на отпадъците ще бъде въведена в специализирана база данни в ИАОС.

5.3.11.4.2. Изготвяне на план и график за обезвреждане на отпадъците от ПХБ/ПХТ

Инвентаризацията на оборудването, замърсено с ПХБ/ПХТ ще бъде основа за разработването на план за постепенно обезвреждане на посочените отпадъци. Планът следва да предложи график за извеждане от експлоатация на оборудването и за обезвреждане на отпадъците, да определи отговорностите за посочените дейности и необходимите средства за изпълнението им.

5.3.11.4.3. Осигуряване на техническа възможност за третиране и обезвреждане на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ

Изграждането на Националния център за третиране на опасни отпадъци се очаква да бъде завършено през 2008 г. Поради тази причина в периода на прилагане на НПУДО не съществува еднозначно и надеждно техническо решение за обезвреждане на отпадъците от ПХБ/ПХТ в страната. Липсата на подходящо съоръжение за обезвреждане налага определянето на изисквания за съхранение на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ, във възможно най-кратки срокове.

Търсенето на алтернативни възможности за обезвреждане в съществуващи съоръжения за изгаряне след подходящата им реконструкция, изграждането на специализирани съоръжения и износът на отпадъците за обезвреждане извън страната са възможните решения в периода до 2008 г. Изборът на окончателно решение изисква детайлно планиране и оценка на различните възможности по отношение на рисковете за околната среда и разходите за обезвреждане при различните варианти.

5.3.11.4.4. Ограничаване на рисковете от замърсяване с ПХБ/ПХТ, използвано в материали и оборудване извън предмета на инвентаризация

За периода на прилагане на Програмата следва да бъдат въведени мерки за събиране на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ, извън обхванатите от инвентаризацията, като някои електрически кондензатори и изолационни материали. За целта ще бъдат осигурени средства от ПУДООС за организиране на кампании за събиране. Изпълнението на мерките ще изисква

осигуряване на достатъчен административен капацитет на отговорните институции и ясно разпределение на отговорностите им. Прилагането на програма за обучение на персонала, ангажиран със събирането на отпадъците, включително и на специализираните фирми за ремонт на електрическо и електронно оборудване, както и предоставянето на информация на гражданите, ще бъдат основните дейности в подкрепа на проектите за събиране.

5.3.11.5. Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води

Третирането на отпадъчните води в градските пречиствателни станции, води до значително намаляване на замърсяването на повърхностните води, но от друга страна е свързано с образуването на отпадъци. Утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води съдържат множество потенциални замърсители и поради това е необходимо да се планира тяхното третиране и обезвреждане, като компонент на системата за интегрирано управление на отпадъците.

Отчитайки незадоволителното състояние на третирането и обезвреждането на утайки от ГПСОВ в страната, с подкрепата на програма PHARE през 2001 г., бе разработен и приет от МОСВ Национален план за обезвреждане на утайките от ГПСОВ. Този национален план обхваща периода до 2025 г. и предвижда управлението на утайките от ГПСОВ да бъдат организирано на областен принцип. В периода на изпълнение на настоящата програма, от първостепенно значение ще бъдат следните приоритети.

5.3.11.5.1. Създаване на адекватна система от съоръжения и практики за предварително третиране на утайки от ГПСОВ

Съществуващите ограничения за депониране на течни отпадъци и отпадъци, отделящи неприятен мирис налага утайките от ГПСОВ да бъдат механично обезводнени. Допълнителните мерки за контрол и ограничаване на отделяните неприятни миризми, са насочени основно към намаляване образуването на биогаз и на инфилтрат от депата за отпадъци и следва да предвиждат:

- предварително третиране;
 - подходящо съхранение на утайките ;
 - своевременно покриване на утайките с други отпадъци или изолиращ материал в депата;
 - прибавяне на вар към обезводнените утайки;
 - въвеждане на анаеробно разграждане при повишена температура за големите ГПСОВ.
- Прилагането на предварително третиране на утайките от ГПСОВ ще бъде отразено и в бъдещата Национална стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци. Стратегията ще разгледа и възможностите за прилагане и на други методи за третиране, оползотворяване или обезвреждане на утайките, като:
- анаеробно разграждане при повишена температура (35° C) с продължителност най-малко 15 дни, преди механично обезводняване и обезвреждане на депо;
 - термофилно аеробно разграждане (55° C) и последващо механично обезводняване и обезвреждане на депо;
 - механично обезводняване на получените утайки и последващо компостиране съвместно с растителни и дървесни отпадъци;
 - изгаряне на утайки, получени от механично обезводняване и последващо обезвреждане на депо на пепелите;
 - използването на утайките в селското стопанство, като възможна алтернатива за подобряване качествата на почвите. Това ще изисква допълнителни инвестиции в инсталации за стабилизиране и дезинфекция, както и мерки от страна на промишлеността за намаляване натоварването със замърсители на водите, изпускани в градската канализация;
 - използване на предварително стабилизирани утайките при рекултивацията и възстановяването на нарушени терени.

Намирането на приемливи за околната среда и икономически ефективни решения зависи в голяма степен от местните условия и избраното техническо решение трябва да отчита тези особености. Прилагането на оптимални технически решения за предварително третиране на утайките изисква значително по-дълъг период и не може да бъде изцяло постигнато в рамките на настоящата програма. Независимо от това общинските администрации и операторите на ГПСОВ следва да вземат необходимите решения, да предложат и обосноват пред компетентните органи по околна среда, конкретните мерки за прилагане на предварително третиране и сроковете за тяхната реализация. Това ще изисква актуализация на програмите на ГПСОВ за управление на дейностите по отпадъците.

Прилагането на предварително третиране следва да бъде отразено във всички проекти за строителство на нови ГПСОВ и в проектите за реконструкция на съществуващите съоръжения.

5.3.11.5.2. Разширяване на обхвата на прилаганите практики за оползотворяване и обезвреждане и изграждане на необходимата инфраструктура

Реализацията на Националната програма за приоритетно изграждане на градски ПСОВ се очаква да доведе до увеличаване на образуваните количества утайки до около 250 хил. тона сухо вещество годишно. За периода на прилагане на НПУДО, като основна възможност за обезвреждане ще бъде разглеждано депонирането на предварително третираните утайки. Необходимо е да бъдат разгледани и други възможни алтернативи, като използване на утайките в селското стопанство и за рекултивация на нарушени терени, след което да бъде формулирана балансирана политика за управление на отпадъците на национално, регионално и общинско ниво.

Депониране на утайки

Съществуващата практика с обезвреждането на утайки от ГПСОВ не може да бъде приета в дългосрочен план. За периода на прилагане на програма следва да бъде осигурено утайките да бъдат депонирани на депа, отговарящи на изискванията на националното законодателство и Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, както и всички постъпващите в депата утайки да бъдат подложени на предварително третиране.

Това може да бъде постигнато, чрез осигуряване на достатъчен капацитет на новоизграждащите се регионални депа, където утайките да бъдат обезвреждани съвместно с битови отпадъци или чрез изграждане на нови депа от операторите на ГПСОВ. В областите, където съществуват изградени депа, отговарящи на изискванията на законодателството, няма да бъде разрешавано обезвреждане на утайките в други съоръжения.

Използване за нуждите на земеделието

Въпреки, че използването на утайки в земеделието до сега няма широко приложение в България, тази възможност има голям потенциал и може да бъде реална алтернатива на депонирането. Независимо от това внасянето на утайки в почвите трябва да става при спазване на редица ограничения, свързани с допустимо съдържание на тежки метали и други замърсители в почвите и утайките, вида на отглежданите селскостопански култури и др. Програмата разглежда възможността за използване в земеделието на предварително третиран/стабилизиран утайки, след прилагане един или повече от следните "конвенционални" процеси:

- анаеробно разграждане при повишена температура (35 °C), с продължителност над 15 дни;
- третиране с вар за постигане на стойност на pH ≥ 12 , за период от минимум 24 часа;
- продължителна аерация при атмосферна температура, за подходящ период от време (за всяка отделна партида);
- продължително съхранение в течно състояние, при атмосферна температура, за съответен подходящ период от време (за всяка отделна партида).

Използването на утайките в земеделието изисква предоставяне на подробна информация за качествата на утайките на селскостопанските производители от страна на операторите на ГПСОВ.

Едновременно с това операторите на ГПСОВ и контролните органи по околна среда (РиОСВ), следва да упражняват контрол върху промишлеността за намаляване до минимум количествата на замърсителите, изпускани в канализационните мрежи. Промислеността следва задължително да разделя и подлага на предварително третиране потоците замърсени води, както и да положи усилия за въвеждането на нови по-чисти технологии.

Използване на утайки за рекултивация и възстановяване на нарушени терени

Използването на утайки от ГПСОВ за рекултивация и възстановяване на нарушени терени е добре позната възможност в световната практика. Внасянето на големи количества органични вещества, намиращи се в утайките, може да бъде от полза за възстановяване на терените и почвите, засегнати от добива на полезни изкопаеми, изоставени кариери, депа за отпадъци и др. При условие, че възстановените земи няма да бъдат използвани за селскостопански нужди, по преценка на компетентните органи, изискванията към качествата на използваните утайки могат да бъдат занижени, в сравнение с тези прилагани при употреба в земеделието.

5.3.11.5.3. Намаляване на съдържанието на тежки метали в утайките

В периода на изпълнение на НПУДО, компетентните органи по околна среда и операторите на ГПСОВ следва да вземат необходимите мерки за ограничаване съдържанието на тежки метали в утайките. Тези мерки ще включват:

- въвеждане на задължителни периодични измервания на състава и количествата на утайките;
- засилване на контрола по спазване на изискванията за третиране на отпадъчните води в промишлените предприятия, вкл. прилагане на индивидуални емисионни норми;
- въвеждане на диференцирани цени за заустване в градска канализация в зависимост от съдържанието на опасни вещества в отпадъчните води.

Основната цел на предлаганите мерки е да се гарантира, че нивата на замърсяване няма да нарастват успоредно с икономическото развитие.

5.3.11.5.4. Повишаване на административния капацитет на компетентните органи, установяване и прилагане на процедури за контрол и налагане на законодателството

Повишаването на административния капацитет на компетентните органи, чрез осигуряване на необходимия квалифициран персонал и техническо оборудване е необходимо условие за упражняване на адекватен контрол върху образуването и управлението на утайки от ГПСОВ. Едновременно с това, предвидените промени в нормативна уредба следва да прецизират задълженията на различните институции в системата на МОСВ и МЗГ, както и на общинските администрации относно извършване на дейности с утайки и издаването на разрешения за оползотворяването им в земеделието. Разработването и прилагането на подробни процедури и указания за издаване на разрешения, документиране, докладване, извършване на периодични проверки, налагане на санкции, мониторинг и контрол на дейностите с утайки, трябва да подпомогне компетентните органи и операторите на ГПСОВ при постигането на съответствие с изискванията на законодателството.

5.3.11.6. Отпадъци от опаковки

Опаковането играе важна роля в съвременното производство и предлагане на различни стоки, материали и продукти, което води след себе си до образуване на големи количества отпадъци в домакинствата, търговската сфера, администрацията и промишлеността. Целите и мерките в областта на опаковките и отпадъците от опаковки, заложи в настоящата НПУДО, са изготвени в съответствие с приетата през 2003 г., Програма за прилагане на Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки.

Изпълнението на НПУДО се основава на следните принципи:

- отговорност на производителите и вносителите на опаковки и опаковани стоки за постигане на целите по рециклиране и оползотворяване заложи в § 9 от ПЗР на ЗУО;
 - споделена отговорност на общините при организирането на разделното събиране на отпадъците от опаковки на тяхна територия;
 - прилагане на йерархия на методите за управление на отпадъците, която включва:
 1. насърчаване предотвратяване на образуването на отпадъци от опаковки, в т.ч. намаляване на съдържанието на опасни вещества в опаковките;
 2. увеличаване дела на опаковките за многократна употреба;
 3. постигане на високи нива на оползотворяване на отпадъците от опаковки с приоритет на рециклирането пред другите форми на оползотворяване.
 - възможности за доброволно колективно изпълнение на задълженията, произтичащи от законодателството, от страна на засегнатите икономически оператори;
 - насърчаване участието на обществеността;
 - диалог с индустрията и обществения сектор;
 - ефективност на предлаганите решения за събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
 - достъп до информация за всички заинтересовани страни;
 - адекватни, възпиращи санкции за стопанските субекти нарушаващи изискванията на законодателството, в т.ч. за недостигане на поставените количествени цели;
- Хармонизирането на националното законодателство с изискванията на Директива 94/62/ЕС, и регламентирането на посочените принципи ще бъде осигурено с приемането на Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки. Последващата актуализация на общинските наредби и програми за отпадъци ще позволи прилагането на хармонизираното законодателство на местно ниво.

По-долу са обобщени основните приоритети по отношение на прилагането на комплекс от законодателни, административно-организационни, технически и финансови мерки, обезпечавщи прилагането на Националната програма.

5.3.11.6.1. Предотвратяване и многократна употреба

Предотвратяването на образуването на отпадъци от опаковки е основен приоритет на националната политика в областта на управлението на отпадъците от опаковки. Програмата предвижда запазване на количествата образувани отпадъци от опаковки на глава от населението в рамките на този показател за страните от ЕС към края на 2007 г.

Поставената цел следва да бъде реализирана в контекста на планирано нарастване на количествата образувани отпадъци от опаковки, в резултат на очаквания икономически растеж на производството и предоставянето на услуги, както и в резултат на повишаване на доходите на населението.

Държавната администрация ще продължи да насърчава прилагането на мерки в областта на предотвратяването и многократната употреба, като специално внимание ще бъде обърнато на:

- разширяване на пазара на опаковките за многократна употреба;
- разширяване на обхвата на доброволните депозитни системи за стъклени опаковки.

5.3.11.6.2. Нарастване на количествата оползотворявани и рециклирани отпадъци от опаковки

Съгласно Програмата за прилагане на Директива 94/62/ЕС, посочените в член 6 (1) на Директива цели по оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки трябва да бъдат достигнати през 2011 година, както следва:

- оползотворяване на не по-малко от 50% от общото тегло на образуваните отпадъци от опаковки;
- рециклиране на не по-малко от 25 % от общото тегло на образуваните отпадъци от опаковки, в т.ч. не по-малко от 15 % от теглото на всеки опаковъчен материал.

В периода на изпълнение на настоящата Програма следва да бъде осигурено постигането на следните междинни цели:

Година	Оползотворяване [тегловни %]	Рециклиране [тегловни %]
2004	20	20
2005	25	25
2006	32	25
2007	39	25

За изпълнение на посочените цели, Програмата предвижда въвеждане на организирано разделно събиране на отпадъците от опаковки в общините, като ще бъде обхванато следното население:

Година	Обхванато население [хиляди жители]
2003	-
2004	300
2005	600
2006	1200
2007	2400

Общинските администрации ще бъдат отговорни за организиране на разделното събиране на отпадъците от опаковки от домакинствата на тяхна територия. Програмата предвижда финансирането на общински проекти за изграждане на системи за разделно събиране на отпадъците от опаковки да бъде осигурено чрез:

- средствата, постъпващи в ПУДООС от продуктови такси;
- договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Очаква се производителите и вносителите на опаковани стоки да основат в кратки срокове колективна система за изпълнение на задълженията си по оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки, която ще бъде представлявана от организация по оползотворяване. Основната роля на организацията, ще бъде да осигури финансов поток към общините с цел подпомагане на разделното събиране и оползотворяване, чрез система от възнаграждения, заплащани от производителите и вносителите на опаковани стоки.

Производителите и вносителите на опаковани стоки, изпълняващи индивидуално задълженията си за рециклиране и оползотворяване, са задължени да осигурят обратно приемане на пусканите от тях на пазара опаковки. Това задължение се отнася и за техните дистрибутори, включително и за лицата извършващи продажби на дребно.

Потребителите и дистрибуторите могат да върнат употребените опаковки, върху които липсва търговска марка на организация по оползотворяване, без да заплащат възнаграждение на лицата, от които са закупили съответните стоки във всички търговски обекти на едно и също юридическо лице или едноличен търговец, в които се продават опаковани стоки от същия вид. Производителите и дистрибуторите на опаковани стоки, могат да организират самостоятелно или съвместно с други производители и дистрибутори депозитни системи за пусканите от тях на пазара опаковки.

5.3.11.6.3. Съответствие на опаковките, пускани на пазара, със законовите изисквания

Прилагащата програма предвижда постигането на съответствие с изискванията за допустимо съдържание на тежки метали в опаковките, съгласно член 11 на Директива 94/62/ЕС и въвеждането на практики за адекватно им наблюдение, в следните срокове:

- 600 части на милион от 01.01.2005 г. до 31.12.2005 г.;
- 250 части на милион от 01.01.2006 г. до 31.12.2006 г.

- 100 части на милион от 01.01.2007 г.

Приемането на български стандарти, съответстващи на хармонизираните европейски стандарти (CEN) е необходимо условие и може да подпомогне българските производители на опаковки, опаковъчни материали и опаковани стоки, при прилагането на изискванията на законодателството.

5.3.11.6.4. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за опаковките и отпадъците от опаковки

Съгласно проекта на Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки, Националният статистически институт, чрез статистически наблюдения осигурява информация за количествата пускани на пазара опаковки, а Агенция "Митници" предоставя данни за количествата на внесените и изнесените пълни и празни опаковки. Предприятията за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки докладват за количествата рециклирани и оползотворени отпадъци от опаковки. ИАОС обобщава получената информация и докладва на министъра на околната среда и водите и Европейската комисия по формата, предвиджан в Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки за постигане на целите по рециклиране и оползотворяване в национален мащаб.

Производителите и вносителите на опаковани стоки и лицата извършващи дейности с отпадъци от опаковки, водят отчетност и предоставят информация на компетентните органи за вида и количествата на опаковките пуснати на пазара в Р България, както и за количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци от опаковки.

Националната програма предвижда:

- въвеждане на информационна система за опаковките и отпадъците от опаковки към 1.01.2004 г.;
- включване на опаковките за многократна употреба в информационна система за опаковки и отпадъци от опаковки след 1.01.2005 г.;
- проучвания за количествата и състава на образуваните битови отпадъци в населени места с над 20 000 жители, както и дела на опаковките в общия поток отпадъци..

5.3.11.6.5. Подобряване на административния капацитет

Ефективният контрол върху изпълнението на изискванията на законодателството от страна на държавната и общинските администрации изисква осигуряване на съответните човешки ресурси и оборудване. За прилагане на програмата се предвижда създаване на подходяща административна инфраструктура, което включва:

- назначаване на допълнителен персонал в МОСВ, ИАОС, РИОСВ и другите държани институции ангажирани с опаковките и отпадъците от опаковки;
- назначаване на допълнителен персонал в ПУДООС и разработване на необходимите процедури за разходване и контрол на средствата от продуктови такси;
- назначаване на допълнителен персонал в общините, съобразно нуждите и възможностите на съответните общински администрации;
- изготвяне на програма за обучение на държавната администрация и общините относно изискванията на нормативната уредба и прилагането ѝ.

5.3.11.6.6. Привличане на населението за участие в системите за разделно събиране и повишаване на нивото на екологично съзнание

Информирането на обществеността и популяризирането на дейностите по разделното събиране на отпадъци е ключов елемент от прилагането на националното законодателство в областта на опаковките. Предвижда се:

- организиране на информационни кампании за:
 - привличане на обществеността за участие в системите за разделно събиране и депозит;
 - производителите на опаковки и опаковъчни материали относно изискванията на законодателството;
- разработване и прилагане на програма за обучение по въпросите за рециклиране на отпадъци насочена към училищата;
- публикуване и разпространение на информационни материали.

5.3.11.7. Отпадъци от хуманната медицина

Основната функция на лечебните заведения е да предоставят качествени здравни услуги на населението в България и управлението на отпадъците от хуманната медицина трябва да бъде разглеждано в този контекст. Намалването на рисковете за пациентите, медицинския персонал, работниците, заети с дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците и обществото като цяло, свързани с управлението на инфекциозни отпадъци и другите опасни отпадъци от лечебните заведения е приоритетна задача на националната програма.

5.3.11.7.1. Изграждане на ефективна система от съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците

Депонирането на инфекциозни отпадъци е забранено от националното законодателство в съответствие с разпоредбите на Директива 1999/31/ЕС (член 5, пар. 3с). Независимо от това значителна част от образуваните отпадъци от хуманната медицина, все още се обезвреждат в съществуващите общински депа, съвместно с битови отпадъци.

Изграждането на ефективна система от съоръжения и инсталации за третиране и обезвреждане на отпадъците от здравните заведения, през периода на действие на Програмата, следва да гарантира прилагане на високи стандарти за опазване човешкото здраве и околната среда. Тези съоръжения следва да разполагат с достатъчен капацитет за третиране на всички образувани отпадъци, като се намери оптимален баланс между различните методи като изгаряне, стерилизация с водна пара или микровълново обеззаразяване.

Стерилизацията с водна пара и микровълново обеззаразяване като цяло са по-лесни за експлоатация и контрол, но трябва задължително да бъдат подлагани на проверка по отношение на микробиологичната ефективност на технологията. Получените продукти след третирането по посочените методи, трябва периодично да бъдат тествани за наличие на жизнеспособни микроорганизми, съгласно изискванията на компетентните органи. Предпочитание се дава на тези технологии, които са одобрени за използване и се прилагат в широки мащаби.

В съответствие с приетия през 2002 г. Национален план за управление на болнични отпадъци, настоящата програма предвижда изграждането на съоръженията да бъде извършвано на регионален принцип. В периода на действие на Програмата приоритет ще има изграждането на 6 съоръжения за дезинфекция на отпадъците, които съвместно със съществуващите инсталации за изгаряне в гр. София да осигурят третирането на всички отпадъци от лечебните заведения. Едновременно с това в периода на изпълнение на програмата се предвижда да бъдат изградени три регионални инсталации за изгаряне в градовете Пловдив, Варна и Плевен.

Изграждането на посочените съоръжения ще позволи закриването на съществуващите инсталации за изгаряне на отпадъците от лечебните заведения, които не са приведени в съответствието на националното законодателство към края на 2005 г.

5.3.11.7. 2. Намаляване на здравния риск за пациентите и медицинския персонал, свързан с образуването, съхранението и третирането на отпадъците

В съответствие с препоръките на Световната Здравна Организация: "изключително важно е всеки, ангажиран в сферата на здравеопазването да разбере, че управлението на отпадъците от хуманната медицина е неразделна част от здравеопазването и че, опасностите в резултат на неправилно управление на тази отпадъци намаляват общата полза от предоставяните здравни услуги."

Болниците и другите здравни заведения са отговорни за безопасното управление на образуваните отпадъци в резултат на тяхната дейност. Това изисква разработване и прилагане на подходящи правила за разделно събиране, осигуряване на съдове за събиране и помещения за безопасно съхранение на отпадъците. Персоналът, ангажиран със събирането и дейностите по транспортиране и обезвреждане на отпадъците следва да бъде запознат с рисковете при боравене с инфекциозни отпадъци и другите опасни отпадъци, генерирани от лечебните заведения и изискванията за тяхното безопасно управление.

Едновременно с ограничаването на рисковете за околната среда и здравето на пациентите, персонала и посетителите, предлаганите решения за организиране на управлението на отпадъците в лечебните заведения, следва да бъдат съобразени с финансовите им възможности.

Компетентните органи в лицето на Министерството на здравеопазването и съответните Хигиенно - Епидемиологични Инспекции, следва да осигурят ефективен контрол върху управлението на отпадъците от хуманната медицина.

ГЛАВА VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Предложеният План за действие обхваща периода 2003 – 2007 година и включва основните мерки и дейности, предвидени за изпълнение на поставените в Програмата цели. Структурата на Плана за действие е съобразена с целите и приоритетите посочени в Глава V на програмата.

С приемането и прилагането на плана се цели да бъде постигнат оптимален баланс между различните законодателни, институционални, икономически и технически мерки и прилагане на интегриран подход за управление на отпадъците. Планът определя и отговорностите на различните институции и организации в областта на управление на отпадъците, свързани с

реализацията на предвидените мерки и дейности, очакваните разходи и вероятните източници за тяхното финансиране.

№ Мярка/действие Срок за прилагане Отговорна институция Очаквани разходи
[хиляди лева] Предлагани източници за финансиране

ЦЕЛ 1 ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

1.1. Въвеждане на общи законодателни изисквания за причинителите на отпадъци за предотвратяване/ намаляване на отпадъците, където това е технически и икономически приложимо. 31.12.2004 МОСВ - -

1.2. Поставяне на условия за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците, чрез издаването на комплексни разрешителни за предотвратяване и контрол на замърсяването постоянен МОСВ, ИАОС, РИОСВ - -

1.2.1. Приемане на график за подаване на заявления за издаване на комплексни разрешителни за предотвратяване и контрол на замърсяването 31.06.2003 МОСВ, ИАОС - -

1.2.2. Разработване на методики за прилагане на най-добрите налични техники 31.12.2005 МОСВ, ИАОС

1.2.3. Издаване на комплексни разрешителни, в съответствие с приетия график, вземайки предвид изискванията за най-добра налична техника постоянен МОСВ, ИАОС, РИОСВ - -

1.3. Насърчаване на фирмите, прилагащи системи за управление на околната среда (EMAS, ISO 14000) 31.12.2004 МОСВ, ИАОС - -

1.4. Промяна на методиката за определяне на такса "битови отпадъци" в зависимост от количествата образувани отпадъци 30.06.2005 Общини - -

1.5. Въвеждане на ограничения за съдържанието на опасни вещества в продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци прилагане на диференцирано ценообразуване при обезвреждане на отпадъците 01.01.2004 – 31.12.2007 МОСВ, РИОСВ

- -

1.6. Прилагане на диференцирано ценообразуване при обезвреждане на отпадъците, в зависимост от съдържащите се в тях опасни вещества постоянен Оператори на инсталации за обезвреждане - -

1.7. Разработване на индикатори за наблюдение на предотвратяването на количествата образувани отпадъци и въвеждане на тези индикатори в националната информационна система за отпадъците 31.12.2005 ИАОС, НСИ - -

1.8. Обучение по прилагане на "чисти технологии" в индустрията 31.12.2007 БСК, Браншони организации, 250 Промисленост, Външно финансиране

ЦЕЛ 2 НАРАСТВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА РЕЦИКЛИРАНИ И ОПОЛЗОТВОРЕНИ ОТПАДЪЦИ

2.1. Въвеждане на нормативни ограничения и забрани за депониране на определени видове отпадъци (напр. биоразградими отпадъци, негодни за употреба пневматични гуми и др.) 31.12.2004 МОСВ - -

2.2. Въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъци, насочени към оползотворяване и рециклиране за отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла и др. Постоянен Общини, Промисленост

2.3. Привеждане на съоръженията за рециклиране/оползотворяване на отпадъците, в съответствие с нормативната уредба по околна среда 31.12.2007 Промисленост В зависимост от фирмените програми за УО Оператори на съоръжения и инсталации

2.4. Проучване на възможностите за оползотворяване на отпадъци в строителството и при производството на строителни материали 30.09.2005 Промисленост МРРБ, МОСВ, 25 ПУДООС

2.5. Изграждане на инсталации за оползотворяване на отпадъци от строителството и разрушаването на сгради 31.12.2007 Общини, областни администрации Съгласно инвест. програма ПУДООС, частни инвестиции

2.6. Проучване на възможностите за въвеждане на данъчни облекчения и допълнителни стимули за фирмите, рециклиращи отпадъци 31.12.2004 МФ, МОСВ - -

2.7. Въвеждане на количествени цели за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци 31.12.2005 МОСВ - -

2.8. Въвеждане в програмите за управление на дейностите по отпадъците и в общинските договори за възлагане на дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците, на изисквания и процедури за прилагане на разделяне при източника, разделно събиране и транспортиране на рециклируеми (вкл. биоразградими) компоненти от битовия отпадъчен поток 01.01.2004 -

постоянен Общини, фирми - -

2.9. Подпомагане изграждането на допълнителни мощности за оползотворяване на отпадъци и реконструкция на съществуващите инсталации (пластмасови отпадъци, хартиени и картонени отпадъци, отпадъци от стъкло, излезли от употреба МПС, негодни за употреба оловно-кисели

акумулатори, излезли от употреба пневматични гуми, отработени масла и др.) постоянен Промисленост, ПУДООС В зависимост от фирмените програми

4 000 годишно за безлихвени кредити Частни инвестиции, ПУДООС

2.10. Изграждане на инсталации за преработване на дървесни и растителни отпадъци постоянен Промисленост 3000 Частни инвестиции, кредити от ПУДООС

2.10.1. Въвеждане на мерки, насърчаващи употребата на брикети от дървесни отпадъци за отопление в домакинствата и обществените сгради 31.12.2005 МТСП, МЕЕР, МОСВ - -

2.11. Ограничаване вноса на отпадъци за рециклиране в случаите, когато за същите отпадъци образувани в страната няма достатъчни и подходящи мощности постоянен МОСВ - -

2.12. Проучване на възможностите за използване на отпадъци като алтернативни горива в циментовите заводи 31.12.2004 Промисленост - производители на цимент

2.13. Реконструкция на съществуващите циментови заводи с цел съвместно изгаряне на отпадъци, в съответствие с изискванията на нормативната уредба и получаване на съответните разрешения 31.12.2005 Промисленост производители на цимент

2.14. Въвеждане на стимули за реализация на топлина/електроенергията от съоръженията за изгаряне на отпадъци или такива използващи отпадъци като алтернативно гориво 31.12.2005 МЕЕР, Агенция по енергийна ефективност, МФ, МОСВ - -

2.14. Разделно събиране на хартиени и картонени отпадъци в държавните учреждения

31.12.2003 МОСВ 22 ПУДООС

ЦЕЛ 3 ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА ПО РАЗДЕЛЯНЕ, ВРЕМЕННО СЪХРАНЕНИЕ, СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

3.1. Подобряване на съществуващите практики и условия за събиране и транспортиране на битови отпадъци (доставка на нова сметосъбираща техника и специализирани съдове).

Разширяване на системите за организирано събиране на битови отпадъци и обхващане на всички населени места в страната постоянен Общини 114 000

(вкл. 53 000 чрез кредити от ПУДООС) Общински бюджети, Частни инвестиции, кредити от ПУДООС

3.2. Разработване на ръководство за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на битови отпадъци 30.06.2004 МОСВ, МФ 10 ПУДООС

3.3. Разработване на указания за класифициране на отпадъци 31.12.2005 МОСВ, МЗ - -

3.4. Въвеждане на системи за събиране на масово-разпространени опасни отпадъци от домакинствата (луминесцентни лампи, батерии, акумулатори, отработени масла, излезли от употреба електрически и електронни уреди и др.) постоянен Производители и вносители на продукти, Общини В зависимост от общинските програми за управление на дейностите по отпадъците Общински бюджети, Частни инвестиции, кредити от ПУДООС

3.5. Въвеждане на общински системи за събиране на строителни отпадъци 30.06.2004-31.12.2007 Общини В зависимост от общинските програми за управление на дейностите по отпадъците Общински бюджети, Частни инвестиции

ЦЕЛ 4 ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.1. Привеждане в съответствие или закриване на всички съществуващи депа за отпадъци, които не отговарят на действащите нормативни изисквания. постоянен Оператори, РИОСВ за контрол по прилагането

4.1.1. Разработване на планове за закриване или привеждане в съответствие с нормативните изисквания за всички съществуващи депа и съгласуване (одобряване) на тези планове с компетентните органи 30.06.2004 Оператори Общини Оператори на депа

4.1.2. Събиране на данни и попълване на регистъра на съществуващите депа, в т.ч. оценка на рисковете за човешкото здраве и околната среда. 31.12.2004 ИАОС, РИОСВ, общини, оператори на депа 350 ПУДООС, Външни източници

4.1.3. Поетапно закриване на всички съществуващи депа, които не са в съответствие с нормативните изисквания: Оператори, РИОСВ за контрол по прилагането Оператори на депа ? депа за опасни отпадъци 31.12.2006 Общини, оператори съгласно фирмените програми Общини

? депа за неопасни отпадъци 16.07.2009 Оператори 34 423 (за общински депа за отпадъци), а за депата за производствени неопасни отпадъци-съгласно фирмените програми Оператори на депа

? депа по Приложение 1 от ЗУО, които не са спрени от експлоатация в сроковете за депата за неопасни отпадъци и не са в съответствие с нормативните изисквания по отношение на забраните за депониране на течни отпадъци, отпадъци притежаващи свойствата корозивност и окислителност както и за изискванията по отношение на предотвратяването на навлизането на повърхностни води. 31.12.2014 Оператори съгласно фирмените програми Оператори на депа

4.2. Подобряване на контрола по прилагане на изискванията за депониране на отпадъци, в т.ч. за мониторинг и налагане на адекватни санкции за операторите на депа, които нарушават изискванията за изграждане и експлоатация постоянен РИОСВ, ИАОС - -

- 4.3. Въвеждане на санкции за неизпълнение или забавяне на изпълнението на програми за управление на отпадъците 31.12.2003 МОСВ - -
- 4.4. Подобряване на контрола срещу изоставянето, неегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците постоянен Общини, РИОСВ Общински бюджети, приходи от санкции
- 4.5. Поетапно изграждане на система от 54 регионални депа, с достатъчен капацитет позволяващ обезвреждане на цялото количество генерирани в страната битови отпадъци, вкл. изграждане на клетки за обезвреждане на опасни отпадъци на депата в Русе и Севлиево 17.07.2009 Общини, областни администра-ции 273 063 (за периода 2003-2007 г.) Съгласно инвестиционната програма
- 4.6. Реконструкция на съществуващите депа за отпадъци в предприятията и изграждане на нови депа в сроковете, предвидени в плановете за привеждане в съответствие, съгласно нормативните изисквания 16.07.2009 Оператори Промисленост, оператори на депа
- 4.7. Привеждане в съответствие или закриване на всички съществуващи инсинератори за отпадъци, които не отговарят на действащите нормативни изисквания. 31.12.2006 Оператори Оператори на инсталации за изгаряне
- 4.7.1. Изготвяне на проекти за реконструкция/закриване на съществуващите инсталации за изгаряне на отпадъци 31.12.2004 Оператори, РИОСВ за контрол по прилагането Оператори на инсталации за изгаряне
- 4.8. Изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци и съпътстваща инфраструктура за депониране на опасни отпадъци 31.12.2008 МОСВ 87 296 (за периода 2004-2007 г.) Външни източници, Държавен бюджет
- 4.9. Идентифициране на всички фирми, за чиято дейност се изисква разрешение за дейности с отпадъци 31.12.2004 РИОСВ, ИАОС - -
- 4.10. Издаване на разрешения за дейности с отпадъци и контрол по изпълнението на условията в издадените разрешения. Попълване на регистъра за издадените разрешения за дейности с отпадъци постоянен РИОСВ, МОСВ Промисленост, чрез таксите за издаване на разрешения
- 4.11. Обучение за инспекторите, издаващи разрешенията и упражняващи контрол по дейностите с отпадъци постоянен МОСВ 20 годишно ПУДООС, Държавен бюджет
- 4.12. Разработване на национална стратегия за редуциране на количествата биоразградими отпадъци, подлежащи на депониране 31.12.2004 МОСВ 100 външни източници, ПУДООС
- 4.13. Разработване на ръководства за компостиране и предварително обработване на отпадъците преди депониране 30.06.2006 МОСВ 30 ПУДООС, външни източници
- 4.14. Реализиране на пилотни проекти за домашно компостиране постоянен Общини 3120 Общински бюджети, кредити от ПУДООС
- 4.15. Изграждане на инсталации за компостиране и предварително обработване на биоразградими отпадъци постоянен Общини 19095 ИСПА, ДБ
- ЦЕЛ 5 ПРЕДОТВРЯВАНЕ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ СТАРИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ С ОТПАДЪЦИ**
- 5.1. Идентифициране на закрити депа и стари замърсявания и попълване на липсващи данни в регистъра на депата и старите замърсявания с отпадъци 31.12.2005 Общини, РИОСВ, ИАОС ПУДООС, Общински бюджети, оператори на депа
- 5.2. Оценка на необходимите финансови средства и изготвяне на предложения за източници на финансиране за почистване на площите замърсени с отпадъци 31.12.2003 Общини, РИОСВ общински бюджети, оператори на депа
- 5.3. Актуализация на съществуващите общински програми за управление на отпадъците с финансово осигурени планове за рехабилитацията/санирането на старите депа и нерегламентираните сметища 30.09.2004 Общини Общински бюджети
- 5.4. Почистване на площи, замърсени с неопасни отпадъци и рекултивация на закрити/изоставени депа за битови отпадъци 16.07.2009 Общини 35 000 (19 250 за периода 2003-2007 г.) Държавен бюджет, Общински бюджети
- 5.5. Ограничаване на риска от стари замърсявания с отпадъци, вкл. изпълнение на програмите за отстраняване на щети от стари замърсявания при приватизацията на промишлени предприятия постоянен МОСВ, МФ, АП 54 000 Държавен бюджет
- 5.6. Упражняване на стриктен контрол по изпълнение на изискванията за закриване на депа за отпадъци, експлоатирани от предприятията и изпълнението на свързаните с това мерки, предвидени в плановете за привеждане в съответствие с нормативните изисквания 31.12.2003 - постоянен РИОСВ Държавен бюджет
- 5.7. Подобряване на условията за съхранение на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност постоянен МЗГ, ДА "Гражданска защита", МОСВ 24300 Държавен бюджет, ПУДООС
- ЦЕЛ 6 ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И УСКОРЯВАНЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО И ПОЛИТИКАТА В ОБЛАСТТА**
- 6.1. Транспониране на директивите и решенията на ЕС в областта на управление на

отпадъците в националното законодателство постоянен МОСВ

6.1.1. Приемане на Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки, съответстваща на изискванията на Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки 31.12.2003 МОСВ - -

6.1.2. Приемане на Наредба за класификация на отпадъците, в съответствие с Решение на Комисията 2000/532/ЕС и последващите му изменения 31.12.2003 МОСВ, МЗ

6.1.3. Приемане на Наредба за обезвреждане на отпадъците от полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили, в съответствие с изискванията на Директива 96/59/ЕС 30.12.2004 МОСВ - -

6.1.4. Приемане на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, в съответствие с изискванията на Директива 75/439/ЕС за обезвреждане на отработени масла 30.12.2004 МОСВ

6.1.5. Приемане на Наредба за изискванията за документиране и докладване на дейности с отпадъци 30.06.2004 МОСВ, ИАОС 10 Външни източници

6.1.6. Разработване и приемане на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на отпадъците от производство на титанов диоксид, в съответствие с изискванията на Директиви 78/176/ЕС, 82/883/ЕС и 92/112/ЕС за отпадъците от производството на титанов диоксид 30.12.2004 МОСВ 10 ПУДООС

6.1.7. Приемане на Наредба за изгаряне на отпадъци, в съответствие с изискванията на Директива 2000/76/ЕС за изгаряне на отпадъци 30.12.2004 МОСВ 10 ПУДООС

6.1.8. Приемане на Наредба за изискванията за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци, в съответствие с Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците 30.06.2004 МОСВ, МЗ, МРРБ - -

6.1.9. Приемане на Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци, в съответствие с изискванията на Директива 91/689/ЕС за опасни отпадъци 30.09.2004 МОСВ, МИ - -

6.1.10. Приемане на Наредба за изискванията за използване на утайки от пречиствателни станции за отпадни води в селското стопанство в съответствие с изискванията на Директива 86/278/ЕС за изискванията за опазване на околната среда и в частност на почвите, в случаите на употреба на утайките от ПСОВ в земеделието 30.09.2004 МОСВ, МЗГ - -

6.1.11. Приемане на Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори, съдържащи някои опасни вещества и за третиране и транспортиране на отпадъците от негодни за употреба батерии и акумулатори, в съответствие с изискванията на Директива 91/157/ЕС за батериите и акумулаторите съдържащи някои опасни вещества 30.06.2004 МОСВ, МИ - -

6.1.12. Приемане на Наредба за условията и реда за намаляване на замърсяването с отпадъци от моторни превозни средства, в съответствие с изискванията на Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства 30.09.2004 МОСВ, МТС - -

6.1.13. Разработване и приемане на Наредба за отпадъците от електрически и електронни уреди 31.12.2005 МОСВ, МИ - -

6.1.14. Разработване и приемане на Наредба за реда и начина за внасяне, изнасяне и транзит на отпадъци, в съответствие с изискванията на Регламент 259/93 30.06.2005 МОСВ, Агенция "Митници" - -

6.2. Приемане на национално законодателство, съответстващо на Директивите на ЕС приети след 2003, в сроковете прилагани към страните-членки постоянен МОСВ - -

6.3. Изменение и допълнение на Закона за общинските бюджети във връзка с разходването на приходите от такса "битови отпадъци" 30.06.2005 МФ - -

6.4. Изменение на съответните общински наредби за събиране, съхранение, транспортиране на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, в съответствие с изискванията и целите на националното законодателство 30.9.2004 Общини - Общински бюджети

6.5. Разработване на Ръководство за разработване на програми за управление на отпадъци 30.07.2004 МОСВ Външни източници

6.6. Разработване на ръководство за прилагане на европейското законодателство по управление на отпадъците на местно ниво 31.01.2003 МОСВ, НСОРБ Външни източници

6.7. Актуализация на общинските програми за управление на дейностите по отпадъците 30.09.2004 Общини - Общински бюджети

6.8. Разработване и утвърждаване на методология за определяне и прогнозиране на количеството и морфологичния състав на битовите отпадъци 30.06.2005 Общини, МОСВ 20 ПУДООС, Общински бюджети

6.9. Актуализация на плановете за регионално развитие във връзка с изграждането на регионални съоръжения за третиране/обезвреждане на отпадъци и прилагането на други регионални инициативи в областта на управление на отпадъците 31.12.2004 Областни администрации - -

6.10. Приемане на български стандарти за пробовземане и анализ на отпадъците постоянен

БИС , МЗ, МОСВ 50 Държавен бюджет

6.11. Въвеждане на такси за издаване на разрешения за дейности с отпадъци, покриващи всички разходи възникващи за компетентните органи, свързани издаване на разрешенията, периодични проверки, мониторинг и контрол на инсталациите за обезвреждане 30.09.2004 МОСВ - -

6.12. Разработване на ръководство за процедурите и правилата за мониторинг и проверки на обектите, образуващи отпадъци, лицата извършващи дейности с отпадъци и съоръженията/ инсталациите за оползотворяване и обезвреждане 31.12.2005 МОСВ 50 ПУДООС

6.13. Разработване на ръководство за определяне на такса битови отпадъци, включително за диференциране на тарифите за различните дейности, методи и услуги (напр. разделно спрямо смесено събиране на отпадъците) 31.12.2005 МОСВ, МФ 20 ПУДООС

6.14. Разработване на програми за прилагане на Директиви 1999/31/ЕС, 94/62/ЕС и 2000/53/ЕС 30.04.2003 МОСВ 45 ДБ

6.15. Разработване на Наредба за условията и реда за предаване и приемане на отпадъци – резултат от корабоплавателната дейност и корабните товари, в съответствие с изискванията на Директива 2000/59/ЕС 30.12.2004 ИАМА, ИАПА, МТС

ЦЕЛ 7 ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТАТЪЧНИ И НАДЕЖДНИ ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

7.1. Оптимизиране на националната информационна система за отпадъците и свързаните с това процедури за класифициране, събиране, обработка, анализиране и разпространяване на данни и информация за източниците, вида, количествата и дейностите по управление на отпадъците и за състоянието на съоръженията за третиране и обезвреждане отпадъци 31.12.2004 ИАОС, НСИ - -

7.2. Разработване и инсталиране на софтуерни продукти за обработка на информационните карти-отчет по видове отпадъци, отчетните карти за предаване, приемане и транспортиране на опасни отпадъци, регистъра на депата и старите замърсявания и др., осигуряващи работата на информационната система в ИАОС и РИОСВ 31.12.2005 ИАОС 100 Външни източници, ПУДООС

7.3. Въвеждане на изисквания, процедури и съответните софтуерни продукти и технически средства, позволяващи преминаване към предоставяне и обработка на данни в електронен формат 31.12.2005 ИАОС, РИОСВ 80 ПУДООС

7.4. Актуализация на софтуера, обезпечаващ регистъра на разрешенията и регистрационните документи за дейности с отпадъци и поддържането му постоянен МОСВ, РИОСВ 20 ПУДООС

7.5. Интегриране на резултатите от мониторинга на инсталациите за оползотворяване и обезвреждане и данните за извършените проверки, съставените актове и наложени санкции, в националната информационна система за отпадъците 31.12.2005 ИАОС, РИОСВ - -

7.6. Включване на информация за продуктите, след крайната употреба, на които се образуват масово-разпространени отпадъци (като опаковки, смазочни материали, батерии и акумулатори, пневматични гуми, ИУМПС и др.) в информационната система за отпадъците 31.12.2004 ИАОС, НСИ, АМ 80 ПУДООС

7.7. Въвеждане на процедури за събиране и обработка на информацията и изготвяне на доклади до международните и европейските институции във връзка с изпълнение на международни задължения в областта на управление на отпадъците (Секретариат на Базелската Конвенция, Европейска Комисия, Европейска Агенция за Околна Среда, Евростат) постоянен ИАОС, РИОСВ, НСИ - -

ЦЕЛ 8 УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ , ОТГОВОРНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

8.1. Доизграждане на националната лабораторна система за отпадъци, вкл. доставка на необходимото оборудване, обучение на персонала и акредитиране на лабораториите 30.06.2003 – 30.06.2005 ИАОС, НЦХМЕХ 2550 Външни източници, ПУДООС

8.2. Обучение на специалистите в РИОСВ за извършване на проверки, издаване на разрешения и прилагане на законодателството по управление на отпадъците. постоянен МОСВ 10 (за година предоставени от бюджета на МОСВ) ДБ, Външни източници

8.3. Упражняване на контрол по изпълнението на условията в издадените разрешения и прилагането на програмите за управление на отпадъците, включително извършване на периодични проверки на площадките и съоръженията за третиране на отпадъците постоянен РИОСВ 400 Държавен бюджет (МОСВ)

8.4. Подобряване на административния капацитет на общините за контрол по чистотата на населените места, включително назначаване на допълнителен персонал постоянен Общини Общински бюджети

8.5. Обучение на специалистите в общинските администрации, ангажирани с прилагане на законодателството по управление на отпадъците постоянен Общини МОСВ 40 (за година) ПУДООС, Външни източници

8.6. Назначаване на допълнителен персонал в компетентните органи, както следва:

30.06.2003 – 31.12.2004 Държавен бюджет

? МОСВ – допълнително 9 служители 31.12.2003 МОСВ, МФ 90 (за година) Държавен бюджет

? ИАОС – допълнително 5 служители 31.12.2005 МОСВ, МФ 50 (за година) Държавен бюджет

? РИОСВ – допълнително 45 служители 31.12.2003 МОСВ, МФ 450 (за година) Държавен бюджет

? НСИ - допълнително 1 служител 31.12.2004 НСИ, МФ 10 (за година) Държавен бюджет

? МЗ – допълнително 1 служител 31.12.2004 МЗ, МФ 10 (за година) Държавен бюджет

? Агенция "Митници" – допълнително 1 служител 31.12.2004 МФ 10 (за година) Държавен бюджет

8.7. Обезпечаване работата на компетентните органи по управление на отпадъците с необходимото техническо оборудване постоянен МОСВ, ИАОС, РИОСВ, други институции 450 (за година) Държавен бюджет, външни източници

8.8. Изготвяне на проектен фиш по праграма ФАР за "Укрепване на административния капацитет на МОСВ, РИОСВ и Агенция "Митници" за прилагане и налагане на изискванията на Регламент ЕС 259/93 за надзора и контрола на превози на отпадъци в рамките на, от и за Европейската общност" и представянето му за одобрение от ЕК 31.12.2003 МОСВ

8.9. Доставка на необходимото оборудване за пробоотбор идентификационни анализи за лабораторията на ИАМА, МТС 30.12.2004 МТС 100 ДБ

ЦЕЛ 9 УВЕЛИЧАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ В СЕКТОРА И ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ "ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ" И "ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА" В СИСТЕМА ЗА ИНТЕГРИРАНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

9.1. Оптимизиране на размера и разходването на такса "битови отпадъци" и заделяне на адекватни средства за покриване на разходите за събиране и транспортиране на отпадъците; проектиране, изграждане, експлоатация, мониторинг, закриване и след експлоатационни грижи за депата за отпадъци; прилагане на разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата и масово разпространени отпадъци постоянен Общини, Оператори на депа за отпадъци - Общински бюджети

9.2. Актуализация на критериите и условията за финансиране на проекти в областта на управление на отпадъците от ПУДООС 31.12.2003 ПУДООС - -

9.3. Проучване на възможностите за въвеждане на допълнителна такса за депониране на отпадъци, за които съществуват изградени мощности за оползотворяване в страната 31.12.2005 МОСВ, МФ - -

9.4. Въвеждане на изисквания за финансова сигурност от операторите на депа за отпадъци, покриващи всички разходи за закриване на съоръженията и последващи грижи за площадката 30.9.2004 МОСВ - -

9.5. Актуализация на Стратегията за целите на ИСПА за сектор "Околна среда" 31.12.2003 МОСВ - -

9.6. Приемане на икономически стимули и данъчни облекчения за общините и фирмите извършващи дейности с отпадъци 31.12.2005 МФ, МОСВ - -

ЦЕЛ.10 УЧАСТИЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

10.1. Продължаване на национална кампанията "За чиста околна среда" постоянен МОСВ 520 (за година) ПУДООС

10.2. Организиране на обучение насочено към управителите и специалистите по околната среда в промишлените предприятия за разясняване на изискванията на законодателството по управление на отпадъците постоянен БСК, Браншови организации, МОСВ Частни източници, ПУДООС

10.3. Създаване на национален информационен център към ИАОС по проблемите на отпадъците и укрепване на съществуващите информационни центрове по околна среда в РИОСВ 31.12.2005 ИАОС 1000 външни източници, ПУДООС

10.4. Включване на управлението на отпадъците в образователните програми в детските градини, училищата и висшите учебни заведения 15.9.2005 МОН - -

10.5. Издаване и разпространение на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (на български и английски език) 31.03.2005 МОСВ 20 Външни източници, ПУДООС

10.6. Разработване и прилагане на програма за обучение по Националната програма за управление на дейностите по отпадъците 31.12.2004 МОСВ 25 ПУДООС, Външни източници

10.7. Издаване на сборник с нормативни документи в областта на управление на отпадъците (на български и английски език) 31.03.2005 МОСВ 20 ПУДООС

10.8. Предоставяне на информация за възможностите за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците и потенциални ползи от това за производителите на стоки, потребителите и други причинители на отпадъци 31.12.2004 МОСВ 20 ПУДООС

10.9. Издаване на информационни материали по проблемите на управление на отпадъците
постоянен МОСВ, ИАОС 25 (за година) ПУДООС,
Външни източници

10.10. Предоставяне на информация на обществеността, по теми свързани с управление на отпадъците, в рамките на Националната Комуникационна стратегия за интеграцията на РБългария в ЕС 31.12.2004 МОСВ 50 ДБ, Външни източници

ЦЕЛ.11 УПРАВЛЕНИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ОТПАДЪЧНИ ПОТОЦИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА ЕС

11.1. БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ

11.1.1. Установяване на процедури за контрол по прилагане на законодателството в областта на: 30.09.2004

? събирането, съхраняването, транспортирането на негодни за употреба батерии и акумулатори 30.09.2004 РИОСВ - -

? съответствието на пусканите на пазара батерии и акумулатори, с изискванията за маркировка и за съдържание на тежки метали, както и на уредите с вградени батерии и акумулатори 30.09.2004 ДАМТН - -

11.1.2. Обучение на специалистите в компетентните органи (РИОСВ, митнически власти, държавна агенция за метрология и технически надзор) постоянен МОСВ 10 ПУДООС, Външни източници

11.1.3. Разработване на национална система за събиране на оловно-кисели акумулатори 31.12.2004 Промисленост МОСВ 200 Промисленост,
Външни източници

11.1.4. Подобряване на събирането и транспортирането на негодни оловно-кисели акумулатори чрез осигуряване на необходимите инвестиции в инфраструктурата за събиране и специализирана транспортна техника и съдове за събиране и транспортиране постоянен Промисленост Промисленост

ПУДООС (чрез средствата от продуктови такси)

11.1.5. Проучване на възможностите за внедряване в страната на технологии за оползотворяване и обезвреждане на неоловни батерии и акумулатори и система за събирането им 31.12.2004 МОСВ 30 ПУДООС

11.1.6. Реализиране на пилотни проекти и кампании за събиране на малки батерии в общините 01.01.2004 – 31.12.2007 Общини 500 ПУДОС (чрез средствата от продуктови такси)

11.1.7. Реализация на кампании за информиране на обществеността 01.01.2004 – 30.06.2005 МОСВ, Производители и вносители, общини 50 Производители и вносители, ПУДООС(чрез средствата от продуктови такси)

11.2 ИЗЛЕЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

11.2.1. Подобряване на събираемостта на продуктите такси за пусканите на пазара МПС и промяна на механизма за събиране на таксите 30.09.2004 ПУДООС, МОСВ, АМ - -

11.2.2. Провеждане на национална среща с кметове на общини, вносителите на МПС и представители на компетентните институции, по прилагане на законодателството за ИУМПС и обсъждане на подготвяните промени Постоянен МОСВ, НСОРБ 10 ПУДООС

11.2.3. Изграждане на общински площадки за временно съхранение на ИУМПС Постоянен Общини 9 500 ПУДООС

- за общини – под формата на безвъзмездна помощ;

- за частни инвеститори – под формата на кредит

11.2.4. Провеждане на информационна кампания за обучение на населението, общинските администрации и стопанските субекти, вкл. операторите на центровете за разкомплектоване, за правилно извършване на дейностите с ИУМПС 31.12.2006 ПУДООС 300 ПУДООС

11.2.5. Провеждане на процедура за възлагане изработването на документация за разработване на информационна система на МОСВ, за събиране на необходимата информация за мониторинг и следене на процеса за постигане на целите на задължените лица по Директива 2000/53/ЕС 31.12.2003 МОСВ 5 ПУДООС

11.2.6. Разработването и внедряване на информационна система, включваща всички отговорни институции, ангажирани с прилагането на законодателството за ИУМПС и обучение за работата с нея 31.12.2004 ПУДООС 500 ПУДООС

11.2.7. Провеждане на процедура за възлагане изработването на документация за инженеринг на център за разкомплектоване, вкл. проектиране, организация на строителството, изграждане на обекта, доставка и монтаж на машини, съоръжения и технологично оборудване и въвеждане в експлоатация 31.12.2003 МОСВ 9 ПУДООС

11.2.8. Изграждане на центрове за разкомплектоване 30.06.2006 МОСВ, ПУДООС 20 000 ПУДООС, частни инвестиции

11.3 ОТРАБОТЕНИ МАСЛА

11.3.1. Разработване и приемане на програма за прилагане на Директива 75/439/ЕЕС за обезвреждане на отработените масла 30.12.2004 МОСВ 50 Външно финансиране

11.3.2. Изготвяне на предложение за прилагане на организирана система за събиране, регенериране и оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и предложение за източниците за нейното финансиране 30.09.2004 МОСВ 20 Външно финансиране

11.3.3. Въвеждане на продуктова такса за пусканите на пазара свежи масла, с цел акумулиране на необходимите средства, обезпечаващи прилагането на системата за събиране при промяна на нормативните изисквания 31.12.2004 МОСВ - -

11.3.4. Разработване и приемане на техническо ръководство за събиране, съхранение и транспортиране на отработени масла и нефтопродукти, в т.ч. изисквания към използваното оборудване и съоръжения 31.12.2004 МОСВ 50 Външно финансиране

11.3.5. Поетапно въвеждане на системата за събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти 31.12.2006 Промисленост Частни инвестиции, ПУДООС (чрез средствата от продуктови такси)

11.3.6. Въвеждане на специализирана информационна система за наблюдение на материалните потоци на свежи и отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, в рамките на националната информационна система за отпадъците 31.12.2004 МОСВ, ИАОС 100 Външно финансиране

11.3.7. Упражняване на стриктен контрол за предотвратяване на неконтролираното изгаряне и на изхвърлянето на отработени масла и нефтопродукти постоянен РИОСВ - -

11.3.8. Обучение на специалистите в компетентните органи и фирмите, работещи с отработени масла 31.12.2004 МОСВ 10 ПУДООС Външно финансиране

11.3.9. Привеждане в съответствие на съществуващите съоръжения за събиране, съхранение, транспортиране, регенериране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти с нормативните изисквания. Актуализация на издадените разрешения за дейности с отработени масла и отпадъчни нефтопродукти 31.12.2006 Оператори, РИОСВ промисленост

11.3.10. Подготовка и реализация на информационни кампании насочени към потребителите на масла и притежателите на отработени масла 31.12.2006 МОСВ 50 ПУДООС (чрез средствата от продуктови такси)

11.4. ПОЛИХЛОРИРАНИ БИФЕНИЛИ/ПОЛИХЛОРИРАНИ ТЕРФЕНИЛИ

11.4.1. Извършване на инвентаризацията на оборудването замърсено с ПХБ/ПХТ 30.06.2005 МОСВ Външно финансиране, ПУДООС

11.4.2. Изготвяне на Национален план за почистване и обезвреждане на инвентаризираното оборудване, замърсено с ПХБ/ПХТ, в съответствие с Директива 96/59/ЕС 31.12.2005 МОСВ - -

11.4.3. Контрол на оборудването, замърсено с ПХБ/ПХТ в експлоатация и за условията за съхранение на демонтираното оборудване и отпадъците, съдържащи ПХБ/ПХТ постоянен РИОСВ - -

11.4.4. Почистване/обезвреждане на оборудването, съдържащо ПХБ и обезвреждане на отпадъците съдържащи ПХБ 31.12.2010 Притежатели на отпадъци Притежатели на отпадъци

11.4.5. Приемане на български стандарти за определяне на ПХБ/ПХТ 31.12.2004 БИС, ИАОС ПУДООС

11.4.5.1 Акредитиране на лаборатории за извършване определяне на ПХБ/ПХТ в системата на МОСВ 31.12.2005 ИАОС - -

11.4.6. Провеждане на информационни кампании за ПХБ/ПХТ 31.12.2005 МОСВ 30 ПУДООС, външни източници

11.4.7. Провеждане на кампании за събиране на малките уреди съдържащи ПХБ 31.12.2006 Общини, МОСВ 250 ПУДООС

11.4.8. Осигуряване на необходимите складови площи за безопасно съхранение на отпадъци, съдържащи ПХБ при извеждане от експлоатация Промисленост Промисленост

11.5. УТАЙКИ ОТ ГРАДСКИ ПРЕЧИСТВАТЕЛНИ СТАНЦИИ ЗА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

11.5.1. Осигуряване на достатъчен капацитет на съоръженията за депониране на утайки от ГПСОВ, в т.ч. и при изграждането на регионални депа за отпадъци 16.07.2009 Общини ДБ, ИСПА, оператори на ГПСОВ

11.5.2. Отчитане на пълния размер на разходите за управление на утайките в цената на предлаганите услуги от ВиК дружествата 31.12.2005 Оператори, Общини - -

11.5.3. Въвеждане на устойчиви практики за употребата на утайките в земеделието и за използването им при рекултивация на нарушени терени 31.12.2005 МЗГ съгласно фирмените програми Оператори на ПСОВ

11.5.4. Изграждане/реконструкция на подходящи съоръжения за третиране на утайките на територията на ГПСОВ, в съответствие с условията по издаваните от компетентните органи разрешения постоянен Оператори съгласно фирмените програми външни източници, Оператори на ПСОВ

11.5.5. Засилване на контрола върху съдържанието на опасни вещества, зауствани в градска канализация постоянен Оператори, РИОСВ, ИАОС - -

11.5.6. Обучение на компетентните органи във връзка с издаване на разрешения и операторите на ГПСОВ, относно методи за третиране на утайките и прилагане на възможни решения за оползотворяването и обезвреждането им 01.01.2004 – 30.06.2005 МОСВ 50 ПУДООС

11.5.7. Обучение на земеделските стопани във връзка с използването на утайки от ГПСОВ в селското стопанство 01.01.2005 – 30.06.2006 МЗГ ДФ"Земеделие"

11.6. ОПАКОВКИ И ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ

11.6.1. Въвеждане на продуктови такси за опаковките, пускани на пазара и определяне на реда за разходване на събраните средства 01.01.2004 МОСВ - -

11.6.2. Учредяване, регистрация и получаване на разрешение за дейността на организация за оползотворяване (ООп) 31.12.2004 ПромисленостБАООС - -

11.6.3. Проучвания за количествата и състава на образуваните битови отпадъци и дела на опаковките в тях, като обхватът на проучванията е представителен за населените места с население над 20000 жители 31.12.2004 БАООС 50 БАООС

11.6.4. Изготвяне на указания за договаряне между ООп и общини 30.6.2004 Общини, ООп - -

11.6.5. Договаряне изискванията към качеството на сортираните отпадъци 31.12.2004 ООп Производи-тели Общини - -

11.6.6. Поетапно въвеждане на разделно събиране в съответствие с целите в програмата и разрешението за дейността на ООп постоянен ООп, пилотни общини съгласно инвестиционната програма ООп, ПУДООС

11.6.7. Определяне на препоръчителни изисквания към пунктовете за събиране и изкупуване на отпадъци от опаковки 31.12.2004 МОСВ 10 ПУДООС

11.6.8. Привеждане на съществуващите съоръжения за оползотворяване на отпадъци от опаковки, в съответствие с нормативната уредба по околна среда (КПКЗ, ЗУО, ЗОЧАВ, ЗВ) 31.12.2006 Оператори на съоръжения Съгласно фирмените програми Оператори на съоръжения

11.6.9. Информационни кампании сред производителите на опаковки и опаковъчни материали относно изискванията на националното законодателство и Директива 94/62/ЕС постоянен МОСВ, БСК, БТПП 100 ПУДООС

11.6.10. Преустановяване пускането на пазара на опаковани стоки, които не отговарят на изискванията за съдържание на тежки метали в опаковките с обща концентрация по-висока от: Производи-тели и вносители на опаковки и опаковъчни материали В съответствие с фирмените програми Промисленост

- 600 части на милион (ppm) 01.01.2005 -31.12.2005

-250 части на милион (ppm) 01.01.2006-31.12.2006

- 100 части на милион (ppm) от 01.01.2007

11.6.11. Приемане на български стандарти в областта на опаковките и отпадъците от опаковки, идентични на действащите хармонизирани европейски стандарти 31.01.2005 БИС, МОСВ 80 ПУДООС

11.6.12. Включване на опаковките за многократна употреба в информационна система за опаковки и отпадъци от опаковки 01.01.2005 ИАОС, НСИ 50 ПУДООС

11.6.13 Въвеждане на автоматизирана система за обработка на данните за опаковки и отпадъци от опаковки 01.04.2005 ИАОС 10 Външно финансиране

11.6.14. Контрол по изпълнение на условията на разрешението на Организацията по оползотворяване постоянен РИОСВ - -

11.6.15. Обучение на държавната администрация и общините по прилагане на изискванията на нормативната уредба за управление на отпадъци от опаковки постоянен МОСВ, други институции и ООп 35 ПУДООС

11.6.16. Публикуване и разпространение на информационни материали постоянен МОСВ, Общини, ООп 5 000 ПУДООС, ООп, Общински бюджети

11.6.17. Информационна кампания за разделното събиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки 30.6.2007 МОСВ 500 ПУДООС

11.6.18. Разработване и реализация на програма за обучение по въпросите за рециклиране на отпадъци насочена към училищата 30.06.2004-30.06.2007 МОСВ, МОН, Общини 1200 ПУДООС, БАООС

11.7. ОТПАДЪЦИ ОТ ЛЕЧЕБНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

11.7.1. Повишаване на информираността по въпросите на управление на отпадъци от лечебните заведения, чрез организиране на семинари за обучение на персонала във всички лечебни заведения в отделните региони 31.12.2005 МЗ 100 лечебни заведения, ДБ, общински бюджет

11.7.2. Включване на управлението на отпадъците от лечебните заведения в програмите за

обучение на медицинския персонал и в образователните програми за учебните заведения за подготовка на медицински кадри 31.12.2004 МЗ, МА - -

11.7.3. Актуализация на указанията за разделно събиране и третиране на отпадъци от лечебните заведения 31.12.2003 МЗ - -

11.7.4. Поетапно прилагането на разделно събиране на опасни отпадъци в здравните заведения и частните практики 31.12.2007 МЗ, здравни заведения, Общини лечебни заведения (кредити от ПУДООС)

11.7.5. Подаване на заявления за издаване на разрешения за дейности с отпадъци от лечебните заведения 30.06.2004 Лечебни заведения - -

11.7.6. Подготовка на предварителни проучвания и тръжни документи за доставка, строителство и монтаж на оборудване и инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци от лечебните заведения 31.12.2004 МОСВ

Общини 10 ПУДООС

Външно финансиране

11.7.7. Създаване на цялостна система от регионални съоръжения за третиране на опасни отпадъци от всички лечебни заведения: 31.12.2007 МЗ, Общини, областни администрации 25 950 Държавен бюджет, външни източници

? изграждане и въвеждане на 6 автоклавни съоръжения за обеззаразяване; 6 000 Външни източници, ПУДООС, ДБ

? изграждане и въвеждане в експлоатация на 4 инсталации за изгаряне на отпадъци от лечебните заведения. 22 950 Външни източници, ПУДООС, ДБ

11.7.8. Прилагане на стриктен контрол върху дейността на всички лица извършващи дейности по събиране, съхранение, транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци от лечебните заведения, в т.ч. на спазването на изискванията за документиране и докладване постоянен РИОСВ, ХЕИ

ГЛАВА VII. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА

Инвестиционните проекти и възможностите на финансиране на определените стратегически цели (Глава 5) и мерките в плана за действие (Глава 6) са представени в тази глава.

Инвестиционните обекти, ключовите допускания, относно икономическите параметри и възможностите за финансиране са описани в точка 7.2.

Източниците за финансиране на предвидените в Програмата инвестиционни мерки са представени в точка 7.3.

7.1. КЛЮЧОВИ ДОПУСКАНИЯ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПАРАМЕТРИ И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

За изготвяне на Инвестиционната програма са взети предвид следните параметри:

- изготвената от Европейската комисия пътна карта за присъединяване на РБългария към ЕС през 2007 г.
 - възможностите за финансиране на големи инвестиционни проекти в областта на околната среда, предоставени чрез пред-присъединителни финансови инструменти на ЕС (ИСПА, ФАР) и възможностите за финансиране от структурните фондове през 2007.
 - необходимите инвестиции, свързани с реализацията на проекти за изграждане на системата от регионални депа за битови отпадъци, за закриване на съществуващите депа, както и тези в областта на събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и излезлите от употреба моторни превозни средства, са определени съгласно приетите през 2003 г. Програми за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки и Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства..
 - прогнозирането на самостоятелни български инвестиции от частния и общественния сектор почива на информация за средствата, изразходвани съгласно бюджетите през предходните години, на информация от НСИ за размера на инвестициите в областта на околната среда и на хипотезата, че тези средства ще нарастват за периода на прилагането на програмата. При определянето на таваните за финансиране е включено ограничително условие, свързано с процента на тези разходи от БВП. Горните инвестиционни прагове за периода 2003-2007 г. са определени при 3% от БВП за околна среда и максимум 1% от БВП за управление на отпадъците. Използуваните за целта макроикономически показатели са съобразно прогнозите, заложи в програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС.
 - направени са консервативни прогнози за участието на други донори в безвъзмездното финансиране на инвестиционни проекти в сектора на обезвреждане на отпадъците, както и за финансирането, осигурено от частни инвеститори.
- Инвестициите, които не са остойностени в програмата са:

- частни инвестиции, необходими за изпълнение на мерките, предвидени във фирмените програми за управление на дейностите по отпадъците, свързани с привеждане в съответствие/закриване на депата за отпадъци, експлоатирани от промишлени предприятия, изграждане на нови мощности за обезвреждане или оползотворяване и т.н.;
- инвестиции, необходими за изграждане на съоръжения за предварително третиране на утайки от ГПСОВ, предвидени в Национална програма за приоритетно изграждане на ГПСОВ;
- необходимите инвестиции за подобряване управлението на отработени масла, излезли от употреба пневматични гуми и негодни за употреба батерии и акумулатори, за които е прието, че ще бъдат осигурени изцяло от частния сектор. Възстановяването на разходите за посочените групи отпадъци ще бъде осигурено чрез средствата от продуктите такси.

7.2. ПРИОРИТЕТНИ ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОЕКТИ

Включените в програмата инвестиционни проекти ще осигурят изпълнението на целите на НПУДО до края на 2007 година.

Инвестициите са подредени в съответствие с приоритетността на обектите, като са взети предвид следните групи инвестиционни проекти:

- изграждане на регионални депа за битови отпадъци;
- закриване на съществуващите депа за битови отпадъци;
- почистване и ликвидиране на нерегламентираните сметища;
- изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци;
- съоръжения за обезвреждане на отпадъци от лечебните заведения;
- доизграждане на националната лабораторна система за отпадъци;
- съоръжения за третиране на биоразградими отпадъци;
- намаляване на риска от стари замърсявания с опасни отпадъци на територията на предприятията;
- съхраняване на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност;
- осигуряване на система за събиране и транспортиране на битови отпадъци на територията на цялата страна;
- организиране на система за разделно събиране на опаковки и други масово разпространени отпадъци ;
- оползотворяване на дървесни отпадъци;
- управление на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства .

Необходимите инвестиции за прилагане на НПУДО са представени в таблица 7.1.

Таблица 7.1. Инвестиции за прилагане на НПУДО за периода 2003-2007 година

Групи инвестиционни проекти Инвестиции [хил. лв]

2003 2004 2005 2006 2007 Общо за периода

1 Изграждане на регионални депа за битови отпадъци	38 518 85 467 37 677 35 845 75 711 273 218
2 Закриване на съществуващите депа за битови отпадъци, обслужвани от организирана система за събиране и транспортиране на отпадъци	3 442 5 163 6 885 8 606 10 327 34 423
3 Почистване и ликвидиране на нерегламентираните сметища	0 3 500 3 500 5 250 7 000 19 250
4 Инвестиции за третиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаването на сгради	0 400 800 1200 1600 4 000
5 Изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци	0 8 414 15 776 26 294 36 812 87 296
6 Отпадъци от здравните заведения	
6.1. Изграждане на инсинератори (София, Пловдив, Варна, Плевен)	
? София	4 300 0 0 0 0 4 300
? Пловдив	0 1 365 2 730 2 730 0 6 825
? Варна	0 0 1 365 2 730 2 730 6 825
? Плевен	0 0 1000 2000 2000 5 000
6.2. Автоклави съоръжения	0 1 200 2 600 2 200 0 6 000
7 Доизграждане на националната лабораторна система за отпадъци	0 150 1 200 1 200 0 2 550
8 Съоръжения за третиране на биоразградими отпадъци	
? Предварително третиране и компостиране	0 600 6 365 9 730 2400 19 095
? Домашно компостиране	0 240 480 800 1 600 3 120
9 Стари замърсявания с опасни отпадъци на територията на предприятията	4 996 15 838 14 251 3 726 2 074 40 885
10 Съхраняване на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност	1 000 1 000 1 000 1 000 5 000

11 Организиране система за събиране и транспортиране на битови отпадъци 5 706 17 118 28 530 28 530 34 236 114 120
 12 Система за разделно събиране на опаковки и отпадъци от опаковки 30 000 35 000 35 000 35 000 140 000
 13 Дървесни отпадъци 500 500 1000 1000 3 000
 14 Излезли от употреба моторни превозни средства
 ? съхранение 0 5000 4500 0 0 9 500
 ? разкомплектоване 0 0 0 10000 10000 20 000
 ? шредирание 10000 0 0 0 0 10 000
 Общо за програмата 67 962 175 955 164 159 177 841 228 490 814 407

7.2.1. Изграждане на регионални депа за битови отпадъци

7.2.1.1. Инвестиционни проекти

За да се осигури прилагането на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците НПУДО предвижда реализацията на 54 инвестиционни проекта за реконструкция на съществуващи и изграждане на нови регионални депа за обезвреждане на битови отпадъци. Обслужваните региони и графикът за изпълнение на проектите са съгласно Програмата за прилагане на директивата. Необходимите инвестиции за периода 2003 –2007 година са посочени в Таблица 7.1.

7.2.1.2. Финансиране

Понастоящем инвестициите за изграждане на нови регионални депа, отговарящи на нормативните изисквания, се осигуряват от програма ИСПА, ДБ, ПУДООС и двустранни проекти. Обслужваните общини и операторите на депата нямат задължения относно осигуряването на инвестициите за строителство. През периода на действие на програмата (2003-2007 година) трябва да се предприемат необходимите мерки за оптимално изразходване на средствата, осигурени от ДБ, европейските институции и други донори. Необходимите средства за изграждане на новите регионални депа за периода 2003-2007 година са определени въз основа на Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС, при следните допускания:

- за регионалните депа, включени в Група 1 (депа в експлоатация) е прието, че не се предвижда разширение и реконструкция в периода до 01.01.2007г. и няма да бъдат извършвани големи инвестиции, освен обичайните за поддържане.
- предвидените инвестиции за съществуващите депа: Суходол (София), Цаланица (Пловдив), Вълген (Варна) и Богдан (Добрич) са свързани с осигуряване на тяхната експлоатация в периода до закриването им до 2008 г. За всеки от посочените четири региона е предвидено изграждане на ново депо в Група 5.
- инвестициите през 2003г. и 2004 г. за регионалните депа, включени в Група 2 и Група 3, са определени в съответствие с отпуснатите и планираните средства като целево финансиране от държавния бюджет (Приложение 5 на Закона за държавния бюджет), ПУДООС и програма ИСПА.
- за регионалните депа, включени в Група 4 е предвидено предварителните дейности да започнат през 2003г., а строителството им да завърши през 2006г.
- за регионалните депа, включени в Група 5 е предвидено предварителните дейности да започнат през 2004г., а строителството им да завърши през 2008г.
- за регионалните депа, включени в Група 6 е предвидено предварителните дейности да започнат през 2005г., а строителството им да завърши през 2009г.
- за всяко от депата попадащи в посочените групи е определен необходимия капацитет по години, въз основа на прогнозата за количествата на битовите отпадъци и данните за обслужвано от съответното депо население.
- необходимите инвестиции за всяко от депата са определени чрез модел, описан в Програмата за прилагане на директива 1999/31/ЕС. Този модел отчита капацитета на всяко едно от депата, при следните допускания:
 0 експлоатационен срок 15 години;
 0 срок за предварителни дейности и изграждане – 3 години;
 0 изграждане и експлоатация на депото в 3 етапа;
 0 плътност на запълване 0,95 т/м³ за депата с капацитет над 5000 т/год и 0,75 т/м³ за депата с капацитет под 5000 т/год;
 0 средна дълбочина на запълване в границите 3 –18 м., в зависимост от капацитета на

депото;

0 площ на депото, определена като функция от необходимия капацитет за срока на експлоатация и приетите плътност и средна дълбочина на запълване;

0 за единични цени за отделни компоненти при изграждане на депото са приети действащите цени към края на 2002 г.

- Моделът включва определяне на необходимите инвестиции свързани с:

0 предварителни дейности - проучвания, проектиране, получаване на необходимите разрешения и възлагане на строителството;

0 придобиване на земята;

0 строителни работи, разпределени в следните групи:

- първоначални строителни работи, свързани с подготовка на площадката, вкл. изкопни работи, подготовка на основата на депото, уплътняване и т.н.; изграждане на основни сгради и съоръжения; строителни работи по първи етап на депото;

- инвестиции, свързани с експлоатацията, включително доизграждането на втори и трети етап на депото;

- оборудване и механизация – приема се, че срока на експлоатация е 7,5 години за транспортните средства, уплътняващата и товаро-разтоварната техника, помпите за инфилтратата и оборудването за поддръжка, а за останалото оборудване (напр. кантар, осветление и т.н.) срокът на експлоатация съвпада с експлоатационния живот на депото;

- изграждане на газоотвеждаща система;

- закриване и рекултивация на депото - приема се, че инвестициите, свързани с тези дейности се извършват едва след приключване на експлоатацията на всеки отделен етап.

- Изчисленията са направени при приемане на непредвидени разходи в размер на 8% върху предварителните дейности и строителните работи.

Необходимите инвестиции, за всяко едно от депата, са представени в Таблица 7.2.

Разположението и регионите, обслужвани от отделните депа, са посочени на Фигура 3.

Таблица 7.2. Необходими инвестиции за изграждане на регионални депа в хил.лв.

Група № Регионално депо 2003 2004 2005 2006 2007 общо за периода

- 1 Варна, Аксаково 703 1 500 1 200 0 0 3 403

- 2 Пловдив, Стамболийски, Родопи 3 400 2 500 4 500 0 0 10 400

- 3 София-Суходол 1 000 1 000 0 0 0 2 000

група 1 4 Антоново 110 0 0 0 0 0 110

група 1 5 Враца, Мездра 800 0 0 0 0 0 800

група 1 6 Горна Малина, Елин Пелин 861 0 0 0 0 0 861

група 1 7 Гоце Делчев, Гърмен, Хаджидимово 600 0 0 0 0 132 732

група 1 8 Карлово, Хисаря 147 2 010 0 0 0 2 157

група 1 9 Мадан, Златоград, Неделино 209 330 0 0 0 538

група 1 10 Рудозем 0 0 0 0 0 0

група 1 11 Сандански, Кресна, Струмяни 0 0 0 0 134 134

група 1 12 Троян, Априлци 43 0 0 0 0 43

група 2 13 Монтана, Криводол, Бойчиновци, Берковица, Лом, Чипровци, Георги Дамяново, Брусарци, Медковец, Вършец, Якимово

група 2 14 Перник, Земен, Трън, Ковачевци, Брезник, Радомир

група 2 15 Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле, Цар Калоян, Тутракан

група 2 16 Севлиево, Дряново, Сухиндол

група 2 17 Силистра, Кайнарджа, Ситово, Дулово, Алфатар, Главиница

група 2 18 Созопол, Приморско, Царево

Общо за Група 2 13 437 59 376 11 620 667 0 85 100

група 3 19 Добрич, Добрич-селска, Тервел, Никола Козлево, Крушари, Каварна, Шабла, Генерал Тошево, Балчик 0 0 0 1 000 1 390 2 390

група 3 20 Доспат, Сатовча, Борино, Девин 669 4 017 0 0 0 4 686

група 3 21 Ловеч, Летница, Угърчин 2 100 3 500 1 500 0 0 7 100

група 3 22 Омуртаг, Връбница, Котел 0 0 0 0 0 0

група 3 23 Оряхово, Вълчедръм, Козлодуй, Хайредин, Мизия, Бяла Слатина, Борован, Кнежа 2 600 1 850 2 787 0 0 7 237

група 3 24 Петрич 2 912 600 0 0 0 3 512

група 3 25 Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил 1 500 1 500 3 800 0 0 6 800

група 3 26 Харманли, Маджарово, Любимец, Тополовград, Симеоновград, Свиленград 610 2 000 2 712 0 0 5 322

група 3 27 Шумен, Смядово, Велики Преслав, Хитрино, Каолиново, Каспичан, Венец 2 331 679

0 0 0 3 010

група 3 28 Ямбол, Нова Загора, Тунджа, Сливен, Стралджа 300 480 2 220 2 200 0 5 200

група 3 29 Добрич-Богдан 2 895 1 223 0 0 0 4 118

група 4 30 Велико Търново, Елена, Златарица, Лясковец, Горна Оряховица, Стражица 0 0 163 918 5 402 6 483

група 4 31 Габрово, Трявна 0 0 156 810 5 079 6 045

група 4 32 Златица, Чавдар, Мирково, Пирдоп, Челопеч, Антон, Копривщица, Панагюрище, Стрелча 1 000 2 500 2 000 0 0 5 500

група 4 33 Кочериново, Рила, Бобовдол, Кюстендил, Невестино, Благоевград, Симитли, Сапарева баня, Бобошево, Дупница, Трекляно 0 222 1 664 7 796 0 9 682

група 4 34 Кърджали, Чероочене, Джебел, Момчилград, Крумовград, Ивайловград, Стамболово, Ардино, Кирково 0 180 1 195 6 228 0 7 603

група 4 35 Пазарджик, Пещера, Белово, Лесичево, Брацигово, Септември, Ракитово, Батак, Велинград 0 0 0 219 1 331 1 550

група 4 36 Плевен, Искър, Долни Дъбник, Гулянци, Долна Митрополия, Пордим 0 0 0 205 1 417 1 622

група 4 37 Провадия, Дългопол, Ветрино, Долни чифлик, Белослав, Аврен, Вълчидол, Суворово, Девня, Нови пазар, Бяла 0 0 0 160 864 1 024

група 5 38 Белене, Никопол, Свищов, Левски, Павликени 0 0 168 1 005 5 662 6 835

група 5 39 Борово, Бяла, Две могили, Ценово, Полски Тръмбеш, Опака 0 0 135 624 4 320 5 079

група 5 40 Ботевград, Етрополе, Правец 0 0 138 687 4 512 5 337

група 5 41 Бургас, Средец, Камено, Несебър, Поморие, Айтос, Руен, Карнобат, Сунгруларе 0 0 0 265 1 860 2 125

група 5 42 Варна 0 0 262 1 828 9 000 11 090

група 5 43 Видин, Брегово, Бойница, Кула, Грамада, Ново село, Димово, Ружинци, Белоградчик, Чупрене, Макреш 0 0 0 166 966 1 132

група 5 44 Костенец, Ихтиман, Самоков, Долна баня 0 0 151 924 5 227 6 302

група 5 45 Костинброд, Своге, Сливница, Божурище, Годеч, Драгоман 0 0 142 758 4 727 5 627

група 5 46 Луковит, Роман, Ябланица, Червен бряг, Тетевен 0 0 150 914 5 198 6 262

група 5 47 Пловдив, Марица, Калояново, Стамболийски, Родопи, Перущица, Съединение, Кричим, Асеновград, Раковски, Садово, Брезово, Първомай 0 0 0 359 2 605 2 964

група 5 48 Смолян, Лъки, Баните, Чепеларе 0 0 140 724 4 622 5 486

група 5 49 София 0 0 614 5 192 614 6 420

група 5 50 Стара Загора, Раднево, Опан, Гълъбово, Чирпан, Братя Даскалови, Казанлък, Гурково, Николаево, Павел баня, Мъглиж, Твърдица 0 0 260 1 807 8 938 11 005

група 6 51 Елхово, Болярово 0 0 0 121 400 521

група 6 52 Малко Търново 0 0 0 110 173 283

група 6 53 Разлог, Банско, Белица, Якоруда 0 0 0 135 135

група 6 54 Търговище, Попово 0 0 0 157 815 972

група 6 55 Хасково, Минерални бани, Димитровград 292 0 0 0 188 480

Общо необходими инвестиции за изграждане на регионални депа 38 518 85 467 37 677 35 845 75 711 273 218

Фигура 3: Предложение за регионални депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците

7.2.2. Закриване на съществуващите депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на нормативната уредба, обслужвани от система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци

7.2.2.1. Необходими инвестиции

Разходите за закриване на съществуващите депа за отпадъци са остойностени на база проектната площ на съществуващите 663 депа към 2001г. и приет разход за закриване на единица площ от 18 лв./м².

Прието е, че разходите през 2003г. ще възлизат на 2% от общите разходи за закриване и рекултивация и ще нарастват пропорционално до 2007 г., когато ще достигнат 6%.

Необходимите инвестиции са в размер на 34 423 хил. лв.

7.2.2.2 Финансиране

Бъдещите инвестиции за закриване на съществуващите депа за битови отпадъци се предвижда да бъде изпълнено със средства, осигурени от от държавния бюджет.

7.2.3. Закриване на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с битови отпадъци

7.2.3.1. Необходими инвестиции

Средствата за закриване на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с отпадъци, по оценка на общинските администрации, възлизат на 19 млн. лева. Разпределението на необходимите средства по години за периода 2003-2007г. е посочено в Таблица 7.1.

7.2.3.2. Финансиране

Средствата за закриване на нерегламентираните сметища и стари замърсявания с отпадъци ще бъдат осигурени от общинските бюджети.

7.2.4 Изграждане на регионални съоръжения за отпадъци от строителството и разрушаването на сгради

7.2.4.1. Необходими инвестиции

През периода на действие на Програмата се предвижда осигуряване на условия за съхранение, разтрошаване и сортиране на отпадъците от строителство и разрушаване на сгради при регионалните депа за битови отпадъци. Предварително третираните строителните отпадъци могат да бъдат използвани като покривен материал при експлоатацията на депата и/или при строителството на временни пътища.

Настоящата програма предвижда закупуването на 5 съоръжения за натрошаване и сортиране в периода до 2007 година. Общият размер на инвестициите за доставка и монтаж на съоръженията се оценява на около 4 000 хил. лв.

Посочената стойност не включва размера на необходимите инвестиции, свързани с третиране и оползотворяване на отпадъци от строителство и разрушаване на сгради, при големите генератори от частния сектор.

7.2.4.2. Финансиране

Инвестициите за съоръжения за предварително третиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради ще бъдат осигурени от частния сектор или чрез кредити от ПУДООС.

7.2.5. Изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци

7.2.5.1 Необходими инвестиции

Необходимите инвестиции за изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци са оценени на 53.8 милиона Евро (съгласно Финансовия анализ, разработен към проект PHARE Project BG 9810-02-01 (003) и Danish EPA Project No. M128/008-0071 "Фазов подход при изграждане на Национален център за обезвреждане на опасни отпадъци").

7.2.5.2 Финансиране

Инвестициите за изграждане на центъра ще бъдат осигурени от програма ИСПА (безвъзмездна помощ 60%) и кредит, отпуснат от Европейската инвестиционна банка или други финансови институции. Изграждането на центъра ще се извърши в периода 2004-2008 година. Според финансовите изчисления, безвъзмездната помощ ще се отпуска на части през периода на изграждане на центъра (2004-2008 г.), пропорционално на извършените дейности. Размерът на инвестициите за периода на изпълнение на НПУДО се оценява на 83 % от общия размер на инвестициите, необходими за изграждане на центъра.

7.2.6 Обезвреждане на отпадъците от лечебните заведения

7.2.6.1. Необходими инвестиции

Необходимите инвестиции за изграждане на инсталации за третиране и обезвреждане са определени, съгласно приетия през 2001 г. Национален план за управление на болничните отпадъци. За периода 2004-2008 година се предвижда изграждане на 6 стационарни регионални автоклави съоръжения за третиране и дезинфекция и 4 инсталации за изгаряне

на отпадъците от лечебните заведения.

Инсталации за изгаряне

За периода на действие на Програмата, се предвижда изграждане на четири инсталации за изгаряне (инсинератори) за болнични отпадъци, разположени в градовете София, Пловдив и Варна и Плевен. Строителството на съоръженията ще приключи съответно през 2003, 2006 и 2007 г.

Необходимите инвестиции за инсталациите в гр.Пловдив и гр.Варна се оценяват на 6 825 хил. лева (3 550 хил. Евро) за всеки един от тях, определени за капацитет 250 кг/ч при непрекъснат режим на работа и 5 000 хил.лв. за инсталацията в гр. Плевен. Разпределението на средствата през 3 годишния период на изграждане за всеки инсинератор ще бъде 20 % от общата сума за първата година и по 40% -през останалите две години.

Средствата, предвидени за довършване на строителството и монтажа на инсталацията в гр. София, през 2003 г. възлизат на 4 300 хил. лева.

Оценката на необходимите инвестиции не включва средствата за прилагане на разделно събиране, временно съхраняване и предварително третиране на инфекциозните отпадъци. Тези средства ще бъдат осигурени от лечебните заведения.

Автоклавни съоръжения за обеззаразяване

В Националния план за управление на отпадъците от лечебните заведения са посочени 6 региона, където ще бъдат изградени автоклавни съоръжения за обеззаразяване на инфекциозни отпадъци с водна пара.

За Северна България, са определени следните региони:

- Видин, Монтана, Враца
- Русе, Силистра, Разград, Търговище, Шумен
- Добрич, Варна

За Южна България, са определени следните региони:

- Кюстендил, Благоевград
- Стара Загора, Сливен, Ямбол
- Бургас

Инвестициите за доставката и монтажа на всяко от посочените регионални съоръжения се оценяват на 948 хил.лева, за капацитет от 200 кг./час, като 20 % от инвестициите се предвижда да бъдат направени през 2004 г. и 80% - през 2005 година.

Микровълново обезвреждане

Предвид инвестиционните и експлоатационните разходи за прилагане на микровълновото обезвреждане се предвижда проектите за въвеждане на микровълнови съоръжения да се финансират от здравните заведения или от ПУДООС, под формата на кредити.

7.2.6.2 Финансиране

Необходимите инвестиции през 2003 година за завършване на инсинератора в гр.София са 3,1 млн. лв., осигурени от Датската Агенция за опазване на околната среда (DEPA) и 1,2 млн. лв.- от ПУДООС.

Средствата за изграждане на инсинератора в гр.Варна се очаква да бъдат осигурени като международна безвъзмездна помощ (50%) и финансиране от страна на ПУДООС (50%).

Инсинератора в гр.Пловдив ще бъде финансиран от Швейцарското правителство.

Инсталацията за изгаряне в гр. Плевен и регионалните автоклавни съоръжения за обеззаразяване ще бъдат изградени със средства от ПУДООС.

7.2.7 Доизграждане на националната лабораторна система за отпадъци

7.2.7.1 Необходими инвестиции

Инвестициите, необходими за доизграждане на националната лабораторна система за анализи на отпадъци, за периода 2004-2006 година, се предвижда да бъдат в размер на 2,5 млн.лв.

Такива лаборатории ще бъдат изградени в ИАОС и НЦХМЕХ към Министерство на здравеопазването.

7.2.7.2. Финансиране

Направено е допускане, че 80% от необходимите инвестиции ще се осигурят от програма ФАР или други международни източници. ПУДООС ще осигури 20 % от инвестициите.

7.2.8. Съоръжения за третиране на биоразградими отпадъци

Предварително третиране и компостиране

Компостирането на биоразградими отпадъци се очаква да бъде прилагано като основен метод за намаляване на количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране.

В програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС е направено допускане за изграждане на 18 регионални инсталации за компостиране, с единичен капацитет 20 000 тона сурови отпадъци годишно. За периода 2003-2007 година ще бъдат изградени 3 пилотни инсталации

на обща стойност 19 млн. лв. Инвестициите за изграждане на една инсталация за компостиране се оценяват на 6,4 млн.лв. Оценката на необходимите инвестиции е извършена на база модел на завод за компостиране, като са предвидени разходи за:

- предварителни работи;
- придобиване на земята;
- строителни работи;
- доставка на оборудване и механизация, като е приет срок на експлоатация е 7.5 години.

В зависимост от спецификата на избраните региони, които ще бъдат обслужвани от пилотните инсталации, предлаганата технология за компостиране може да бъде заменена с други методи за третиране на биоразградими отпадъци, като например аеробно разграждане, анаеробно разграждане и др.

Домашно компостиране

За определяне на необходимите средства за въвеждане на домашно компостиране, са приети разходи в размер на 140 лв. за домакинство. Тази стойност включва доставка на оборудване (биокофи – компостери) и обучение на потребителите. Направените допускания за броя на включените домакинства, за периода 2004-2007 г., са както следва:

2003г. 2004г. 2005г. 2006г. 2007г. общо 2003-2007г.

Брой домакинства 0 1.500 3.000 5.000 10.000 19.500

Инвестиционни разходи 0 240 480 800 1.600 3.120

7.2.8.2. Финансиране

Регионалните инсталации за компостиране ще бъдат част от регионалните съоръжения за битови отпадъци, във връзка с прилагане на изискванията на Директива 1999/31/ЕС и за осигуряване на инвестициите за изграждането им ще бъде кандидатствано пред програма ИСПА. Финансирането на проектите за домашно компостиране ще бъде осигурено от ПУДООС .

7.2.9. Намаляване на риска от стари замърсявания с опасни отпадъци на територията на предприятията

7.2.9.1.Необходими инвестиции

Необходимите инвестиции за намаляване на риска от стари замърсявания на територията на предприятията, представляват разходите за изпълнение на сключените до момента изпълнителни споразумения с предприятията, приватизирани до края на 2003 г.

За периода на програмата, закриването и рекултивация на депата за опасни отпадъци, изпълнявани в рамките на програмите за отстраняване на щети от стари замърсявания при приватизацията на промишлени предприятия, се оценява на 41 млн.лева.

7.2.9.2 Финансиране

Финансирането на програмите за отстраняване на щетите от стари замърсявания при приватизацията на промишлени предприятия ще бъде осигурено изцяло от държавния бюджет.

7.2.10 Препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност

7.2.10.1. Необходими инвестиции

По информация на Министерство на земеделието и горите, количеството на препаратите за растителна защита с изтекъл срок на годност, съхранявани на територията на страната, възлиза на 6 298 тона. Към момента на приемане на програмата 2253 тона от общото количество се съхраняват по начин, отговарящ на нормативните изисквания и за тяхното управление не са необходими допълнителни средства. За да се ограничат рисковете за околната среда, в резултат на неправилно съхранение на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, се предвижда осигуряване на необходимите инвестиции в размер на 3,03 млн.лв. Тази стойност включва разходите за временно съхранение, опаковане и транспортиране, за всеки от останалите 4 045 тона отпадъци, при цена 750 лв./тон.

Налице са две възможности за екологосъобразно обезвреждане на тези отпадъци:

- временно съхраняване, в съответствие с нормативните изисквания и поэтапно обезвреждане след изграждане на Националния център за обезвреждане на опасни отпадъци;
- временно съхраняване, в съответствие с нормативните изисквания и изнасянето им за обезвреждане извън страната.

Оценката на различните варианти за обезвреждане се оценява в границите 1000 – 3000 лв./тон (в зависимост от транспортните отстояния, цената за обезвреждане и вида на препаратите). Тези разходи не са отчетени при оценката на необходимите инвестиции за изпълнение на програмата.

7.2.10.2. Финансиране

НПУДО предвижда разходите за пре-опаковане и безопасно съхранение на препаратите за

растителна защита с изтекъл срок на годност да бъдат осигурени от ПУДООС и фондовете към МЗГ.

7.2.11. Организирана система за събиране и транспортиране на битови отпадъци

7.2.11.1. Необходими инвестиции

Необходимите инвестиции за разширяване и оптимизиране на съществуващите системи за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци се оценяват на 114 млн.лв. Размерът на инвестициите е определен на база на съществуващия опит при инвестиции средно 16 лв. за жител обслужвано население. Определянето на общия размер на инвестициите е извършено съобразно прогнозата за намаляване на населението на страната към 2007 г. и допускане за нарастване на годишния размер на инвестициите в периода на изпълнение на НПУДО.

7.2.11.2. Финансиране

НПУДО предвижда необходимите средства да бъдат осигурени поравно от общинските бюджети и частни инвестиции. ПУДООС ще продължи да предоставя кредити за финансиране на тези дейности.

7.2.12. Организиране на система за разделно събиране на опаковки и други масово разпространени отпадъци

7.2.12.1. Необходими инвестиции

Оценката за необходимите инвестиции за прилагане на разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки е приета, съгласно Програмата за прилагане на Директива 94/62/ЕС за опаковките и отпадъците от опаковки. Общият размер на инвестициите за периода 2003- 2007 възлиза на 35 млн.лв. годишно. Посочената стойност не включва необходимите средства за изграждане на допълнителни мощности за рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от опаковки, които трябва да бъдат осигурени от частния сектор.

7.2.12.2. Финансиране

НПУДО предвижда финансирането на инвестициите да бъде осигурено от частни инвеститори (50%) и средства от ПУДООС, отпускани на общините.

През 2004 година ще бъде въведена продуктова такса за опаковките пускани на пазара в Р България, като по този начин ще бъде осигурено прилагането на принципите за "отговорност на производителя" и " замърсителят плаща". Таксите ще бъдат заплащани от производителите и вносителите на опаковани стоки в страната, пропорционално на количеството на опаковките и в зависимост от вида на използваните опаковъчни материали. Събраните средства ще бъдат предоставяни от ПУДООС за обезпечаване на разделното събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки.

7.2.13. Дървесни отпадъци

7.2.13.1. Необходими инвестиции

НПУДО предвижда изграждане на инсталации за оползотворяване на дървесни отпадъци, вкл. за производството на дървесни брикети с общ капацитет около 20 000 тона годишно. Общият размер на необходимите инвестиции за доставка и монтаж на оборудване се оценяват на 3,0 млн. лева.

7.2.13.2. Финансиране

Финансирането на инсталациите ще се извършва чрез отпускане на безлихвени кредити от ПУДООС на конкурсна основа, в размер до 70% от стойността на инвестициите.

7.2.14. Излезли от употреба моторни превозни средства

7.2.14.1. Необходими инвестиции

Необходимите инвестиции за управление на отпадъците от излезли от употреба моторни превозни средства са определени в Програмата за прилагане на Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства.

Необходимите инвестиции включват средствата необходими за изграждане на площадки за временно съхранение на ИУМПС, два центъра за разкомплектоване и инсталация за шредирание на отпадъците на обща стойност 39,5 млн. лв.

7.2.14.2. Финансиране

Необходимите инвестиции за изграждане на площадки за временно съхранение ще бъдат осигурени от частния сектор и чрез безлихвени кредити от ПУДООС. Средствата за изграждането на центрове за разкомплектоване ще бъдат осигурени от ПУДООС, под формата на безлихвени кредити в размер до 70% от стойността на проекта и от частния сектор. Изграждането на инсталацията за шредирание ще бъде осигурено с частни инвестиции.

7.2.15. Допълнителни административни разходи обезпечаващи изпълнението на програмата

Допълнителните административни разходи за изпълнение на Плана за действие към Програмата, свързани с назначаване на допълнителен персонал и техническо обезпечаване на компетентните органи, предоставяне на обучение, разработване на нормативни документи, реализация на информационни кампании и т.н. са представени в Таблица 7.4.

Таблица 7.4. Допълнителни административни разходи за периода 2003 – 2007 г., по източници на финансиране

Година	ДБ	ПУДООС	Външни източници	Други източници	Общо
	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.	хил.лв.
2003	1 310,0	593,5	400,5	70,0	2 374,0
2004	1 305,0	2 242,0	925,5	667,5	5 140,0
2005	1 295,0	2 075,0	372,5	592,5	4 335,0
2006	1 285,0	2 529,5	355,5	750,0	4 920,0
2007	1 265,0	2 044,5	340,5	770,0	4 420,0
Общо за периода	6 460,0	9 484,5	2 394,5	2 850,0	21 189,0

7.3. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Общия размер на необходимите средства за изпълнение на програмата се оценява на 835 млн.лева, в т.ч. 814 млн. лева за реализация на приоритетни инвестиционни проекти и 21 млн. лева допълнителни административни разходи.

Прогнозата за източниците на финансиране на необходимите инвестиции е представена в Таблица 7.5. Националното финансиране, изразено като процент от БВП, се движи между 0,19% и 0,31%. Страната трябва да отдели най-голям процент от БВП за финансиране на инвестиционни проекти в областта на управление на отпадъците през 2007г. – 0,31%. Високият размер на необходимите инвестиции в началния етап на програмата е основно в резултат на изискването страната да спазва сроковете за закриване/привеждане в съответствие на съществуващите депа до средата на 2009 г. Предвидените средства за финансиране от страна на държавата, трябва да се залагат при планиране на държавния бюджет и да бъдат осигурени през периода до 2007 г. включително.

Таблица 7.5. Общ преглед на необходимите инвестиции и източниците на финансиране за периода 2003 – 2007 година

Показател	Мярка	2003	2004	2005	2006	2007	Общо за периода
Население брой	7 785 091	7 740 829	7 696 568	7 652 307	7 608 045		
БВП млн.лв.	35 287 38 431 41 797 44 848 48 211						
Нарастване БВП %	4,72 5,41 5,26 4,30 4,50						
ИСПА/Кохезионни фондове - максимален размер на финансирането за околна среда млн. лв.	102 166 199 231 508 1 206						
Общ размер на инвестициите	67 962 175 955 164 159 177 841 228 490 814 407						
Общински бюджети хил.лева	1 427 7 780 10 633 12 383 15 559 47 780						
Частни инвестиции хил.лева	12 853 26 589 34 825 36 105 41 738 152 110						
Държавен бюджет хил.лева	25 897 49 296 46 643 26 662 45 817 194 315						
Безвъзмездни помощи ПУДООС хил.лева	12 513 12 603 10 935 11 470 6 353 54 786						
ИСПА/ФАР хил.лева	10 746 55 308 25 778 43 116 65 394 200 342						
Безвъзмездни помощи - други донори хил.лева	3 100 1 365 3 413 4 095 1 365 13 338						
Кредити от ПУДООС хил.лева	1 427 19650 25 623 33 493 37 539 117 730						
Кредити от други донори (ЕИБ, СБ, др.) хил.лева	0 3 366 6 310 10 518 14 725 34 918						
Общ размер на националното финансиране хил.лева	54 116 115 917 128 658 120 112 147 006 565 809						
Процент от БВП на националното финансиране %	0,19 0,29 0,30 0,28 0,31						

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С реализиране на целите и мерките от настоящата програма ще бъде направена значителна крачка за решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците в страната. През периода 2003-2007 година усилията ще бъдат основно насочени към цялостно хармонизиране на националното законодателство с изискванията на ЕС и ефективното му прилагане в страната. През следващите години ще се работи по въвеждане на система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, покриваща цялата територия на страната,

както и създаване на мрежа от съоръжения и инсталации, която да осигурява оползотворяване/обезвреждане на отпадъците чрез най-добрите налични техники и в най-близките съоръжения и инсталации, намиращи се до източника на образуването им, като се използват най-подходящите методи и технологии, осигуряващи висока степен на защита на човешкото здраве и околната среда. Контролната дейност ще бъде подобрена чрез прецизиране правомощията на контролните органи, а обезпечаването на разходите за обезвреждане на отпадъците ще се осигури чрез прилагане на принципа "замърсителят плаща". През разглежданият период, един от приоритетите ще бъде ограничаване на количеството на отпадъците, предназначени за окончателно обезвреждане, чрез оползотворяването им, извличането на суровини и енергия от тях и използването им като допълнителен ресурс за националната икономика, както и увеличаване на количеството на оползотворяваните отпадъци от страната, чрез ограничаване на вноса на отпадъци само за преработване и при наличие на договор с крайния потребител. Програмата ще бъде финансово обезпечена със средства от ПУДООС, ДБ, пред присъединителните фондове на ЕС и други външни източници. НПУДО подлежи на усъвършенстване, допълване и актуализиране. Тази процедура ще се използва само ако е доказано, че такива изменения са необходими. Предвижда се актуализиране на НПУДО за интервал от 5 години, като следващата НПУДО ще бъде разработена за периода 2008 - 2012 година. Оперативното изпълнение на програмата ще се следи от Дирекция "Управление на отпадъците" и останалите компетентни отдели в МОСВ. Отчета на изпълнението на програмата ще се представя ежегодно пред МС, едновременно с отчета на Националната стратегия за околна среда. Периодично обществеността ще бъде информирана за резултатите по изпълнение на програмата, като същевременно се отчита и обществения отзвук относно по-нататъшното ѝ развитие.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

А. Изисквания към съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци

Площадки за разполагане на съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците

Наредба № 12 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъците (обн., ДВ, бр.152 от 1998 г.) определя условията и реда за отреждане на площадките, правилата и нормите за застрояване, геоложките, инженерно-геоложките, хидрогеоложките и хидроложките условия, на които трябва да отговарят площадките. Тези изисквания за съобразени с изискванията за изгаряне на отпадъци, определените в Директива 89/429/ЕС за действащи инсталации за изгаряне на битови отпадъци, Директива 89/369/ЕС за нови инсталации за изгаряне на битови отпадъци и Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците.

Наредбата се отнася за площадките за третиране на битови, производствени, строителни и опасни отпадъци, разположени при източника на тяхното образуване или като самостоятелни площадки, върху които се организират следните дейности:

- събиране на отпадъците;
- временно съхранение, балиране, пакетиране или други дейности преди или след извършване на основната дейност по обезвреждане на отпадъците;
- обезвреждане на отпадъците, в т.ч. депониране;
- рециклиране или друга форма на оползотворяване.

Наредбата изисква дейностите, които се осъществяват на площадките за третиране на отпадъци, да осигуряват преработване или обезвреждане на отпадъците, което не уврежда човешкото здраве и не използва вредни за околната среда производства или методи на обезвреждане.

При определяне на площадките за третиране на отпадъци и организиране на дейностите върху тях се спазват и изисквания на Закона за устройство на териториите, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за горите, както и международните споразумения, по които Република България е страна – за случаите, когато с тях се поставят допълнителни изисквания към площадките за третиране на отпадъци.

Наредбата не разглежда възможността за отлагателно или ограничено прилагане на определени изискванията спрямо съществуващите площадки за третиране на отпадъците и в този смисъл следва да бъде прилагана към всички площадки за отпадъци, освен ако в отделни специализирани нормативни актове не е предвидено друго.

Депа за отпадъци

Изискванията за изграждане, експлоатация и контролиране на депа за отпадъци са

формулирани с Наредба №13 от 1998 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа за отпадъци (обн., ДВ, бр.152 от 1998 г.). Наредбата транспонира Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците.

Наредбата определя депата в три класа, съответно депа за опасни, за неопасни и за инертни отпадъци.

Чрез нея се въвеждат забрани за депонирането на:

- течни отпадъци;
- отпадъци, които отделят неприятни миризми;
- несъвместими отпадъци;
- отпадъци, които в условията на депото са взривоопасни, окисляващи, разяждащи, пожароопасни, леснозапалими и горими;
- болнични и други клинични отпадъци от здравни заведения и ветеринарни служби, които са определени като инфекциозни;
- опасни отпадъци, които не удовлетворяват показателите в приложение №1, таблица 1 към наредбата.

Приемането на отпадъците в различните класове депа се извършва съгласно следните изисквания:

- на депа за опасни отпадъци се депонират единствено опасни отпадъци;
- на депа за неопасни отпадъци се депонират:

а) битови отпадъци;

б) производствени неопасни отпадъци;

- на депа за инертни отпадъци се депонират единствено инертни отпадъци.

Наредбата определя операторът на депото като отговорен за дейността по обезвреждане на отпадъците и изисква депонирането на отпадъците да се извършва по приета от операторите на съоръженията и инсталациите Програма за управление на дейностите по отпадъците.

Чрез наредбата се регламентират и изискванията относно:

- контрол на дейностите по депонирането, в т.ч. вътрешно фирмен контрол, извършван от операторите на депата;
- проектните решения на тялото на депото;
- системите за мониторинг на депата;
- следексплоатационен контрол;
- изисквания за квалификация и обучение на персонала, ангажиран с управлението на депата.

Наредбата разпорежда преустановяване експлоатацията на съществуващите депа, които към момента на влизане на наредбата в сила се намират в експлоатация, когато не изпълнят следните условия:

- в срок до една година от влизане на наредбата в сила не изпълнят изискванията относно осигуряване на ограда, охрана, маркиране на територията на депото със знаци и сигнали, входящ контрол на отпадъците;
- в срок до две години след влизане на наредбата в сила операторът на депото не е изработил и представил за одобряване от компетентните органи план за привеждане на депото в съответствие с изискванията на наредбата, към който задължително се прилага проект за реконструкция на депото;
- мерките в плана по т.2 и проектът за реконструкция на депото да са предвидени със срок на реализация до пет години от влизане на наредбата в сила.

Закриването на депата трябва да бъде извършвано по предварително изготвен план, като основните етапи в него се определят в проекта на депото.

Обезвреждане на битови отпадъци

Изискванията към инсталациите за изгаряне, компостиране, рециклиране и други методи за обезвреждане и оползотворяване на битови отпадъци се определят с Наредба № 11 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на съоръжения и инсталации за обезвреждане на битови отпадъци (обн., ДВ, бр.152 от 1998 г.). Тези изисквания за съобразени с изискванията за изгаряне на отпадъци, определени в Директива 89/429/ЕС за действащи инсталации за изгаряне на битови отпадъци, Директива 89/369/ЕС за нови инсталации за изгаряне на битови отпадъци и Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците.

Наредбата осигурява пренос на действащите към момента в ЕС изисквания към инсталациите за изгаряне на битови отпадъци, в т.ч. норми за допустими емисии, технически изисквания към съоръженията, задължителни измервания, достъп до информация, третиране на остатъците от изгарянето.

Въведени са изискванията към съоръженията и инсталациите за компостиране и предварителна обработка на битовите отпадъци, преди тяхното обезвреждане.

С наредбата се определят и изискванията за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд и безопасна експлоатация на съоръженията и инсталациите за обезвреждане.

Третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци

Изискванията на Директива 94/76/ЕС за изгаряне на отпадъци и Директива 91/689 за опасни отпадъци са транспонирани в националното законодателство чрез Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци (приета с ПМС № 53 от 19.03.1999 г., обн.,ДВ, бр.29 от 1999 г.). Наредбата има за цел да осигури необходимите мерки за предотвратяване, или когато това е невъзможно, за ограничаване във възможно най-висока степен на очакваните отрицателни въздействия върху околната среда, произтичащи от третирането и транспортирането на производствени и опасни отпадъци.

Въведени са забрани относно:

- поставянето на опасни отпадъци в непочистени съдове, където преди това са съхранявани други, несъвместими с тях отпадъци;
- смесването на опасни с неопасни отпадъци и/или други вещества, включително разреждането на опасни отпадъци;
- смесването на опасни отпадъци от различни категории;
- смесването на оползотворими с неоползотворими отпадъци.

С наредбата се определят и изискванията към съоръженията и инсталациите за временно съхранение, изгаряне и физико-химично третиране на производствени и опасни отпадъци, в т.ч. условията и процедурите за събиране и приемане на отпадъците и действията при авария. Ясно са определени отговорностите и задълженията на притежателите на отпадъци и превозвача, както и изискванията към транспортните средства при транспортиране на производствени и опасни отпадъци.

Б. Изисквания към специфичните отпадъчни потоци

През последните години бяха приети поредица от подзаконовни нормативни актове, въвеждащи изисквания към определени групи специфични отпадъци, като отработени масла, батерии и акумулатори, утайки от пречистване на отпадни води, използвани в земеделието и други. В общия случай посочените изисквания допълват или уточняват разпоредбите на рамковото законодателство, като регламентират и допълнителни задължения към производителите на съответните продукти, причинителите на отпадъци, специализираните фирми за третиране и компетентните органи, предвид спецификата на отпадъците и потенциалните рискове за околната среда.

Отработени масла

Наредбата за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (обн.,ДВ, бр.59 от 21.07.2000 г.) има за цел осигуряване на събирането на отработените масла и отпадъчните нефтопродукти и тяхното последващо третиране без риск за човешкото здраве и околната среда, в съответствие с изискванията на Директива 75/439/ЕС за обезвреждане на отработени масла.

Наредбата дава приоритет на регенерирането на отработени масла пред изгарянето с оползотворяване на енергията, а на последно място се поставя обезвреждането чрез деструкция или контролираното съхранение.

С наредбата се забранява:

- изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните и подземните води, във водите от крайбрежните зони и канализационните системи;
- съхраняването и/или изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, водещо до замърсяване на водата и почвата;
- неконтролирано изхвърляне на остатъците, отделени при третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- третирането, в т.ч. изгарянето при превишаване на установените норми за допустими емисии на вредни вещества в атмосферния въздух или неспазване на свързаните с тях изисквания.

Възлагат се задължения на кметовете на общини относно:

- определяне на местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината чрез общинските програми за управление на дейностите по отпадъците;
- информиране на обществеността за местата за смяна, включително сервизите и бензиностанциите, извършващи смяна на отработени масла на територията на общината.

Батерии и акумулатори

Директива 91/157/ЕС за батериите и акумулаторите, съдържащи някои опасни вещества е приета като специфична мярка във връзка с рамковата Директива 75/442/ЕС за отпадъците. Изискванията на директивата са транспонирани в националното законодателство чрез Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и

транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (обн.ДВ, бр.61 от 25.07.2000 г.), където се регламентират условията за:

- допустимо съдържание на живак в алкални батерии с манганов диоксид;
- изисквания при вграждането на батериите в потребителски уреди;
- маркировка за разделно събиране, съдържание на тежки метали (живак, кадмий и олово) и рециклиране;
- събиране, преработване и обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори;
- продуктови такси;
- планиране и информация.

Изисква се негодните за употреба батерии и акумулатори да бъдат събирани разделно и се забранява изхвърлянето им в съдовете за битови отпадъци, както и смесването им с други отпадъци.

Местата за поставяне на съдове за разделно събиране на батерии се определят от общинските съвети, като задължително включват и местата за продажба на батерии.

Наредбата задължава производителите и вносителите на батерии и акумулатори в страната да заплащат по сметка на Предприятието за управление на дейностите по околна среда (бивш Националният фонд за опазване на околната среда) към Министерството на околната среда и водите такси, определени по реда на Глава четвърта. Средствата от таксите, които не подлежат на възстановяване, могат да се изразходват за инвестиционни и експлоатационни разходи за насърчаване на разделното събиране, преработване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори в съответствие с Правилника за устройство на ПУДООС (приет с ПМС № 319 от 29.12.2002 г.)

Програмите за управление на дейностите по отпадъци на територията на съответната община, трябва да бъдат съобразени с изискванията на наредбата.

Луминесцентни лампи

Наредбата за изискванията за пускане на пазара на луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак и за третиране и транспортиране на излезли от употреба луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак (обн.ДВ, бр.101 от 12.12.2000 г.), изисква луминесцентните лампи да бъдат събирани разделно от другите видове отпадъци и забранява поставянето им в съдовете за битови отпадъци.

Производителите и вносителите на луминесцентни лампи се задължават да маркират пусканите от тях на пазара лампи или опаковките, в които те се предлагат със символ, указващ разделно събиране. В допълнение те са задължени да посочат съдържанието на живак в лампите и правилата за здравословни и безопасни условия на труд при събиране и транспортиране на излезли от употреба лампи, върху опаковката или в гаранционната карта на стоката.

Наредбата задължава лицата, извършващи продажба на дребно на лампи на крайните потребители да приемат обратно и безплатно излезлите от употреба лампи и да ги предават на общинските пунктове за събиране.

Кметовете на общини са задължени да осигурят организирането или прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба лампи от лицата, извършващи продажба на лампи на крайните потребители, разположени на територията на общината. В изпълнение на посочените задължения кметовете на общини:

- определят местата за разполагане, организират и осигуряват оборудването на пунктовете за събиране на територията на общината или осигуряват подвижни събирателни пунктове за събиране и директно предаване на излезлите от употреба лампи на инсталациите за обезвреждане;
- организират събирането и съхраняването на излезлите от употреба лампи от лицата, извършващи продажби на дребно;
- осигуряват предаването за преработване и/или обезвреждане на излезлите от употреба лампи на лица, притежаващи съответното разрешение;
- информират чрез средствата за масово осведомяване и по други достъпни начини за местата за събиране на излезлите от употреба лампи, както и за датите на провежданите кампании.

Наредбата дава възможност на общините:

- да организират събирането сами или да възложат задълженията си на специализирани фирми;
- да събират излезлите от употреба лампи от други лица, освен тези, извършващи продажби на дребно;
- да осъществяват посочените по-горе дейности самостоятелно или съвместно с други общини.

Програмите за управление на дейностите по отпадъци на територията на съответната община, трябва да бъдат съобразени с изискванията на наредбата.

Излезли от употреба моторни превозни средства

Директива 2000/53/ЕС за излезлите от употреба моторни превозни средства е транспонирана

чрез Наредбата за условията и реда за намаляване на замърсяването с отпадъци от моторни превозни средства (обн., ДВ, бр. 98 от 16.11.2001 г.), която определя изискванията, целящи да осигурят:

- предотвратяване на образуването и намаляване на замърсяването с отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства (МПС);
- постигане на високи нива на повторна употреба, рециклиране и други форми на оползотворяване на излезли от употреба МПС и компоненти от тях за намаляване на отпадъците за крайно обезвреждане;
- подобряване на екологичните условия при стопанските субекти, които имат отношение към жизнения цикъл на МПС и особено на пряко занимаващите се с третиране на излезли от употреба МПС;
- създаване на система за събиране, транспортиране и третиране на излезлите от употреба МПС, компоненти и материали от тях;
- екологосъобразно третиране или безопасно съхраняване на излезлите от употреба МПС и на техните компоненти и материали, както и на отпадъците от тях, при спазване на необходимите мерки за предотвратяване на замърсявания, а в случаите на възникнало замърсяване - намаляване или ограничаване на последствията от него върху човешкото здраве и околната среда.

Наредбата въвежда задължения към производителите и вносителите на МПС и другите стопански субекти, собствениците на МПС и общините за установяване на национална система за третиране на излезлите от употреба МПС.

Собствениците на излезлите от употреба МПС са задължени да ги предават на местата, определени в наредбата, като не заплащат такси и разноски за транспортирането и третирането им.

Организирането на събирането на излезли от употреба МПС и площадките за временно съхраняване е задача на кметовете на общините. Кметовете на общини:

- определят местата за разполагане на площадките за временно съхраняване и техния брой на територията на общината;
- организират събирането, транспортирането и съхраняването на площадките за временно съхраняване, като ги разполагат на лесно достъпни и достатъчни по площ места, отчитайки броя на излезлите от употреба МПС в общината;
- организират дейностите сами или възлагат задълженията си на физически или юридически лица, регистрирани като търговци и притежаващи съответните разрешения по Закона за управление на отпадъците.

Кметовете на общини могат да осъществяват посочените дейности самостоятелно или с кметове на други общини.

Регионалните структури на Министерството на вътрешните работи (МВР) - сектор "КАТ - Пътна полиция", на всеки 3 месеца изпращат на кметовете на общините списък на МПС, които са излезли от употреба.

Кметът на общината или операторът на центъра за разкомплектоване, или определени от тях лица издават на собственика на излязлото от употреба МПС удостоверение за прекратяване на регистрацията по смисъла на чл. 18, ал. 2 от Наредба № I-45 от 2000 г. за регистрацията и отчета на МПС и ремаркетата, теглени от тях (ДВ, бр. 31 от 2000 г.).

За финансовото обезпечаване на националната система за третиране на излезли от употреба МПС се събират такси по сметка на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда.

Утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води.

Наредбата за изискванията за опазване на почвите при употреба на утайки от пречистването на отпадъчни води за нуждите на земеделието (обн.ДВ., бр.101 от 12.12.2000 г.) има за цел предотвратяване на вредното въздействие върху почвата, растенията, животните и хората в резултат на използването на утайки от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води в земеделието, като определя изискванията за правилната им употреба. Тя е разработена в съответствие с изискванията на Директива 86/278/ЕС за изискванията за опазване на околната среда и в частност на почвите, в случаите на употреба на утайки от ПСОВ в земеделието.

С наредбата се въвеждат ограничения за:

- пределно допустимите концентрации на тежки метали в почвите;
- пределно допустими концентрации на тежки метали в утайките, предназначени за употреба в селското стопанство;
- пределно допустими количества на тежки метали, които могат да бъдат внасяни годишно в земеделски земи, средно за десетгодишен период.

Утайките от септични ями и други подобни съоръжения се предават задължително за третиране в пречиствателните станции за отпадъчни води.

Наредбата забранява употребата на нетретирани утайки в земеделието и определя други ограничения за употреба на утайките върху пасища и земеделски земи, на които се отглеждат фуражни, зеленчукови и овощни култури.

Производителите на утайки са задължени да осигурят периодични изпитвания на утайките по показателите определени с Наредбата, като използват одобрените методи и акредитирани лаборатории. Получените при изпитванията резултати се предоставят на потребителите на утайки и на Министерството на земеделието и горите за попълване на информационната система за земеделски и почвени ресурси.

Наредбата определя и изискванията за изпитване на почвите, периодичността на изпитване и задълженията за документиране и докладване, възникващи за производителите и потребителите на утайки.

Опаковки и отпадъци от опаковки

Съгласно ЗУО производителите и вносителите на опаковани стоки са отговорни за разделното събиране на отпадъците, получени при употребата на тези стоки, както и за постигане на следните цели за рециклиране и оползотворяване:

1. не по-малко от 50 % и не повече от 65 % от теглото на отпадъците от опаковки трябва да бъдат оползотворени;
2. в рамките на целта по т. 1, не по – малко от 25 % и не повече от 45 % от теглото на общото количество опаковъчни материали, съдържащи се в отпадъците от опаковки трябва да бъдат рециклирани, включително не по-малко от 15 % от теглото на всеки отделен опаковъчен материал.

Посочените цели следва да бъдат постигнати поетапно до 31.12.2010 г., съгласно сроковете посочени в преходните и заключителните разпоредби на ЗУО.

Чрез проекта на Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки се конкретизират условията и реда за:

- намаляване на вредното въздействие на отпадъците от опаковки върху околната среда;
- спазването на съществените изисквания към пусканите на пазара опаковки;
- намаляване на отпадъците от опаковки, предназначени за крайно обезвреждане чрез предприемане на мерки при спазване на йерархията за управление на отпадъците;
- създаване на системи за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
- екологосъобразно обезвреждане на отпадъците от опаковки, които не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

В. Класификация на отпадъците

Националната класификация на отпадъците е определена със Заповед № РД -323 от 1998 г. на министъра на околната среда и водите и на министъра на здравеопазването за класификация на отпадъците (обн., ДВ, бр.120 от 1998 г.), съгласно "Списък на отпадъците" в Приложение № 1. Списък на отпадъците е изготвен в съответствие с Европейския каталог на отпадъците (EWC), приет с Решение 94/3/ЕС.

Различните видове отпадъци са дефинирани чрез шестцифрен код за отпадъците и респективно четирицифрен код за подгрупите и двуцифрен код за групите.

Със знака "*" в списъка са дадени отпадъците, включени в Европейския списък на опасните отпадъци (EHWL), съгласно Решение 94/904/ЕС. В съответствие с чл.2, т.4 от Директива 91/689/ЕЕС за опасните отпадъци, със знака "***" в списъка са обозначени отпадъци, за които може да бъде предполагаемо наличие на опасни свойства. Същите са определени по експертна оценка на база на действащия каталог на опасните отпадъци в страната до 1998 г. (приет с ПМС № 153 от 1993 г. за събиране, превозване и обезвреждане на опасни отпадъци).

В съответствие с разпоредбите на ЗУО е изготвен проект на Наредба за класификация на отпадъците чрез която в националното законодателство ще бъдат пренесени изискванията на Решение 2000/532/ЕС и последващите му изменения.

Г. Внасяне, изнасяне и транзитен превоз на отпадъци

Съгласно, Закона за управление на отпадъците, в страната могат да бъдат внасяни отпадъци единствено с цел оползотворяване. Забранява се внасянето на отпадъци в страната:

- с цел складиране, депониране или каквато и да е друга форма на обезвреждане;
- състоящи се от материали, за които не са постигнати целите за предходната година, регламентирани в §9 от ПЗР и подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона и на употребявани пневматични гуми в случаите, когато през предходната календарна година операторът на инсталацията е оползотворил по- малко количество отпадъци от български произход, в сравнение с количеството внасяни отпадъци за оползотворяване в същата инсталация;
- за които е въведена забрана за депониране, ако през предходната календарна година

операторът на инсталацията е оползотворил по-малко количество отпадъци от български произход, в сравнение с количеството внасяни отпадъци за оползотворяване в същата инсталация.

Не се разрешава износ на отпадъци без писменото съгласие на компетентните органи на държавата вносител и на държавите, през които ще се извърши превозът, ако това се изисква по международни договори, влезли в сила за Р България. Видът, количеството и операциите по третиране на внасяните и изнасяните отпадъци, за които не се изисква издаване на разрешение се регистрират от министерството на околната среда и водите.

Условията и редът за издаване на разрешения за трансграничен превоз на отпадъци са определени с Наредбата за случаите, за които се изисква разрешение за въвеждане, изнасяне и транзит на отпадъци и за условията и редът за неговото издаване (обн., ДВ, бр.66 от 11.08.2000 г).

Д. Информация и докладване

Законът за управление на отпадъците въвежда изисквания за минималното количество информация, която трябва да се съдържа в документи относно отчета и информацията за дейностите по отпадъците.

С Наредба № 10 за реда за оформяне на документите относно отчета и информацията за управлението на дейностите по отпадъците (обн., ДВ, бр.151 от 1998 г.) се определят задълженията на лицата, образувачи, транспортиращи и/или третиращи отпадъците и на общинските администрации, във връзка с изготвяне на документите относно отчета и информацията, в т.ч. периодите на записване и сроковете за представяне и проверка на отчетите.

Прилагането на Наредбата е с цел получаване на пълна и достоверна информация, свързана с дейностите по управление на отпадъците, чрез определяне на реда за документиране и докладване.

Данните за управлението на отпадъците се събират чрез:

- документи относно отчета;
- информация от собствениците на обекти, от дейността на които се образуват отпадъци;
- информация от собствениците на обекти за обезвреждане на отпадъците;
- декларации за очакваните количества опасни отпадъци;
- информационни регистри за издадени разрешения по ЗУО, закрити обекти и дейности;
- всякакъв друг начин, като резултати от проверки на компетентни органи, мониторинг, митнически декларации и др.

Документи относно отчета по смисъла на Наредбата са:

- отчетните книги за отпадъците;
- годишните отчети, включващи:
- информационните карти-отчет за битови, строителни, производствени и опасни отпадъци;
- отчетите за изпълнение на програмите за управление на дейностите по отпадъците.
- отчетни карти за предаване, превозване и приемане на опасни отпадъци.

Форматите и съдържанието на отчетните книги и информационните карти отчети са определени в Приложения към Наредбата.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

№ ЦЕЛ ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛТА

1 Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците

5.3.1.1. Регулиране и насърчаване предотвратяването на образуването на отпадъци - брой издадени Комплексни разрешителни по реда на ЗООС

- брой сертифицирани фирми по БДС EN ISO 14 001

5.3.1.2. Оптимално използване на икономически инструменти за стимулиране на предотвратяването на отпадъци - количество образувани отпадъци от различните категории (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци)

5.3.1.3. Повишаване на екологичното съзнание и консултации с участниците в процеса на управление на отпадъци относно предотвратяване генерирането на отпадъци - брой на проведените информационни кампании

- брой на обхванатите предприятия и население

5.3.1.4. Намаляване съдържанието на опасни вещества в отпадъците - количество на образуваните опасни отпадъци и съотношението им спрямо общото количество на образуваните отпадъци в страната

5.3.1.5. Намаляване количеството на опасните отпадъци в потока на битовите отпадъци -

процент на обхванато население от системи за събиране на опасни битови отпадъци
2 Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци

5.3.2.1. Регламентиране изискванията за рециклиране и оползотворяване на отпадъци - брой на приетите нормативни актове, стандарти и методически ръководства, въвеждащи изискванията на Европейския съюз в тази област
5.3.2.2. Въвеждане на системи за разделно събиране, с цел оползотворяване и рециклиране на отпадъци - брой на въведените системи за разделно събиране на отделните видове отпадъци по места и населението, обхванато от отделните системи за разделно събиране
5.3.2.3. Създаване на стабилни, дългосрочни пазари за получените материали при рециклирането на отпадъци - количество рециклирани отпадъци и съотношението им спрямо общото количество образувани отпадъци
5.3.2.4. Информационни кампании за потенциалните възможности и ползи от оползотворяването и рециклирането на отпадъците - брой на проведените информационни кампании и обхванатото население
5.3.2.5. Увеличаване на количеството на оползотворявана енергия при изгаряне на отпадъци - количество на отпадъците, изгорени с оползотворяване на енергията и съотношението им спрямо общото количество на оползотворените отпадъци и общото количество на образуваните отпадъци
3 Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците

5.3.3.1. Разработване и прилагане на системи за събиране на опасни отпадъци - процент на обхванато население в системи за събиране на опасни отпадъци
5.3.3.2. Разработване и прилагане на модерна, многофункционална система за събиране и транспортиране на битови отпадъци - процент на обхванатото население от организирани системи за сметосъбиране на общинско и на национално ниво
4 Екологосъобразно обезвреждане на отпадъци

5.3.4.1. Привеждане в съответствие с изискванията на законодателството или закриване на съществуващите съоръжения за обезвреждане на отпадъци - брой на съоръжения в експлоатация
- брой на закритите съоръжения и тези в процедура на закриване и съотношението им спрямо общия брой на съоръженията, подлежащи на закриване
5.3.4.2. Изграждане на система от съоръжения/инсталации за обезвреждане на отпадъци - брой на изградените регионални депа и съотношението им спрямо броя на депата, които трябва да бъдат изградени
- процент на депата, които съответстват на законодателните изисквания
- брой на изградените съоръжения за обезвреждане на опасни и производствени неопасни отпадъци и капацитета им спрямо количеството на образуваните отпадъци и процентът на съоръженията от даден вид, съответстващи на законодателството
- брой на изградените съоръжения за обезвреждане на строителни отпадъци и капацитета им спрямо количеството на образуваните отпадъци
5.3.4.3. Таксите за крайно обезвреждане на отпадъци да покриват дългосрочните разходи, съгласно всички изисквания на законодателството - промени в размера на таксите за крайно обезвреждане средно за страната и съотношението спрямо разходите за изграждане, експлоатация и закриване на съоръжения за обезвреждане
5.3.4.4. Финансови гаранции от операторите на съоръжения за обезвреждане на отпадъци - брой на съоръжения с финансови гаранции, съотношението им спрямо общия брой на съоръженията, количество обезвреждани отпадъци в тези съоръжения и съотношението му спрямо общото количество обезвреждани отпадъци
5.3.4.5. Въвеждане на предварително третиране на отпадъци преди депонирането им - брой на съоръженията за предварително третиране, количеството на предварително третирани отпадъци и съотношението му спрямо общото количество депонирани отпадъци
5.3.4.6. Разработване и прилагане на национална стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци - количество образувани биоразградими отпадъци
- количество депонирани биоразградими отпадъци
- количеството оползотворени биоразградими отпадъци, чрез различните операции по оползотворяване
- брой на изградените инсталации за компостиране
5 Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

5.3.5.1. Ликвидиране на стари замърсявания от депа и нерегламентирани сметища - брой на закритите нерегламентирани сметища и стари замърсявания с битови отпадъци, площта им и съотношението ѝ спрямо площта на идентифицираните нерегламентирани сметища и стари замърсявания с битови отпадъци

5.3.5.2. Намаляване на риска от изоставени или закрити промишлени площадки, замърсени с опасни отпадъци - брой и площ на почистените терени и съотношението им спрямо броя и площта на идентифицираните замърсени терени

5.3.5.3. Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност - количество на обезвредените препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, брой и капацитет на обезопасените складове за съхраняването им и съотношението им спрямо идентифицираните количества

6 Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта

5.3.6.1. Пълно съответствие на националното законодателство по управление на отпадъци със стандартите и изискванията на ЕС - брой на приетите нормативни актове, стандарти, методически ръководства и др., въвеждащи европейските изисквания в българското законодателство

5.3.6.2. Планиране на управлението на отпадъците на национално, регионално и месно ниво - брой на приетите планове и програми с национален обхват

- брой на общините с актуализирани програми за управление на дейностите по отпадъците, съотношението им спрямо общия брой общини в страната

5.3.6.3. Ефективно прилагане на законодателството по управление на отпадъци - брой на издадените разрешения, лицензии и регистрационни документи по Закона за управление на отпадъците

- брой на комплексните разрешителни, издадени на предприятия, извършващи дейности с отпадъци

- брой на извършените проверки на лица, извършващи дейности с отпадъци или при чиято дейност се образуват отпадъци

- брой на наложените санкции

- брой изследвания на отпадъци, извършени от акредитирани лаборатории

7 Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците

5.3.7.1. Разработване и прилагане на централизирана информационна система за отпадъците - процентът на данни, подавани в електронен формат

- брой на проверките за установяване на достоверността на отчитаните данни

- брой на наложените санкции за недостоверност на отчитаните данни

5.3.7.2. Разработване и прилагане на адекватни процедури за докладване пред Европейската Комисия по въпросите на управление на отпадъци - нормативно установяване на процедури за събиране на данни и изготвяне на доклади спрямо общия брой на докладите

- брой на изготвените доклади

8 Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната

5.3.8.1. Обезпечаване на институциите с достатъчен и квалифициран персонал и технически ресурси - брой на издадените разрешения, удостоверения, регистрационни документи

- брой на извършените проверки спрямо броя на експертите ангажирани с тези дейности в съответната РИОСВ

5.3.8.2. Подобряване на капацитета на общинските администрации за установяване на интегрирани и ефективни системи за управление на отпадъците - броят на извършените проверки и други дейности, свързани с управление на отпадъците спрямо броя на експертите ангажирани с тези дейности в съответната община

9 Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща" в система за интегрирано управление на отпадъците

5.3.9.1. Налагане на такси, които покриват дългосрочните разходи за управление на отпадъците - промяна в размера на средните за страната такси за битовите отпадъци и в размера на таксите на отделните общини

5.3.9.2. Приходите, получени от издаване на разрешения, да покриват административните разходи и разходите по мониторинг на разрешенията - съотношение между размер на таксата за издаване на разрешения, регистрационни документи и удостоверения и разходите за периодичните проверки на лицата, на които са издадени

5.3.9.3. Ефективно прилагане на икономически инструменти - въведени икономически инструменти

5.3.9.4.Повишаване на ефективността при разходване на средствата, предоставени по програми на Европейския съюз, от външни донори и държавата - общ размер на инвестиции за дейности с отпадъци и инвестиционните разходи за отделните видове дейности (събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане)

- брой на проектите за управление на отпадъците, реализирани със средства от различни програми на ЕС и по силата на двустранни споразумения

- размер на усвоените средства по тези проекти, както и съотношението им спрямо общия размер на инвестициите за дейности с отпадъци

- размер на публичните разходи за дейности с отпадъци

10 Участие на обществеността

5.3.10.2. Разработване и прилагане на стратегия за комуникация и консултации с всички

участници в процеси на управление на отпадъците - проведени информационните кампании

- обхванато население и предприятия в информационните кампании

- издадени информационни материали

11 Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на ЕС

5.3.11.1.1. Съответствие на батериите и акумулаторите, пускани на пазара с изискванията на Директива 91/157/ЕС - брой на извършените проверки и наложени санкции

5.3.11.1.2. Намаляване на риска за околната среда, свързан със събирането на батерии и оловно-кисели акумулатори - количество, събрани и предадени за рециклиране отпадъци от акумулатори спрямо общото количество пуснати на пазара акумулатори

5.3.11.1.3. Създаване на адекватна инфраструктура за оползотворяване на оловно-кисели акумулатори - капацитет на инсталациите, притежаващи разрешение за оползотворяване на оловно-кисели акумулатори спрямо количеството, пуснати на пазара оловно-кисели акумулатори

5.3.11.1.4. Прилагане на схеми за събиране и оползотворяване/ обезвреждане на други видове батерии и акумулатори - количество, събрани и предадени за рециклиране отпадъци от батерии и акумулатори, различни от оловно-киселите и съотношението им спрямо количеството пуснати на пазара батерии и акумулатори от този вид

5.3.11.1.5. Подобряване на ефективността на изразходване на средствата, акумулирани от продуктови такси - размер на средствата, изразходвани за проекти, свързани със събиране, оползотворяване и обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори

5.3.11.1.6. Предоставяне информация на потребителите, относно изискванията за управление на батерии и акумулатори - проведени информационни кампании и обхванато население

5.3.11.2.1. Хармонизиране на националното законодателство в областта на ИУМПС с изискванията на европейското законодателство - приети нормативни актове, стандарти, методически ръководства и други актове, транспониращи европейските изисквания

5.3.11.2.2. Осигуряване на достатъчен административен капацитет в компетентните органи, ангажирани с контрол по прилагане на ИУМПС - брой на новоназначените служители

- проведени обучения

- разработени методически указания

- брой на извършените проверки и наложените санкции

5.3.11.2.3. Създаване на специализирана Организация за оползотворяване на ИУМПС - брой на фирмите, членуващи в организации по оползотворяване на ИУМПС

- количество на МПС, пускани на пазара от членовете на тези организации по оползотворяване

5.3.11.2.4. Осигуряване на достатъчен капацитет от съоръжения и инсталации за събиране, съхранение, разкомплектоване и оползотворяване на ИУМПС - капацитет на инсталациите, за които е издадено разрешение за оползотворяване на ИУМПС, компоненти и материали от тях, спрямо количеството пуснати на пазара МПС, компоненти и материали от тях

- количество на събраните и предадени за оползотворяване ИУМПС, компоненти и материали от тях и съотношението им спрямо общото количество пуснати на пазара МПС

5.3.11.2.5. Осигуряване на механизми за финансиране на дейностите по събиране, разкомплектоване, рециклиране и оползотворяване на ИУМПС - направени инвестиции в инфраструктура за събиране и оползотворяване на ИУМПС

- размер на финансовите средства, събрани от заплащането на продуктова такса

5.3.11.3.1. Създаване на законови и финансови предпоставки за прилагане на екологосъобразна система за управление на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти - приети нормативни актове, стандарти, методически ръководства и други актове, транспониращи европейските изисквания

5.3.11.3.2. Осигуряване на необходимата инфраструктура за събиране, регенериране и други методи за оползотворяване на отработени масла - капацитет на инсталациите, за които е издадено разрешение за оползотворяване на отработени масла спрямо количеството пуснати на пазара масла

- количество събрани и предадени за оползотворяване отработени масла и съотношението му

спрямо количеството пуснати на пазара масла

5.3.11.3.4. Въвеждане и прилагане на процедури за налагане на законодателството - брой на издадени разрешения за дейности с отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

- брой на извършените проверки

- брой на наложените санкции

5.3.11.4.1. Инвентаризация на оборудването, съдържащо ПХБ/ПХТ. Съставяне и поддържане на база с данни за отпадъците от ПХБ/ПХТ - брой на предприятията, в които е извършена инвентаризация на оборудване, потенциално съдържащо ПХБ/ПХТ

- количеството на установените ПХБ/ПХТ

5.3.11.4.3. Осигуряване на техническа възможност за третиране и обезвреждане на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ - капацитет на инсталациите, за които е издадено разрешение за обезвреждане на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ

- количество на отпадъците, съдържащи ПХБ/ПХТ, изнесени за обезвреждане извън страната

- количеството на предадените за обезвреждане отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ спрямо

общото количество ПХБ/ПХТ установено с инвентаризацията

5.3.11.4.4. Ограничаване на рисковете от замърсяване с ПХБ/ПХТ, използвано в материали и оборудване извън предмета на инвентаризация - брой на организирани кампании за събиране на отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ, извън обхванатите от инвентаризацията и обхванатото население

- количеството, събрани и предадени за обезвреждане отпадъци, съдържащи ПХБ/ПХТ

5.3.11.5.1. Създаване на адекватна система от съоръжения и практики за предварително третиране на утайки от ПСОВ - капацитет на съоръженията, притежаващи разрешение за предварително третиране на утайки от ПСОВ и съотношението му спрямо количеството образувани утайки от ПСОВ

5.3.11.5.2. Разширяване на обхвата на прилаганите практики за оползотворяване и обезвреждане и изграждане на необходимата инфраструктура - количество депонирани утайки от ПСОВ и съотношението му спрямо количеството образувани утайки от ПСОВ

- количество утайки от ПСОВ, използвани в земеделието и съотношението му спрямо количеството образувани утайки от ПСОВ

- количество утайки от ПСОВ, използвани за рекултивация и възстановяване на нарушени терени и съотношението му спрямо количеството образувани утайки от ПСОВ

5.3.11.5.3. Намаляване на съдържанието на тежки метали в утайките - брой на извършените проверки и на наложените санкции

5.3.11.5.4. Повишаване на административния капацитет на компетентните органи, установяване и прилагане на процедури за контрол и налагане на законодателството - брой на извършените проверки и на наложените санкции

5.3.11.6.1. Предотвратяване образуването на отпадъци от опаковки и многократна употреба на опаковки

- създаване на депозитни и други системи за многократна употреба на опаковките

5.3.11.6.2. Нарастване на количествата оползотворявани и рециклирани отпадъци от опаковки - количество на рециклираните и/или оползотворени отпадъци от опаковки и съотношението му спрямо количеството на опаковките пуснати на пазара

5.3.11.6.3. Съответствие на опаковките, пускани на пазара, със законовите изисквания - брой на извършените проверки и на наложените санкции

5.3.11.6.4. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за опаковките и отпадъците от опаковки - брой на проверките за установяване на достоверността на отчитаните данни

- брой на наложените санкции за недостоверност на отчитаните данни

5.3.11.6.5. Подобряване на административния капацитет - проведени обучения за управление на опаковки и отпадъци от опаковки

- брой назначени експерти

- брой на извършените проверки и наложени санкции

5.3.11.6.6. Привличане на населението за участие в системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки и повишаване на нивото на екологично съзнание - проведени информационни кампании и обхванато население

5.3.11.7.1. Изграждане на ефективна система от съоръжения и инсталации за третиране на отпадъците от лечебните заведения - капацитет на съоръженията, за които е издадено разрешение за третиране на отпадъци от медицината и съотношението му спрямо количеството образувани отпадъци от лечебните заведения

5.3.11.7. 2. Намаляване на здравния риск за пациентите и медицинския персонал, свързан с образуването, съхранението и третирането на отпадъците - брой на лечебните заведения с организирана система за разделно събиране и съхранение на отпадъци, брой на леглата в тях и съотношението спрямо общия брой лечебни заведения в страната и болничните легла в тях

